C/2025/4944

13.10.2025

TEACHTAIREACHT ÓN GCOIMISIÚN CHUIG PARLAIMINT NA HEORPA, CHUIG AN GCOMHAIRLE AGUS CHUIG AN GCÚIRT INIÚCHÓIRÍ

Cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais Eorpaigh don bhliain airgeadais 2024

(C/2025/4944)

CLÁR

Leathanach

BUAICPHOINTÍ AIRGEADAIS NA BLIANA 2

NÓTA A GHABHANN LEIS NA CUNTAIS CHOMHDHLÚITE 33

RÁITIS AIRGEADAIS CHOMHDHLÚITE AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN 34

CLÁR COMHARDAITHE 35

RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS 36

RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID 37

RÁITEAS MAIDIR LE HATHRUITHE AR GHLANSÓCMHAINNÍ 38

NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS 39

TUARASCÁIL AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN 136

GLUAIS 219

LIOSTA GIORRÚCHÁN 223

BUAICPHOINTÍ AIRGEADAIS NA BLIANA

Is é is cuspóir don roinn seo maidir le buaicphointí airgeadais, a ullmhaíodh ar bhonn na bprionsabal a leagtar amach i dTreoirlíne Chleachtais Mholta IPSASB (RPG) 2 'Plé agus Anailís ar an Ráiteas Airgeadais', cabhrú le léitheoirí tuiscint a fháil ar an gcaoi a léirítear gníomhaíochtaí oibríochtúla, airgeadais agus infheistíochta an Aontais sna gnéithe éagsúla de ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais. Ní dhearnadh iniúchóireacht ar an bhfaisnéis a chuirtear i láthair sa roinn seo.

Ba cheart a thabhairt faoi deara, i ngeall ar shlánú na bhfigiúirí go dtí na milliúin euro, go bhféadfadh an chuma a bheith ar an scéal nach bhfuil roinnt sonraí airgeadais sna táblaí thíos suimithe i gceart

CLÁR

Leathanach

1. PRÍOMHFHIGIÚIRÍ AGUS BUAICPHOINTÍ NA BLIANA 3
2. CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027, NextGenerationEU AGUS TACAÍOCHT DON ÚCRÁIN 5
3. CUR CHUN FEIDHME NGEU 7
   - 3.1. Forbhreathnú 7
   - 3.2. Eisíocaíochtaí tacaíochta neamh-inaisíoctha faoi STA (lena n-áirítear REPowerEU) 7
   - 3.3. Eisíocaíochtaí iasachtaí faoi STA (lena n-áirítear REPowerEU) 8
   - 3.4. Ranníocaíochtaí NGEU le cláir eile faoi bhuiséad an Aontais 9
4. DLITEANAIS THEAGMHASACHA BHUISÉADACHA 10
   - 4.1. Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe 10
   - 4.2. Ráthaíochtaí buiséadacha 17
   - 4.3. Ciste don Soláthar Coiteann 18
5. ANAILÍS AR NA RÁITIS AIRGEADAIS 19
   - 5.1. Ioncam 19
   - 5.2. Caiteachais 20
   - 5.3. Sócmhainní 21
   - 5.4. Dliteanais 23
   - 5.5. Glansócmhainní 25
6. ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME AN BHUISÉID 25
   - 6.1. Ioncam 25
   - 6.2. Caiteachas 27
7. CREAT POLAITIÚIL AGUS AIRGEADAIS AN AONTAIS, RIALACHAS AGUS CUNTASACHT 29
   - 7.1. Creat polaitiúil agus airgeadais 29
   - 7.2. Rialachas agus cuntasacht 30

1. **PRÍOMHFHIGIÚIRÍ AGUS BUAICPHOINTÍ NA BLIANA**

Na ráitis airgeadais chomhdhlúite

Is éard atá i ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais níos mó ná 50 eintiteas (lena n-áirítear Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle, an Coimisiún agus gníomhaireachtaí an Aontais). Ullmhaítear iad de réir rialacha cuntasaíochta ar bhonn fabhraithe a ghlac Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin, ar rialacha iad atá bunaithe ar Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí (IPSAS).

Mar a léirítear sa chlár comhardaithe achoimrithe thíos agus a shonraítear a thuilleadh san Anailís ar na Ráitis Airgeadais (Roinn **5**), ba iad na gnéithe ba shuntasaí de ráitis airgeadais chomhdhlúite 2024 an Aontais méadú ar iasachtaíocht a bhain le cur chun feidhme NextGenerationEU agus leis an tacaíocht airgeadais bhreise a soláthraíodh don Úcráin:

EUR billiún

	2024	2023	Athrú
SÓCMHAINNÍ			
Sócmhainní airgeadais	328,3	285,4	43,0
Réamh-mhaoiniú	78,9	91,7	- 12,8
Suimeanna infhaighte	31,7	35,2	- 3,5
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	63,2	39,6	23,6
Maoin, gléasra agus trealamh, agus sócmhainní eile	16,3	15,8	0,5
Iomlán	**518,5**	**467,7**	**50,8**
DLITEANAIS			
Sochair iarfhostaíochta	93,1	90,8	2,3
Dliteanais airgeadais	601,9	458,4	143,5
Suimeanna iníoctha	55,4	50,5	4,9
Fabhruithe	67,1	76,8	- 9,7
Dliteanais eile	9,8	3,3	6,5
Iomlán	**827,3**	**679,8**	**147,5**
GLANSÓCMHAINNÍ			
Cúlchistí	1,0	1,1	- 0,1
Méideanna a bheidh le glao ó na Ballstáit	(309,8)	(213,2)	- 96,6
Iomlán	**(308,8)**	**(212,2)**	**- 96,7**

→ féach Anailís ar Ráiteas Airgeadais, Roinn **5**

Na príomhfhorbairtí in 2024

Leanúint den chuntas teiste rathúil maidir le Bannaí an Aontais, Billí an Aontais agus Bannaí Glasa NGEU a eisiúint

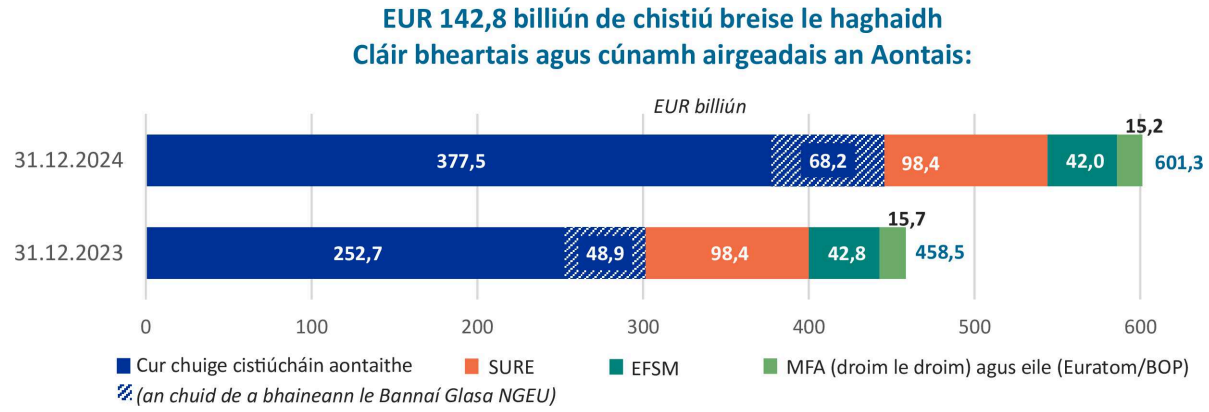

→ féach Roinn **4**

Cuspóirí NGEU a chomhlíonadh

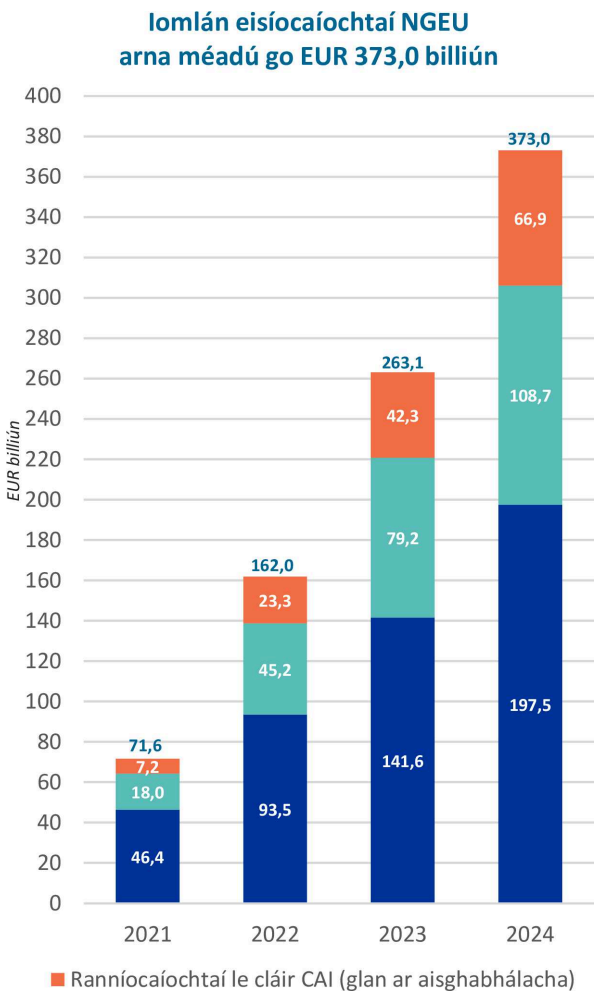

→ féach Roinn **3**

Cúnamh airgeadais a sholáthar don Úcráin

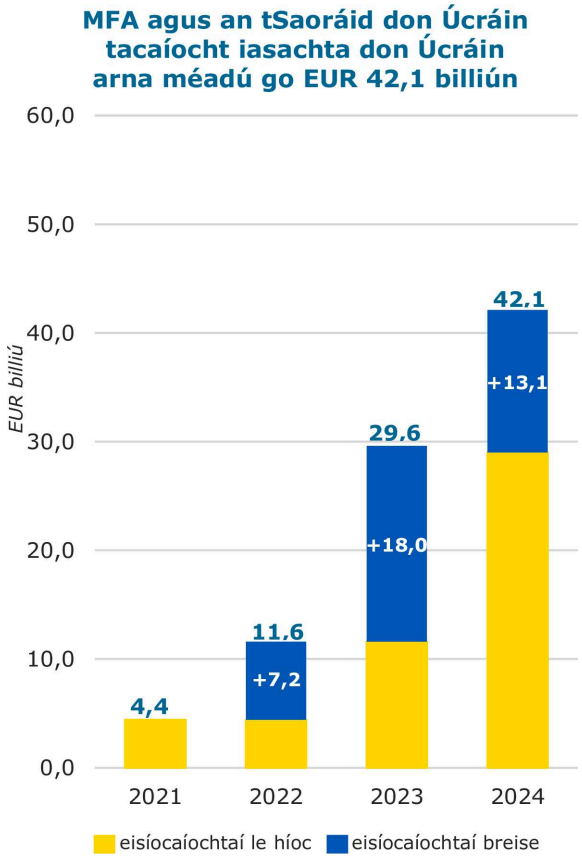

→ féach Roinn **4**

2. CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027, NextGenerationEU AGUS TACAÍOCHT DON ÚCRÁIN

Is fiú EUR 2,028 trilliún i bpraghsanna reatha (EUR 1,8 trilliún i bpraghsanna 2018) buiséad fadtéarmach 2021-2027 an Aontais Eorpaigh, mar aon le hionstraim théarnaimh NextGenerationEU (NGEU).

Is é atá sa phacáiste an buiséad fadtéarmach, creat airgeadais ilbhliantúil (CAI) 2021-2027, dar luach EUR 1,221 trilliún i bpraghsanna reatha (EUR 1,081 trilliún i bpraghsanna 2018), agus an ionstraim shealadach théarnaimh, NGEU, ina bhfuil méid tosaigh suas le EUR 806,9 billiún i bpraghsanna reatha (EUR 750 billiún i bpraghsanna 2018). Coigeartaíodh an méid tosaigh sin go EUR 712 bhilliún, toisc nár iarr na Ballstáit go hiomlán an tacaíocht iasachta iomlán a bhí ar fáil.

Athbhreithniú ar Bhuiséad an Aontais 2021-2027

Ó glacadh buiséad fadtéarmach an Aontais do 2021-2027 in 2020, bhí ar an Aontas aghaidh a thabhairt ar shraith géarchéimeanna nach bhfacthas a leithéid riamh roimhe seo, lena n-áirítear cogadh foghach na Rúise in aghaidh na hÚcráine agus a iarmhairtí, dlús a chur leis an mboilsciú agus le rátaí úis, chomh maith leis an imirce agus dúshláin sheachtracha amhail coinbhleacht an Mheánoirthir. Trí dhul i ngleic leis na dúshláin iomadúla sin, leathnaíodh acmhainní bhuiséad an Aontais go dtí an teorainn, rud a chuireann bac ar a chumas dul i ngleic leis na dúshláin is práinní fiú. Chun a áirithiú go leanfaidh buiséad an Aontais de bheith in ann a phríomhchuspóirí a bhaint amach, mhol an Coimisiún Eorpach i mí an Mheithimh 2023 buiséad fadtéarmach an Aontais a neartú.

An 1 Feabhra 2024, d'fhormhuinigh ceannairí an Aontais na tosaíochtaí uile a leagtar amach sa togra ón gCoimisiún agus tháinig siad ar chomhaontú maidir leis an gcéad athbhreithniú riamh ar bhuiséad fadtéarmach an Aontais - rud a d'fhormheas Parlaimint na hEorpa freisin an 27 Feabhra 2024. Áirítear an méid seo a leanas ar na príomhghnéithe:

— tacaíocht ríthábhachtach don Úcráin: Saoráid nua don Úcráin, arna bunú ar dheontais, iasachtaí agus ráthaíochtaí, ag a mbeidh acmhainneacht iomlán EUR 50 billiún thar thréimhse 2024-2027, tabharfar aghaidh ar riachtanais láithreacha na hÚcráine, ar atógáil agus ar nuachóiriú na hÚcráine agus í ar a conair i dtreo an Aontais;

— ceannasacht agus iomaíochas a neartú: leis an Ardán um Theicneolaíochtaí Straitéiseacha don Eoraip (STEP), cuirfear borradh faoi iomaíochas fadtéarmach an Aontais maidir le teicneolaíochtaí criticiúla, an teicneolaíocht dhigiteach agus dhomhain, an teicneolaíocht ghlan agus an bhiteicneolaíocht, le solúbthacht agus dreasachtaí nua do chistiú comhtháthaithe agus don tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta, agus breisiú EUR 1,5 billiún don Chiste Eorpach Cosanta;

— tuilleadh gníomhaíochta maidir leis an imirce agus dúshláin sheachtracha: le méadú EUR 9,6 billiún, tacófar le gnéithe inmheánacha agus seachtracha den imirce agus cuideofar le comhpháirtithe sna Balcáin Thiar, i gcomharsanacht an deiscirt agus níos faide i gcéin;

— freagairt níos láidre ar ghéarchéimeanna gan choinne: ionas go mbeidh buiséad an Aontais in ann leanúint de bheith ag freagairt d'imthosca gan choinne – amhail an ghéarchéim fuinnimh, géarchéimeanna bia agus iarmhairtí chogadh na Rúise, agus an méadú atá ag teacht ar an mboilsciú agus ar na costais úis an tráth céanna – déanfar an Ionstraim Sholúbthachta a threisiú le EUR 2 bhilliún eile agus déanfar uasteorainn an Chúlchiste um Chabhair Éigeandála a mhéadú faoi EUR 1,5 billiún agus déanfar í a roinnt ina dhá ionstraim ar leith: an Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta agus an Cúlchiste um Chabhair Éigeandála;

— tuilleadh athléimneachta in aghaidh géarchéimeanna: le sásra éigeandála trí chéim agus ionstraim nua, soláthrófar soiléireacht maidir leis na sásraí buiséadacha chun na costais a bhaineann le NextGenerationEU a mhaoiniú;

— maoineofar an t-athbhreithniú trí mheascán d'acmhainní nua agus d'ath-leithdháileadh laistigh de bhuiséad an Aontais. Cuirfidh sé sin ar chumas an Aontais leanúint d'aghaidh a thabhairt ar na tosaíochtaí is práinní agus, ag an am céanna, an tionchar ar bhuiséid náisiúnta a íoslaghdú, ar mhaithe le daoine san Aontas agus níos faide i gcéin.

Tháinig an t-athbhreithniú i bhfeidhm an 1 Márta 2024 agus tá feidhm chúlghabhálach aige maidir le buiséad an Aontais ón 1 Eanáir 2024. Áiríodh tionchar an athbhreithnithe ar bhuiséad 2024 trí bhuiséad leasaitheach Uimh. 1/2024, agus léirítear an tionchar fadtéarmach i mbuiséad 2025 agus sa chlárú airgeadais le haghaidh 2026 agus 2027.

NextGenerationEU

Le buiséad tosaigh suas le EUR 806,9 billiún, tá NGEU deartha chun cuidiú leis an dochar eacnamaíoch agus sóisialta láithreach a rinne paindéim COVID-19 a chur ina cheart, agus dá réir sin Eoraip a fhorbairt tar éis COVID-19 a bheidh níos glaise, níos digití, níos athléimní agus níos oiriúnaí le haghaidh na ndúshlán atá ann faoi láthair agus do chinn a thiocfaidh chun cinn amach anseo. Soláthraítear formhór na gcistí tríd an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (STA). Soláthraítear cuid de na cistí, suas le EUR 338,0 billiún, i bhfoirm tacaíochta neamh-inaisíoctha, nó deontais. Úsáidtear an chuid eile, suas le EUR 385,8 billiún, chun iasachtaí a sholáthar ón Aontas do Bhallstáit aonair.

Chuaigh an sprioc-am do na Ballstáit chun iasachtaí a iarraidh in éag i mí Lúnasa 2023, rud a chiallaíonn nach féidir EUR 94,9 billiún in iasachtaí a eisíoc a thuilleadh. Mar thoradh air sin, is é EUR 290,9 billiún an méid iomlán le haghaidh iasachtaí anois, agus is é EUR 712 bhilliún an t-imchlúdach coigeartaithe iomlán le haghaidh tacaíocht neamh-inaisíoctha agus iasachtaí. Ní thosóidh na Ballstáit a fuair na hiasachtaí sin ag aisíoc na n-iasachtaí sin go dtí tar éis dheireadh thréimhse reatha CAI, agus leanfar leis na haisíocaíochtaí thar thréimhse ama fhadaithe (ó 2032 go 2054, féach Roinn **3.3**). Déanfaidh NGEU na cláir agus na beartais seo a leanas de chuid an Aontais a threisiú freisin:

— an Beartas comhtháthaithe faoi chúnamh téarnaimh don chomhtháthú agus do chríocha na hEorpa (REACT-EU), chun cuidiú le haghaidh a thabhairt ar iarmhairtí eacnamaíocha COVID-19 sna chéad bhlianta den téarnamh;

— an Ciste um Aistriú Cóir, chun a ráthú go n-oibreoidh an t-aistriú chuig aeráidneodracht do chách;

— an Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe, chun tuilleadh tacaíochta a thabhairt d'fheirmeoirí;

— InvestEU, chun tacú le hiarrachtaí infheistíochta ár ngnólachtaí;

— Fís Eorpach, chun a áirithiú go bhfuil sé d'acmhainn ag an Aontas tuilleadh barr feabhais i réimse an taighde a chistiú;

— RescEU, chun acmhainneacht Shásra an Aontais um Chosaint Shibhialta freagairt d'éigeandálaí mórscála a choimirciú.

Ina theannta sin, forlíontar deontais STA anois trí bhearta REPowerEU a chur san áireamh, arna maoiniú freisin le hioncam ón Scéim Trádála Astaíochtaí (ETS) agus le leithdháiltí Chúlchiste Coigeartaithe Brexit, mar aon le leithdháiltí NGEU. Mar an gcéanna, tá iasachtaí STA ag rannchuidiú le haidhmeanna REPowerEU. Féach Roinn 3 le haghaidh tuilleadh faisnéise mionsonraithe maidir le cur chun feidhme NGEU agus Roinn 4 maidir leis an iasachtaíocht tríd an gcur chuige cistiúcháin aontaithe.

Tacaíocht don Úcráin

Ó cuireadh tús le cogadh ionsaithe na Rúise in aghaidh na hÚcráine, tá dlús ollmhór curtha le buiséad an Aontais chun tacú le freagairt an Aontais ar ghéarchéimeanna san Úcráin i ngach réimse. Níos deimhní, mar chuid de chur chuige 'Foireann na hEorpa', faoi dheireadh 2024 bhí níos mó ná EUR 130 billiún slógtha ag an Aontas, a Bhallstáit agus a institiúidí airgeadais Eorpacha mar thacaíocht fhoriomlán don Úcráin agus dá muintir, chun dlúthpháirtíocht leanúnach an Aontais a léiriú go soiléir. Áirítear leis sin:

— EUR 64,4 billiún i gcúnamh airgeadais, i dtacaíocht bhuiséadach agus i gcúnamh daonnúil, arna gcumasú le buiséad an Aontais agus a thagann go díreach ó Bhallstáit an Aontais i bhfoirm deontas, iasachtaí agus ráthaíochtaí (ar slógadh EUR 19,6 billiún de le linn 2024 faoi thrí cholún na Saoráide don Úcráin i bhfoirm iasachtaí, tacaíocht neamh-inaisíoctha agus ráthaíochtaí buiséadacha);

— EUR 47,3 billiún i gcúnamh míleata arna sholáthar go díreach ag Ballstáit an Aontais, lena n-áirítear EUR 6,1 billiún tríd an tSaoráid Eorpach Síochána (ionstraim sheachbhuiséid);

— EUR 1,5 billiún curtha ar fáil ó na fáltais a eascraíonn as sócmhainní ceannasacha reoite agus blocáilte na Rúise (brabúis amhantair); agus

— EUR 17 mbilliún curtha ar fáil ag an Aontas agus a Bhallstáit chun tacú le daoine atá ar a dteitheadh ón Úcráin.

Tosaíochtaí polaitiúla don Choimisiún 2024-2029

Tá tosaíochtaí polaitiúla an Choimisiúin Eorpaigh leagtha amach sna treoirlínte polaitiúla atá leagtha síos ag a Uachtarán. Faoin Uachtarán von der Leyen, díreoidh an Coimisiún, a ghlac oifig an 1 Nollaig 2024, ar na seacht bpríomhthosaíocht seo a leanas:

Plean nua chun go mbeidh rathúnas agus iomaíochas na hEorpa inbhuanaithe

An Eoraip mar mhór-roinn ina bhfuil fás eacnamaíoch, fiontraíocht agus nuálaíocht trí iomaíochas, rathúnas agus cothroime a áirithiú.

Ré nua do chosaint agus do shlándáil na hEorpa

Dúshláin slándála agus chosanta na hEorpa a chomhlíonadh, agus ullmhacht agus bainistiú géarchéime a fheabhsú.

Tacú le daoine, ár sochaithe agus ár samhail shóisialta a neartú

Cothroime shóisialta a chur chun cinn, dlúthpháirtíocht a mhéadú inár sochaí, agus comhdheiseanna a áirithiú do chách.

Ár gcáilíocht saoil a choinneáil: Slándáil bia, uisce agus an dúlra

Córas talmhaíochta agus bia atá iomaíoch agus athléimneach a thógáil, an bhithéagsúlacht a chosaint, agus ullmhú d'aeráid atá ag athrú.

Ár ndaonlathas a chosaint, ár luachanna a chaomhnú

Saoránaigh a chur i gcroílár ár ndaonlathais chun gach duine a chumhachtú chun cabhrú le todhchaí ár nAontais Eorpaigh a mhúnlú.

Eoraip dhomhanda: Ár gcumhacht agus ár gcomhpháirtíochtaí a ghiaráil

Díriú ar ár gcomharsanacht níos leithne chun dul i ngleic le dúshláin dhomhanda agus chun síocháin, comhpháirtíochtaí, agus cobhsaíocht eacnamaíoch a chur chun cinn.

Beart a dhéanamh de réir a chéile agus ár nAontas Eorpach a ullmhú don todhchaí

Buiséad nua-aimseartha treisithe de chuid an Aontais, agus clár oibre uaillmhianach um athchóiriú chun ár spriocanna a bhaint amach.

3. CUR CHUN FEIDHME NGEU

3.1. Forbhreathnú

Ag deireadh 2024, bhí luach EUR 373,0 billiún de thacaíocht airgeadais ar an iomlán eisíoctha ag an gCoimisiún. Eisíocadh formhór an mhéid sin, EUR 306,1 billiún, faoi STA (lena n-áirítear tacaíocht d'athchóirithe agus infheistíochtaí REPowerEU), agus EUR 197,5 billiún de sin mar thacaíocht neamh-inaisíoctha agus EUR 108,7 billiún mar thacaíocht d'iasachtaí airgeadais. Íocadh EUR 66,9 billiún eile (glan ó aisghabhálacha) mar íocaíochtaí CAI faoi chláir reatha.

3.2. Eisíocaíochtaí tacaíochta neamh-inaisíoctha faoi STA (lena n-áirítear REPowerEU)

Is fiú EUR 359,5 billiún an tacaíocht neamh-inaisíoctha iomlán a formheasadh agus a gealladh go dlíthiúil faoi phleananna téarnaimh agus athléimneachta na 27 mBallstát. EUR 358,9 billiún a bhí sna gealltanais bhuiséadacha an 31 Nollaig 2024. Ag deireadh 2024, bhí EUR 197,5 billiún san iomlán de thacaíocht neamh-inaisíoctha eisíoctha ag an gCoimisiún le 26 Bhallstát:

EUR billiún

Ballstát	Luach iomlán na ndeontas	Gealltanais bhuiséadacha 31.12.2024 (*)	Iomlán eisíoctha an 31.12.2024
an Ostair	4,0	4,0	1,2
an Bheilg	5,0	4,9	1,5
an Bhulgáir	5,7	5,7	1,4
an Chróit	5,8	5,8	3,7

EUR billiún

Ballstát	Luach iomlán na ndeontas	Gealltanais bhuiséadacha 31.12.2024 (*)	Iomlán eisíoctha an 31.12.2024
an Chipir	1,0	1,0	0,4
an tSeicia	8,4	8,4	4,2
an Danmhairg	1,6	1,6	1,0
an Eastóin	1,0	1,0	0,5
an Fhionlainn	1,9	1,9	0,5
an Fhrainc	40,3	40,3	30,9
an Ghearmáin	30,3	30,3	19,8
an Ghréig	18,2	18,2	8,6
an Ungáir	6,5	6,5	0,1
Éire	1,2	1,1	0,3
an Iodáil	71,8	71,8	46,4
an Laitvia	2,0	2,0	0,8
an Liotuáin	2,3	2,3	1,1
Lucsamburg	0,2	0,1	0,0
Málta	0,3	0,3	0,2
an Ísiltír	5,4	5,3	1,3
an Pholainn	25,3	25,3	7,3
an Phortaingéil	16,3	16,3	8,5
an Rómáin	13,6	13,6	5,8
an tSlóvaic	6,4	6,4	3,5
an tSlóivéin	1,6	1,6	0,7
an Spáinn	79,9	79,9	48,0
an tSualainn	3,4	3,4	–
Iomlán	**359,5**	**358,9**	**197,5**

(*) *Le gealltanais bhuiséadacha, cuirtear san áireamh an saoradh uile lena n-áirítear iad siúd a bhaineann le gealltanais a rinneadh roimh 2024. As iomlán na ngealltanas buiséadach, gealladh EUR 2,5 billiún in 2024.*

Le linn 2024, d'eisíoc an Coimisiún tacaíocht neamh-inaisíoctha EUR 55,9 billiún ar an iomlán. Ba leis an nGearmáin (EUR 13,5 billiún), leis an Spáinn (EUR 10,9 billiún), leis an bhFrainc (EUR 7,5 billiún), leis an bPolainn (EUR 6,8 billiún) agus leis an Iodáil (EUR 5,5 billiún) na príomh-eisíocaíochtaí.

3.3. **Eisíocaíochtaí iasachtaí faoi STA (lena n-áirítear REPowerEU)**

EUR 290,9 billiún atá sa tacaíocht iasachta airgeadais iomlán a formheasadh faoi na pleananna. Cumhdaítear an méid iomlán le comhaontuithe iasachta sínithe. Ag deireadh 2024, bhí EUR 108,7 billiún de thacaíocht iasachta airgeadais eisíoctha ag an gCoimisiún le 13 Bhallstát:

EUR billiún

Ballstát	Iomlán a deonaíodh	Iomlán sínithe ag 31.12.2024	Iomlán eisíoctha an 31.12.2024	Iomlán aisíoctha an 31.12.2024	Iomlán gan íoc an 31.12.2024
an Bheilg	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
an Chróit	4,3	4,3	0,8	0,0	0,8
an Chipir	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0

EUR billiún

Ballstát	Iomlán a deonaíodh	Iomlán sínithe ag 31.12.2024	Iomlán eisíoctha an 31.12.2024	Iomlán aisíoctha an 31.12.2024	Iomlán gan íoc an 31.12.2024
an tSeicia	0,8	0,8	0,2	0,0	0,2
an Ghréig	17,7	17,7	9,6	0,0	9,6
an Ungáir	3,9	3,9	0,8	0,0	0,8
an Iodáil	122,6	122,6	75,7	0,0	75,7
an Liotuáin	1,6	1,6	0,8	0,0	0,8
an Pholainn	34,5	34,5	13,5	0,0	13,5
an Phortaingéil	5,9	5,9	2,9	0,0	2,9
an Rómáin	14,9	14,9	3,7	0,0	3,7
an tSlóivéin	1,1	1,1	0,4	0,0	0,4
an Spáinn	83,2	83,2	0,3	0,0	0,3
Iomlán	**290,9**	**290,9**	**108,7**	**0,0**	**108,7**

Le linn 2024, sholáthair an Coimisiún tacaíocht iasachta airgeadais nua dar luach EUR 29,4 billiún. Ba leis an Iodáil (EUR 14,7 billiún), leis an bPolainn (EUR 9,0 billiún), leis an nGréig (EUR 2,3 billiún) agus leis an bPortaingéil (EUR 1,2 billiún) na príomh-eisíocaíochtaí. De réir na gcomhaontuithe iasachta, aisíocfaidh na Ballstáit 5 % de na méideanna eisíoctha gach bliain, ag tosú 10 mbliana tar éis dháta na heisíocaíochta. Is é an toradh a bhíonn air sin tréimhse aisíocaíochta ó 2032 go 2054 le haghaidh na n-iasachtaí a eisíocadh go dtí an 31 Nollaig 2024.

3.4. **Ranníocaíochtaí NGEU le cláir eile faoi bhuiséad an Aontais**

Ag deireadh 2024, EUR 66,9 billiún a bhí i méid iomlán na nglaníocaíochtaí a eisíocadh le cláir eile faoi CAI. Baineann an ranníocaíocht sin, atá glan ó aisghabhálacha, go príomha le REACT-EU lena maoinítear Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) agus Ciste Sóisialta na hEorpa (CSE, lena n-áirítear an Ciste um Chabhair Eorpach do na Daoine is Díothaí (FEAD)):

EUR billiún

Clár-CAI	Iomlán leithdháileadh	Iomlán na nglan-ghealltanas 31.12.2024	Iomlán glaníocaíochtaí 31.12.2024
REACT-EU	50,6	50,6	46,3
— *arb é CFRE atá ann*	30,0	30,0	28,1
— *agus de sin: CSE (FEAD san áireamh)*	20,6	20,6	18,2
An Ciste um Aistriú Cóir	10,9	10,8	6,3
Forbairt Tuaithe (CETFT)	8,1	8,1	4,8
InvestEU	6,1	6,1	3,8
Fís Eorpach	5,4	5,4	4,5
RescEU	2,0	2,0	1,3
Iomlán	**83,1**	**82,9**	**66,9**

Le linn 2024, d'eisíoc an Coimisiún EUR 24,6 billiún in íocaíochtaí le cláir CAI eile. Áiríodh sa mhéid sin íocaíochtaí a bhaineann le REACT-EU (EUR 14,9 billiún, a bhfuil EUR 7,1 billiún de faoi CFRE agus EUR 7,8 billiún de faoi CSE, lena n-áirítear FEAD), an Ciste um Aistriú Cóir (EUR 6,0 billiún), Forbairt Tuaithe (EUR 1,5 billiún), InvestEU (EUR 1,2 billiún), Fís Eorpach (EUR 0,6 billiún), RescEU (EUR 0,3 billiún).

4. **DLITEANAIS THEAGMHASACHA BHUISÉADACHA**

Le blianta beaga anuas, tá níos mó úsáide á baint ag an Aontas as ionstraimí airgeadais (amhail iasachtaí, ráthaíochtaí agus infheistíochtaí cothromais) mar bhealach chun a chuid beartas a chur chun feidhme agus chun cuspóirí an Aontais a shaothrú. Mar shampla, is é is aidhm do na hiasachtaí a thugann an tAontas dá Bhallstáit nó dá thíortha comhpháirtíochta cobhsaíocht airgeadais a athbhunú nó téarnamh eacnamaíoch ó ghéarchéimeanna a chur chun cinn. Is é príomhchuspóir chláir ráthaíochta an Aontais borradh a chur faoi infheistíochtaí agus rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú d'fhonn aghaidh a thabhairt ar chliseadh margaidh sna príomhréimsí beartais.

Nuair a chuireann an tAontas tacaíocht ar fáil i bhfoirm iasachtaí nó ráthaíochtaí, bíonn coinne aige le breisluach ard óna ranníocaíocht airgeadais. Is amhlaidh atá, i gcodarsnacht le modhanna traidisiúnta neamh-inaisíoctha chun an buiséad a chur chun feidhme amhail deontais nó fóirdheontais a thabhairt, toisc go bhfaigheann an tairbhí deiridh níos mó ná méid ainmniúil na tacaíochta airgeadais ón Aontas i ngeall ar an éifeacht ghiarála, mar a thugtar air, i gcás gach euro a chaitear ó bhuiséad an Aontais.

Cé go measann an Aontas go mbeidh na costais a thabhófar níos ísle ná an méid cistiúcháin a chuirfear ar fáil, d'fhéadfadh sé go dtabhódh buiséad an Aontais caillteanais fós, nuair a tharlóidh roinnt teagmhas nach bhfuil go hiomlán faoi rialú an Aontais. Is amhlaidh atá i gcás na gclár ina dtugann an tAontas iasachtaí ar láimh chun iasachtaí do na Ballstáit agus do thríú tíortha a mhaoiniú (féach roinn **4.1** thíos) agus nuair a eisíonn sé ráthaíochtaí d'institiúidí airgeadais (féach roinn **4.2** thíos). Ós rud é nach dócha go dtiocfaidh caillteanais a eascraíonn as neamh-aisíocaíocht na dtairbhithe deiridh chun cinn ina n-iomláine, ní shealbhaíonn an tAontas sócmhainní le haghaidh na ndliteanas féideartha sin ina n-iomláine ([1]), ach suas go dtí an leibhéal is gá chun na caillteanais a bhfuil coinne leo, agus maolán sábháilteachta leordhóthanach le haghaidh caillteanais gan choinne, a chumhdach. Mar sin féin, dá dtarlódh na caillteanais os cionn na sócmhainní a sholáthraítear, chumhdódh na Ballstáit iad trí bhuiséid an Aontais amach anseo. Ar an gcaoi sin, cruthaíonn siad 'dliteanais theagmhasacha bhuiséadacha' do bhuiséad an Aontais.

Déanann an tAontas faireachán rialta ar inbhuanaitheacht a dhliteanas teagmhasach agus ar leordhóthanacht na sócmhainní a sholáthraítear sa Chiste don Soláthar Coiteann ([2]) (féach **roinn 4.3** thíos).

Ag deireadh 2024, EUR 408,9 billiún a bhí i ndliteanais theagmhasacha bhuiséadacha an Aontais, ar bhain EUR 298,9 billiún de sin leis na hiasachtaí gan íoc le stáit cheannasacha (ús ainmniúil EUR 296,4 billiún agus ús fabhraithe EUR 2,5 billiún) agus bhain EUR 109,9 billiún le huasmhéideanna (uasteorainneacha) na ráthaíochtaí a eisíodh. EUR 23,4 billiún a bhí sna sócmhainní a soláthraíodh.

Tabhaíonn an tAontas dliteanais eile freisin, dliteanais nach dliteanais theagmhasacha iad, nach maoineoidh na Ballstáit iad ach trí bhuiséid a bheidh ann amach anseo, mar gheall ar a gcineál fadtéarmach. Baineann sé sin den chuid is mó leis an dliteanas pinsin (EUR 93,1 billiún amhail an 31 Nollaig 2024) agus leis an gcur chuige cistiúcháin aontaithe lena maoiníodh deontais le hiasachtaí NGEU lenar maoiníodh deontais STA/REPowerEU agus roinnt cláir CAI eile (EUR 264,4 billiún amhail an 31 Nollaig 2024, féach ranna **3.2** agus **3.4**).

4.1. **Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe**

4.1.1. *Iasachtaíocht*

Faigheann an tAontas iasachtaí trí urrúis a eisiúint ar na margaí caipitil idirnáisiúnta. I ndeireadh na dála, ráthaíonn buiséad an Aontais iasachtaí uile an Aontais. Go dtí 2020, níor úsáideadh iasachtaí ach amháin chun gníomhaíochtaí iasachtaithe a mhaoiniú, féach roinn **4.1.2**. Tar éis ionstraim NGEU a thabhairt isteach, úsáidtear iasachtaí anois freisin chun tacaíocht neamh-inaisíoctha a mhaoiniú, féach roinn **3.2.**

([1]) Cé is moite de ráthaíochtaí áirithe dá bhforáiltear faoi chláir na n-ionstraimí airgeadais de chuid CAInna roimhe seo, a maoiníodh nó a soláthraíodh go hiomlán ó bhuiséad an Aontais.

([2]) Féach an 'Tuarascáil ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa agus chuig an gComhairle maidir le hionstraimí airgeadais, ráthaíochtaí buiséadacha, cúnamh airgeadais agus dliteanais theagmhasacha' a eisíonn an Coimisiún gach bliain.

An cur chuige cistiúcháin

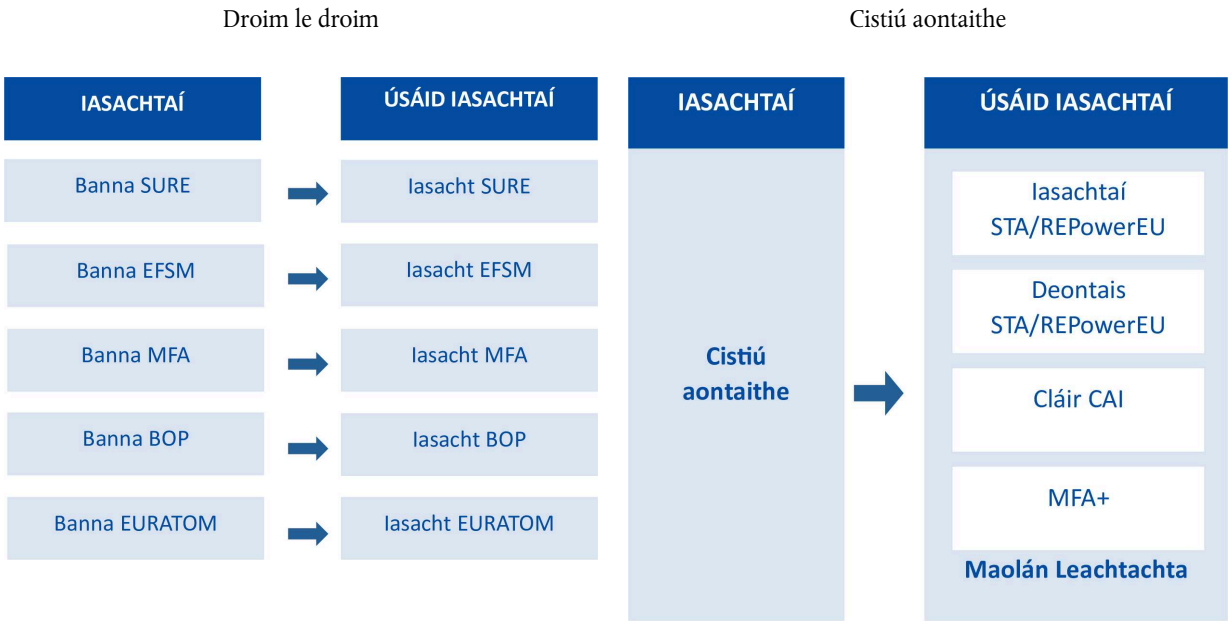

Go dtí 2020, bhí cur chuige 'droim le droim' á leanúint ag an gCoimisiún, inar eisigh sé banna tiomnaithe chun comhaontú iasachta sonrach a chistiú. Bhí sé ag aistriú an airgid go díreach chuig an tír thairbhíoch ar na téarmaí agus na coinníollacha céanna (ráta úis, aibíocht). Rinneadh uainiú, méid agus aibíocht na n-eisiúintí bannaí a chinneadh de réir riachtanais an tairbhí.

Maidir le hionstraim NGEU, úsáideann an Coimisiún cur chuige cistiúcháin chomhthiomsaithe éagsúlaithe i gcás nach bhfuil na hiasachtaí á gcistiú go díreach le heisíocaíochtaí sonracha. Ina ionad sin, eisítear an fiachas de réir pleananna cistiúcháin leathbhliantúla, trí bhannaí fadtéarmacha agus billí gearrthéarmacha. Úsáideann an Coimisiún ceantanna agus sindeacáitiú chun na hurrúis sin a eisiúint. Ansin, cuireann sé na costais ar aghaidh, i gcomhréir leis an modheolaíocht leithdháilte costas a comhaontaíodh leis na Ballstáit ([3]), chuig na tairbhithe le haghaidh na n-iasachtaí agus chuig buiséad an Aontais le haghaidh na tacaíochta neamh-inaisíoctha. Cuireann an cur chuige cistiúcháin chomhthiomsaithe sin gníomhaíocht iasachtaíochta agus iasachtaithe níos solúbtha agus níos comhleanúnaí ar fáil. Cuireann sé costais chistiúcháin níos fearr ar fáil freisin agus éascaíonn sé creat riosca agus comhlíonta níos fearr a cheapadh. Leis an tsolúbthacht chistiúcháin sin, tá gá freisin le maolán leachtachta le haghaidh bainistiú éifeachtúil leachtachta.

De réir Rialachán (AE, Euratom) 2022/2434 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([4]) i mí na Nollag 2022, is féidir leis an gCoimisiún an cur chuige sin a úsáid le haghaidh gach iasachtaíochta sa todhchaí. Ar an gcaoi sin, is féidir leis an gCúnamh Macra-Airgeadais (MFA)+ don Úcráin, leis an tSaoráid don Úcráin agus le cláir iasachtaithe eile a bheidh ann amach anseo tairbhe a bhaint as an mbainistiú fiachais sin atá solúbtha agus éifeachtúil ó thaobh costais de, rud a chruthóidh cur chuige cistiúcháin aontaithe le haghaidh iasachtaí uile an Aontais.

Le linn 2024, tháinig méadú EUR 142,8 billiún ar iasachtaí gan íoc an Aontais, rud a d'fhág gurbh é EUR 601,3 billiún an méid ainmniúil gan íoc an 31 Nollaig 2024. Áirítear sa mhéid sin EUR 68,2 billiún de Bhannaí Glasa NGEU. Tá Creat Bannaí Glasa NGEU mar bhonn taca leis na heisiúintí sin, creat atá ailínithe le Prionsabail Bannaí Glasa an Chomhlachais Idirnáisiúnta Margaí Caipitil (ICMA) ([5]). Cistí a thiomsaítear trí Bhannaí Glasa NGEU, maoiníonn siad bearta atá ábhartha maidir leis an aeráid ar bearta iad ó na pleananna náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (STA).

([3]) Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2022/9701 ón gCoimisiún.

([4]) Rialachán (AE, Euratom) 2022/2434 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 6 Nollaig 2022 lena leasaítear Rialachán (AE, Euratom) 2018/1046 a mhéid a bhaineann le straitéis cistiúcháin éagsúlaithe a bhunú mar mhodh ginearálta iasachtaíochta (IO L 319, 13.12.2022, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2434/oj).

([5]) An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúrthóireacht an Bhuiséid, Green bonds – Impact and allocation report [Bannaí glasa – Tuarascáil ar thionchar agus ar leithdháileadh] – tuarascáil NGEU 2023, Oifig Foilseachán an Aontais Eorpaigh, 2023, https://data.europa.eu/doi/10.2761/302803.

Léirítear sa tábla thíos sceideal aisíocaíochta iasachtaí gan íoc an Aontais an 31 Nollaig 2024:

EUR billiún

	CISTIÚ AONTAITHE	IASACHTAÍ DROIM LE DROIM					IOMLÁN
		SURE	EFSM	MFA	BOP	EURATOM	
2025	41,1	8,0	2,4	0,0	0,2	-	51,8
2026	33,0	8,0	6,2	0,1	-	-	47,4
2027	32,6	-	3,0	0,2	-	-	35,9
2028	30,6	10,0	4,1	0,2	-	-	44,9
2029	27,6	8,1	1,4	0,9	-	0,1	38,1
2030	15,4	10,0	-	0,1	-	-	25,5
2031	29,0	-	7,3	1,2	-	0,1	37,5
2032	18,4	-	3,0	0,7	-	0,1	22,1
2033	11,8	-	2,1	0,5	-	-	14,4
2034	33,1	-	0,0	0,7	-	-	33,8
2035	-	8,5	2,0	2,0	-	-	12,5
2036	-	9,0	5,8	1,3	-	-	16,1
2037	18,4	8,7	-	0,9	-	-	28,1
2038	14,3	-	1,8	0,3	-	-	16,5
2039	12,0	-	-	0,1	-	-	12,1
2040	-	7,0	-	0,5	-	-	7,5
2041	16,0	-	-	-	-	-	16,0
2042	12,0	-	3,0	2,0	-	-	17,0
2043	12,0	-	-	-	-	-	12,0
2044	12,0	-	-	-	-	-	12,0
2045	-	-	-	-	-	-	0,0
2046	-	5,0	-	-	-	-	5,0
2044	-	6,0	-	-	-	-	6,0
2048	14,0	-	-	-	-	-	14,0
2049	-	-	-	-	-	-	0,0
2050	12,0	10,0	-	-	-	-	22,0
2051	14,0	-	-	-	-	-	14,0
2052	10,9	-	-	0,5	-	-	11,4
2053	15,3	-	-	2,5	-	-	17,8
2054	10,0	-	-	-	-	-	10,0
Iomlán	**445,7**	**98,4**	**42,0**	**14,7**	**0,2**	**0,3**	**601,3**

Leis an ‘gcistiú aontaithe’ maoinítear iasachtaí NGEU agus tacaíocht neamh-inaisíoctha chomh maith leis an tSaoráid don Úcráin agus iasachtaí MFA a síníodh ó 2023 ar aghaidh.

4.1.2. *Iasachtú*

Cuireann an Coimisiún iasachtaí déthaobhacha ar fáil i gcomhréir le cinntí ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle. In 2024, oibríonn an Coimisiún, ag gníomhú dó thar ceann an Aontais, seacht bpríomhchlár faoina bhféadfaidh sé iasachtaí a dheonú:

— Cúnamh SURE (Tacaíocht chun Rioscaí Dífhostaíochta a mhaolú i gcás Éigeandála);

— Cúnamh leis an Sásra Cobhsaíochta Airgeadais Eorpach (EFSM);

— Cúnamh Macrairgeadais (MFA);

— Cúnamh le Comhordú na nÍocaíochtaí (BOP);

— Euratom;

— An tSaoráid don Úcráin agus

— NGEU (STA agus REPowerEU) féach roinn **3.3.**

An 31 Nollaig 2024, ba iad seo a leanas méid ainmniúil na n-iasachtaí:

EUR billiún

	Iomlán sínithe	Iomlán neamhtharraingthe ag deireadh na bliana	Iomlán eisíoctha ag deireadh na bliana	Gan íoc ag deireadh na bliana
SURE				
an Bheilg	8,2	-	8,2	8,2
an Bhulgáir	1,0	-	1,0	1,0
an Chróit	1,6	-	1,6	1,6
an Chipir	0,6	-	0,6	0,6
an tSeicia	4,5	-	4,5	4,5
an Eastóin	0,2	-	0,2	0,2
an Ghréig	6,2	-	6,2	6,2
an Ungáir	0,7	-	0,7	0,7
Éire	2,5	-	2,5	2,5
an Iodáil	27,4	-	27,4	27,4
an Laitvia	0,5	-	0,5	0,5
an Liotuáin	1,1	-	1,1	1,1
Málta	0,4	-	0,4	0,4
an Pholainn	11,2	-	11,2	11,2
an Phortaingéil	6,2	-	6,2	6,2
an Rómáin	3,0	-	3,0	3,0
an tSlóvaic	0,6	-	0,6	0,6
an tSlóivéin	1,1	-	1,1	1,1
an Spáinn	21,3	-	21,3	21,3
	98,4	-	**98,4**	**98,4**

EUR billiún

	Iomlán sínithe	Iomlán neamhtharraingthe ag deireadh na bliana	Iomlán eisíoctha ag deireadh na bliana	Gan íoc ag deireadh na bliana
EFSM				
Éire	22,5	-	22,5	19,7
an Phortaingéil	24,3	-	24,3	22,3
	46,8	-	**46,8**	**42,0**
MFA				
an Albáin	0,2	-	0,2	0,2
an Airméin	0,1	-	0,1	0,1
an Bhoisnia-Heirseagaivéin	0,3	-	0,3	0,1
an tSeoirsia	0,1	-	0,2	0,1
an Iordáin	1,1	-	1,1	1,1
an Chosaiv	0,1	-	0,1	0,1
Poblacht na Cirgise	0,0	-	0,0	0,0
an Mholdóiv	0,4	0,0	0,4	0,4
Montainéagró	0,1	-	0,1	0,1
an Mhacadóin Thuaidh	0,3	0,1	0,2	0,2
an tSeirbia	0,2	-	0,2	0,0
an Túinéis	1,4	-	1,4	1,4
Cúnamh macrairgeadais don Úcráin	12,2	-	12,2	11,0
Cúnamh Macrairgeadais+ don Úcráin	18,0	-	18,0	18,0
Cúnamh macrairgeadais don Úcráin ULCM	18,1	18,1	-	-
an Éigipt	1,0	-	1,0	1,0
	53,6	**18,2**	**34,9**	**33,7**
BOP				
an Laitvia	2,9	-	2,9	0,2
	2,9	-	**2,9**	**0,2**
EURATOM				
Energoatom, K2R4 an Úcráin	0,4	-	0,4	0,3
	0,4	-	**0,4**	**0,3**
An tSaoráid don Úcráin	**33,0**	**19,9**	**13,1**	**13,1**
Iasachtaí NGEU	**290,9**	**182,2**	**108,7**	**108,7**
Iomlán	**526,0**	**220,3**	**305,2**	**296,4**

SURE

Bunaíodh SURE in 2020 chun cúnamh airgeadais a sholáthar do Bhallstáit a raibh suaitheadh tromchúiseach eacnamaíoch ag cur isteach orthu, nó a raibh sé ag bagairt go tromchúiseach orthu, i ngeall ar phaindéim COVID-19 ina gcríoch. Comhlánaíonn an ionstraim na bearta náisiúnta arna ndéanamh ag na Ballstáit dá ndearnadh difear.

Ní raibh fáil ar an ionstraim tar éis an 31 Nollaig 2022 agus níl aon eisíocaíocht ar feitheamh. Tá éagsúlacht idir aibíocht na n-iasachtaí idir 5 agus 30 bliain.

EFSM

Cruthaíodh EFSM chun cúnamh airgeadais a sholáthar do gach Ballstát a bhfuil suaitheadh eacnamaíoch airgeadais tromchúiseach ag cur isteach air nó a bhfuil sé ag bagairt air i ngeall ar tharlúintí eisceachtúla nach bhfuil aon smacht aige orthu. Tá an clár sin imithe in éag agus ní féidir aon iasacht bhreise a tharraingt, ach amháin i gcás cúraimí sonracha amhail fadú aibíochtaí na n-iasachtaí atá ann cheana. D'iarr an Phortaingéil méid aibíochta EUR 1,8 billiún a bhí dlite in 2024. Maoiníodh an iasacht nua le banna fadtéarmach a thiocfaidh in aibíocht in 2028.

MFA

Is cineál cúnaimh airgeadais é an clár MFA a leathnaigh an tAontas chuig tíortha comhpháirtíochta lasmuigh den Aontas ina raibh géarchéim maidir le comhordú íocaíochtaí. Bíonn sé i bhfoirm iasachtaí nó deontas meán/fadtéarmach, nó meascán díobh sin, agus ní bhíonn sé ar fáil ach amháin do thíortha a thairbhíonn de chlár de chuid an Chiste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta.

an Úcráin

In 2022, chomhaontaigh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle trí phacáiste cúnaimh airgeadais don Úcráin ([6]), dar luach EUR 7,2 billiún san iomlán, chun athléimneacht láithreach na tíre a neartú tar éis an chogaidh fhoghaigh gan chúis gan údar a thug an Rúis fúithi. Bhí na hiasachtaí uile eisíoctha leis an Úcráin faoi dheireadh 2022. Tá éagsúlacht ag baint le haibíocht na n-iasachtaí sin don Úcráin, idir 10 agus 30 bliain.

Chun leanúint de thacaíocht an Aontais don Úcráin, ghlac Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle pacáiste nua cúnaimh airgeadais dar luach EUR 18 mbilliún an 14 Nollaig 2022 (Rialachán (AE) 2022/2463 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([7])). Shínigh an Coimisiún agus an Úcráin Meabhrán Tuisceana agus Comhaontú Saoráide Iasachta go luath in 2023 agus eisíocadh an EUR 18 mbilliún in 2023. Cistítear iasachtaí MFA+ tríd an gcur chuige cistiúcháin aontaithe, ach cistíodh gach iasacht MFA roimhe seo faoin gcur chuige cistithe droim le droim.

I mí Dheireadh Fómhair 2024, ghlac an tAontas cúnamh macrairgeadais nua don Úcráin agus don Sásra Comhair le haghaidh Iasachtaí don Úcráin (ULCM) ([8]). Faoi ULCM, úsáidfear ioncaim urghnácha ó shócmhainní ceannasacha blocáilte na Rúise chun tacaíocht neamh-inaisíoctha a dheonú don Úcráin chun cabhrú leis an tír iasachtaí déthaobhacha nua arna soláthar ag comhpháirtithe G7 agus ag an Aontas faoin tionscnamh seo a aisíoc. Dá bhrí sin, shínigh an tAontas comhaontú iasachta MFA nua leis an Úcráin i mí na Nollag 2024 le haghaidh méid EUR 18,1 billiún atá le heisíoc in 2025. Go dtí mí na Bealtaine 2025, bhí EUR 6 bhilliún eisíoctha ag an gCoimisiún.

Le linn 2024, d'aisíoc an Úcráin go tráthúil EUR 600 milliún d'iasachtaí cúnaimh macrairgeadais roimhe sin arna ndeonú ag an Aontas. Ag deireadh 2024, EUR 29,0 billiún (méid ainmniúil) a bhí in iomlán na n-iasachtaí MFA, gan íoc, don Úcráin.

([6]) Cinneadh (AE) 2022/313 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Feabhra 2022 lena soláthraítear cúnamh macrairgeadais don Úcráin (OJ L 55, 28.2.2022, p. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/313/oj), le haghaidh EUR 1,2 billiún lena soláthraítear cúnamh éigeandála don Úcráin, Cinneadh (AE) 2022/1201 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Iúil 2022 lena soláthraítear cúnamh macrairgeadais eisceachtúil don Úcráin (IO L 186, 13.7.2022, lch. 1 ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1201/oj) le haghaidh EUR 1,0 billiún lena soláthraítear cúnamh eisceachtúil don Úcráin, Cinneadh (AE) 2022/1628 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 20 Mean Fómhair 2022 lena soláthraítear cúnamh macrairgeadais eisceachtúil don Úcráin, lena ndaingnítear an ciste don soláthar coiteann le ráthaíochtaí ó na Ballstáit agus le soláthar sonrach le haghaidh roinnt dliteanas airgeadais a bhaineann leis an Úcráin arna ráthú faoi Chinneadh Uimh. 466/2014/AE, agus lena leasaítear Cinneadh (AE) 2022/1201 (IO L 245, 22.9.2022, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/1628/oj), le haghaidh EUR 5,0 billiún lena soláthraítear cúnamh eisceachtúil don Úcráin.

([7]) Rialachán (AE) 2022/2463 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2022 lena mbunaítear ionstraim chun tacaíocht a thabhairt don Úcráin le haghaidh 2023 (cúnamh macrairgeadais +) (IO L 322, 16.12.2022, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2463/oj).

([8]) Rialachán (AE) 2024/2773 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Deireadh Fómhair 2024 lena mbunaítear an Sásra Comhair le haghaidh Iasachtaí don Úcráin agus lena soláthraítear cúnamh macrairgeadais eisceachtúil don Úcráin (IO L, 28.10.2024).

An tSaoráid don Úcráin

An 29 Feabhra 2024, ghlac Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle Rialachán (AE) 2024/792 lena mbunaítear an tSaoráid don Úcráin ([9]). Cumhdaítear leis an ionstraim nua seo na blianta 2024 go 2027 agus cuirtear suas le EUR 50 billiún de thacaíocht airgeadais ar fáil don Úcráin, lena n-áirítear suas le EUR 33 bhilliún d'iasachtaí ceannasacha. Faoin 31 Nollaig 2024, eisíocadh EUR 13,1 billiún d'iasachtaí leis an Úcráin. Déantar iasachtaí ceannasacha na Saoráide don Úcráin a chistiú trí iasachtaí a fháil de réir an chur chuige cistiúcháin aontaithe.

BOP

Is clár cúnaimh é comhardú na n-íocaíochtaí atá deartha do na Ballstáit atá lasmuigh den limistéar euro a bhfuil deacrachtaí acu maidir lena gcomhordú íocaíochtaí nó a bhfuil deacrachtaí ag bagairt orthu. Maidir le cúnamh BOP, bíonn siad i bhfoirm iasachtaí meántéarmacha a bhíonn ag brath ar chur chun feidhme beartas arna gceapadh chun dul i ngleic le fadhbanna eacnamaíocha bunúsacha. Go hiondúil, tairgtear cúnamh BOP ón Aontas i gcomhar le CAI agus institiúidí nó tíortha idirnáisiúnta eile. Níor tharla aon oibríocht ná ní dhearnadh aon aisíocaíocht nua iasachta in 2024. Meastar go dtiocfaidh deireadh leis an gclár in 2025 nuair a thiocfaidh an iasacht gan íoc agus an iasachtaíocht ghaolmhar in aibíocht.

Euratom

Tugann an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach airgead ar iasacht do Bhallstáit agus Stáit nach Ballstáit iad araon, agus d'eintitis an dá cheann, chun tionscadail a mhaoiniú a bhaineann le suiteálacha fuinnimh.

Maolán leachtachta

Faoin straitéis cistiúcháin aontaithe, coinnítear méid áirithe fáltas ó iasachtaí i gcuntas bainc leis an mBanc Ceannais Eorpach. Áirithítear leis an maolán leachtachta sin go bhfuil cistí leordhóthanacha ar fáil chun freastal ar na riachtanais eisíocaíochta atá le teacht, agus ró-iarmhéideanna á seachaint an tráth céanna. Agus an maolán leachtachta sin á bhainistiú ag an gCoimisiún, cuireann sé san áireamh na riachtanais eisíocaíochta a bhfuil coinne leo agus na deischostais a bhaineann le hiarmhéideanna airgid. Ag deireadh na bliana 2024 ba é EUR 33,9 billiún luach na gcistí a bhí á sealbhú sa chuntas bainc.

4.1.3. *Córas cosanta*

Cuimsítear le hiasachtaí de chuid an Aontais oibleagáidí díreacha agus neamhchoinníollacha an Aontais agus tá siad ráthaithe ag Ballstáit an Aontais. Tá sé beartaithe na hiasachtaí a dhéantar chun iasachtaí a mhaoiniú a aisíoc tríd an bpríomhshuim agus an t-ús atá dlite ar na hiasachtaí sin a bhailiú go tráthúil. Mar sin féin, má mhainníonn tír is tairbhí a n-aisíocaíochtaí nó má chuireann sí moill orthu, tá líon coimircí ann chun seirbheáil fhiachas an Aontais a áirithiú, a bhfuil achoimre orthu sa tábla thíos. Sa ghearrthéarma, aisíocfar na hiasachtaí ó iarmhéid cisteáin an Choimisiúin atá ar fáil. Ina dhiaidh sin, aisíocfar iasachtaí a bhaineann leis na hiasachtaí do thríú tíortha (seachas iasachtaí MFA+ agus ón tSaoráid don Úcráin) ó na sócmhainní a shealbhaítear sa chiste don soláthar coiteann, agus i gcás MFA+, iasachtaí ón tSaoráid don Úcráin agus iasachtaí do na Ballstáit, féadfaidh an Coimisiún acmhainní breise a ghlaoch ó na Ballstáit suas go dtí an corrlach acmhainní dílse atá ar fáil ('lamháil bhuiséadach'). Maidir le cláir áirithe, cuireann na Ballstáit ráthaíochtaí ar fáil freisin. Mar thoradh air sin, ní bhíonn na hinfheisteoirí neamhchosanta ach ar riosca creidmheasa an Aontais; ní bhíonn siad neamhchosanta do riosca creidmheasa thairbhí na n-iasachtaí.

Clár de chuid an Aontais a mhaoinítear trí iasachtaí a fháil	Córas cosanta
NGEU (STA agus REPowerEU)	Lamháltas buiséadach faoi uasteorainn shealadach acmhainní dílse bhuiséad an Aontais – 0,6 % breise de OIN an Aontais os cionn uasteorainn acmhainní dílse bhuiséad an Aontais de 1,4 % de OIN an Aontais
SURE	Ráthaíocht a sholáthraíonn Ballstáit uile an Aontais (25 %) + an lamháltas buiséadach faoin uasteorainn acmhainní dílse de 1,4 % de OIN an Aontais
EFSM	Lamháltas buiséadach faoi uasteorainn acmhainní dílse an Aontais de 1,4 % de OIN an Aontais

([9]) Rialachán (AE) 2024/792 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Feabhra 2024 lena mbunaítear an tSaoráid don Úcráin, (IO L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

Clár de chuid an Aontais a mhaoinítear trí iasachtaí a fháil	Córas cosanta
BOP	Lamháltas buiséadach faoi uasteorainn acmhainní dílse an Aontais de 1,4 % de OIN an Aontais
MFA (caighdeánach)	An Ciste don Soláthar Coiteann (9 % den iasacht don tríú tír)
MFA eisceachtúil don Úcráin	An Ciste don Soláthar Coiteann (9 %) + ráthaíochtaí ó Bhallstáit uile an Aontais (61 %)
MFA+ don Úcráin	Lamháltas buiséadach faoi uasteorainn acmhainní dílse an Aontais de 1,4 % de OIN an Aontais
An tSaoráid don Úcráin	Lamháltas buiséadach faoi uasteorainn acmhainní dílse an Aontais de 1,4 % de OIN an Aontais
Iasachtaí Euratom do thríú tíortha (eintitis faoi úinéireacht stáit)	An Ciste don Soláthar Coiteann (9 % den iasacht) agus frithráthaíochtaí ó thríú tíortha
Iasachtaí Euratom do na Ballstáit	Lamháltas buiséadach faoi uasteorainn acmhainní dílse an Aontais de 1,4 % de OIN an Aontais

4.2. **Ráthaíochtaí buiséadacha**

Faoin gcineál sin cur chun feidhme buiséid, tugann an tAontas ráthaíochtaí d'institiúidí airgeadais (comhpháirtithe cur chun feidhme) dá n-oibríochtaí maoiniúcháin (iasachtaithe) agus infheistíochta (cothromais) chun a chuspóirí beartais a shaothrú.

Tá ráthaíochtaí eisithe ag an Aontas faoi na cláir seo a leanas:

— Ráthaíochtaí an tsainordaithe iasachtaithe sheachtraigh (ELM) arna ndeonú don Bhanc Eorpach Infheistíochta (BEI) dá n-oibríochtaí iasachtaithe lasmuigh den Aontas, go príomha do thairbhithe ceannasacha agus focheannasacha;

— Ráthaíocht an Chiste Eorpaigh le haghaidh Infheistíochtaí Straitéiseacha (CEIS) arna deonú do Ghrúpa BEI dá n-oibríochtaí lena dtacaítear le hinfheistíocht bhreise san Aontas agus le rochtain ar mhaoiniú do FBManna;

— Ráthaíocht InvestEU arna soláthar do Ghrúpa BEI, don Bhanc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha agus do roinnt comhpháirtithe airgeadais i mBallstáit an Aontais, chun infheistíochtaí príobháideacha a shlógadh don aistriú glas agus digiteach, don nuálaíocht agus d'infheistíochtaí agus scileanna sóisialta. Féadfar ráthaíocht InvestEU a mhéadú le ranníocaíochtaí agus frithráthaíochtaí ó CSTE agus ó na Ballstáit;

— Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha faoi Rialachán NDICI lena dtugtar ráthaíochtaí do BEI, maidir lena maoiniú agus lena n-infheistíochtaí lasmuigh den Eoraip, do thairbhithe na hearnála poiblí agus na hearnála príobháidí araon, agus lena dtugtar ráthaíochtaí do roinnt contrapháirteanna eile, agus é mar chuspóir aici infheistíochtaí inbhuanaithe a chur chun cinn i dtíortha comhpháirtíochta an Aontais;

— Ráthaíocht an Chiste Eorpaigh um Fhorbairt Inbhuanaithe (CEFI) arna heisiúint do roinnt contrapháirtithe agus é mar aidhm aici tacú le hinfheistíochtaí san Afraic agus i dtíortha Comharsanachta na hEorpa;

— Ráthaíocht na hÚcráine arna heisiúint faoin rialachán maidir leis an tSaoráid don Úcráin do roinnt contrapháirtithe chun borradh a chur faoi infheistíochtaí le haghaidh théarnamh agus atógáil na hÚcráine.

Amhail an 31 Nollaig 2024, EUR 109,9 billiún a bhí i méid ainmniúil gan íoc na ráthaíochtaí sin ar an uasleibhéal a deonaíodh do na hinstitiúidí airgeadais sin, a mbaineann EUR 72,6 billiún de le hoibríochtaí maoiniúcháin nó infheistíochta arna síniú ag na comhpháirtithe cur chun feidhme (tá ráthaíochtaí InvestEU, NDICI agus na hÚcráine fós sa tréimhse infheistíochta, ar lena linn is féidir leis na comhpháirtithe oibríochtaí nua a áireamh faoin ráthaíocht).

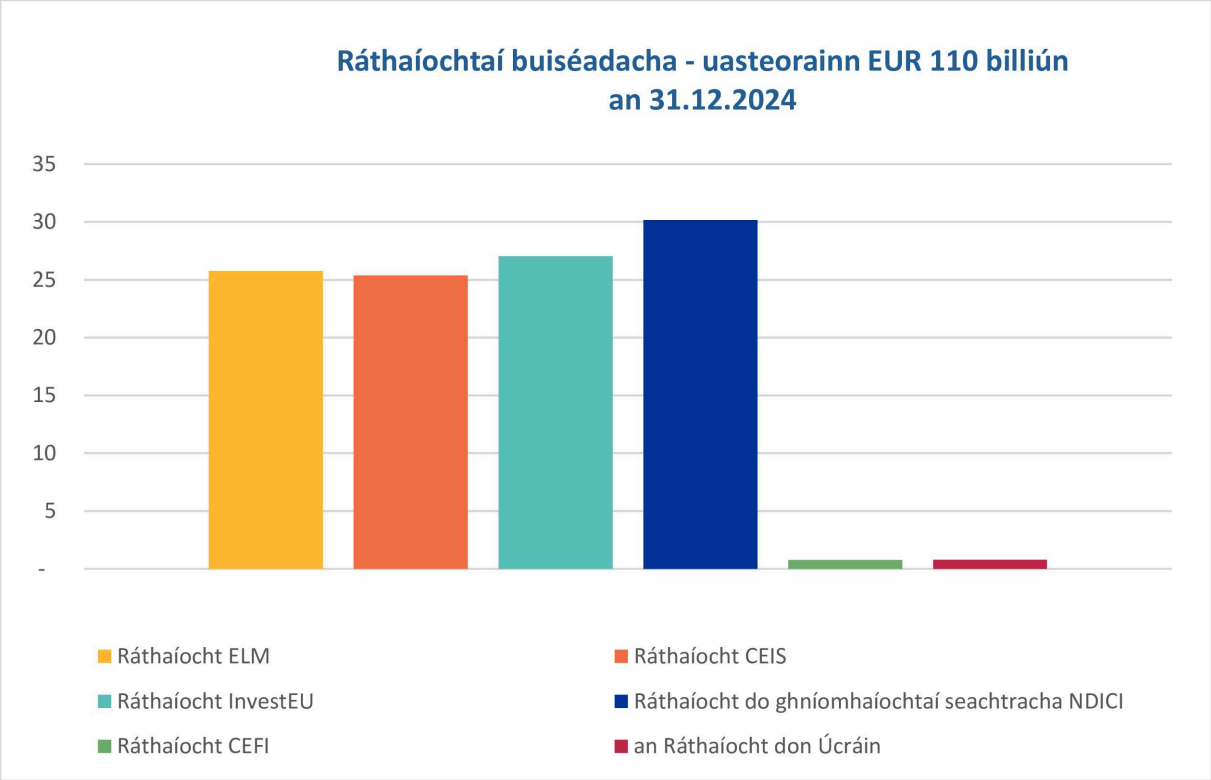

Féadfaidh na Ballstáit agus tíortha LEE rannchuidiú le clár InvestEU freisin. Go dtí an 31 Nollaig 2024, shínigh an tAontas comhaontuithe ranníocaíochta leis na tíortha sin le haghaidh EUR 2,8 billiún, as a mbaineann EUR 2,2 billiún le ranníocaíochtaí airgid agus EUR 0,6 billiún le frithráthaíochtaí.

4.3. **Ciste don Soláthar Coiteann**

Chun aon ghlao ráthaíochta a shásamh ar glao é chun caillteanais arna dtabhú ag na comhpháirtithe cur chun feidhme a chumhdach go tráthúil, soláthraíonn an tAontas méideanna ón mbuiséad. Ó 2021 ar aghaidh, sealbhaítear na sócmhainní uile arna soláthar sa chiste don soláthar coiteann, a fheidhmíonn mar phunann aonair, agus infheistítear sócmhainní sna hurrúis fiachais den chuid is mó. Faoi láthair, tugtar le chéile ann soláthar do ráthaíochtaí buiséadacha uile an Aontais agus roinnt clár cúnaimh airgeadais. Leithdháiltear acmhainní CPF ina n-urranna chun na méideanna a bhaineann leis na ráthaíochtaí buiséadacha ranníocaíochta agus cláir chúnaimh airgeadais a rianú.

An 31 Nollaig 2024, tá glansócmhainní EUR 23,2 billiún i seilbh an Choimisiúin sa chiste don soláthar coiteann le haghaidh na n-urrann seo a leanas:

— Ciste Ráthaíochta le haghaidh gníomhaíochtaí seachtracha – EUR 3,2 billiún (lena gcumhdaítear ráthaíochtaí ELM chomh maith le hiasachtaí MFA Euratom roimh 2021 do thríú tíortha)

— CEIS – EUR 8,9 billiún

— CEFI – EUR 0,8 billiún

— Urranna InvestEU – EUR 6,8 billiún (lena n-áirítear ranníocaíochtaí airgid thirim na mBallstát agus thíortha LEE)

— CEFI+ NDICI – EUR 2,9 billiún

— Ráthaíocht na hÚcráine – EUR 0,2 billiún

— Iasachtaí MFA tar éis 2020 – EUR 0,1 billiún

— Iasachtaí MFA don Úcráin – EUR 0,3 billiún

5. ANAILÍS AR NA RÁITIS AIRGEADAIS

5.1. Ioncam

Ionchorpraítear in ioncam comhdhlúite an Aontais méideanna a bhaineann le hidirbhearta malairte agus idirbhearta neamh-mhalairte, agus is iad na hidirbhearta neamh-mhalairte na hidirbhearta is suntasaí. Tá treocht 5 bliana na bpríomhchatagóirí ioncaim neamh-mhalairte (ina gcuimsítear Acmhainní OIN, Acmhainní traidisiúnta dílse, Acmhainní CBL, Acmhainní dílse plaisteacha, Fíneálacha agus Aisghabháil speansas) mar a leanas:

Treocht 5 bliana an ioncaim ó phríomhidirbhearta neamh-mhalairte*

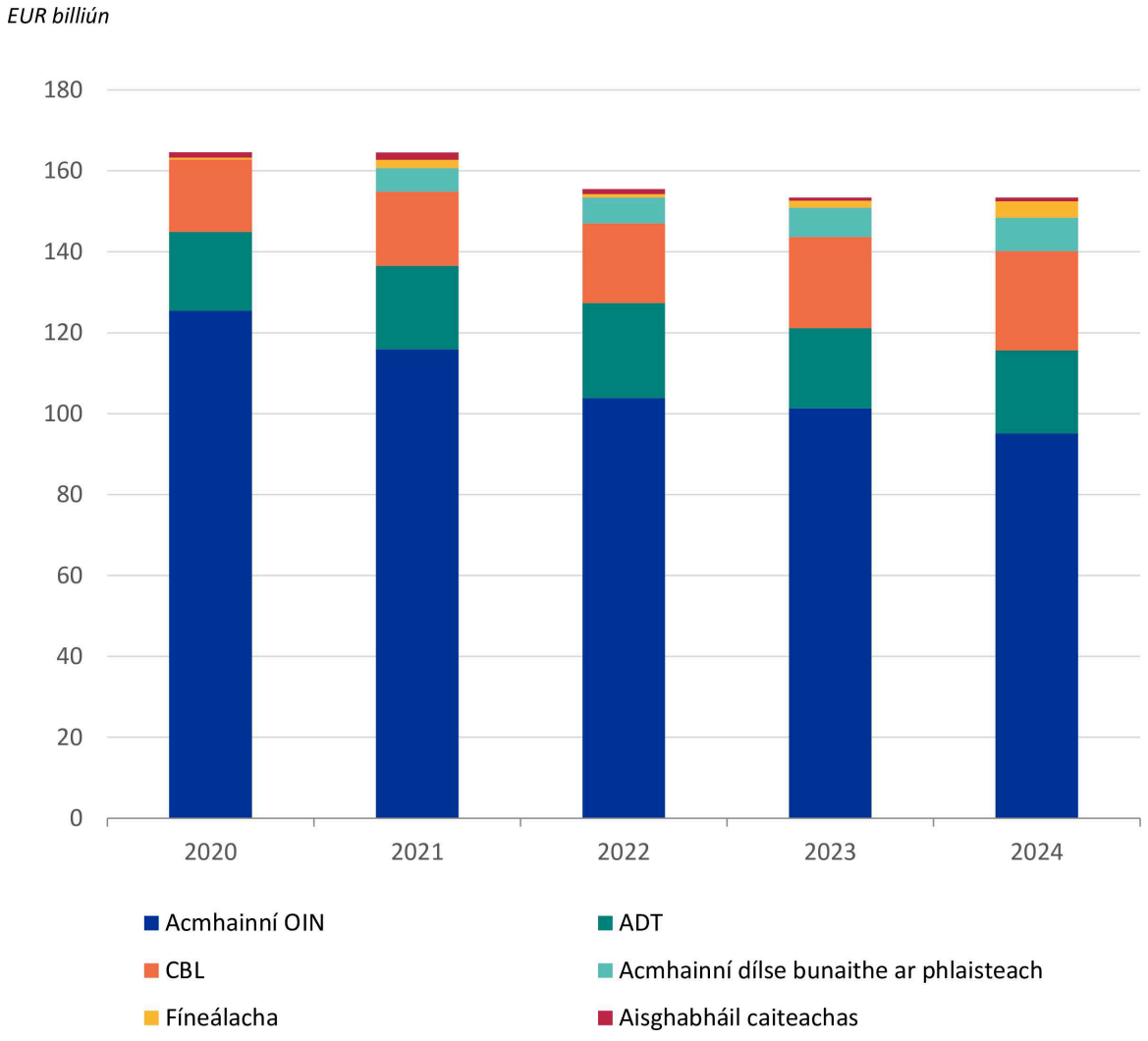

* *Figiúirí 2020 go 2024: gan ioncam a bhaineann le tarraingt siar na Ríochta Aontaithe ón Aontas Eorpach san áireamh*

Toisc gur cheart an ioncam buiséid a bheith cothrom leis an gcaiteachas buiséid (nó níos mó ná an caiteachas buiséid), is iad na híocaíochtaí a dhéantar gach bliain is mó a spreagann an treocht ioncaim a léirítear thuas.

Príomhfhorbairtí in 2024

In 2024, EUR 175,7 billiún a bhí san ioncam iomlán, inar cuimsíodh gach catagóir ioncaim, i gcomparáid le EUR 171,9 billiún an bhliain roimhe sin. Ba iad seo a leanas na príomhfhorbairtí lena mínítear an méadú EUR 3,8 billiún nó 2,2 %:

— Tháinig méadú EUR 2,3 billiún ar ioncam a bhaineann le fíneálacha go príomha mar gheall ar fhíneálacha a eisíodh do chuideachtaí mar gheall ar sháruithe ar rialacha iomaíochta an Aontais;

— Tháinig méadú EUR 2,0 billiún ar ioncam airgeadais go príomha mar gheall ar ús méadaithe arna thuilleamh;

— Tháinig méadú ar ranníocaíochtaí CBL ó EUR 22,5 billiún in 2023 go dtí EUR 24,5 billiún in 2024;

— Tháinig méadú ar acmhainní dílse na bplaisteach ó EUR 7,2 billiún in 2023 go EUR 8,2 billiún in 2024;

— Tháinig méadú ar acmhainní dílse traidisiúnta ó EUR 19,8 billiún in 2023 go EUR 20,6 billiún in 2024; agus

— Ioncam ó OIN (ollioncam náisiúnta), príomhghné d'ioncam oibriúcháin an Aontais, a laghdaíodh ó EUR 101,3 billiún in 2023 go dtí EUR 95,0 billiún in 2024. Mínítear an laghdú EUR 6,3 billiún nó 6,2 % a bheag nó a mhór, lena ndéantar na gluaiseachtaí eile ioncaim a dtugtar tuairisc orthu thuas a fhritháireamh go páirteach, leis an laghdú ar na riachtanais leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

5.2. **Caiteachais**

Is caiteachais faoin modh bainistíochta comhpháirtí iad an phríomhchuid de na caiteachais a aithnítear sna ráitis airgeadais chomhdhlúite, caiteachais lena n-áirítear na cistí seo a leanas: (i) An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT), (ii) An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ionstraimí forbartha tuaithe eile, (iii) Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) & An Ciste Comhtháthaithe (CC), agus (iv) Ciste Sóisialta na hEorpa (CSE). Bhí EUR 101,9 billiún nó 37,3 % de na speansais iomlána de EUR 272,9 billiún a tabhaíodh in 2024 i gceist leis na cistí sin (2023: EUR 125,4 billiún, 51,5 % de na speansais iomlána). Cuirtear i láthair thíos deighilt na gcaiteachas faoin modh bainistíochta comhpháirtí agus a n-ualuithe coibhneasta:

Príomhchaiteachais faoin modh bainistíochta comhpháirtí don bhliain airgeadais 2024

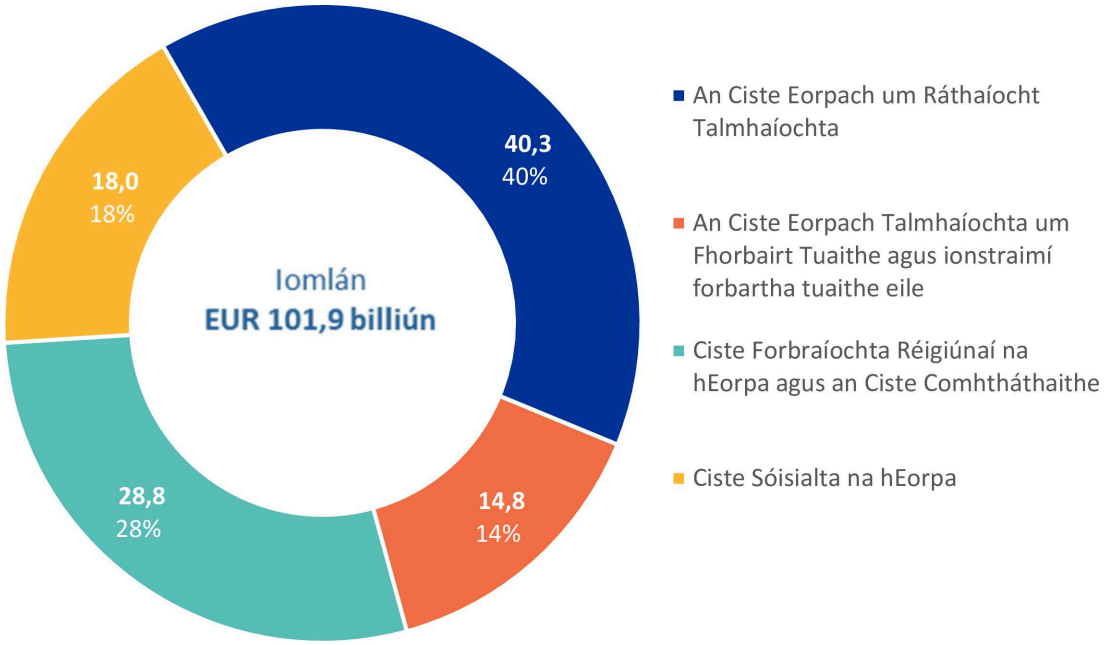

Tharla an laghdú ar chaiteachais faoin modh bainistíochta comhpháirtí i ngeall go príomha ar speansais laghdaithe a bhaineann le CFRE agus an Ciste Comhtháthaithe (faoi EUR 23,6 billiún), de réir mar atá cur chun feidhme chláir an chreata airgeadais ilbhliantúil roimhe seo ag an gcéim dheiridh anois.

Tháinig méadú ó EUR 61,9 billiún in 2023 go EUR 99,0 billiún in 2024 ar speansais faoin modh bainistíochta dírí, a léiríonn cur chun feidhme buiséid ag an gCoimisiún, gníomhaireachtaí feidhmiúcháin agus cistí iontaobhais. Tharla an méadú EUR 37,1 billiún den chuid is mó mar gheall ar an tacaíocht neamh-inaisíoctha a deonaíodh faoi STA NGEU, arbh ionann é agus EUR 65,8 billiún (2023: EUR 36,0 billiún) de réir mar a úsáideann na Ballstáit na cistí a chuirtear ar fáil agus de réir mar a bhaintear garspriocanna amach.

Is éard a léirítear le caiteachais faoin modh bainistíochta indírí cur chun feidhme buiséid ag gníomhaireachtaí an Aontais, comhlachtaí an Aontais, tríú tíortha, eagraíochtaí idirnáisiúnta agus eintitis eile. In 2024, EUR 16,6 billiún a bhí sna speansais faoin modh bainistíochta indírí (2023: EUR 15,2 billiún). Baineann an méadú go príomha leis na speansais mhéadaithe i ngníomhaíochtaí seachtracha.

5.3. **Sócmhainní**

EUR 518,5 billiún a bhí sna sócmhainní iomlána amhail an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 467,7 billiún) – is é is cúis leis an méadú den chuid is mó iasachtú breise faoi ionstraim NGEU agus iasachtaí nua arna n-eisiúint don Úcráin faoin tSaoráid don Úcráin. Ar na sócmhainní ba shuntasaí ar chlár comhardaithe an Aontais bhí sócmhainní airgeadais seachas airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim (EUR 328,3 billiún), réamh-mhaoiniú (EUR 78,9 billiún), suimeanna infhaighte agus méideanna in-aisghabhála (EUR 31,7 billiún) agus airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim (EUR 63,2 billiún). Áiríodh le sócmhainní eile, arbh ionann iad agus EUR 16,3 billiún, maoin, gléasra agus trealamh agus sócmhainní doláimhsithe den chuid is mó.

Comhdhéanamh na sócmhainní an 31 Nollaig 2024

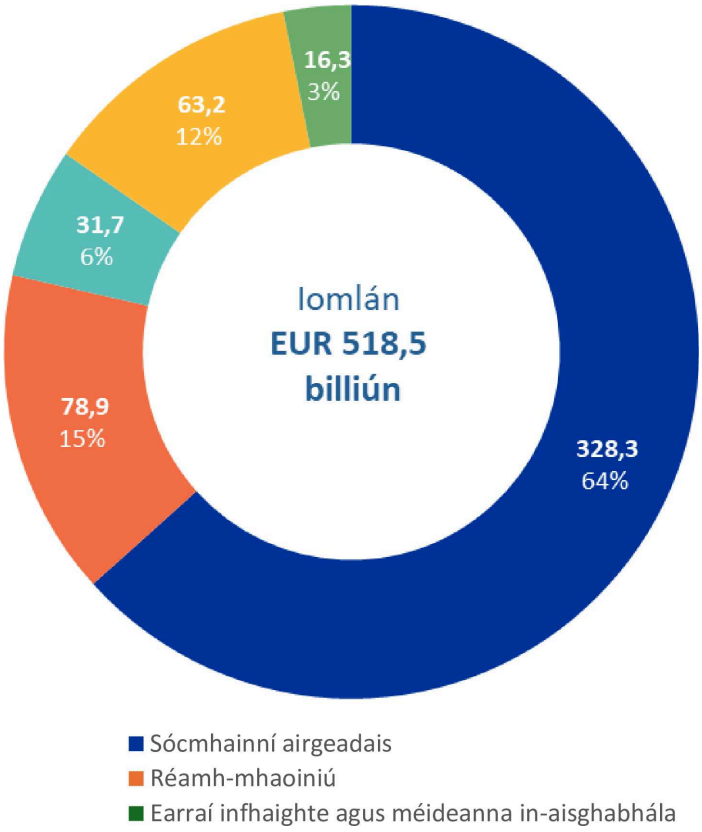

Is mar gheall go príomha ar na héifeachtaí seo a leanas a tháinig an méadú EUR 50,7 billiún nó 10,8 % ar shócmhainní iomlána ón mbliain roimhe sin:

— Tháinig méadú ar iasachtaí gan íoc ó EUR 246,9 billiún in 2023 go EUR 283,6 billiún in 2024. Léiríonn an méadú EUR 36,7 billiún nó 14,9 % den chuid is mó eisiúint iasachtaí breise do na Ballstáit faoi STA agus REPowerEU (EUR 29,4 billiún) agus iasachtaí nua faoi chláir na Saoráide don Úcráin agus MFA (EUR 13,1 billiún agus EUR 1,1 billiún faoi seach), arna bhfritháireamh le haisíocaíochtaí EFSM agus MFA de EUR 1,4 billiún agus lagú ar iasachtaí nua na hÚcráine (EUR 5,7 billiún);

— Tháinig laghdú ar an réamh-mhaoiniú iomlán ó EUR 91,7 billiún in 2023 go EUR 78,9 billiún in 2024. Tá sé sin nasctha go príomha leis an laghdú suntasach EUR 18 mbilliún in CFRE, CC agus réamh-mhaoiniú CSE na clárthréimhse roimhe sin toisc go bhfuil an tréimhse ag céim an chlabhsúir agus go n-imréitítear méideanna níos airde. Ina theannta sin, tháinig laghdú suntasach EUR 3,8 billiún ar an tacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha a deonaíodh faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta mar gheall ar imréitigh a tharla le linn na bliana tar éis do na Ballstáit garspriocanna agus spriocanna a bhaint amach;

— Tháinig méadú ar airgead tirim agus coibhéisí airgid ó EUR 39,6 billiún in 2023 go dtí EUR 63,2 billiún in 2024. Is é is cúis go príomha leis an méadú EUR 23,6 billiún nó 59,6 % an maolán leachtachta níos airde a bhaineann leis an gcistiú aontaithe (EUR 12,5 billiún a bhí i gcuntas bainc an Bhainc Ceannais Eorpaigh in 2023 i gcomparáid le EUR 33,9 billiún ag deireadh 2024), a d'eascair as ardleibhéal eisíocaíochtaí a bhí beartaithe le haghaidh thús 2025; agus

— Tháinig laghdú ar shuimeanna infhaighte agus méideanna in-aisghabhála ó EUR 35,2 billiún go EUR 31,7 billiún. Is é is cúis leis an laghdú EUR 3,5 billiún nó 9,9 % den chuid is mó an laghdú ar an nglanmhéid atá dlite den Ríocht Aontaithe faoin gComhaontú um Tharraingt Siar – féach thíos.

Tarraingt siar na Ríochta Aontaithe as an Aontas Eorpach

An 31 Eanáir 2020, tharraing an Ríocht Aontaithe siar as an Aontas Eorpach. Leagtar amach téarmaí a himeachta i gComhaontú maidir leis an Ríocht Aontaithe a bheith ag tarraingt siar as an Aontas Eorpach agus as an gComhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, ar a dtugtar an 'Comhaontú um Tharraingt Siar' nó 'WA' freisin. Mar chuid den chomhaontú sin, d'aontaigh an Ríocht Aontaithe go gcomhlíonfadh sí na hoibleagáidí airgeadais go léir a ghlac sí nuair a bhí sí ina ball den Aontas. Tháinig an Comhaontú i bhfeidhm an 31 Eanáir 2020. Faoin gComhaontú um Tharraingt Siar, leanfaidh an Ríocht Aontaithe de ranníocaíocht a dhéanamh le buiséad an Aontais agus de thairbhe a bhaint as cláir agus caiteachas an Aontais roimh 2021 amhail is dá mba Bhallstát í. Gheobhaidh an Ríocht Aontaithe suimeanna sainithe áirithe ar ais freisin a d'íoc sí isteach i mbuiséad an Aontais nó airgead a fuarthas i mbuiséad an Aontais mar gheall ar thréimhse ballraíochta na Ríochta Aontaithe. Tuairiscíonn an tAontas Eorpach chuig an Ríocht Aontaithe dhá uair sa bhliain ar mhéideanna atá dlite agus íocann an Ríocht Aontaithe na méideanna sin ar bhonn míosúil. Tugtar an tuairisciú sin cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar fhigiúirí iarbhír.

Trí bhíthin na n-oibleagáidí faoin gComhaontú um Tharraingt Siar cruthaítear dliteanais agus suimeanna infhaighte don Aontas nach mór iad a ríomh agus a léiriú i gcuntais bhliantúla an Aontais: Cumhdaítear na réimsí seo a leanas leo go háirithe:

— acmhainní dílse (Airteagal 136)

— gealltanais le híoc (Airteagal 140)

— fíneálacha comórtais (Airteagal 141)

— Dliteanais an Aontais (Airteagal 142)

— dliteanais airgeadais theagmhasacha agus ionstraimí airgeadais (Airteagail 143 agus 144)

— glansócmhainní an Chomhphobail Eorpaigh do Ghual agus Cruach (Airteagal 145)

— Infheistíocht an Aontais Eorpaigh sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI) (Airteagal 146)

— dliteanais theagmhasacha a bhaineann le cásanna dlí (Airteagal 147).

	Airteagal 140	Airteagal 142	Eile	31.12.2024	31.12.2023
Dlite ón Ríocht Aontaithe	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Dlite don Ríocht Aontaithe	-	–	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Iomlán	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Neamhreatha	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Reatha	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Réamh-mhaoiniú

In 2024, EUR 75,1 billiún a bhí sa réamh-mhaoiniú, gan réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit agus ranníocaíochtaí le cistí iontaobhais Bêkou agus na hAfraice san áireamh (2023: EUR 89,4 billiún), ar bhain beagnach gach ceann díobh le gníomhaíochtaí an Choimisiúin. Baineann an laghdú EUR 14,3 billiún nó 16,0 % leis an laghdú ar réamh-mhaoiniú a bhaineann le bainistíocht chomhroinnte ó EUR 36,6 billiún in 2023 go dtí EUR 25,0 billiún in 2024, de réir mar a théann cláir an CAI roimhe sin chun cinn tuilleadh ag an gcéim chlabhsúir:

Réamh-mhaoiniú ón gCoimisiún de réir an mhodha bainistíochta

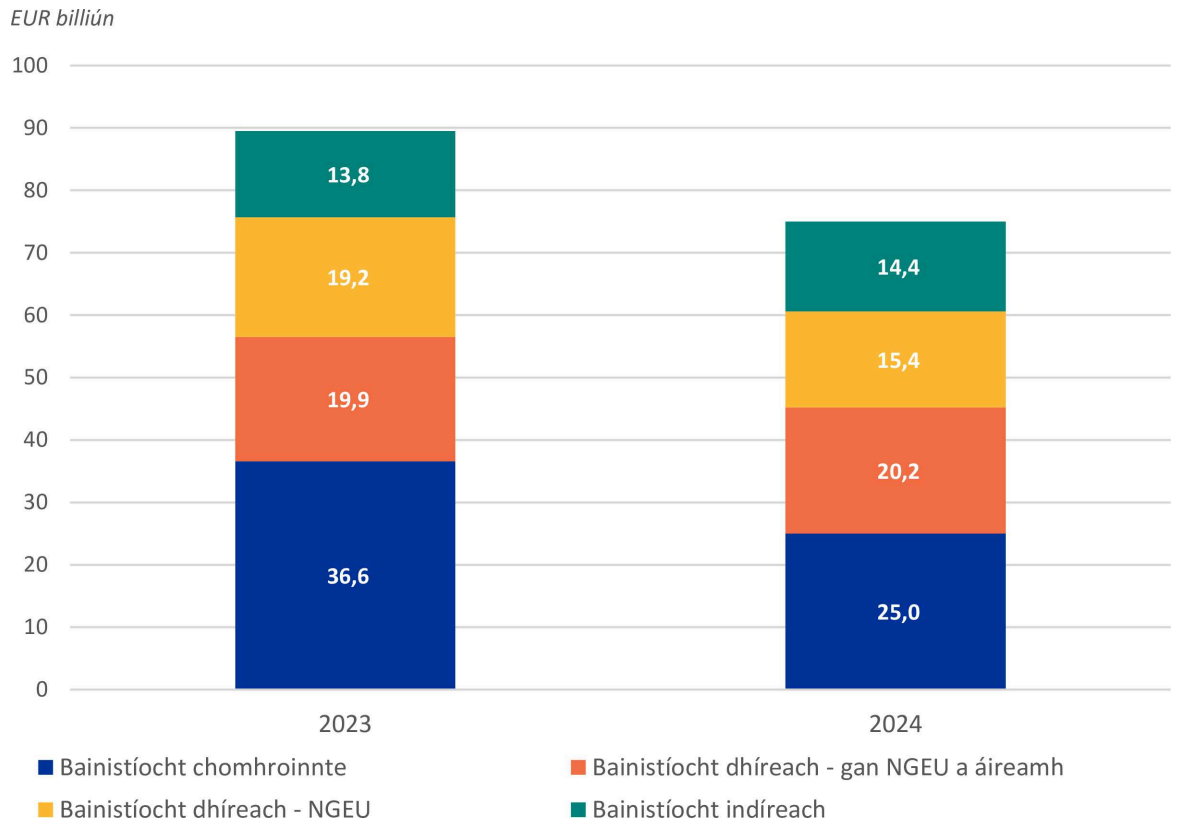

Bíonn tionchar suntasach ag an timthriall CAI faoi seach ar leibhéal an réamh-mhaoinithe a dheonaítear faoi chláir CAI – ag tús thréimhse CAI tá coinne leis go n-íocfar réamhíocaíochtaí móra le Ballstáit faoi bheartas comhtháthaithe agus beidh na méideanna sin ar fáil do na Ballstáit go dtí go ndúnfar na cláir, mar shampla. Íoctar réamh-mhaoiniú bliantúil freisin, nach mór é a úsáid laistigh de bhliain nó é a aisíoc an bhliain ina dhiaidh sin mar chuid de dhúnadh bliantúil an timthrialla cuntas. Déanann an Coimisiún gach iarracht chun a áirithiú go gcoinnítear réamh-mhaoiniú ar leibhéal iomchuí. Ní mór cothromaíocht a bhaint amach idir cistiú leordhóthanach a áirithiú le haghaidh tionscadal agus caiteachas a aithint go tráthúil.

5.4. Dliteanais

An 31 Nollaig 2024 bhí na dliteanais iomlána cothrom le EUR 827,3 billiún (2023: EUR 679,8 billiún) – is iad na hiasachtaí a fuarthas in 2024 faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe is mó is cúis leis an méadú. Ar na dliteanais ba shuntasaí bhí iasachtaíocht le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais (EUR 594,0 billiún), oibleagáidí pinsin agus dliteanais sochar iarfhostaíochta eile (EUR 93,1 billiún), muirir fhabhraithe agus ioncam iarchurtha (EUR 67,1 billiún) agus suimeanna iníoctha le tríú páirtithe (EUR 55,4 billiún).

Comhdhéanamh na ndliteanas an 31 Nollaig 2024

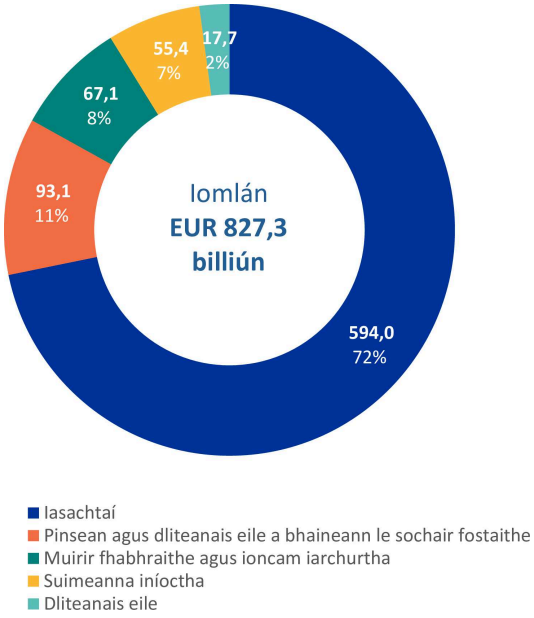

Tharla an méadú EUR 147,5 billiún nó 21,7 % ar an mbliain roimhe de bharr na n-éifeachtaí seo a leanas go príomha:

— Tháinig méadú ar iasachtaí ó EUR 450,6 billiún in 2023 go EUR 594,0 billiún in 2024. Baineann an méadú EUR 143,4 billiún nó 31,8 % go príomha leis na heisiúintí nua faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe (le haghaidh NGEU agus na Saoráide don Úcráin), glan ar aisíocaíochtaí agus athruithe ar an tsuim ghlanluacha, de EUR 144,9 billiún, lúide aisíocaíochtaí EFSM agus MFA de EUR 1,4 billiún;

— Tháinig laghdú ar mhuirir fhabhraithe agus ar ioncam iarchurtha ó EUR 76,8 billiún in 2023 go EUR 67,1 billiún in 2024. Baineann an laghdú EUR 9,7 billiún nó 12,6 % go príomha le CFRE agus CC; agus

— Tháinig méadú ar shuimeanna iníoctha ó EUR 50,5 billiún in 2023 go EUR 55,4 billiún in 2024. Baineann an méadú EUR 4,9 billiún nó 9,7 % go príomha le STA (méadú EUR 4,9 billiún);

Costas iomlán na n-éileamh agus na sonrasc a fuarthas agus a aithníodh sa Chlár Comhardaithe faoin gceannteideal ‘Suimeanna iníoctha’

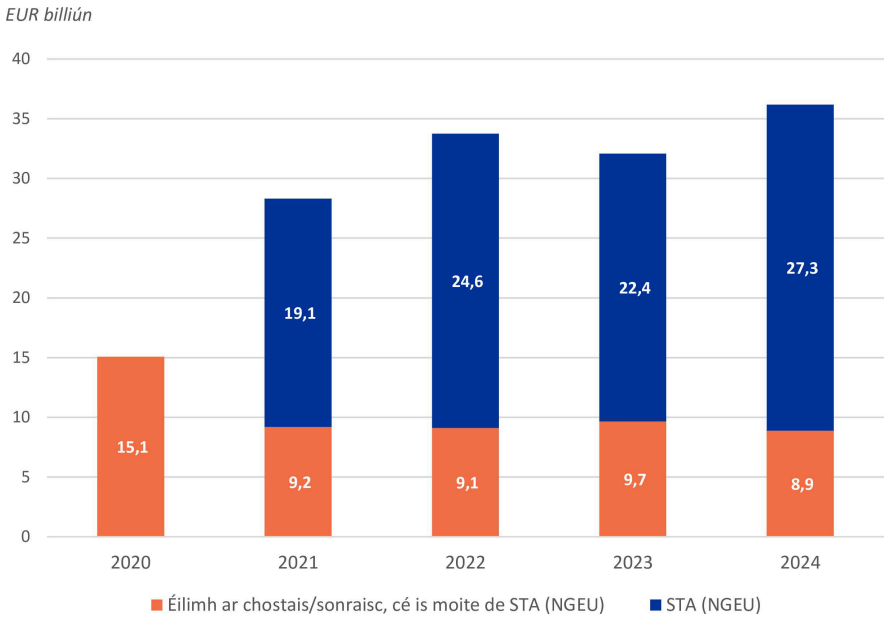

5.5. **Glansócmhainní**

EUR 308,8 billiún a bhí i bhfarasbarr na ndliteanas thar shócmhainní an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 212,2 billiún). Ba cheart a thabhairt faoi deara nach gciallaíonn an farasbarr dliteanas sin thar shócmhainní go bhfuil deacrachtaí airgeadais ag institiúidí agus comhlachtaí an Aontais, ach ciallaíonn sé go bhfaighfear cistiú i gcomhair dliteanais áirithe ó bhuiséid bhliantúla amach anseo. Aithnítear go leor caiteachas faoi rialacha cuntasaíochta maidir le fabhrú sa bhliain reatha cé go bhféadfaí iad a íoc i ndáiríre sna blianta ina dhiaidh sin agus go bhféadfaí iad a chistiú ó bhuiséid amach anseo; ní chuirfear an t-ioncam a bhaineann leis an gcistiú sin amach anseo san áireamh ach amháin i dtréimhsí amach anseo. Seachas an iasachtaíocht faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe, atá le haisíoc suas go dtí 2054, agus an dliteanas i leith sochair fostaithe, atá le híoc thar roinnt deacáidí, is iad na méideanna is suntasaí na gníomhaíochtaí a bhaineann le CERT, a n-íoctar an chuid is mó díobh sa chéad ráithe den bhliain ina dhiaidh sin de ghnáth.

6. **ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME AN BHUISÉID**

6.1. **Ioncam**

I mbuiséad an Aontais a glacadh ar dtús, arna shíniú ag Uachtarán Pharlaimint na hEorpa an 22 Samhain 2023, EUR 142 630 milliún a bhí sa mhéid iomlán leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí agus EUR 136 499 milliún san iomlán a bhí sa mhéid atá le maoiniú trí acmhainní dílse. Déantar na meastacháin maidir le hioncam agus caiteachas sa bhuiséad tosaigh a choigeartú de ghnáth le linn na bliana buiséadaí trí bhíthin buiséid leasaitheacha. Áirithítear le coigeartuithe ar acmhainní dílse OIN-bhunaithe gurb ionann go beacht an t-ioncam buiséadaithe agus an caiteachas buiséadaithe. I gcomhréir le prionsabal na cothromaíochta, ní mór d'ioncam agus do chaiteachas an bhuiséid (leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí) a bheith cothrom.

Le linn 2024, glacadh cúig bhuiséad leasaitheacha. Agus iad á gcur san áireamh, EUR 149 744 milliún a bhí san ioncam críochnaitheach a glacadh le haghaidh 2024 agus EUR 141 170 milliún ar an iomlán a bhí sa mhéid iomlán a maoiníodh trí acmhainní dílse. Ba é an méadú ar leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí an príomhthoisc don mhéadú sin ar ranníocaíochtaí na mBallstát in 2024.

Teideal 1 : Acmhainní dílse

Bhí bailiúchán na n-acmhainní dílse traidisiúnta an-ghar do na méideanna a tuaradh sa bhuiséad.

Bhí íocaíochtaí críochnaitheacha CBL, OIN agus íocaíochtaí dramhaíola ó phacáistíocht na mBallstát an-chosúil leo sin sa mheastachán buiséadach críochnaitheach. Tá na difríochtaí idir na méideanna a réamh-mheasadh agus na méideanna a íocadh iarbhír ann i ngeall ar na difríochtaí idir na rátaí euro a úsáideadh chun an buiséad a tharraingt suas agus na rátaí a bhí i bhfeidhm tráth a ndearna na Ballstáit lasmuigh den limistéar euro a n-íocaíochtaí iarbhír.

Teideal 2 : Barrachais, iarmhéideanna agus coigeartuithe

EUR 633 milliún a bhí i mbarrachas na bliana airgeadais roimhe sin. Rinneadh an méid sin a inscríobh i mbuiséad 2024 trí bhuiséad leasaitheach agus laghdaíodh dá réir sin na ranníocaíochtaí acmhainní dílse ó na Ballstáit.

Maidir leis na hiarmhéideanna CBL agus OIN, tá na rialacha leagtha amach in Airteagal 10b den Rialachán maidir le cur ar fáil (Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ([10]) ón gComhairle). I gcás iarmhéideanna na bPlaisteach sonraítear na rialacha in Airteagal 9 den Rialachán maidir le Plaistigh a Chur ar Fáil (Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 2021/770 ([11]) ón gComhairle).

De réir na rialacha sin ríomhtar suim iomlán na n-iarmhéideanna ionas go mbeidh an tionchar ar bhuiséad an Aontais ag nialas ('córas glanluachála') agus nach gcuimseofar leasú buiséadach leis an nós imeachta. Iarrann an Coimisiún, dá bhrí sin, go díreach ar na Ballstáit na glanmhéideanna a íoc i gcomhréir leis na rialacha den Rialachán maidir le cur ar fáil.

([10]) Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle an 26 Bealtaine 2014 maidir leis na modhanna agus an nós imeachta chun acmhainní dílse traidisiúnta, bunaithe ar CBL agus bunaithe ar OIN a chur ar fáil agus maidir leis na bearta chun riachtanais airgid thirim a chomhlíonadh (IO L 168, 7.6.2014, lch. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/609/oj).

([11]) Rialachán (AE, Euratom) 2021/770 ón gComhairle an 30 Aibreán 2021 maidir le ríomh na hacmhainne dílse bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach ndéantar athchúrsáil uirthi, maidir leis na modhanna agus an nós imeachta chun an acmhainn dhílis sin a chur ar fáil, maidir le bearta chun riachtanais airgid a chomhlíonadh, agus maidir le gnéithe áirithe den acmhainn dhílis bunaithe ar ollioncam náisiúnta (IO L 165, 11.5.2021, lch. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/770/oj).

Teideal 3 : Ioncam riaracháin

Cuimsítear go príomha leis an teideal seo ioncam ó chánacha agus tobhaigh ar luach saothair foirne.

Teideal 4 : Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus fíneálacha

Freagraíonn an phríomhchuid do na fíneálacha a bhaineann le cur chun feidhme na rialacha iomaíochta.

Teideal 5 : Ráthaíochtaí buiséadacha, oibríochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe

Méadaíodh an teideal sin go suntasach le teacht NGEU. Sanntar ioncam do chistí NGEU laistigh den teideal seo. Cumhdaíonn Teideal 5 ioncam a bhaineann le ráthaíochtaí agus ús agus aisíocaíochtaí iasachtaí a deonaíodh. Sannann sé cistí freisin (le haghaidh tacaíocht neamh-inaisíoctha NGEU faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus chun cláir CAI a atreisiú) ó ioncam sannta a fhaigheann na Ballstáit faoi Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (EURI).

Teideal 6 : Ioncam, ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí a bhaineann le beartais an Aontais

Baineann an teideal seo go príomha le hioncam ó cheartúcháin airgeadais a bhaineann le cistí struchtúracha agus talmhaíochta (Cistí SIE, CERT agus CETFT). Áirítear leis freisin rannpháirtíocht tríú tíortha i gcláir thaighde, imréiteach cuntas i gcistí talmhaíochta agus ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí eile le cláir/gníomhaíochtaí an Aontais. Tá ioncam sannta i gcuid shubstaintiúil den iomlán sin, rud as a ndéantar leithreasuithe breise a chur isteach ar thaobh an chaiteachais.

EUR 250 609 milliún a bhí san ioncam buiséid iomlán in 2024:

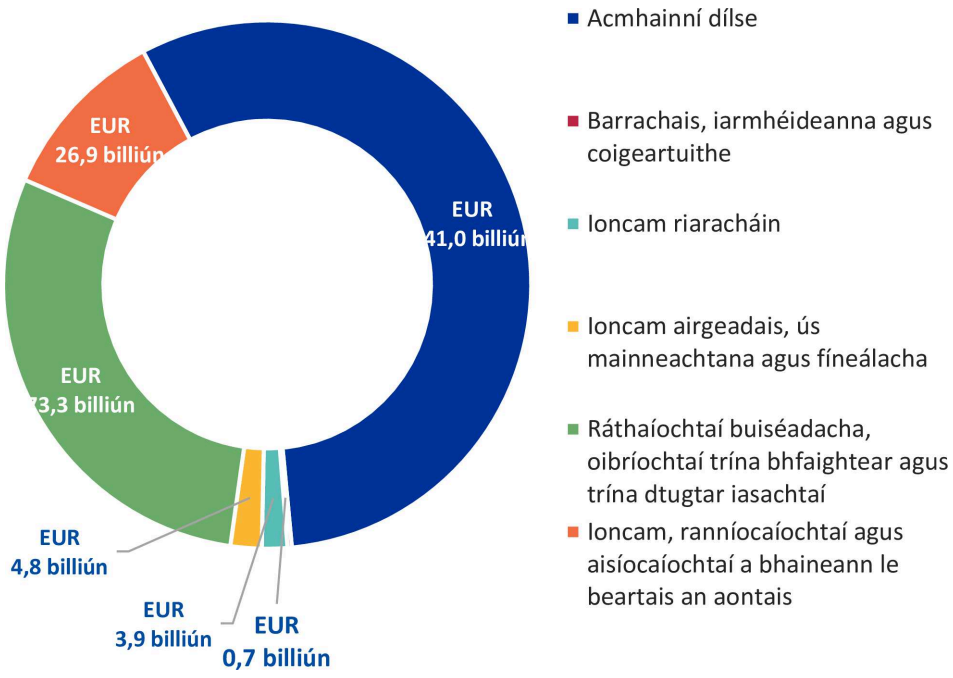

6.2. **Caiteachas**

6.2.1. *Cur chun feidhme an bhuiséid*

In 2024, an ceathrú bliain de CAI 2021-2027, EUR 195,3 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus EUR 149,7 billiún de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí ar an iomlán a bhí sa bhuiséad críochnaitheach a glacadh. Ina theannta sin, bhí EUR 31,1 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanas ar fáil mar ioncam sannta, as ar bhain EUR 0,7 billiún le NGEU ([12]), agus tugadh EUR 1,3 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanas anonn ó 2023. EUR 122,9 billiún a bhí sna leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a bhain le hioncam sannta 2024, agus de sin bhain EUR 79,0 billiún le NGEU agus tugadh EUR 3,2 billiún i leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí anonn ó 2023.

Mar thoradh ar fhaireachán gníomhach ar chur chun feidhme an bhuiséid agus ar dhea-chomhar idir Parlaimint na hEorpa, an Chomhairle agus an Coimisiún, cuireadh an buiséad chun feidhme ina iomláine.

EUR 213,7 billiún a bhí sa mhéid iomlán a bhain le cur chun feidhme na leithreasuithe iomlána faoi chomhair gealltanas in 2024:

— EUR 193,1 billiún ón mbuiséad críochnaitheach a glacadh;

— EUR 0,9 billiún ó leithreasuithe a tugadh anonn nó a cuireadh ar fáil arís ó 2023 ar aghaidh;

— EUR 19,7 billiún ó leithreasuithe a eascraíonn as ioncam sannta;

— agus de sin EUR 0,5 billiún ó NGEU.

EUR 247,0 billiún a bhí sa mhéid iomlán a bhain le cur chun feidhme na leithreasuithe iomlána faoi chomhair íocaíochtaí in 2024:

— EUR 146,1 billiún ón mbuiséad críochnaitheach a glacadh;

— EUR 2,7 billiún ó leithreasuithe a tugadh anonn nó a cuireadh ar fáil arís ó 2023 ar aghaidh;

— EUR 98,2 billiún ó leithreasuithe a eascraíonn as ioncam sannta;

— agus de sin EUR 73,1 billiún ó NGEU.

I gcásanna inar ceadaíodh sin leis an Rialachán Airgeadais agus/nó bunúis nua dlí, leithreasuithe an bhuiséid ar vótáladh ina fhabhar nár cuireadh chun feidhme in 2024, tugadh anonn go 2025 iad: EUR 1,4 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus EUR 3,8 billiún de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Ar an gcaoi chéanna, tugadh EUR 11,1 billiún de leithreasuithe faoi chomhair gealltanas d'ioncam sannta agus EUR 24,7 billiún de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí d'ioncam sannta anonn go 2025 i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais.

Bhí iomlán na leithreasuithe faoi chomhair gealltanas 2024 a cuireadh chun feidhme in aghaidh cheannteideal CAI 2021-2027 mar a léirítear thíos:

([12]) Féach freisin ranna 2.2 agus 2.3 thuas le haghaidh forbhreathnú cuimsitheach ar NextGenerationEU (NGEU).

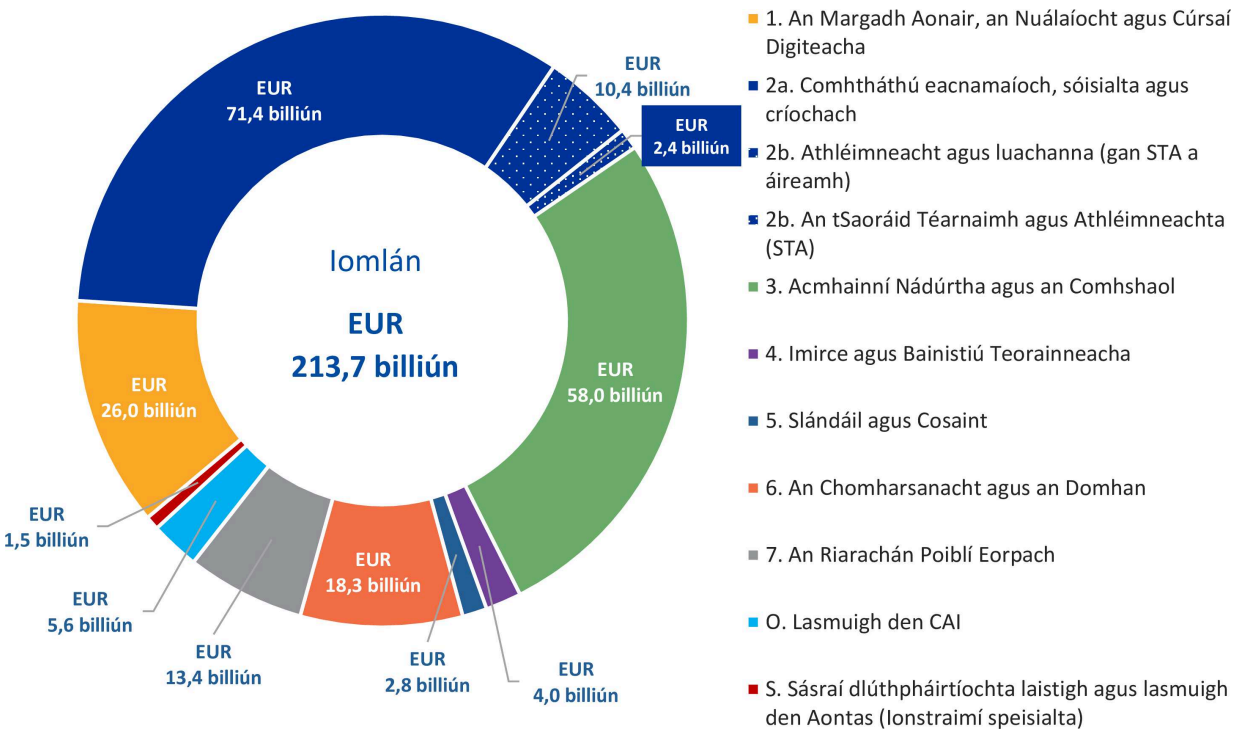

Maidir le cur chun feidhme 2024 le haghaidh gach cineáil leithreasaithe (buiséad, tabhairt ar aghaidh ó bhlianta roimhe agus ioncam sannta), 94 % a bhí ann le haghaidh gealltanas agus 90 % le haghaidh íocaíochtaí. Maidir le rátaí cur chun feidhme lena n-áirítear na leithreasuithe a tugadh anonn go 2025 (i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais agus/nó bunúis dlí), bhain siad 99,6 % amach i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus 100 % i gcás leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí den bhuiséad a vótáladh le haghaidh 2023.

Inscríobhadh leithreasuithe NGEU ina n-iomláine in 2021, i.e. EUR 421,1 billiún i leithreasuithe faoi chomhair gealltanas. Ba í 2023 an bhliain dheireanach a bhféadfaí na gealltanais dhlíthiúla ghaolmhara a dhéanamh ina leith.

In 2024, EUR 76,6 billiún a bhí i leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí NGEU agus shroich an cur chun feidhme 95,4 %. Tugadh an méid a bhí fágtha de leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, EUR 3,5 billiún, anonn go 2025.

6.2.2. *Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas curtha ar ceal go cinntitheach*

Faoin Rialachán maidir le Coinníollacht, rinneadh saoradh EUR 1 044 mhilliún san iomlán (a raibh EUR 30 milliún de faoi NGEU) a phostáil le linn 2022 maidir le gealltanais a bhaineann leis an Ungáir. Faoi dheireadh 2024, níorbh fhéidir na leithreasuithe gaolmhara faoi chomhair gealltanas a athbhunú agus cuireadh ar ceal go cinntitheach iad.

6.2.3. *Gealltanais gan íoc*

Na gealltanais le híoc (dá ngairtear RAL – *reste à liquider* go coitianta), a chomhfhreagraíonn do mhéideanna a gealladh ach nár íocadh astu go fóill, EUR 507,4 billiún a bhí iontu ag deireadh 2024. Tháinig laghdú ar na gealltanais le híoc i gcomparáid le 2023 (laghdú EUR 35,6 billiún).

Ba é cur chun feidhme NGEU (cuid neamh-inaisíoctha) príomhspreagthóir laghdú 2024 ar RAL, rud a chuir EUR 166,3 billiún (33 %) le RAL iomlán ag deireadh 2024. Ós rud é go bhfuil leithreasuithe NGEU le gealladh go dtí an 31 Nollaig 2023 agus le híoc faoin 31 Nollaig 2026, i gcomhréir le hAirteagail 3 (4) agus 3 (9) de Rialachán EURI, aisiompaíodh treocht RAL atá ag fás go hainmniúil agus atá nasctha le NGEU in 2024.

6.2.4. *Toradh buiséid*

Tháinig méadú ar thoradh an bhuiséid (barrachas) ó EUR 0,6 billiún in 2023 go EUR 1,3 billiún in 2024. Is é ró-chur chun feidhme an ioncaim bhuiséadaigh ar theideal 4 – Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus fíneálacha is mó a imríonn tionchar ar thoradh bhuiséad 2024.

7. **CREAT POLAITIÚIL AGUS AIRGEADAIS AN AONTAIS, RIALACHAS AGUS CUNTASACHT**

Is Aontas é an tAontas Eorpach (AE) dá dtugann na Ballstáit inniúlachtaí chun cuspóirí atá i gcoiteann acu a bhaint amach. Tá an tAontas fothaithe ar luachanna an mheasa ar urramú dhínit an duine, na saoirse, an daonlathais, an chomhionannais, an smachta reachta agus an mheasa ar chearta an duine, lena n-áirítear na cearta atá ag daoine ar le grúpaí mionlaigh iad. Is comhluachanna ag Ballstáit na luachanna sin i sochaí arb iad is sainairíonna inti an t-iolrachas, an neamhidirdhealú, an chaoinfhulaingt, an ceartas, an dlúthpháirtíocht agus an comhionannas idir mná agus fir.

7.1. **Creat polaitiúil agus airgeadais**

Conarthaí AE

Na chuspóirí a bhaint amach agus a bheartais a chur i bhfeidhm, soláthraíonn an tAontas na hacmhainní airgeadais is gá dó féin. Tá an Coimisiún freagrach as leas ginearálta an Aontais a chur chun cinn, lena n-áirítear an buiséad a chur i bhfeidhm agus cláir a bhainistiú i gcomhar leis na Ballstáit agus i gcomhréir le prionsabal na bainistíochta fónta airgeadais ([13]).

Saothraíonn an tAontas na cuspóirí a bunaíodh leis an gConradh le hionstraimí éagsúla, agus tá buiséad an Aontais ar cheann de na hionstraimí sin. I measc na n-uirlisí eile tá comhchreat reachtach nó comhstraitéisí beartais, mar shampla.

An creat airgeadais ilbhliantúil agus cláir chaiteachais

Cuirtear na beartais lena dtacaíonn buiséad an Aontais chun feidhme i gcomhréir leis an gcreat airgeadais ilbhliantúil (CAI) agus an reachtaíocht earnálach chomhfhreagrach lena sainítear cláir agus ionstraimí caiteachais. Aistrítear tosaíochtaí polaitiúla an Aontais ina dtéarmaí airgeadais thar thréimhse fada go leor lena bheith éifeachtach agus chun léargas fadtéarmach comhleanúnach a sholáthar do thairbhithe chistí an Aontais agus údaráis náisiúnta cómhaoinithe. Socraítear uasmhéideanna bliantúla (uasteorainneacha) le haghaidh chaiteachas an Aontais ina iomláine agus le haghaidh na bpríomhchatagóirí caiteachais (ceannteidil). Faightear an uasteorainn iomlán le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanas ó shuim na n-uasteorainneacha i gcomhair na gceannteideal go léir. Glacann an Chomhairle CAI d'aon toil na mBallstát uile, le toiliú Pharlaimint na hEorpa. Glacadh an creat airgeadais ilbhliantúil 2021-2027 atá i bhfeidhm faoi láthair an 17 Nollaig 2020 ([14]). Comhlánaítear creat airgeadais ilbhliantúil 2021-2027 leis an ionstraim shealadach théarnaimh NextGenerationEU féach Roinn **2**).

Buiséad bliantúil

Is é an Coimisiún a réitíonn an buiséad bliantúil. Comhaontaíonn Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle an buiséad don bhliain dár gcionn (i lár mhí na Nollag de ghnáth), bunaithe ar an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal 314 CFAE. De réir phrionsabal na cothromaíochta buiséadaí, ní mór an t-ioncam iomlán a bheith cothrom leis an caiteachas iomlán (leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí) le haghaidh bliain airgeadais áirithe.

Is iad ioncaim ó acmhainní dílse na príomhfhoinsí cistiúcháin atá ag buiséad an Aontais agus déantar iad a chomhlánú le hioncaim eile. Tá ceithre chineál acmhainní dílse ann: Acmhainní dílse traidisiúnta (dleachtanna custaim go príomha), acmhainn dhílis bunaithe ar cáin bhreisluacha (CBL), acmhainn dhílis bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte (a tugadh isteach in 2021) agus acmhainn dhílis bunaithe ar ollioncam náisiúnta (OIN). Bíonn níos lú ná 10 % den ioncam iomlán i gceist le hioncaim eile a eascraíonn as gníomhaíochtaí an Aontais (e.g. fíneálacha comórtais) de ghnáth.

([13]) Faoi phrionsabal na coimhdeachta, ní ghníomhóidh an tAontas ach ar choinníoll agus a mhéid nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an ghnímh mholta a ghnóthú go leordhóthanach, agus os a choinne sin, de bharr fairsinge agus éifeachtaí, gur ar leibhéal an Aontais is fearr is féidir iad a ghnóthú. Faoi phrionsabal na comhréireachta, ní rachaidh inneachar agus foirm ghníomhaíocht an Aontais thar a bhfuil riachtanach chun cuspóirí na gConarthaí a bhaint amach (féach Airteagal 5 den Chonradh ar an Aontas Eorpach).

([14]) An 1 Feabhra 2024, tháinig an Chomhairle Eorpach ar chomhaontú maidir le hathbhreithniú meántéarmach ar uasteorainneacha CAI 2021-2027, tar éis thograí COM(2023) 336 ón gCoimisiún.

Modhanna bainistíochta

Cuirtear buiséad an Aontais chun feidhme i dtrí mhodh bainistíochta a úsáidtear chun an chaoi a n-íoctar amach an t-airgead agus a mbainistítear é a chinneadh:

— Bainistíocht chomhpháirteach: déanann an Coimisiún tromlach an bhuiséid (thart ar 3/4 den bhuiséad) a bhainistiú faoi chóras bainistíochta comhpháirtí, i gcomhar leis na Ballstáit, go háirithe i réimsí na gcistí struchtúracha agus na talmhaíochta.

— Bainistíocht dhíreach: bhainistíonn an Coimisiún cláir é féin freisin agus féadfaidh sé cur chun feidhme clár sonrach a tharmligean ar ghníomhaireachtaí feidhmiúcháin.

— Bainistíocht indíreach: Féadfar cinntí caiteachais a bhainistiú go hindíreach freisin trí chomhlachtaí eile laistigh den Aontas Eorpach nó lasmuigh de. Sainmhíníonn an Rialachán Airgeadais agus/nó comhaontuithe ranníocaíochta na sásraí rialaithe agus tuairiscithe nach mór do na heintitis sin a chur i bhfeidhm agus an mhaoirseacht ar cheart don Choimisiún a dhéanamh i gcás ina gcuirtear tascanna maidir le cur chun feidhme an bhuiséid ar iontaoibh gníomhaireachtaí náisiúnta, Ghrúpa an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta, tríú tíortha, eagraíochtaí idirnáisiúnta (e.g. an Banc Domhanda nó na Náisiúin Aontaithe) agus eintitis eile (e.g. gníomhaireachtaí díláraithe an Aontais, Comhghnóthais).

Ionstraimí airgeadais agus ráthaíochtaí buiséadacha

An modh traidisiúnta maidir le cur chun feidhme buiséid, modh ina dtugtar deontais agus fóirdheontais, comhlánaítear é le heisiúint ionstraimí airgeadais i bhfoirm ráthaíochtaí chomh maith le cothromas agus iasachtaí. Thairis sin, tá an tAontas páirteach i ngníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh cláir chúnaimh airgeadais shonracha chun tacú le Ballstáit agus tríú tíortha i bhfoirm iasachtaí déthaobhacha a mhaoinítear le fiachas a eisítear ar na margaí caipitil le ráthaíocht Bhuiséad an Aontais. I mí na Nollag 2022, bhunaigh an Pharlaimint agus an Chomhairle an cur chuige cistiúcháin aontaithe i ndáil le hiasachtaíocht an Aontais, faoina n-eiseoidh an tAontas 'Bannaí an Aontais' a bheidh brandáilte go haonarach, seachas bannaí a bheidh ainmnithe ar leithligh le haghaidh cláir aonair.

An Rialachán Airgeadais

An Rialachán Airgeadais (FR) ([15]) is infheidhme maidir leis an mbuiséad ginearálta, is gníomh lárnach é in ailtireacht rialála chúrsaí airgeadais an Aontais. Sainmhínítear go mionsonrach ann na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad an Aontais a chur i bhfeidhm agus róil na ngníomhairí difriúla lena mbaineann chun a áirithiú go n-úsáidtear an t-airgead go stuama agus go mbaintear amach na cuspóirí arna leagan amach leis. Áirítear ann freisin na forálacha sonracha is infheidhme maidir le hionstraimí airgeadais, ráthaíochtaí buiséadacha agus cúnamh airgeadais.

7.2. **Rialachas agus cuntasacht**

7.2.1. *Struchtúr institiúideach*

Tá creat institiúideach ag an Aontas arb é is aidhm dó a luachanna a chur chun cinn, a chuspóirí a shaothrú, fónamh dá leasanna, do leasanna a shaoránach agus do leasanna a Bhallstát, mar aon le comhsheasmhacht, éifeachtacht agus leanúnachas a chuid beartas agus gníomhaíochtaí a áirithiú. Tá institiúidí, gníomhaireachtaí agus comhlachtaí neamhspleácha eile de chuid an Aontais san áireamh sa struchtúr eagrúcháin. Leis an Rialachán Airgeadais, in éineacht leis na rialacha cuntasaíochta is infheidhme, sainítear cé acu de na heintitis is ceart a chur san áireamh i gcuntais chomhdhlúite an Aontais (féach nóta **9** de chuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais chun liosta na n-eintiteas a chuimsítear i raon feidhme an chomhdhlúthaithe a fháil).

Déanann Parlaimint na hEorpa, i gcomhpháirt leis an gComhairle, feidhmeanna reachtacha agus buiséadacha a fheidhmiú. Tá an Coimisiún cuntasach, go polaitiúil, do Pharlaimint na hEorpa. Déanann an Chomhairle feidhmeanna ceaptha beartais agus comhordúcháin freisin faoi chuimsiú threoir pholaitiúil ghinearálta agus thosaíochtaí an Aontais arna leagan síos ag an gComhairle Eorpach.

Is é an Coimisiún Eorpach brainse feidhmiúcháin an Aontais Eorpaigh. Cuireann sé leas ginearálta an Aontais chun cinn agus glacann sé tionscnaimh iomchuí chuige sin. Áirithíonn sé go gcuirtear na Conarthaí i bhfeidhm agus déanann sé maoirseacht ar chur i bhfeidhm dhlí an Aontais ag na Ballstáit faoi rialú Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. Comhlíonann sé feidhmeanna comhordaithe, feidhmiúcháin agus bainistíochta, feidhmíonn sé an buiséad agus bainistíonn sé cláir.

([15]) Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Meán Fómhair 2024 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais (athmhúnlú), IO L, 2024/2509, 26.9.2024.ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

Is é an Coimisiún a chuireann an buiséad chun feidhme, i gcomhar leis na Ballstáit den chuid is mó ([16]). Áirithíonn siad le chéile go n-úsáidtear na leithreasuithe i gcomhréir le prionsabail na bainistíochta fónta airgeadais. Leagfar síos leis na rialacháin na hoibleagáidí maidir le rialú agus iniúchóireacht a bheidh ar na Ballstáit nuair a chomhroinneann siad cur chun feidhme an bhuiséid agus na freagrachtaí a bheidh mar thoradh air sin. Leagann siad síos na freagrachtaí agus na rialacha sonracha le haghaidh gach ceann d'institiúidí an Aontais freisin, a mhéid a bhaineann lena gcaiteachas féin.

7.2.2. *Struchtúr rialachais an Choimisiúin*

Socruithe rialachais an Choimisiúin agus an chaoi a n-áirithítear leo go bhfeidhmíonn an Coimisiún mar institiúid nua-aoiseach chuntasach atá dírithe ar fheidhmíocht, tugtar tuairisc orthu sin sa Teachtaireacht ([17]) maidir le Rialachas sa Choimisiún Eorpach.

Comhlíonann an Coimisiún a chuid feidhmeanna faoi cheannaireacht Choláiste na gCoimisinéirí, a shocraíonn tosaíochtaí agus a ghlacann freagracht pholaitiúil uile as obair an Choimisiúin. Mar Choláiste, oibríonn an Coimisiún faoi threoraíocht pholaitiúil a Uachtaráin, a léiríonn, mar chuid dá ainmniúchán/hainmniúchán do Pharlaimint na hEorpa, na cuspóirí atá beartaithe aige/aici a bhaint amach i bhfoirm treoirlínte polaitiúla. Déanann an tUachtarán eagrú inmheánach an Choimisiúin a chinneadh chun a áirithiú go ngníomhaíonn sé go comhsheasmhach, go héifeachtúil agus mar chomhlacht coláisteach.

Déanann an Coláiste cur chun feidhme oibríochtúil an bhuiséid agus an bhainistíocht airgeadais a tharmligean do na hArd-Stiúrthóirí agus Cinn Seirbhíse atá i gceannas ar struchtúr riaracháin an Choimisiúin. Trí bhíthin an chur chuige díláraithe sin, cruthaítear cultúr riaracháin lena dtugtar spreagadh do státseirbhísigh freagracht a ghlacadh as gníomhaíochtaí ar féidir leo a rialú agus lena n-éilítear orthu dearbhú a sholáthar i ndáil leis na gníomhaíochtaí a bhfuil siad cuntasach astu.

Faoi údarás an Uachtaráin agus i ndlúthchomhar leis an gComhalta den Choimisiún atá i gceannas ar chúrsaí buiséid, acmhainní daonna agus cúrsaí riaracháin, agus le seirbhísí an Uachtaráin agus na seirbhísí lárnacha páirteach ann, cuireann an Bord Bainistíochta Corparáideach comhordú, formhaoirseacht, comhairle agus treonna straitéiseacha ar fáil.

Sainítear sraith chomhleanúnach uirlisí bainistíochta agus rialuithe láidre sna socruithe inmheánacha, lena gcumasaítear do Choláiste na gCoimisinéirí freagracht pholaitiúil a ghlacadh as obair an Choimisiúin ([18]).

7.2.3. *Bainistíocht airgeadais an Choimisiúin*

Sa Choimisiún, sainítear go soiléir na róil agus na freagrachtaí a bhíonn i gceist le bainistíocht airgeadais (e.g. sa Rialachán Airgeadais agus sna Rialacha Inmheánacha ([19])) agus cuirtear i bhfeidhm iad dá réir. Mar oifigigh údarúcháin trí tharmligean, tá Ard-Stiúrthóirí agus Cinn Seirbhíse an Choimisiúin freagrach as bainistíocht fhónta airgeadais i ndáil le hacmhainní an Aontais, comhlíonadh fhorálacha an Rialacháin Airgeadais, bainistíocht riosca agus creat rialaithe inmheánaigh iomchuí a bhunú.

Cumhdaítear an próiseas bainistíochta ina iomláine le freagracht na nOifigeach Údarúcháin, ón méid atá le déanamh a chinneadh i ndáil leis na cuspóirí beartais arna leagan síos ag an institiúid a bhaint amach go dtí gníomhaíochtaí a bhainistiú ar bhonn oibríochtúil agus ó thaobh na bainistíochta fónta airgeadais de araon. Féadfar tascanna a fho-tharmligean ar Stiúrthóirí, Cinn Aonaid agus daoine eile chomh maith, agus bíonn na daoine sin ina nOifigigh Údarúcháin trí Fho-Tharmligean dá réir sin. Féadfaidh gach oifigeach údarúcháin trí tharmligean brath ar stiúrthóir amháin nó beirt stiúrthóirí a bheidh i gceannas ar bhainistíocht riosca agus rialú inmheánach chun maoirseacht agus faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme córas rialaithe inmheánaigh.

Cuireann seirbhísí lárnacha an Choimisiúin treoraíocht agus comhairle ar fáil agus cuireann siad dea-chleachtais chun cinn, lena n-áirítear trí obair an Bhoird Bhainistíochta Chorparáidigh.

([16]) Féach Airteagal 317 CFAE.
([17]) C(2020) 4240 an 24.6.2020.
([18]) Mar thoradh air sin, úsáidtear an téarma 'an Coimisiún Eorpach' chun an institiúid – an Coláiste – a bhunaigh Comhaltaí an Choimisiúin, a chur in iúl, in éineacht lena lucht riaracháin arna mbainistiú ag Ard-Stiúrthóirí a chuid ranna (agus ceannairí struchtúr riaracháin eile amhail seirbhísí, oifigí agus gníomhaireachtaí feidhmiúcháin).
([19]) Ó lár 2019 (de bhun Airteagal 12 athbhreithnithe de na Rialacha Inmheánacha) déantar bainistiú an Chiste Eorpaigh Forbraíochta (CEF) a chomh-tharmligean idir cúig roinn (INTPA (DEVCO), ECHO, EAC, EACEA agus JRC).

Trí bhíthin an Rialacháin Airgeadais, ceanglaítear ar gach oifigeach údarúcháin tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí (AAR) a ullmhú, ina sonraítear éachtaí, rialú inmheánach agus gníomhaíochtaí bainistíochta airgeadais le linn na bliana. Ní mór dearbhú a bheith sa tuarascáil bhliantúil ar ghníomhaíochtaí (AAR) gur baineadh úsáid as acmhainní bunaithe ar phrionsabail na bainistíochta fónta airgeadais agus go bhfuil nósanna imeachta rialaithe i bhfeidhm lena soláthraítear na ráthaíochtaí is gá maidir le dlíthiúlacht agus rialtacht na n-idirbheart foluiteach. Tuarascáil Bhliantúil Bhainistíochta agus Feidhmíochta Bhuiséad an Aontais Eorpaigh ([20]), is í sin an phríomh-ionstraim **trína nglacann Coláiste na gCoimisinéirí freagracht pholaitiúil as bainistíocht airgeadais bhuiséad an Aontais Eorpaigh**.

Tá Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin freagrach go lárnach as bainistiú cistí, nósanna imeachta aisghabhála, rialacha cuntasaíochta a leagan síos bunaithe ar Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí (IPSAS), córais chuntasaíochta a bhailíochtú agus cuntais bhliantúla an Choimisiúin agus cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais a ullmhú. Thairis sin, éilítear ar an Oifigeach Cuntasaíochta na cuntais bhliantúla a shíniú agus a dhearbhú go gcuirtear staid airgeadais, torthaí oibríochtaí agus sreafaí airgid an Aontais i láthair go cothrom iontu, ó thaobh gach gné ábhartha de. Glacann Coláiste na gCoimisinéirí na cuntais bhliantúla. Is feidhm neamhspleách é Oifigeach Cuntasaíochta agus bíonn freagracht mhór air/uirthi a mhéid a bhaineann le tuairisciú airgeadais sa Choimisiún.

Is feidhm láraithe agus neamhspleách é Iniúchóir Inmheánach an Choimisiúin chomh maith agus cuireann sé comhairle neamhspleách ar fáil, mar aon le tuairimí agus moltaí maidir le cáilíocht agus feidhmiú córas rialaithe inmheánaigh laistigh den Choimisiún, de ghníomhaireachtaí an Aontais agus de chomhlachtaí uathrialacha eile.

Áirithíonn an Coiste um Dhul Chun Cinn Iniúchóireachta neamhspleáchas an Iniúchóra Inmheánaigh agus déanann sé faireachán ar cháilíocht na hoibre iniúchóireachta inmheánaí agus ar na bearta leantacha a dhéanann seirbhísí an Choimisiúin i ndáil le moltaí iniúchóireachta inmheánaí agus seachtraí, agus i ndáil le torthaí Chúirt Iniúchóirí na hEorpa a bhaineann le hurscaoileadh agus le moltaí na Cúirte sin maidir le hiontaofacht chuntais chomhdhlúite an Aontais. Rannchuidíonn ról comhairleach an choiste le tuilleadh feabhsaithe a chur ar éifeachtach agus éifeachtúlacht an Choimisiúin maidir lena spriocanna a bhaint amach agus éascaíonn sé an fhormhaoirseacht a dhéanann an Coláiste ar chleachtais rialachais, bhainistíochta riosca agus rialachais inmheánaigh an Choimisiúin freisin.

7.2.4. *Nós imeachta um urscaoileadh agus iniúchadh seachtrach*

I gcomhréir le prionsabail na bainistíochta fónta airgeadais, ní mór cistí a bhainistiú ar bhealach éifeachtach, éifeachtúil agus eacnamaíoch. Tá creat cuntasachta ann atá bunaithe ar thuairisciú cuimsitheach, iniúchadh seachtrach agus rialú polaitiúil chun dearbhú réasúnach a sholáthar go gcaitear cistí an Aontais ar bhealach iomchuí.

Cinneann **Parlaimint na hEorpa**, tar éis moladh a fháil ón **gComhairle**, cé acu ar cheart di a formheas críochnaitheach a thabhairt, dá ngairtear 'urscaoileadh a dheonú', nó nár cheart, maidir leis an gcaoi ar chuir an Coimisiún buiséad an Aontais chun feidhme i mbliain áirithe. Áirithítear leis an nós imeachta bliantúil um urscaoileadh go mbeidh an Coimisiún cuntasach go polaitiúil i leith chur chun feidhme bhuiséad an Aontais.

Déanann **Cúirt Iniúchóirí na hEorpa** scrúdú ar iontaofacht na gcuntas gach bliain, ar cé acu an bhfuarthas an t-ioncam go léir agus ar tabhaíodh an caiteachas go léir ar bhealach dlíthiúil agus rialta agus ar cé acu an raibh bainistíocht airgeadais agus gnéithe cáilíochtúla an bhuiséadaithe, lena n-áirítear gné na feidhmíochta, iontaofa nó nach raibh. Ó 2021, de bharr thábhacht shuntasach NextGenerationEU, comhlánaítear tuairim Chúirt Iniúchóirí na hEorpa maidir le dlíthiúlacht agus rialtacht caiteachais faoi bhuiséad traidisiúnta an Aontais le tuairim ar leithligh maidir le dlíthiúlacht agus rialtacht caiteachais faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta. Tá foilsiú thuarascáil bhliantúil Chúirt Iniúchóirí na hEorpa mar phointe tosaigh don nós imeachta um urscaoileadh. Ullmhaíonn na hiniúchóirí tuarascálacha speisialta freisin maidir le caiteachas sonrach ar réimsí beartais, nó maidir le saincheisteanna buiséid nó bainistíochta.

Tá an cinneadh maidir le hurscaoileadh bunaithe ar thuairisciú airgeadais agus cuntasachta comhtháite an Choimisiúin freisin, ar éisteachtaí Coimisinéirí i bParlaimint na hEorpa agus ar na freagraí arna soláthar ar cheisteanna scríofa a sheoltar chuig an gCoimisiún.

([20]) https://ec.europa.eu/info/publications/integrated-financial-and-accountability-reporting_ga.

NÓTA A GHABHANN LEIS NA CUNTAIS CHOMHDHLÚITE

Ullmhaíodh cuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais Eorpaigh don bhliain 2024 ar bhonn na faisnéise arna cur i láthair ag na hinstitiúidí agus comhlachtaí faoi Airteagal 252 (2) den Rialachán Airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais Eorpaigh. Dearbhaím leis seo gur ullmhaíodh iad i gcomhréir le Teideal XIII den Rialachán Airgeadais sin agus leis na prionsabail chuntasaíochta, na rialacha agus na modhanna a leagtar amach sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais.

Fuair mé faisnéis ó oifigigh chuntasaíochta na n-institiúidí agus na gcomhlachtaí sin, a dheimhnigh a hiontaofacht, arb í an fhaisnéis go léir is gá chun na cuntais a chur ar fáil ina dtaispeántar sócmhainní agus dliteanais an Aontais Eorpaigh agus cur chun feidhme bhuiséad an Aontais.

Deimhním leis seo bunaithe ar an bhfaisnéis sin, agus ar sheiceálacha den sórt sin de réir mar a mheasaim is gá chun cuntais an Choimisiúin Eorpaigh a thabhairt i gcrích, go bhfuil dearbhú réasúnach agam go dtugann na cuntais léargas cothrom, ó thaobh gach gné ábhartha de, ar staid airgeadais an Aontais Eorpaigh agus ar thorthaí a chuid oibríochtaí agus ar a shreafaí airgid.

Beatriz SANZ REDRADO

Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin

An 13 Meitheamh 2025

RÁITIS AIRGEADAIS CHOMHDHLÚITE AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN ([21])

CLÁR

Leathanach

CLÁR COMHARDAITHE 35
RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS 36
RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID 37
RÁITEAS MAIDIR LE HATHRUITHE AR GHLANSÓCMHAINNÍ 38
NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS 39
1. BEARTAIS CHUNTASAÍOCHTA SHUNTASACHA 39
2. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN gCLÁR COMHARDAITHE 55
3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS 94
4. DLITEANAIS AGUS SÓCMHAINNÍ TEAGMHASACHA 104
5. GEALLTANAIS BHUISÉADACHA AGUS DHLÍTHIÚLA 109
6. BAINISTÍOCHT RIOSCA AIRGEADAIS 114
7. NOCHTUITHE PÁIRTITHE GAOLMHARA 132
8. TEAGMHAIS TAR ÉIS DÁTA AN CHLÁIR CHOMHARDAITHE 133
9. RAON FEIDHME AN CHOMHDHLÚTHAITHE 134

([21]) Ba cheart a thabhairt faoi deara, i ngeall ar shlánú na bhfigiúirí go dtí na milliúin euro, go bhféadfadh an chuma a bheith ar an scéal nach bhfuil roinnt sonraí airgeadais sna táblaí thíos suimithe i gCEART.

CLÁR COMHARDAITHE

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
SÓCMHAINNÍ NEAMHREATHA			
Sócmhainní doláimhsithe	*2.1*	*1 095*	*976*
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh	*2.2*	*13 713*	*13 399*
Infheistíochtaí a dtugtar cuntas orthu agus modh an chothromais á úsáid	*2.3*	*1 446*	*1 365*
Sócmhainní airgeadais	*2.4*	*308 961*	*274 283*
Réamh-mhaoiniú	*2.5*	*40 861*	*41 417*
Suimeanna infhaighte arna dtrádáil ar an stocmhalartán agus méideanna in-aisghabhála nach méideanna in-aisghabhála arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad	*2.6*	*13 272*	*16 083*
		379 347	**347 524**
SÓCMHAINNÍ REATHA			
Sócmhainní airgeadais	*2.4*	*19 377*	*11 088*
Réamh-mhaoiniú	*2.5*	*38 058*	*50 257*
Suimeanna infhaighte arna dtrádáil ar an stocmhalartán agus méideanna in-aisghabhála nach méideanna in-aisghabhála arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad	*2.6*	*18 465*	*19 116*
Fardail	*2.7*	*85*	*78*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	*2.8*	*63 163*	*39 616*
		139 148	**120 156**
IOMLÁN NA SÓCMHAINNÍ		**518 495**	**467 679**
DLITEANAIS NEAMHREATHA			
Pinsean agus sochair eile fostaithe	*2.9*	*(93 096)*	*(90 808)*
Forálacha	*2.10*	*(2 280)*	*(2 102)*
Dliteanais airgeadais	*2.11*	*(539 575)*	*(430 771)*
		(634 951)	**(523 682)**
DLITEANAIS REATHA			
Forálacha	*2.10*	*(7 536)*	*(1 233)*
Dliteanais airgeadais	*2.11*	*(62 328)*	*(27 613)*
Suimeanna iníoctha	*2.12*	*(55 414)*	*(50 516)*
Muirir fhabhraithe agus ioncam iarchurtha	*2.13*	*(67 091)*	*(76 805)*
		(192 368)	**(156 166)**
IOMLÁN NA nDLITEANAS		**(827 319)**	**(679 848)**
GLANSÓCMHAINNÍ		**(308 824)**	**(212 169)**
Cúlchistí	*2.14*	*986*	*1 052*
*Méideanna a bheidh le glao ó na Ballstáit**	*2.15*	*(309 810)*	*(213 221)*
GLANSÓCMHAINNÍ		**(308 824)**	**(212 169)**

([1]) *Ghlac Parlaimint na hEorpa buiséad an 27 Samhain 2024 lena ndéantar foráil maidir le dliteanais ghearrthéarmacha an Aontais a íoc as acmhainní dílse atá le bailiú ag na Ballstáit, nó le glao uathu, sa bhliain ina dhiaidh sin. Chomh maith leis sin, faoi Airteagal 83 de na Rialacháin Foirne (Rialachán (CEE, Euratom, CEGC) Uimh. 259/68 (IO L 56, 4.3.1968, lch. 1) an 29 Feabhra 1968 mar a leasaíodh), soláthróidh na Ballstáit ráthaíocht chomhpháirteach maidir leis an dliteanas i leith pinsean.*

RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS

EUR milliún

	Nóta	2024	2023
IONCAM			
Ioncam ó idirbhearta nach idirbhearta arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad			
Acmhainní OIN	*3.1*	*95 037*	*101 287*
Acmhainní dílse traidisiúnta	*3.2*	*20 587*	*19 840*
Acmhainní CBL	*3.3*	*24 547*	*22 526*
Acmhainní dílse bunaithe ar phlaisteach	*3.4*	*8 227*	*7 225*
Fíneálacha	*3.5*	*4 039*	*1 748*
Aisghabháil caiteachas	*3.6*	*957*	*803*
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	*3.7*	*–*	*681*
Eile	*3.8*	*10 673*	*8 800*
		164 068	**162 909**
Ioncam ó idirbhearta malairte			
Ioncam airgeadais	*3.9*	*9 005*	*6 983*
Eile	*3.10*	*2 592*	*1 963*
		11 597	**8 946**
Ioncam iomlán		**175 665**	**171 855**
CAITEACHAIS			
Arna cur chun feidhme ag na Ballstáit	*3.11*		
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta		*(40 267)*	*(40 716)*
An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus ionstraimí forbartha tuaithe eile		*(14 779)*	*(14 605)*
Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus an Ciste Comhtháthaithe		*(28 833)*	*(52 429)*
Ciste Sóisialta na hEorpa		*(18 037)*	*(17 665)*
Eile		*(3 854)*	*(4 251)*
Arna gcur chun feidhme ag an gCoimisiún, gníomhaireachtaí feidhmiúcháin agus cistí iontaobhais	*3.12*	*(98 971)*	*(61 888)*
Arna chur chun feidhme ag gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais	*3.13*	*(4 388)*	*(4 226)*
Arna gcur chun feidhme ag tríú tíortha agus eagraíochtaí idirnáisiúnta	*3.13*	*(6 639)*	*(6 090)*
Arna chur chun feidhme ag eintitis eile	*3.13*	*(5 599)*	*(4 902)*
Costais foirne agus pinsin	*3.14*	*(14 966)*	*(14 023)*
Costais airgeadais	*3.15*	*(27 226)*	*(14 355)*
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	*3.7*	*(315)*	*–*
Caiteachais eile	*3.16*	*(8 999)*	*(8 142)*
Caiteachais iomlána		**(272 873)**	**(243 292)**
TORADH EACNAMAÍOCH NA BLIANA		**(97 208)**	**(71 437)**

RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID

EUR milliún

	2024	2023
Toradh eacnamaíoch na bliana	*(97 208)*	*(71 437)*
Gníomhaíochtaí oibriúcháin		
Amúchadh	*191*	*181*
Dímheas	*1 194*	*1 203*
(Aisiompú) caillteanas lagaithe ar infheistíochtaí	–	–
(Méadú)/laghdú ar iasachtaí	*(36 703)*	*(42 522)*
(Méadú)/laghdú ar réamh-mhaoiniú	*12 756*	*8 821*
(Méadú)/laghdú ar shuimeanna infhaighte malairte agus méideanna in-aisghabhála neamh-mhalairte	*3 463*	*13 000*
(Méadú)/laghdú ar fhardail	*(7)*	*3*
Méadú/(laghdú) ar phinsin agus sochair eile fostaithe	*2 288*	*10 192*
Méadú/(laghdú) ar fhorálacha	*6 481*	*564*
Méadú/(laghdú) ar dhliteanais airgeadais (seachas faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe)	*(1 382)*	*(3 516)*
Méadú/(laghdú) ar shuimeanna iníoctha	*4 898*	*(4 825)*
Méadú/(laghdú) ar mhuirir fhabhraithe agus ioncam iarchurtha	*(9 714)*	*(9 359)*
Barrachas buiséadach na bliana roimhe sin a glacadh mar ioncam neamhairgid	*(633)*	*(2 519)*
Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe (gluaiseacht neamh-airgid nach gcuirtear san áireamh sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais)	*1 159*	*(6 877)*
Gluaiseachtaí eile nach gluaiseachtaí airgid iad	*27*	*(11)*
Gníomhaíochtaí infheistíochta		
(Méadú)/laghdú ar shócmhainní doláimhsithe agus réadmhaoin, gléasra agus trealamh	*(1 817)*	*(1 938)*
(Méadú)/laghdú ar infheistíochtaí a dtugtar cuntas orthu agus modh an chothromais á úsáid	*(80)*	*(52)*
(Méadú)/laghdú ar shócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	*(6 246)*	*(7 329)*
(Méadú)/laghdú ar shócmhainní airgeadais díorthacha ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	*(19)*	*(107)*
Gníomhaíochtaí maoiniúcháin		
Méadú/(laghdú) ar iasachtaíocht faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe	*144 900*	*109 600*
GLANSREABHADH AIRGID	**23 547**	**(6 928)**
Glanmhéadú/(laghdú) ar airgead tirim agus ar coibhéisí airgid thirim	*23 547*	*(6 928)*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag tús na bliana	*39 616*	*46 544*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim ag deireadh bliana	*63 163*	*39 616*

RÁITEAS MAIDIR LE hATHRUITHE AR GHLANSÓCMHAINNÍ

EUR milliún

	Méideanna atá le glao ó na Ballstáit Barrachas carntha/(easnamh)	Cúlchistí eile	Glansócmhainní
IARMHÉID AN 31.12.2022	**(132 637)**	**1 312**	**(131 325)**
Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe	*(6 877)*	–	*(6 877)*
Eile	*249*	*(260)*	*(11)*
Toradh bhuiséad 2022 curtha chun sochair na mBallstát	*(2 519)*	–	*(2 519)*
Toradh eacnamaíoch na bliana	*(71 437)*	–	*(71 437)*
IARMHÉID AN 31.12.2023	**(213 221)**	**1 052**	**(212 169)**
Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe	*1 159*	–	*1 159*
Eile	*94*	*(66)*	*27*
Toradh bhuiséad 2023 curtha chun sochair na mBallstát	*(633)*	–	*(633)*
Toradh eacnamaíoch na bliana	*(97 208)*	–	*(97 208)*
IARMHÉID AN 31.12.2024	**(309 810)**	**986**	**(308 824)**

NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS

Tabhair faoi deara, sna táblaí seo a leanas, go bhfuil méideanna a bhaineann leis an Ríocht Aontaithe do CAInna suas go deireadh 2020 fós á dtaispeáint faoin gceannteideal 'Ballstáit'. Is amhlaidh atá toisc, cé gur tharraing an Ríocht Aontaithe siar as an Aontas an 1 Feabhra 2020, i gcomhréir leis an gComhaontú um Tharraingt Siar, gur lean sí de chaidreamh airgeadais a bheith aici leis an Aontas atá coibhéiseach le caidreamh Ballstáit le haghaidh na dtréimhsí sin.

1. **BEARTAIS CHUNTASAÍOCHTA SHUNTASACHA**

1.1. BUNÚS DLÍ AGUS RIALACHA CUNTASAÍOCHTA

Coinnítear cuntais an Aontais i gcomhréir le Rialachán (AE, Euratom) 2024/2509 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Meán Fómhair 2024 maidir leis na rialacha airgeadais is infheidhme maidir le buiséad ginearálta an Aontais (athmhúnlú) ([22]), dá dtagraítear thíos mar an 'Rialachán Airgeadais').

I gcomhréir le hAirteagal 80 den Rialachán Airgeadais, ullmhaíonn an tAontas Eorpach a ráitis airgeadais bunaithe ar rialacha cuntasaíochta ar bhonn fabhraithe atá bunaithe iad féin ar Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí (IPSAS). Institiúidí agus comhlachtaí uile an Aontais a thagann faoi chuimsiú raon feidhme an chomhdhlúthaithe, ní mór dóibh na rialacha cuntasaíochta sin arna nglacadh ag Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin a chur i bhfeidhm chun comhsheasmhacht inmheánach chuntais chomhdhlúite an Aontais a áirithiú.

Cur i bhfeidhm Rialacha Cuntasaíochta nua agus leasaithe an Aontais Eorpaigh (EAR)

EAR athbhreithnithe atá éifeachtach le haghaidh tréimhsí bliantúla dár tús an 1 Eanáir 2024 nó dá éis

Níl aon EAR nua ann atá éifeachtach le haghaidh tréimhsí bliantúla dar tús an 1 Eanáir 2024 nó dá éis.

EAR nua glactha ach níl sé éifeachtach go fóill an 31 Nollaig 2024

Ní raibh aon EAR nua glactha nach raibh éifeachtach go fóill an 31 Nollaig 2024.

1.2. PRIONSABAIL CHUNTASAÍOCHTA

Is é is cuspóir do ráitis airgeadais faisnéis a sholáthar maidir le staid airgeadais, feidhmíocht airgeadais agus sreafaí airgid eintitis atá úsáideach do raon leathan úsáideoirí. Don Aontas Eorpach mar eintiteas san earnáil phoiblí, is iad na cuspóirí níos sonraí faisnéis a sholáthar atá úsáideach le haghaidh cinnteoireachta, agus chun cuntasacht an eintitis i leith na n-acmhainní a cuireadh faoina iontaoibh a léiriú. Rinneadh an doiciméad seo a tharraingt suas agus na spriocanna sin á gcoimeád i gcuimhne.

Tá na comaoineacha foriomlána (nó na prionsabail chuntasaíochta) a bheidh le comhlíonadh le linn ullmhú na ráiteas airgeadais leagtha síos i riail chuntasaíochta 1 de chuid an Aontais 'Ráitis Airgeadais' agus tá siad mar an gcéanna leo sin a thuairiscítear in IPSAS 1: cur i láthair cóir, bunús fabhraithe, gnóthas leantach, comhsheasmhacht maidir le cur i láthair, ábharthacht, comhiomlánú, fritháireamh agus faisnéis chomparáideach.

Ábharthacht, léiriú dílis (iontaofacht), sothuigtheacht, caoithiúlacht, inchomparáideacht agus infhíoraitheacht, is iad sin saintréithe cáilíochtúla an tuairiscithe airgeadais.

1.3. COMHDHLÚTHÚ

Raon feidhme an chomhdhlúthaithe

Cuimsítear na heintitis faoi rialú, comhshocruithe agus comhlaigh shuntasacha uile le ráiteas airgeadais chomhdhlúite an Aontais. Is féidir liosta iomlán na n-eintiteas a thagann faoi raon feidhme an chomhdhlúthaithe, ina bhfuil 54 eintiteas faoi rialú agus aon eintiteas comhlachaithe amháin anois (gan athrú i gcomparáid le 2023), a fháil i nóta **9**. I measc na n-eintiteas atá faoi rialú tá institiúidí an Aontais (lena n-áirítear an Coimisiún, ach gan an Banc Ceannais Eorpach san áireamh) agus gníomhaireachtaí an Aontais (seachas iad siúd atá ag gníomhú i réimse an chomhbheartais slándála agus an chomhbheartais eachtraigh). Meastar an Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú mar eintiteas faoi rialú freisin. Is é an Ciste Eorpach Infheistíochta (CEI) an t-aon chomhlach atá ag an Aontas.

([22]) OJ L, 2024/2509, 26.9.2024 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

Eintitis a thagann faoi raon feidhme an chomhdhlúthaithe ach atá neamhábhartha do ráitis airgeadais chomhdhlúite an Aontais ina n-iomláine, ní gá iad a chomhdhlúthú ná cuntas a thabhairt orthu agus modh an chothromais in úsáid más rud é go mbeadh ar an Aontas an iomad ama nó costas iomarcach a chaitheamh air dá ndéanfaí amhlaidh. Tagraítear do na heintitis sin mar 'Mhion-eintitis' agus liostaítear iad ar leithligh i nóta **9**. In 2024, aicmíodh 11 eintiteas mar mhioneintitis (2023: 10 n-eintiteas).

Eintitis faoi rialú

Chun raon feidhme an chomhdhlúthaithe a chinneadh, cuirtear coincheap an rialaithe i bhfeidhm. Is éard atá in eintitis faoi rialú ná eintitis a bhféadfaidh an tAontas tairbhí athraitheacha a bhaint as bheith rannpháirteach iontu, nó a bhfuil an tAontas i dteidil na dtairbhí sin, agus go bhfuil sé de chumas aige difear a dhéanamh do chineál agus mhéid na dtairbhí sin tríd an gcumhacht atá aige thar an eintiteas eile. Ní mór an chumhacht sin a bheith infheidhme faoi láthair agus ní mór é a bheith bainteach le gníomhaíochtaí ábhartha an eintitis. Tá eintitis faoi rialú comhdhlúite go hiomlán. Cuirtear tús leis an gcomhdhlúthú ar an gcéad dáta a bhfuil an rialú ann, agus cuirtear deireadh leis tráth nach bhfuil an rialú sin ann a thuilleadh.

Is iad seo a leanas na táscairí rialaithe is coitianta san Aontas Eorpach: cruthú an eintitis trí chonarthaí bunaidh nó reachtaíocht tánaisteach, maoiniú an eintitis ó bhuiséad an Aontais, cearta vótála a bheith ann i gcomhlachtaí rialála, iniúchadh arna dhéanamh ag Cúirt Iniúchóirí na hEorpa agus urscaoileadh ag Parlaimint na hEorpa. Déantar measúnú aonair ar gach eintiteas chun a chinneadh cé acu an bhfuil ceann amháin nó níos mó de na critéir atá liostaithe thuas leordhóthanach chun rialú a chur in iúl nó nach bhfuil.

Déantar na hidirbhearta ábhartha uile idir-eintitis agus na hiarmhéideanna idir eintitis faoi rialú an Aontais a dhíorthú, ach ní hábhartha iad gnóthachain agus caillteanais neamhréadaithe i leith idirbheart den sórt sin agus ní dhearnadh iad a dhíorthú dá bhrí sin.

Socruithe comhpháirteacha

Is éard is comhshocrú ann, socrú ina bhfuil comhrialú ag an Aontas agus páirtí amháin eile nó níos mó. Comhroinnt rialaithe comhaontaithe ar shocrú trí bhíthin socrú ceangailteach is ea comhrialú, nach ann de ach nuair is gá toiliú d'aon toil na bpáirtithe a roinneann an rialú chun cinntí a dhéanamh maidir leis na gníomhaíochtaí ábhartha. Féadfaidh comhaontuithe comhpháirteacha a bheith ina gcomhfhiontair nó ina gcomhoibríochtaí. Is éard is comhfhiontar ann comhshocrú arna struchtúrú trí fheithicil ar leithligh ina bhfuil cearta ag na páirtithe a bhfuil comhrialú acu ar an socrú i ndáil leis na glansócmhainní a bhaineann leis an socrú. Tugtar cuntas ar rannpháirtíochtaí i gcomhfhiontair agus modh an chothromais á úsáid (féach nóta **1.5.4**). Is éard is comhoibríocht ann comhshocrú ina bhfuil cearta ag na páirtithe a bhfuil comhrialú acu ar an socrú i ndáil leis na sócmhainní, agus oibleagáidí orthu i ndáil leis na dliteanais, a bhaineann leis an socrú. Tugtar cuntas ar rannpháirtithe i gcomhoibríochtaí trí shócmhainní agus dliteanais, ioncam agus caiteachas an Aontais a aithint i ráiteas airgeadais an Aontais, mar aon lena sciar de shócmhainní, dliteanais, ioncam agus caiteachas i gcomhsheilbh nó arna dtabhú go comhpháirteach.

Comhaltaí Comhlachaithe

Is eintitis iad comhlaigh a bhfuil tionchar suntasach ag an Aontas orthu, go díreach nó go hindíreach, ach nach rialú eisiach ná comhrialú atá i gceist. Glactar leis go bhfuil tionchar suntasach aige má tá 20 % nó níos mó de na cearta vótála i seilbh an Aontais go díreach nó go hindíreach. Tugtar cuntas ar rannpháirtíochtaí i gcomhlaigh agus modh an chothromais á úsáid (féach nóta **1.5.4**).

Eintitis nach bhfuil comhdhlúite a bhfuil a gcistí á mbainistiú ag an gCoimisiún

Cistí na Comhscéime Árachais Breoiteachta do bhaill foirne an Aontais, an Ciste Eorpach Forbraíochta agus an Ciste um Ráthaíocht Rannpháirtithe, déanann an Coimisiún na cistí sin go léir a bhainistiú ar son na n-eintiteas sin. Ós rud é nach rialaíonn an tAontas na heintitis sin, níl siad comhdhlúite ina ráitis airgeadais áfach.

1.4. **BUNÚS AN ULLMHÚCHÁIN**

Cuirtear ráitis airgeadais i láthair go bliantúil i gcomhréir le hAirteagal 249 den Rialachán Airgeadais. Tosaíonn an bhliain chuntasaíochta an 1 Eanáir agus críochnaíonn sí an 31 Nollaig.

1.4.1. *Airgeadra agus an bunús i gcomhair tiontaithe*

Airgeadra feidhmiúil agus tuairiscithe

Cuirtear na ráitis airgeadais i láthair i milliúin euro, mura sonraítear a mhalairt, agus is é an euro airgeadra feidhmiúil an Aontais.

Idirbhearta agus iarmhéideanna

Aistrítear idirbhearta airgeadra eachtraigh go euro trí úsáid a bhaint as na rátaí malairte atá i réim ar dhátaí na n-idirbheart. Gnóthachain agus caillteanais malairte eachtraí mar thoradh ar idirbhearta airgeadra eachtraigh a shocrú agus ar ath-aistriú rátaí malairte na sócmhainní agus na ndliteanas airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha ag deireadh na bliana, aithnítear iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Tá feidhm ag modhanna comhshó éagsúla maidir le réadmhaoin, gléasra agus trealamh agus sócmhainní doláimhsithe, a choinníonn a luach in euro ag an ráta a bhí i bhfeidhm ar an dáta a ceannaíodh iad.

Iarmhéideanna deireadh bliana sócmhainní agus dliteanas airgeadaíochta arna n-ainmniú in airgeadraí eachtracha, déantar iad a chomhshó go euro ar bhonn rátaí malairte an Bhainc Ceannais Eorpaigh a bhfuil feidhm leo an 31 Nollaig:

Rátaí malairte in Euro

Airgeadra	31.12.2024	31.12.2023	Airgeadra	31.12.2024	31.12.2023
BGN	**1,9558**	*1,9558*	**RON**	**4,9743**	*4,9756*
CZK	**25,1850**	*24,7240*	**SEK**	**11,459**	*11,096*
DKK	**7,4578**	*7,4529*	**CHF**	**0,9412**	*0,9260*
GBP	**0,8292**	*0,8691*	**JPY**	**163,06**	*156,3300*
HUF	**411,3500**	*382,8*	**USD**	**1,0389**	*1,105*
PLN	**4,275**	*4,3395*			

1.4.2. *Úsáid meastacháin*

I gcomhréir le IPSAS agus le prionsabail chuntasaíochta a nglactar go ginearálta leo, is gá méideanna atá bunaithe ar mheastacháin agus ar thoimhdí ón mbainistíocht bunaithe ar an bhfaisnéis is iontaofa atá ar fáil a áireamh leis na ráitis airgeadais. Áirítear an méid a leanas le meastacháin shuntasacha, ach níl siad teoranta dó: méideanna le haghaidh dliteanais sochair fostaithe, riosca airgeadais na gcuntas infhaighte agus na méideanna a nochtar sna nótaí a bhaineann leis na hionstraimí airgeadais, lamháltas lagaithe le haghaidh sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta agus le haghaidh dliteanais conartha ráthaíochta airgeadais, ioncam agus muirir fhabhraithe, forálacha, méid lagaithe na sócmhainní doláimhsithe agus réadmhaoin, gléasra agus trealamh, glanluach inréadaithe fardal, sócmhainní agus dliteanas teagmhasach. D'fhéadfadh difear a bheith idir na torthaí iarbhír agus na meastacháin sin. Léirítear athruithe ar mheastacháin sa tréimhse ina dtagann siad chun suntais, má dhéanann an t-athrú difear don tréimhse sin amháin, nó don tréimhse sin agus do thréimhsí sa todhchaí, má dhéanann an t-athrú difear dóibh araon.

1.5. **CLÁR COMHARDAITHE**

1.5.1. *Sócmhainní doláimhsithe*

Is éard is sócmhainn dholáimhsithe ann sócmhainn neamhairgeadaíochta inaitheanta nach bhfuil substaint fhisiciúil inti. Tá sócmhainn inaitheanta má tá sí indeighilte (i.e. is féidir í a dheighilt nó a roinnt ón eintiteas, e.g. trí í a dhíol, a aistriú, a cheadúnú, a ligean ar cíos nó a mhalartú, ina haonar nó in éineacht le conradh gaolmhar, le sócmhainn inaitheanta nó le dliteanas, gan beann ar cé acu a bheartaíonn nó nach mbeartaíonn an t-eintiteas sin a dhéanamh), nó má eascraíonn sí ó shocruithe ceangailteacha (lena n-áirítear cearta ó chonarthaí nó cearta dlíthiúla eile), gan beann ar cé acu an féidir nó nach féidir na cearta sin a aistriú nó a dheighilt ón eintiteas nó ó chearta agus oibleagáidí eile).

Luaitear na sócmhainní doláimhsithe arna bhfáil ar chostas stairiúil lúide amúchadh carntha agus caillteanais lagaithe. Déantar sócmhainní doláimhsithe arna bhforbairt go hinmheánach a chaipitliú nuair a chomhlíontar critéir ábhartha rialacha cuntasaíochta an Aontais agus nuair a bhaineann na speansais le céim forbartha na sócmhainne amháin. Áirítear leis na costais inchaipitlithe gach costas is inchurtha go díreach i leith chruthú, tháirgeadh agus ullmhú na sócmhainne chun go mbeidh sí in ann feidhmiú ar an mbealach a bheartaíonn an lucht bainistíochta. Costais a bhaineann le gníomhaíochtaí taighde, costais forbartha nach féidir a chaipitliú, agus costais chothabhála, aithnítear na costais sin go léir mar chaiteachais de réir mar a thabhaítear iad.

Déantar sócmhainní doláimhsithe a amúchadh ar bhonn líne dírí thar a saolréanna úsáide measta (3-11 bhliain). Braitheann saolréanna úsáide measta sócmhainní doláimhsithe ar a saolré eacnamaíoch shonrach nó ar a saolré dhlíthiúil shonrach arna gcinneadh le comhaontú.

1.5.2. *Réadmhaoin, gléasra agus trealamh*

Luaitear an réadmhaoin, gléasra agus trealamh uile ar chostas stairiúil lúide dímheas carntha agus caillteanais lagaithe. Áirítear leis an gcostas caiteachas is féidir a chur i leith éadáil, tógáil, nó aistriú na sócmhainne.

Cuirtear costais ina dhiaidh sin san áireamh le luach na sócmhainne de réir na leabhar nó aithnítear iad mar shócmhainn ar leithligh, de réir mar is iomchuí, nuair is dóchúil gur chuig an Aontas a shreabhfaidh na tairbhí eacnamaíocha nó an poitéinseal seirbhíse a bheidh ann amach anseo maidir leis an ítim sin agus gur féidir a chostas a thomhas ar bhealach iontaofa. Cuirtear costais deisiúcháin agus cothabhála ar an ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais le linn na tréimhse airgeadais ina dtabhaítear iad.

Ní dhéantar talamh a dhímheas mar meastar go bhfuil saolré úsáideach éiginnte aige. Ní dhéantar sócmhainní atá á dtógáil a dhímheas, mar níl na sócmhainní sin ar fáil lena n-úsáid go fóill. Déantar dímheas ar shócmhainní eile a ríomh agus modh an mhéid chothroim á úsáid chun a gcostas lúide a luachanna iarmharacha a leithdháileadh thar a saolréanna úsáide measta, mar a leanas:

An cineál sócmhainne	Ráta dímheasa de réir méid chothroim
Foirgnimh	*4 % go 10 %*
Sócmhainní spáis	*8 % go 25 %*
Gléasra agus trealamh	*10 % go 25 %*
Troscán agus feithiclí	*10 % go 25 %*
Ríomhairí (crua-earraí)	*25 % go 33 %*
Eile	*10 % go 33 %*

Cinntear gnóthachain nó caillteanais ar dhiúscairtí trí fháltais lúide caiteachais díolacháin a chur i gcomparáid le luach na sócmhainne de réir na leabhar diúscartha agus áirítear iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Léasanna

Is éard is léas ann comhaontú lena dtugann an léasóir an ceart don léasaí chun sócmhainn a úsáid ar feadh tréimhse chomhaontaithe mar mhalairt ar íocaíocht nó ar shraith íocaíochtaí. Aicmítear léasanna mar léasanna airgeadais nó léasanna oibriúcháin.

Is éard atá i léasanna airgeadais na léasanna ina n-aistrítear go substaintiúil na rioscaí agus luaíochtaí uile a ghabhann le húinéireacht chuig an léasaí. Nuair a chuireann léasaí tús le léas airgeadais, aithnítear na sócmhainní a fhaightear faoin léas airgeadais mar shócmhainní agus aithnítear na hoibleagáidí léasa lena mbaineann mar dhliteanais ón tráth a thosaíonn téarma an léasa. Aithnítear na sócmhainní agus dliteanais ag méideanna atá cothrom le luach cóir na réadmhaoine léasaithe nó, má tá sé níos ísle, luach reatha na n-íocaíochtaí léasa íosta, arna gcinneadh agus tús á chur leis an léas. Le linn thréimhse théarma an léasa, déantar na sócmhainní arna sealbhú faoi léasanna airgeadais a dhímheas thar shaolré úsáideach na sócmhainne nó théarma an léasa, cibé acu is giorra. Déantar na híocaíochtaí léasa íosta a chionroinnt idir an muirear maoiniúcháin (gné an úis) agus laghdú an dliteanais gan íoc (gné an chaipitil). Déantar an muirear airgeadais a leithdháileadh ar gach tréimhse le linn théarma an léasa ionas go bhfaighfí ráta úis tréimhsiúil seasmhach ar iarmhéid an dliteanais atá fágtha, a chuirtear i láthair mar reatha/neamhreatha, de réir mar is infheidhme. Muirearaítear cíosanna teagmhasacha mar chaiteachais sa tréimhse ina dtabhaítear iad.

Is éard atá i léas oibriúcháin aon léas seachas léas airgeadais, i.e. léas ina gcoinníonn an léasóir go substaintiúil na rioscaí agus luaíochtaí uile a ghabhann le húinéireacht sócmhainne. Nuair a thosaítear léas oibriúcháin mar léasaí, aithnítear na híocaíochtaí léasa oibriúcháin mar chaiteachas sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais de réir méid chothroim thar théarma an léasa, gan sócmhainn léasaithe ná dliteanas léasaithe a chur i láthair sa chlár comhardaithe.

1.5.3. *Lagú ar shócmhainní neamhairgeadais*

Is éard is lagú ann caillteanas i dtairbhí eacnamaíocha amach anseo nó poitéinseal seirbhíse sócmhainne, sa bhreis ar aitheantas córasach a thabhairt do chaillteanas tairbhí eacnamaíocha amach anseo na sócmhainne nó poitéinseal seirbhíse na sócmhainne trí amúchadh nó dímheas (mar is infheidhme). Sócmhainní a bhfuil saolré úsáideach éiginnte acu agus nach bhfuil faoi réir amúchta/dímheasa agus a ndéantar tástáil orthu go bliantúil i ndáil le lagú. Déantar sócmhainní atá faoi réir amúchta/dímheasa a thástáil le haghaidh lagaithe pé uair a bhíonn léiriú ann ar an dáta maidir le tuairisciú go bhféadfadh sócmhainn a bheith lagaithe. Aithnítear caillteanas lagaithe ag an méid a sháraíonn luach sócmhainne de réir na leabhar a méid (seirbhíse) in-aisghabhála. Is éard is méid (seirbhíse) in-aisghabhála ann an méid is airde de luach cóir sócmhainne lúide costais díolacháin agus a luach úsáide.

Déantar sócmhainní doláimhsithe agus luachanna iarmharacha réadmhaoine, gléasra agus trealaimh agus saolréanna úsáide a athbhreithniú, agus a choigeartú más iomchuí, uair amháin ar a laghad in aghaidh na bliana. Mura bhfuil na cúiseanna le laguithe a aithníodh i mblianta roimhe sin i bhfeidhm a thuilleadh, déantar na caillteanais lagaithe a aisiompú dá réir.

1.5.4. *Infheistíochtaí a dtugtar cuntas orthu agus modh an chothromais á úsáid*

Rannpháirtíocht i gcomhlaigh agus i gcomhfhiontair

Déantar infheistíochtaí a chuirtear san áireamh agus modh an chothromais á úsáid a aithint ar costas ar dtús, agus déantar an luach de réir na leabhar tosaigh a mhéadú nó a laghdú ina dhiaidh sin chun ranníocaíochtaí eile a aithint, mar aon le sciar an Aontais de bharrachas nó easnamh an infheisteora, agus aon lagú agus díbhinn. Is ón gcostas tosaigh in éineacht leis na gluaiseachtaí go léir a fhaightear luach de réir na leabhar na hinfheistíochta sna ráiteas airgeadais ag dáta an chláir chomhardaithe. Aithnítear sciar an Aontais i mbarrachas nó easnamh an infheisteora sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais, agus aithnítear a sciar de ghluaiseachtaí an infheisteora i gcothromas sna cúlchistí laistigh de ghlansócmhainní. Laghdaítear luach na sócmhainne de réir na leabhar de réir na ndáileachán arna bhfáil ó infheistíocht.

Sciar an Aontais d'easnaimh in infheistíocht a dtugtar cuntas uirthi agus modh an chothromais á úsáid, má tá an sciar sin cothrom lena leas san infheistíocht nó níos mó ná sin, ní dhéanfaidh an tAontas a sciar de na caillteanais bhreise ('caillteanais neamhaitheanta') a aithint a thuilleadh. I ndiaidh leas an Aontais a laghdú go nialas, ní dhéantar foráil do chaillteanais bhreise agus ní aithnítear dliteanas ach amháin a mhéid a bhfuil oibleagáid inchiallaithe nó dhlíthiúil tabhaithe ag an Aontas, nó a bhfuil íocaíochtaí déanta aige thar ceann an eintitis.

Má tá lagú léirithe, is gá díluacháil a dhéanamh chuig an méid in-aisghabhála níos ísle. Cinntear an méid inghnóthaithe mar a thuairiscítear faoi nóta **1.5.3**. Mura bhfuil an chúis leis an lagú fós i bhfeidhm ag dáta níos déanaí, déanfar an caillteanas lagaithe a aisiompú go dtí an luach de réir na leabhar a bheadh ann mura n-aithneofaí aon chaillteanas lagaithe.

I gcásanna ina bhfuil 20 % nó níos mó de chiste caipitil infheistíochta i seilbh an Aontais, ní dhéanann sé iarracht tionchar suntasach a imirt. Caitear le cistí den sórt sin mar ionstraimí airgeadais dá bhrí sin agus déantar iad a aicmiú mar shócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bhrabús nó thrí chaillteanas ('FVSD').

Comhlaigh agus comhfhiontair a aicmítear mar mhion-eintitis (féach nóta **1.3**), ní chuirtear san áireamh iad faoi mhodh an chothromais. Cuirtear ranníocaíochtaí an Aontais leis na heintitis sin i gcuntas mar chaiteachas don tréimhse sin.

1.5.5. *Sócmhainní airgeadais*

Aicmiú tráth na haitheanta tosaigh

Braitheann an t-aicmiú ar dhá chritéar:

— Samhail bainistíochta na sócmhainní airgeadais. Ní mór measúnú a dhéanamh leis sin ar an gcaoi a mbainistíonn an tAontas na sócmhainní airgeadais chun sreafaí airgid a ghiniúint agus chun a chuspóirí a bhaint amach agus ar an gcaoi a ndéanann sé meastóireacht ar fheidhmíocht sócmhainní airgeadais.

— Saintréithe sreafa airgid conarthacha na sócmhainne. Chuige sin, is gá measúnú a dhéanamh ar cé acu ar íocaíochtaí príomhshuime agus úis ar an bpríomhshuim gan íoc amháin atá sna sreafaí airgid conarthacha nó nach ea. Is éard atá in ús an chomaoin i leith luach ama an airgid, an riosca creidmheasa agus costais agus rioscaí bunúsacha eile de dheasca iasachtaí.

Tar éis measúnú a dhéanamh bunaithe ar na critéir sin, is féidir na sócmhainní airgeadais a aicmiú i dtrí chatagóir: Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta (AC), sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/cothromas (FVNA) nó sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (FVSD).

Sócmhainní airgeadais le sreafaí airgid conarthacha a léiríonn an phríomhshuim agus ús amháin, déantar iad a aicmiú ag brath ar shamhail bainistíochta an eintitis. Más é atá i gceist leis an tsamhail bainistíochta na sócmhainní airgeadais a choinneáil chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú, aicmítear na sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta. Más é atá i gceist leis an tsamhail bainistíochta na sócmhainní airgeadais a choinneáil chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú agus chun na sócmhainní airgeadais a dhíol araon, is FVNA an t-aicmiú. Má tá an tsamhail bainistíochta difriúil ón dá shamhail sin (e.g. coinnítear na sócmhainní airgeadais lena dtrádáil nó coinnítear iad i bpunann arna bainistiú agus arna measúnú ar bhonn luacha cóir), aicmítear na sócmhainní airgeadais mar FVSD.

Sócmhainní airgeadais le sreafaí airgid conarthacha nach príomhshuim agus ús amháin atá iontu, ach go n-eascraíonn neamhchosaint ar rioscaí agus luaineacht astu seachas mar a bhíonn i gceist i mbunsocrú iasachta (e.g. athruithe ar phraghsanna cothromais), aicmítear na sócmhainní sin mar FVSD gan beann ar an tsamhail bainistíochta atá i gceist.

Tráth an aitheantais tosaigh, aicmíonn an tAontas na sócmhainní airgeadais mar a leanas:

(a) *Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta*

Aicmíonn an tAontas an méid seo a leanas sa chatagóir sin:

— airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim;

— iasachtaí (lena n-áirítear taiscí téarma lena ngabhann aibíocht tosaigh de bhreis is 3 mhí);

— suimeanna infhaighte arna malartú, cé is moite de chuid infhaighte an chonartha ráthaíochta airgeadais arna haicmiú mar shócmhainn airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh.

Comhlíontar dhá choinníoll leis na sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha seo: Is é samhail bainistíochta an Aontais iad a choinneáil chun na sreafaí airgid conarthacha a bhailiú. Thairis sin, ar laethanta sonraithe, tá sreafaí airgid conarthacha ann arb é an phríomhshuim agus ús ar mhéid na príomhshuime gan íoc amháin atá iontu.

Áirítear sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta i sócmhainní reatha, ach amháin iad siúd lena ngabhann aibíocht de bhreis is 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

(b) *Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/cothromas*

Tá sreafaí airgid conarthacha ag na sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha seo a léiríonn an phríomhshuim agus an t-ús ar an bpríomhshuim gan íoc agus é sin amháin. Ina theannta sin, sealbhóidh an tsamhail bhainistíochta na sócmhainní airgeadais chun sreafaí airgid conarthacha a bhailiú agus chun na sócmhainní airgeadais a dhíol araon.

Aicmítear sócmhainní sa chatagóir seo mar shócmhainní reatha, má tá coinne leis go ndéanfar iad a réadú laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

Ní raibh sócmhainní den sórt sin i seilbh an Aontais ag deireadh na tréimhse tuairiscithe sin.

(c) *Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh*

Déanann an tAontas na sócmhainní airgeadais seo a leanas a aicmiú mar FVSD toisc nach iad an phríomhshuim agus an t-ús ar an bpríomhshuim amháin a léirítear leis na sreafaí airgid conarthacha:

— díorthaigh;

— infheistíochtaí cothromais agus infheistíochtaí i gcistí margaidh airgid nó infheistíochtaí i gcistí punann comhthiomsaithe;

— infheistíochtaí eile de chineál cothromais (e.g. oibríochtaí caipitil riosca).

Ina theannta sin, déanann an tAontas na hurrúis fiachais atá á sealbhú aige a aicmiú mar FVSD toisc go ndéantar bainistíocht agus meastóireacht ar phunanna na n-urrús fiachais ar bhonn luacha chóir na punainne (e.g. an Ciste don Soláthar Coiteann faoi Airteagal 215 den Rialachán Airgeadais).

Aicmítear sócmhainní sa chatagóir seo mar shócmhainní reatha, má tá coinne leis go ndéanfar iad a réadú laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

Aitheantas tosaigh agus tomhas

Ceannacháin sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas agus ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, aithnítear iad ar dháta a dtrádála, i.e. an dáta ar a ngeallann an tAontas go gceannóidh sé an tsócmhainn. Aithnítear coibhéisí airgid thirim agus iasachtaí nuair a thaisctear an t-airgead in institiúid airgeadais nó nuair a réamhíoctar le hiasachtóirí é.

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ar dtús báire ar luach cóir. Gach sócmhainn airgeadais nach dtugtar ar aghaidh ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, cuirtear na costais idirbhirt leis an luach cóir tráth na haitheanta tosaigh. Sócmhainní airgeadais a thugtar ar aghaidh ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh caitear na costais idirbhirt sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Is éard a bhíonn sa luach cóir sócmhainne airgeadais tráth na haitheanta tosaigh an praghas idirbhirt mura mbíonn an t-idirbheart ar neamhthuilleamaí i.e. ní hann do chomaoin nó is ar éigean gur ann di chun críocha beartais phoiblí. Más amhlaidh an cás, is comhpháirt neamh-mhalairte í an difríocht idir luach cóir na hionstraime airgeadais agus an praghas idirbhirt a aithnítear mar chaiteachas sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Sa chás sin, eascraíonn luach cóir sócmhainne airgeadais ó idirbhearta margaidh reatha le haghaidh ionstraim atá coibhéiseach go díreach. Mura bhfuil aon mhargadh gníomhach ann le haghaidh na hionstraime, díorthaítear an luach cóir ó theicníc luachála a úsáideann sonraí atá ar fáil ó mhargaí inbhraite.

Nuair a dheonaítear iasacht fadtéarmach nach mbaineann aon ús leis nó go bhfuil ús faoi bhun dhálaí an mhargaidh i gceist leis, is féidir a luach cóir a mheas mar luach reatha na bhfáltas airgid tirim go léir sa todhchaí arna lascainiú leis an ráta úis margaidh atá i réim le haghaidh ionstraim chomhchosúil a mbaineann rátáil chreidmheasa chomhchosúil léi.

Iasachtaí arna ndeonú faoin tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta agus iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais, déantar iad a thomhas ar dtús ar a méid ainmniúil, agus meastar praghas an idirbhirt mar luach cóir na hiasachta. Tarlaíonn sé sin ar na cúiseanna seo a leanas:

— Tá 'timpeallacht an mhargaidh' i ndáil le hiasachtú an Aontais an-sonrach agus éagsúil ón margadh caipitil a úsáidtear chun fiachas tráchtála nó fiachas rialtais a eisiúint. Ós rud é go mbíonn deis ag iasachtóirí sna margaí sin ionstraimí malartacha a roghnú, cuirtear an deis sin san áireamh agus praghsanna margaidh á gcinneadh. Ní bhíonn an deis sin maidir le hionstraimí malartacha ag an Aontas áfach, ní cheadaítear dó airgead a infheistiú sna margaí caipitil; ní fhaigheann sé cistí ar iasacht ach chun críche iasachtaithe. Ní bhíonn aon rogha malartach iasachtaithe ná infheistíochta ar fáil don Aontas i ndáil le suimeanna arna bhfáil ar iasacht dá bhrí sin. Ní bhíonn aon deischostas i gceist dá réir agus níl aon bhunús comparáide le rátaí margaidh dá bhrí sin. Go deimhin, is léiriú ar an margadh iad oibríochtaí an Aontais trína dtugtar iasachtaí. Go bunúsach, ós rud é nach bhfuil 'rogha' an deischostais infheidhme, ní léiríonn an praghas margaidh substaint idirbhearta iasachta an Aontais ar bhealach cóir. Dá bhrí sin, níl sé iomchuí luach cóir iasachtú an Aontais a chinneadh ag tagairt do bhannaí tráchtála nó bannaí rialtais.

— Thairis sin, ós rud é nach bhfuil aon mhargadh gníomhach ná idirbhearta comhchosúla ann chun comparáid a dhéanamh leo, ba cheart don Aontas an ráta úis a gearradh a úsáid mar an ráta úis chun luach cóir a chuid oibríochtaí trína dtugtar iasachtaí a fháil.

Tomhas dá éis sin

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta dá éis sin ar chostas amúchta ag úsáid an mhodha úis éifeachtaigh.

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ag luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas dá éis sin ar luach cóir. Aithnítear gnóthachain agus caillteanais ó athruithe ar an luach cóir sa chúlchiste luacha cóir, ach amháin difríochtaí in aistriúchán malairte eachtraigh ar shócmhainní airgeadra, aithnítear iad sin sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Tomhaistear sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh dá éis sin ar luach cóir. Gnóthachain agus caillteanais ó athruithe ar an luach cóir (lena n-áirítear cinn a eascraíonn ó aistriú airgeadra eachtraigh agus aon ús a thuilltear), déantar iad a áireamh sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais sa tréimhse ina dtarlaíonn siad.

Luach cóir ar thomhas dá éis sin

Tá luachanna córa infheistíochtaí luaite i margaí gníomhacha bunaithe ar phraghsanna tairisceana reatha. Mura bhfuil an margadh le haghaidh sócmhainn airgeadais gníomhach (agus le haghaidh urrúis neamhliostaithe agus díorthaigh thar an gcuntar), bunaíonn an tAontas luach cóir trí theicnící luachála a úsáid. Áirítear leo sin idirbhearta ar neamhthuilleamaí le déanaí a úsáid, tagairt d'ionstraimí eile atá mar an gcéanna go substaintiúil, anailís shreabhadh airgid lascainithe, samhlacha praghsála roghanna agus teicnící luachála eile a úsáideann rannpháirtithe an mhargaidh go coiteann.

Infheistíochtaí i gcistí caipitil fiontair nach ngabhann praghas margaidh luaite leo i margadh gníomhach, déantar iad a luacháil ar an luach glansócmhainne is inchurtha, a mheastar mar choibhéis dá luach cóir.

Lagú sócmhainní airgeadais

Aithníonn agus tomhaiseann an tAontas caillteanas lagaithe le haghaidh caillteanais chreidmheasa ionchasacha ar shócmhainní airgeadais a thomhaistear ar chostas amúchta agus ar luach cóir trí ghlansócmhainní/cothromas.

I gcás sócmhainní ar chostas amúchta, laghdaítear suim ghlanluacha na sócmhainne trí mhéid an chaillteanais lagaithe a aithnítear sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Le haghaidh sócmhainní ar luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas, aithnítear an liúntas caillteanais i nglansócmhainní/gcothromas agus ní laghdaítear luach na sócmhainne airgeadais de réir na leabhar sa chlár comhardaithe dá thoradh. Má tharlaíonn sé, i dtréimhse dá éis, go laghdaítear méid an chaillteanais lagaithe, déantar an caillteanas lagaithe a aithníodh roimhe sin a chealú tríd an ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Is éard é an caillteanas creidmheasa ionchasacha (ECL) luach reatha na difríochta idir na sreafaí airgid chonarthacha agus na sreafaí airgid a bhfuil coinne ag an Aontas a fháil. Ionchorpraítear in ECL faisnéis réasúnach agus ar féidir tacú léi atá ar fáil gan chostas míchuí nó iarracht mhíchuí ar an dáta tuairiscithe.

Beartais chéimnithe

Tomhaistear ECL le samhail trí chéim a chuireann teagmhais mhainneachtana ualaithe dóchúlachta san áireamh le linn shaolré na sócmhainne airgeadais agus éabhlóid an riosca creidmheasa ó thúsphointe na sócmhainne airgeadais. I gcás iasachtaí, is ionann an túsphointe agus dáta an ghealltanais iasachta neamh-inchúlghairthe.

Braitheann an leithdháileadh ar chéimeanna ar rátáil chreidmheasa an chontrapháirtí. Braitheann an tsamhail chéimnithe ar mheasúnú ábhartha ar riosca creidmheasa, eadhon, féadfaidh iasachtaí éagsúla a bheith ag an Aontas leis an gcontrapháirtí céanna i gcéimeanna éagsúla, ag brath ar riosca creidmheasa an chontrapháirtí ag an túsphointe. Agus a stádas uathúil institiúideach aige, tugann an tAontas airgead ar iasacht dá Bhallstáit nó do thíortha ceannasacha atá i gcruachás. Dá thoradh sin, cuireann an tAontas measúnú cáilíochtúil ar an riosca creidmheasa i bhfeidhm, bunaithe ar fhaireachán ar chás eacnamaíoch na n-iasachtaithe i gcruachás.

Céim 1 – Gan méadú suntasach ar an riosca creidmheasa

Maidir le hiasachtaí le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa sa ghrád infheistíochta (i.e. idir AAA (Aaa) agus BBB- (Baa3) ar scála rátála S&P/Fitch (Moody's) nó a choibhéis seachtrach nó rátáil inmheánach) ar an dáta maidir le tuairisciú, meastar gur iasachtaí iad seo a mbaineann riosca creidmheasa íseal leo agus, dá bharr sin, coimeádtar iad i gCéim 1, ach amháin má bhíonn siad dlite os cionn 30 lá (féach Céim 2). Anuas air sin, aicmítear aon iasacht, nár tharla méadú suntasach ar riosca creidmheasa ina leith, mar a shainmhínítear thíos, ar Chéim 1. Maidir leis na hiasachtaí i gCéim 1, tomhaistear an liúntas lagaithe ar leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach 12 mhí.

Céim 2 – Méadú suntasach ar an riosca creidmheasa (SICR)

Chun a chinneadh an raibh méadú suntasach ar an riosca creidmheasa ón túsphointe, agus mar sin an bhfuil feidhm ag aistriú chuig Céim 2, cuireann an tAontas comhdhéanamh de mheasúnuithe cainníochtúla agus cáilíochtúla i bhfeidhm:

— aistrítear gach iasacht a bhfuil íocaíochtaí conarthacha thar téarma idir 31 agus 90 lá ina leith go Céim 2;

— maidir le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa idir AAA (Aaa) agus BB- (Ba3) ar an dáta aitheantais tosaigh: Mura bhfuil feidhm ag cás an riosca íseal (thuas i gCéim 1), meastar go bhfuil an meathlúchán suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil ag an túsphointe agus an rátáil ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 3 scór nó os a chionn sin;

— maidir le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa B+ (B1) nó B (B2) ar an dáta aitheantais tosaigh: Meastar go bhfuil an meathlú suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil reatha cothrom le 2 scór nó os a chionn sin;

— maidir le contrapháirtithe ag a bhfuil rátálacha creidmheasa B- (B3) nó níos ísle (i raon CCC/Caa – C) ar an dáta aitheantais tosaigh: Meastar go bhfuil an meathlú suntasach má bhíonn an difríocht idir an rátáil tosaigh agus an rátáil reatha ar an dáta maidir le tuairisciú cothrom le 1 scór nó os a chionn sin; agus

— maidir le hiasachtaí a tionscnaíodh roimh an aistriú chuig EAR 11 athbhreithnithe (i.e. an 1 Eanáir 2021), nach bhfuil aon fhaisnéis maidir le riosca creidmheasa tráth na haitheanta tosaigh ar fáil ina leith gan costas ná iarracht mhíchuí, aicmítear iad ag Céim 2.

Maidir le hiasachtaí i gCéim 2, tomhaistear an liúntas lagaithe ar leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach saoil.

Céim 3 – Iasachtaí a bhfuil fadhbanna creidmheasa acu

Aicmítear iasachtaí i gCéim 3 nuair a bhíonn siad os cionn 90 lá dlite thar téarma nó nuair is amhlaidh gur tharla teagmhas amháin nó níos mó ag a raibh tionchar díobhálach ar shreafaí airgid thirim measta na todhchaí de chuid na sócmhainne airgeadais sin tar éis thúsphointe an iasachta. Mar shampla, aicmítear iasacht ar Chéim 3, má bhíonn na nithe a leanas fíor:

— éiríonn sé dóchúil go rachaidh t-iasachtaí faoi fhéimheacht nó faoi atheagrú airgeadais eile;

— tá rátáil chreidmheasa D ag an iasachtaí arna foilsiú ag gníomhaireacht rátála seachtrach; agus

— tá an t-iasachtaí ar mainneachtain faoi aon oibleagáid airgeadais don Aontas, nó i gcás iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais, má bhíonn an t-iasachtaí ar mainneachtain aon eagraíocht idirnáisiúnta eile a mhaoiníonn an clár.

Maidir le hiasachtaí i gCéim 3, tomhaistear an liúntas lagaithe ar leibhéal na gcaillteanas creidmheasa ionchasach saoil.

Ceannaithe nó tionscanta mar lagú creidmheasa (POCI)

Tá iasachtaí POCI ag an Aontas freisin. Is iasachtaí ar mainneachtain iad seo ar íoc an tAontas glao ráthaíochta leis an gcomhpháirtí cur chun feidhme ina leith. Maidir leis na hiasachtaí sin, tá gach ceart seachaithe don Aontas. Aithníonn an tAontas iad ar a chlár comhardaithe ag luach cóir tráth na haitheanta tosaigh. Aicmíonn an tAontas iad mar iasachtaí POCI agus ríomhann sé liúntas lagaithe ar bhonn shaolré ECL. Faoi na comhaontuithe ábhartha idir an tAontas agus na comhpháirtithe cur chun feidhme, déantar imeachtaí aisghabhála thar ceann an Aontais agus é mar aidhm aige aon mhéid atá dlite a aisghabháil.

(a) *Iasachtaí do stáit cheannasacha*

Bunaíonn an tAontas a mheasúnú ar lagú iasachtaí, i gcomhthéacs chineál mhaoiniú an Aontais agus a stádais institiúidigh uathúil.

Maidir le lagú iasachtaí le Stáit nach Ballstáit iad, ríomhann an tAontas na caillteanais chreidmheasa ionchasacha trí shonraí cáilíochta creidmheasa seachtracha a úsáid, ach cuirtear stádas mar chreidiúnaí tosaíochta san áireamh áfach, agus laghdaítear an riosca creidmheasa mar thoradh. Chun an luach reatha a ríomh, is é ráta úis éifeachtach bunaidh na hiasachta a úsáidtear mar an ráta lascaine. Má tá ráta úis athraitheach i gceist le hiasacht, is é an ráta úis éifeachtach reatha arna gcinneadh faoin gconradh a úsáidtear mar an ráta lascaine.

Maidir le hiasachtaí do Bhallstáit, níor thabhaigh an tAontas aon chaillteanas lagaithe, agus ní raibh aon mhainneachtain ar íocaíochtaí i gceist. Le haghaidh na n-iasachtaí sin, chomh maith leis an stádas mar chreidiúnaí tosaíochta, cuireann an tAontas an caidreamh lena Bhallstáit san áireamh. Trí bhíthin an dá ghné sin, i bprionsabal, ráthaítear gnóthú iomlán na n-iasachtaí do na Ballstáit, tráth a n-aibíochta. Measann an tAontas gur diomaibhseach iad na caillteanais chreidmheasa ionchasacha ó iasachtaí le Ballstáit dá bhrí sin, agus measann sé go mbeadh cur chuige staitistiúil míchuí chun caillteanais chreidmheasa ionchasacha a ríomh i ndáil leis na hiasachtaí sin. Ní aithnítear aon chaillteanas creidmheasa ionchasach sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais i leith na n-iasachtaí le Ballstáit dá réir sin.

(b) *Suimeanna infhaighte*

Tomhaiseann an tAontas an caillteanas lagaithe ar mhéid shaolré ECL, agus réitigh phraiticiúla á n-úsáid (e.g. maitrís forála).

(c) *Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim*

Tá airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim i seilbh an Aontais i gcuntais reatha bainc agus i dtaiscí téarma suas le 3 mhí. Sealbhaítear an t-airgead tirim go príomha i mbainc ag a bhfuil rátálacha creidmheasa an-ard acu (féach nóta **6.6**), agus dá bhrí sin tá dóchúlachtaí mainneachtana an-íseal acu. Ag glacadh leis an achar gearr agus na dóchúlachtaí ísle maidir le mainneachtain, tá na caillteanais chreidmheasa ionchasacha ó airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim diomaibhseach. Ní aithnítear aon lamháltas lagaithe le haghaidh coibhéisí airgid thirim dá bharr sin.

Dí-aithint

Déantar ionstraimí airgeadais a dhí-aithint nuair a théann na cearta chun sreafaí airgid a fháil ó na hinfheistíochtaí in éag nó nuair a aistríonn an tAontas gach riosca agus gach luaíocht úinéireachta go substaintiúil chuig páirtí eile. Aithnítear díol sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí ghlansócmhainní/chothromas agus trí bharrachas nó easnamh ar a ndáta trádála.

1.5.6. *Fardail*

Cibé acu is ísle, costas nó glanluach inréadaithe, is aige sin a luaitear fardail. Déantar an costas a chinneadh trí mhodh an ceann is túisce isteach, is túisce amach (FIFO) a úsáid. Maidir le costas na n-earraí críochnaithe agus obair idir lámha, áirítear amhábhair, saothar díreach, costais eile atá inchurtha go díreach agus forchostais táirgeachta ghaolmhara eile (bunaithe ar ghnáth-inniúlacht oibriúcháin). Is éard is glanluach inréadaithe ann an praghas díola measta i ngnáthchúrsa an ghnó, lúide costais an chomhlánaithe agus na costais díolacháin. Nuair a choinnítear fardail lena ndáileadh gan aon chostas breise a íoc nó ar mhuirear beag, déantar iad a thomhas ag costas nó ag an gcostas athsholáthair reatha, pé ceann is lú. Is é costas athsholáthair reatha an costas a thabhódh an tAontas dá mbeadh air an tsócmhainn a fháil ar dháta an tuairiscithe.

1.5.7. *Méideanna réamh-mhaoiniúcháin*

Is íocaíocht é réamh-mhaoiniú atá beartaithe chun réamhíocaíocht airgid a sholáthar don tairbhí, i.e. cúlchnap Féadfar é a dheighilt i roinnt íocaíochtaí i gcomhréir le prionsabal na bainistíochta fónta airgeadais thar thréimhse a leagtar síos sa chonradh, sa chinneadh, sa chomhaontú nó sa bhunghníomh áirithe. Úsáidtear an comhlúthach nó an t-airleacan chun na críche dár soláthraíodh é le linn na tréimhse a leagtar síos sa chomhaontú nó aisíoctar é. Mura dtabhaíonn an tairbhí caiteachas incháilithe, beidh sé de dhualgas air an réamh-mhaoiniú a thabhairt ar ais go dtí an Aontas Eorpach. Toisc go gcoinníonn an tAontas smacht ar an réamh-mhaoiniú agus toisc go bhfuil sé i dteideal aisíocaíocht a fháil don chuid neamh-incháilithe, cuirtear an méid sin i láthair mar shócmhainn.

Aithnítear réamh-mhaoiniú ar dtús ar an gclár comhardaithe nuair a aistrítear airgead tirim chuig an bhfaighteoir. Tomhaistear é ag méid na comaoine a thugtar. I dtréimhsí dá éis, tomhaistear réamh-mhaoiniú ag an méid a aithnítear ar dtús ar an gclár comhardaithe lúide na speansais incháilithe (lena n-áirítear méideanna measta i gcás inar gá) a thabhaítear le linn na tréimhse.

Aithnítear ús ar réamh-mhaoiniú de réir mar a thuilltear é i gcomhréir leis an gcomhaontú ábhartha. Déantar meastachán ar an ioncam ó ús fabhraithe, bunaithe ar an bhfaisnéis is iontaofa, ag deireadh na bliana agus cuirtear san áireamh sa chlár comhardaithe é.

Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit, a eascraíonn ó aisíocaíocht ón Aontas ar mhéideanna arna n-íoc ag na Ballstáit mar réamhíocaíochtaí lena dtairbhithe (lena n-áirítear 'ionstraimí airgeadais faoi bhainistíocht chomhpháirteach'), aithnítear na réamhíocaíochtaí sin mar shócmhainní agus cuirtear i láthair iad faoin gceannteideal 'Réamh-mhaoiniú'. Déantar réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit a thomhas ina dhiaidh sin ag an méid a aithníodh ar dtús ar an gclár comhardaithe lúide an meastachán is fearr ar na caiteachais incháilithe arna dtabhú ag tairbhithe deiridh, arna ríomh ar bhonn toimhdí réasúnta ar féidir tacú leo.

Na ranníocaíochtaí le cistí iontaobhais an Aontais (mar a bunaíodh faoi Airteagal 238 den Rialachán Airgeadais) nach gcomhdhlúthaítear iad sa Choimisiún Eorpach, nó le heintitis neamh-chomhdhlúite eile, aicmítear iad sin mar réamh-mhaoiniú ós rud é gurb é is aidhm dóibh cúlchnap a thabhairt don chiste iontaobhais chun ligean dó gníomhaíochtaí áirithe a mhaoiniú arna gcinneadh le cuspóirí an chiste iontaobhais. Tomhaistear ranníocaíochtaí ón Aontas le cistí iontaobhais ag méid tosaigh na ranníocaíochta ón Aontas lúide caiteachais incháilithe, lena n-áirítear méideanna measta i gcás inar gá, arna dtabhú ag an gciste iontaobhais le linn na tréimhse tuairiscithe agus arna leithdháileadh ar ranníocaíocht an Aontais i gcomhréir leis an gcomhaontú foluiteach.

1.5.8. *Suimeanna infhaighte arna dtrádáil ar an stocmhalartán agus méideanna in-aisghabhála nach méideanna in-aisghabhála arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad*

Ceanglaítear le rialacha cuntasaíochta an Aontais go ndéanfaí idirbhearta malartaithe agus idirbhearta neamh-mhalairte a chur i láthair ar leithligh. Chun idirdhealú a dhéanamh idir an dá chatagóir, coimeádtar an téarma 'suimeanna infhaighte' le haghaidh idirbhearta malairte, ach le haghaidh 'idirbhearta neamh-mhalairte' i.e. nuair a fhaigheann an tAontas luach ó eintiteas eile gan tuairim is luach cothrom a thabhairt go díreach sa mhalairt, úsáidtear an téarma 'méideanna in-aisghabhála' (e.g. méideanna in-aisghabhála ó Bhallstáit a bhaineann le hacmhainní dílse).

Tá suimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte ina sócmhainní airgeadais arna dtomhas ar chostas amúchta, ach amháin méideanna áirithe den chuid infhaighte den chonradh ráthaíochta airgeadais a aicmítear mar shócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (féach nóta **1.5.5**).

Tugtar méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach dtrádáiltear ar an stocmhalartán ar aghaidh ar luach cóir amhail dáta na héadála lúide an díscríobh i gcomhair lagú. Bunaítear díluacháil i gcomhair lagú méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte nuair atá fianaise oibiachtúil ann nach mbeidh an tAontas in ann na méideanna uile atá dlite de réir théarmaí bunaidh na méideanna in-aisghabhála a bhailiú ó idirbhearta neamh-mhalairte. Is ionann méid na díluachála agus an difríocht idir suim ghlanluacha na sócmhainne agus an méid in-aisghabhála. Aithnítear méid na díluachála sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Déantar díluacháil ghinearálta, bunaithe ar thaithí roimhe sin, maidir le horduithe gnóthaithe gan íoc nár cuireadh faoi réir díluacháil shonrach cheana féin. Féach nóta **1.5.14** maidir leis an gcaoi a ndéileáiltear le hioncam fabhraithe ag deireadh na bliana. Ní ionstraimí airgeadais iad na méideanna a léirítear agus a nochtar mar mhéideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-malairte, mar ní eascraíonn siad as conradh a bheadh ina chúis le dliteanas airgeadais nó ionstraim cothromais. Sna nótaí a ghabhann leis na ráitis airgeadais, déantar méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte a nochtadh in éineacht le suimeanna infhaighte ó idirbhearta malairte áfach, i gcás inarb iomchuí.

1.5.9. *Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim*

Is sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta iad airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim agus áirítear leo airgead ar láimh, taiscí arna sealbhú ar glao nó ar ghearrfhógra le bainc agus infheistíochtaí fíorleachtacha gearrthéarmacha eile ag a bhfuil aibíochtaí bunaidh de 3 mhí nó níos lú.

1.5.10. *Sochair fostaithe*

Soláthraíonn an tAontas sraith sochar (díolaíochtaí agus slándáil shóisialta) d'fhostaithe. Chun críocha cuntasaíochta, ní mór iad sin a aicmiú ina sochair ghearrthéarmacha agus ina sochair iarfhostaíochta.

Sochair fostaithe gearrthéarmacha

Is éard is sochair ghearrthéarmacha fostaithe ann na sochair sin a bheidh dlite lena réiteach roimh 12 mhí tar éis dheireadh na tréimhse tuairiscithe ina soláthraíonn na fostaithe an tseirbhís, amhail tuarastail, saoire bhliantúil agus saoire bhreoiteachta íoctha, agus liúntais ghearrthéarmacha eile. Aithnítear sochair fostaithe gearrthéarmacha mar chaiteachas nuair a sholáthraítear an tseirbhís lena mbaineann. Aithnítear dliteanas ag an méid a bhfuil coinne go n-íocfar má tá oibleagáid dhlíthiúil nó inchiallaithe ar an Aontas faoi láthair chun é a íoc de thoradh ar sheirbhís a sholáthair an fostaí roimhe sin agus gur féidir an oibleagáid a mheas go hiontaofa.

Sochair iarfhostaíochta

Deonaíonn an tAontas sraith sochar iarfhostaíochta d'fhostaithe, lena n-áirítear pinsin scoir, pinsin easláine agus pinsin marthanóirí arna soláthar faoi Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh, chomh maith le cumhdach árachais sláinte arna sholáthar faoin gComhscéim Árachais Breoiteachta (féach nóta **2.9**). Soláthraítear na sochair sin faoi phlean aonair – cé go bhfuil sé scoilte ina dhá scéim – agus ní mór caitheamh leo ar bhealach comhchosúil chun léiriú cothrom a thabhairt ar an staid agus chun an fíorchás eacnamaíoch a chur in iúl:

— Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh (PSEO): Na sochair a dheonaítear faoin scéim sin a chistítear [23] go barúlach, baineann siad le sinsearacht, easláine agus marthanacht, chomh maith le liúntais teaghlaigh, bás roimh scor do na fostaithe sin a oibríonn nó a d'oibrigh in Institiúidí, Gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais nó do mharthanóirí oifigeach nó pinsinéirí a fuair bás. Déanann an fhoireann ranníocaíochtaí dar luach aon trian de chostas ionchasach na sochar sin óna dtuarastail.

— Comhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS): Faoin scéim sin, soláthraíonn an tAontas cumhdach árachais sláinte d'fhoireann an Choimisiúin Eorpaigh, institiúidí, gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais trí chostais mhíochaine a aisíoc. Na sochair a dheonaítear do 'dhaoine neamhghníomhacha' sa scéim sin (i.e. pinsinéirí, dílleachtaí etc.), aicmítear iad sin mar shochair iarfhostaíochta.

Soláthraíonn an tAontas sochair iarfhostaíochta do chomhaltaí agus iarchomhaltaí institiúidí an Aontais trí scéimeanna pinsin ar leithligh freisin. Taispeántar iad sin faoin gceannteideal 'Scéimeanna sochair scoir eile'. Faoi na scéimeanna sin, soláthraíonn an tAontas sochair phinsin do chomhaltaí an Choimisiúin, Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, na Cúirte Iniúchóirí, na Comhairle, Pharlaimint na hEorpa, an Ombudsman Eorpaigh, agus an Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí. Soláthraíonn an tAontas cumhdach sláinte ar fáil do chomhaltaí institiúidí an Aontais trí JSIS.

Cáilíonn na sochair iarfhostaíochta thuas mar oibleagáidí sochar sainithe an Aontais agus déantar iad a ríomh ag gach dáta tuairiscithe trí mhéid an tsochair don todhchaí atá tuillte ag fostaithe sa tréimhse atá ann faoi láthair agus sna tréimhsí roimhe seo a mheas, an méid sin a lascainiú agus luach cóir aon sócmhainní plean a bhaint uaidh. Déantar an oibleagáid sochair shainithe a ríomh gach bliain agus na n-aonad réamh-mheasta creidmheasa á úsáid. Déantar luach láithreach na hoibleagáide sochar sainithe a chinneadh trí na sreafaí airgid thirim a mheastar don todhchaí a lascainiú ag úsáid rátaí úis bannaí rialtais a ainmnítear san airgeadra ina n-íocfar na sochair, agus a mbaineann téarmaí aibíochta leo arb ionann iad, a bheag nó a mhór, agus téarmaí an dliteanais phinsin lena mbaineann.

Ionchorpraítear na sochair iarfhostaíochta a sholáthraítear d'fhoireann an Aontais i bplean aonair lena gcuimsítear scéim pinsin (PSEO) agus scéim árachais breoiteachta (JSIS), agus braitheann an ceart chun cumhdaigh faoin scéim JSIS ar an gceart chun cumhdaigh a bheith faighte faoin scéim PSEO. Faoi théarmaí an phlean aonair seo, mar a leagtar amach sa Rialachán Foirne, faightear teidlíochtaí áirithe, amhail an ceart chun pinsean iarchurtha agus laghdaithe a fháil faoin scéim PSEO tar éis 10 mbliana seirbhíse. Tá na teidlíochtaí arna bhfáil faoin bplean aonair de réir sheirbhís an fhostaí ina dhiaidh sin níos airde go hábhartha ná na teidlíochtaí tosaigh sin áfach, mar a léirítear leis na cearta pinsin arna bhfabhrú go bliantúil ina dhiaidh sin.

[23] Is ciste (fíorúil) barúlach é PSEO le sochair shainithe ina bhfónann ranníocaíochtaí na foirne chun a bpinsin a mhaoiniú amach anseo. Cé nach bhfuil aon chiste infheistíochta iarbhír ann, meastar go bhfuil an méid a bhaileofaí le ciste den sórt sin infheistithe i mbannaí fadtéarmacha na mBallstát agus tá sé sin léirithe sa dliteanas pinsin atá cláraithe i gcuntais bhliantúla an Aontais Eorpaigh. Soláthraíonn na Ballstáit ráthaíocht chomhpháirteach maidir le híoc na sochar de bhun Airteagal 83 de na Rialacháin Foirne agus Airteagal 4 (3) den Chonradh ar an Aontas Eorpach (féach COM(2018) 829 le haghaidh tuairisc mhionsonraithe ar an scéim).

Dá bhrí sin, chun léiriú a thabhairt ar thábhacht eacnamaíoch an idirbhirt fholuitigh a éilítear de réir ghné cháilíochtúil ionadaíoch dhílis an tuairiscithe airgeadais mar a léirítear in EAR 1 agus Creat Coincheapúil IPSAS, fabhraítear an costas seirbhíse arna thabhú de réir méid chothroim thar thréimhse seirbhíse gníomhaí measta na foirme, i.e. an tréimhse ón dáta a mbaintear amach tairbhí faoin bplean den chéad uair mar gheall ar sheirbhís bhreise (cé acu an mbraitheann na tairbhí ar sheirbhís bhreise nó nach mbraitheann) go dtí an dáta nach mbeidh aon mhéid ábhartha de thairbhí breise ann faoin bplean mar gheall ar sheirbhís bhreise, seachas ó laghduithe tuarastail breise. Cuirtear an cur chuige sin i bhfeidhm go comhsheasmhach i leith na sochar dá bhforáiltear faoin bplean aonair.

Tá gnóthachain agus caillteanais achtúireacha agus an toradh ar shócmhainní plean san áireamh sna hatomhais ar na glandliteanais sochair shainithe, agus aithnítear iad láithreach sna glansócmhainní.

Aithníonn an tAontas an glanchaiteachas úis (ioncam) agus caiteachas eile a bhaineann leis na pleananna sochair shainithe sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais faoi bhun an cheannteidil ‘Costais foirne agus pinsin’.

Nuair a athraítear nó a shriantar na sochair arna soláthar, déantar an t-athrú a leanann as ar shochair a bhaineann le seirbhís roimhe sin nó leis an ngnóthachan nó caillteanas de bharr srianta a aithint láithreach sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais. Aithnítear gnóthachain agus caillteanais ar shocraíocht tráth a tharlaíonn an tsocraíocht. Aithnítear costas seirbhíse roimhe seo láithreach sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais, ach amháin i gcás ina ndéanfar na hathruithe ar choinníoll go bhfanfaidh na fostaithe i seirbhís ar feadh tréimhse shonraithe.

1.5.11. *Forálacha*

Aithnítear forálacha nuair atá oibleagáid reatha nó oibleagáid inchiallaithe ag Aontas i leith tríú páirtithe de thoradh teagmhas roimhe seo, tá seans níos mó go mbeidh eis-sreabhadh acmhainní ag teastáil chun oibleagáid a réiteach ná nach mbeidh, agus is féidir an méid a mheas go hiontaofa. Ní aithnítear forálacha do chaillteanais oibriúcháin sa todhchaí. Is ionann méid na forála agus an meastachán is fearr ar na caiteachais a mheastar a bheidh ag teastáil chun an oibleagáid reatha ar an dáta maidir le tuairisciú a réiteach. I gcás ina bhfuil líon mór ítimí i gceist leis an bhforáil, déantar an oibleagáid a mheas trí na torthaí féideartha go léir a ualú de réir na ndóchúlachtaí lena mbaineann (modh an ‘luacha ionchasaigh’).

Déantar forálacha maidir le conarthaí dochraideacha a thomhas ag luach reatha an chostais ionchasaigh a bheadh i gceist leis an gconradh a fhoirceannadh nó ag an nglanchostas ionchasach measta a bheadh i gceist chun leanúint leis an gconradh, cibé acu is ísle.

1.5.12. *Dliteanais airgeadais*

Aicmítear dliteanais airgeadais mar dhliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, dliteanais airgeadais arna n-iompar ar chostas amúchta, nó mar dhliteanais conartha ráthaíochta airgeadais.

Iasachtaí

Bíonn iasachtaíocht comhdhéanta d’iasachtaíocht ó institiúidí creidmheasa agus fiacha arna bhfianú le deimhnithe (bannaí an Aontais, taiscí an Aontais agus billí an Aontais). Aithnítear iad ar dtús ag luach cóir, arb é a bhfáltais eisiúna (luach cóir na comaoine a fuarthas) glan de chostais idirbhirt a tabhaíodh, agus ansin tugtar ar aghaidh iad ar chostas amúchta agus modh an úis éifeachtaigh á úsáid; aithnítear aon difríocht idir na fáltais, glan de chostais idirbhirt, agus an luach fuascailte sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais le linn thréimhse na hiasachtaíochta agus modh an úis éifeachtaigh á úsáid. Na costais idirbhirt a thabhaigh an tAontas agus a athmhuirearaíodh ar thairbhí na hiasachta, is neamhábhartha iad agus aithnítear go díreach iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

Aicmítear iasachtaí mar dhliteanais nach dliteanais reatha iad, cé is moite d’aibíochtaí is lú ná 12 mhí tar éis dháta an chláir chomhardaithe.

Dliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh

Áirítear orthu sin díorthaigh i gcás ina bhfuil an luach cóir diúltach. Leanann siad an láimhseáil chuntasaíochta chéanna le sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh, féach nóta **1.5.5**.

Dliteanais chonartha ráthaíochta airgeadais

Aithníonn an tAontas dliteanas conartha ráthaíochta airgeadais (FGC) nuair a dhéanann sé conradh lena gceanglaítear ar an Aontas íocaíochtaí sonraithe a dhéanamh chun an sealbhóir ráthaíochta a aisíoc i ndáil le caillteanas a thabhaíonn sé toisc go dteipeann ar fhéichiúnaí íocaíocht a dhéanamh agus í dlite i gcomhréir le téarmaí bunaidh nó téarmaí modhnaithe ionstraime fiachais. I gcás ina n-éilítear leis an gconradh ráthaíochta ar an Aontas íocaíochtaí a dhéanamh mar fhreagairt ar athruithe ar phraghsanna ionstraimí airgeadais nó ar athruithe ar ionstraimí foluiteacha eile, is díorthach é an conradh ráthaíochta i.e. dliteanas airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh. Tugtar cuntas ar gach conradh ráthaíochta eile mar fhorálacha airgeadais.

Aithnítear dliteanais FGC ar luach cóir ar dtús. Tá sé sin cothrom le glanluach reatha na préimhe infhaighte, má tá sé ar théarmaí an mhargaidh. I gcás nach muirearaítear aon phréimh ráthaíochta nó i gcás nach luach cóir í an chomaoin, cinntear an luach cóir bunaithe ar na praghsanna luaite i margadh gníomhach le haghaidh FGCanna atá coibhéiseach go díreach leis an gceann a rinneadh sa dliteanas ráthaíochta airgeadais, má tá sé ar fáil, nó trí theicníc luachála a úsáid. Mura féidir aon tomhas iontaofa ar luach cóir a chinneadh trí bhreathnóireacht dhíreach ar mhargadh gníomhach nó trí theicníc luachála eile, déanfar dliteanas an chonartha ráthaíochta airgeadais a thomhas ar dtús ag méid na gcaillteanas creidmheasa saolré ionchasach.

Braitheann an tomhas ina dhiaidh sin ar éabhlóid na neamhchosanta ar riosca creidmheasa ón ráthaíocht airgeadais, a ndéantar faireachán uirthi trí FGC a leithdháileadh ar chéimeanna. Is é rátáil chreidmheasa an fhiachais ráthaithe an príomhtháscaire riosca le haghaidh an conradh ráthaíochta airgeadais (FGC) a leithdháileadh ar chéimeanna. Cuireann an tsamhail chéimnithe an rátáil chreidmheasa ag an túsphointe leis an rátáil chreidmheasa ar an dáta maidir le tuairisciú.

Mura mbíonn aon mhéadú suntasach ar an riosca creidmheasa (‘céim 1’), tomhaistear dliteanais ráthaíochta airgeadais ag an gceann is airde de na caillteanais chreidmheasa ionchasacha 12 mhí agus an méid arna haithint ar dtús, lúide, nuair is iomchuí, amúchadh carntha. Má bhíonn méadú suntasach ar an riosca creidmheasa (‘céim 2’), tomhaistear dliteanais ráthaíochta airgeadais ag an gceann is airde de na caillteanais chreidmheasa ionchasacha saolré agus an méid arna haithint ar dtús, lúide, nuair is iomchuí, amúchadh carntha.

Is ionann na critéir chéimnithe le haghaidh fiachas ráthaithe i gconarthaí ráthaíochta airgeadais lena gcumhdaítear ionstraim fiachais aonair agus na critéir le haghaidh sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta (féach nóta **1.5.5**).

Leis na critéir chéimnithe maidir leis an bhfiachas ráthaithe i ráthaíochtaí punainne, leantar na critéir chéimnithe chéanna agus a leantar maidir le sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta cé is moite de na heisceachtaí seo a leanas:

— déantar meánrátáil chreidmheasa ualaithe na punainne ráthaithe, nó rátáil na ráthaíochta, a mheas do na critéir chéimnithe, seachas rátáil na n-ionstraimí fiachais aonair ar leithligh.

— i gcás ráthaíochtaí ag a bhfuil rátáil chreidmheasa idir AAA (Aa1) agus BB- (Ba3) ar an dáta aitheantais tosaigh: meastar an meathlú a bheith suntasach má tá an difríocht idir an rátáil tráth an tionscanta agus an rátáil ar an dáta tuairiscithe cothrom le 2 scór nó níos mó ná sin.

— i gcás ráthaíochtaí ag a bhfuil rátáil chreidmheasa idir B+ (B1) nó níos ísle ar an dáta aitheantais tosaigh: meastar an meathlú a bheith suntasach má tá an difríocht idir an rátáil tráth an tionscanta agus an rátáil ar an dáta tuairiscithe cothrom le 1 scór nó níos mó ná sin.

De rogha air sin, mura bhfuil na rátálacha creidmheasa ar fáil ach go bhfuil meastachán ann ar na héilimh bhliantúla ionchasacha tráth na haitheanta tosaigh, meastar freisin gur táscaire riosca réasúnta é leibhéal iarbhír na n-éileamh i gcomparáid leis an meastachán tosaigh chun measúnú a dhéanamh ar mhéadú suntasach ar riosca creidmheasa (SICR).

Anuas ar na critéir thuas, féadfaidh an tAontas measúnú cáilíochtúil a dhéanamh ar SICR bunaithe ar fhaisnéis bhreise réasúnta, a bhfuil údar cuí léi, atá ar fáil.

Maidir le FGC a tionscnaíodh roimh an aistriú chuig EAR 11 athbhreithnithe (i.e. roimh an 1 Eanáir 2021), nach bhfuil aon fhaisnéis maidir le riosca creidmheasa tráth na haitheanta tosaigh ar fáil ina leith gan costas nó iarracht míchuí, aicmítear iad ag Céim 2.

Níl feidhm ag aicmiú le Céim 3 ná POCI maidir le FGC.

Ní aicmítear conarthaí ráthaíochta airgeadais mar dhliteanais reatha ach amháin má tá ceart neamhchoinníollach ag an Aontas socraíocht an dliteanais a chur siar ar feadh 12 mhí ar a laghad tar éis an dáta tuairiscithe.

Ranníocaíochtaí a bhfuil coinníollacha ag gabháil leo

Cistí iontaobhais an Aontais a mheastar a bheith ina gcuid de ghníomhaíochtaí oibriúcháin an Choimisiúin (i.e. cistí iontaobhais Madad agus Colombia), cuirtear san áireamh iad i gcuntais an Choimisiúin agus déantar iad a chomhdhlúthú a thuilleadh i gcuntais bhliantúla an Aontais. Dá bhrí sin, comhlíontar na critéir maidir le hioncaim ó idirbhearta neamh-mhalairte faoi choinníollacha le ranníocaíochtaí ó dheontóirí eile le cistí iontaobhais an Aontais, agus cuirtear i láthair iad mar dhliteanais airgeadais go dtí go gcomhlíontar na coinníollacha a ghabhann leis na ranníocaíochtaí, i.e. go dtabhaíonn an ciste iontaobhais costais incháilithe. Tá gá leis an gciste iontaobhais chun tionscadail shonracha a mhaoiniú agus chun na cistí atá fágtha a thabhairt ar ais tráth an fhoirceannta. Ar dháta an chláir chomhardaithe, déantar na dliteanais ranníocaíochta gan íoc a thomhas ag ranníocaíochtaí faighte lúide na speansais a thabhaigh an ciste iontaobhais, lena n-áirítear méideanna measta nuair is gá sin. Chun críocha tuairiscithe, leithdháiltear na glanchostais ar ranníocaíochtaí deontóirí eile i gcomhréir le glanranníocaíochtaí arna n-íoc an 31 Nollaig. Is méid táscach amháin atá sa leithdháileadh ranníocaíochtaí seo. Nuair a dhéanfar an ciste iontaobhais a fhoirceannadh, is é bord an chiste iontaobhais a chinnfidh dáileadh iarbhír na n-acmhainní atá fágtha.

Tá feidhm ag na prionsabail tomhais chéanna maidir leis na ranníocaíochtaí seachtracha le cláir an Aontais, má fhaightear ranníocaíochtaí den sórt sin agus coinníoll ag gabháil leo chun na hacmhainní a úsáid mar a ordaítear sna comhaontuithe ranníocaíochta nó iad a thabhairt ar ais don ranníocóir mura ndéantar sin.

1.5.13. *Suimeanna iníoctha*

Is éilimh ar chostais gan íoc ó thairbhithe deontas nó chistiú eile an Aontais (idirbhearta neamh-mhalairte) atá i méid suntasach de shuimeanna iníoctha an Aontais. Taifeadtar iad mar shuimeanna iníoctha don mhéid arna iarraidh nuair a fhaightear an t-éileamh ar chostas. Ar fhíorú agus ar ghlacadh leis na costais incháilithe, déantar na suimeanna iníoctha a luacháil ag an méid incháilithe.

Aithnítear suimeanna iníoctha a eascraíonn as ceannach earraí agus seirbhísí tráth a fhaightear an sonrasc don mhéid bunaidh agus cuirtear na caiteachais incháilithe chomhfhreagracha isteach sna cuntais nuair a sheachadtar na soláthairtí nó na seirbhísí agus go nglacann an tAontas leo.

1.5.14. *Ioncam agus muirir fhabhraithe agus iarchurtha*

Aithnítear idirbhearta agus teagmhais sna ráitis airgeadais sa tréimhse lena mbaineann siad. Ag deireadh bliana, mura mbíonn sonrasc eisithe go fóill ach gur soláthraíodh an tseirbhís, nó gur sheachaid an tAontas na soláthairtí nó gurb ann do chomhaontú conarthach (e.g. faoi threoir conartha), aithneofar ioncam fabhraithe sna ráitis airgeadais. Ina theannta sin, ag deireadh bliana, má eisítear sonrasc ach nár soláthraíodh na seirbhísí go fóill nó nár seachadadh na hearraí a soláthraíodh go fóill, cuirfear siar an t-ioncam agus aithneofar é sa tréimhse chuntasaíochta dá éis.

Tugtar cuntas freisin ar chaiteachais sa tréimhse lena mbaineann siad. Ag deireadh na tréimhse cuntasaíochta, aithnítear caiteachais fhabhraithe bunaithe ar mhéid measta d'oibleagáid aistrithe na tréimhse. Déantar speansais fhabhraithe a ríomh i gcomhréir le treoirlínte mionsonraithe oibríochtúla agus praiticiúla arna n-eisiúint ag an gCoimisiún arb é is aidhm dóibh a áirithiú go dtugann na ráitis airgeadais léiriú dílis ar fheiniméin eacnamaíocha agus ar fheiniméin eile a airbheartaíonn siad a léiriú. De réir analaí, má dhéantar íocaíocht roimh ré as seirbhísí nó earraí nach bhfuarthas go fóill, déanfar an caiteachas a iarchur agus aithneofar í sa tréimhse chuntasaíochta dá éis.

1.6. RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS

1.6.1. *Ioncam*

IONCAM Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

Baineann formhór mór d'ioncam an Aontais le hidirbhearta neamh-mhalairte mar a leanas:

Acmhainní bunaithe ar OIN, acmhainní dílse CBL agus Plaisteach

Aithnítear ioncam don tréimhse dá seolann an Coimisiún glao ar chistí chuig na Ballstáit chun a ranníocaíocht a éileamh. Tomhaistear an t-ioncam ag a 'mhéid glaoite'. Ós rud é go bhfuil CBL, OIN agus Acmhainní dílse bunaithe ar phlaisteach bunaithe ar mheastacháin ar na sonraí don bhliain bhuiséadach lena mbaineann, féadfar iad a athbhreithniú toisc go dtarlaíonn athruithe go dtí go n-eisíonn na Ballstáit na sonraí críochnaitheacha. An éifeacht a bhíonn ag aon athrú ar mheastachán, cuirtear san áireamh í agus an glanbharrachas nó an glan-easnamh á chinneadh i leith na tréimhse inar tharla an t-athrú.

Acmhainní dílse traidisiúnta

Aithnítear méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte agus ioncaim ghaolmhara nuair a fhaightear na ráitis 'A' mhíosúla ábhartha (lena n-áirítear dleachtanna a bailíodh agus méideanna dlite atá ráthaithe agus nár cuireadh ina gcoinne) ó na Ballstáit. Ar an dáta maidir le tuairisciú, i ndáil le hioncam a bhailigh na Ballstáit don tréimhse ach nár íocadh leis na gCoimisiún go fóill, meastar é agus aithnítear é mar ioncam carntha. Na ráitis 'B' ráithiúla (lena n-áirítear dleachtanna nár bailíodh agus nár ráthaíodh, chomh maith le méideanna ráthaithe ar chuir an féichiúnaí ina gcoinne) a fhaightear ó na Ballstáit, aithnítear iad mar ioncam lúide na costais bhailiúcháin a bhfuil siad ina dteideal. Chomh maith leis sin, aithnítear laghdú luacha i leith mhéid na bearna gnóthaithe measta.

Fíneálacha

Aithnítear ioncam ó fhíneálacha más rud é gur glacadh cinneadh an Aontais chun fíneáil a fhorchur agus gur tugadh fógra oifigiúil don seolaí ina leith. Tar éis an chinnidh chun fíneáil a ghearradh, beidh 2 mhí ó dháta an fhógra ag na heintitis ar gearradh fíneáil orthu:

— chun glacadh leis an gcinneadh, agus sa chás sin ní mór dóibh an fhíneáil a íoc laistigh den teorainn ama a leagadh síos agus bailíonn an tAontas an méid sin go cinntitheach; nó

— gan an cinneadh a ghlacadh, agus sa chás sin déanann siad agóid ina choinne i gcomhréir le dlí an Aontais Eorpaigh.

Fiú amháin má dhéantar achomharc ina leith, ní mór an fhíneáil a íoc laistigh den teorainn ama 3 mhí, mar ní bhíonn éifeacht fionraíochta ag an achomharc (Airteagal 278 CFAE). Úsáidtear an t-airgead a fhaightear chun an méid in-aisghabhála a réiteach. Faoi réir chomhaontú Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin, féadfaidh an gnóthas ráthaíocht bainc don mhéid sin a chur i láthair ina ionad sin áfach. Sa chás sin, fanann an fhíneáil mar mhéid in-aisghabhála. Mura bhfaightear airgead tirim ná ráthaíocht agus má tá amhras ann faoi shócmhainneacht an ghnóthais, aithnítear laghdú luacha ar an teidlíocht.

Má dhéanann an gnóthas achomharc in aghaidh an chinnidh, agus go bhfuil an fhíneáil íoctha aige cheana féin ar bhonn sealadach, nochtar an méid mar dhliteanas teagmhasach, nó, más cosúil nach rialóidh an Chúirt Ghinearálta i bhfabhar an Aontais, aithnítear foráil chun an riosca sin a chumhdach. Má thugtar ráthaíocht ina ionad sin, déantar an méid in-aisghabhála gan íoc a dhíluacháil.

An t-ús carntha a fhaigheann an Coimisiún ar na cuntais bainc ina ndéantar íocaíochtaí arna bhfáil a thaisceadh, aithnítear an t-ús sin mar ioncam, agus déantar aon dliteanas teagmhasach a mhéadú dá réir sin.

Ó 2010 i leith, tá na fíneálacha go léir arna n-íoc go sealadach á mbainistiú ag an gCoimisiún i gciste a cruthaíodh go speisialta (BUFI) agus infheistítear iad in ionstraimí airgeadais.

IONCAM Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

Aithnítear ioncam ó dhíol earraí agus seirbhísí nuair a aistrítear an riosca suntasach agus luaíochtaí úinéireachta na n-earraí chuig an gceannaitheoir. Aithnítear ioncam atá bainteach le hidirbheart lena ndéantar seirbhísí a sholáthar faoi threoir chéim thabhairt i gcrích an idirbhirt ar an dáta maidir le tuairisciú.

Ioncam ó ús agus caiteachas ar ús

Aithnítear ioncam ó ús agus caiteachas sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais agus modh an úis éifeachtaigh á úsáid. Seo modh chun costas amúchta sócmhainne airgeadais nó dliteanais airgeadais a ríomh agus chun an t-ioncam ó ús nó an caiteachas ar ús a leithdháileadh thar an tréimhse ábhartha. Nuair atá an ráta úis éifeachtach á ríomh, measann an tAontas sreafaí airgid agus téarmaí conarthacha uile na hionstraime airgeadais á gcur san áireamh (roghanna réamhíocaíochta, mar shampla) ach ní chuireann sé caillteanais chreidmheasa amach anseo san áireamh. Áirítear sa ríomh sin gach táille agus pointe ráta úis a íocadh nó a fuarthas idir comhpháirtithe an chonartha atá ina ndlúthchuid den ráta úis éifeachtach, chomh maith le costais idirbheart agus aon phréimh nó lascaine eile.

Má mheastar go bhfuil fadhbanna creidmheasa ('céim 3') ag sócmhainn airgeadais nó ag grúpa sócmhainní airgeadais comhchosúla, aithnítear an t-ioncam úis ag úsáid an ráta úis chun na sreafaí airgid todhchaí a lascainiú chun críche an caillteanas lagaithe a thomhas.

Ioncam ó dhíbhinní

Aithnítear ioncam ó dhíbhinní agus ó dháiltí comhchosúla nuair a bhunaítear an ceart maidir le híocaíocht a fháil.

Ioncam agus caiteachas ó shócmhainní airgeadais trí bharrachas nó easnamh

Tagraíonn sé sin do ghnóthachain luacha chóir (ioncam) agus caillteanais luacha chóir (caiteachas) ó na sócmhainní airgeadais sin, lena n-áirítear iad sin a eascraíonn ó aistriúchán malairte eachtraigh. I gcás sócmhainní airgeadais úsmhara, áirítear ús leis sin freisin. Féach nóta **3.9** freisin.

Ioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais

Aithnítear an t-ioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais (préimh ráthaíochta) le linn an ama a bhfuil an tAontas réidh chun sealbhóir an chonartha ráthaíochta airgeadais a chúiteamh as an gcaillteanas creidmheasa a d'fhéadfadh sé a thabhú. Sa sceideal amúchta arna chur i bhfeidhm, áirítear imeacht ama agus méid an nochta ráthaithe. Cuirtear amúchadh ar dhliteanas conarthaí ráthaíochta airgeadais san áireamh le hioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais i gcásanna inar soláthraíodh an ráthaíocht ar chomaoin ainmniúil nó gan aon chomaoin.

1.6.2. *Caiteachais*

Is caiteachais ó idirbhearta neamh-malairte atá i dtromlach chaiteachais an Aontais. Baineann siad le haistrithe chuig tairbhithe agus is féidir le trí chineál caiteachas a bheith i gceist leo: (i) teidlíochtaí, (ii) aistrithe faoi chomhaontú agus deontais lánroghnacha, chomh maith le (iii) ranníocaíochtaí agus tabhartais.

Aithnítear aistrithe mar chaiteachais sa tréimhse inar tharla na teagmhais ba chúis leis an aistriú lena linn, fad is a cheadaítear cineál an aistrithe leis an rialachán ábhartha (Rialachán Airgeadais, Rialacháin Foirne, nó rialachán eile) nó fad is atá comhaontú sínithe lena n-údaraítear an t-aistriú; gur chomhlíon an tairbhí aon chritéar incháilitheachta, agus gur féidir meastachán réasúnach ar an tsuim a dhéanamh.

Nuair a fhaightear iarraidh ar éileamh íocaíochta nó costais agus nuair a chomhlíontar na critéir maidir le haitheantas, aithnítear é mar chostas maidir leis an méid incháilithe. Ag deireadh bliana, tugtar meastachán maidir le speansais incháilithe arna dtabhú agus atá dlite do na tairbhithe ach nach bhfuil tuairiscithe go fóill agus taifeadtar iad mar chaiteachais fhabhraithe.

Aithnítear caiteachais ó idirbhearta malairte a eascraíonn ó cheannach earraí agus seirbhísí nuair a sheachadtar na soláthairtí agus nuair a ghlacann an tAontas leo. Déantar iad a luacháil ag méid an tsonraisc bhunaidh. Ina theannta sin, ar dháta an chláir chomhardaithe, caiteachais a bhaineann leis an tseirbhís arna seachadadh le linn na tréimhse nach bhfuarthas nó nár glacadh le sonrasc maidir leis go fóill, meastar agus aithnítear iad sa ráiteas maidir le feidhmíocht airgeadais.

1.7. SÓCMHAINNÍ AGUS DLITEANAIS THEAGMHASACHA

1.7.1. *Sócmhainní teagmhasacha*

Is sócmhainn fhéideartha í sócmhainn theagmhasach a eascraíonn as teagmhais roimhe seo agus nach ndeimhneofar gur ann di ach amháin i gcás ina dtarlóidh nó nach dtarlóidh teagmhas éiginnte amháin nó níos mó amach anseo nach mbeidh go hiomlán faoi rialú an Aontais. Nochtar sócmhainn theagmhasach nuair atá insreabhadh tairbhithe eacnamaíoch nó poitéinseal seirbhíse dóchúil.

1.7.2. *Dliteanais theagmhasacha*

Is éard is dliteanas teagmhasach ann oibleagáid fhéideartha a eascraíonn as teagmhais roimhe seo agus nach ndeimhneofar gur ann di ach amháin i gcás ina dtarlóidh nó nach dtarlóidh teagmhas éiginnte amháin nó níos mó sa todhchaí, teagmhas nach mbeidh go hiomlán faoi rialú an Aontais, nó oibleagáid atá ann faoi láthair a eascraíonn as teagmhais roimhe seo ach nach n-aithnítear, toisc nár dócha go mbeidh gá le heis-sreabhadh acmhainní, ar sochair eacnamaíocha nó poitéinseal seirbhíse a bheadh i gceist leo, chun an oibleagáid a réiteach, nó go hannamh i gcás nach féidir méid na hoibleagáide a thomhas ar bhealach atá iontaofa go leor. Nochtar dliteanas teagmhasach mura bhfuil ann ach caol sheans go dtarlóidh eis-sreabhadh acmhainní ina gcuimsítear tairbhí eacnamaíocha nó poitéinseal seirbhíse.

1.8. RÁITEAS FAOI SHREABHADH AIRGID

Úsáidtear faisnéis maidir le sreabhadh airgid chun bonn a sholáthar ar mhaithe le measúnú a dhéanamh ar chumas an Aontais chun airgead tirim agus coibhéisí airgid a ghiniúint, agus ar an ngá atá ag an Aontas na sreafaí airgid sin a úsáid.

Ullmhaítear an ráiteas faoi shreabhadh airgid trí bhíthin an mhodha indírigh. Ciallaítear leis sin go ndéantar an toradh eacnamaíoch don bhliain airgeadais a choigeartú i ndáil le héifeachtaí idirbheart de chineál neamhairgid, aon chur siar nó aon fhabhrú ar fháltais airgid oibriúcháin nó íocaíochtaí oibriúcháin in airgead tirim a rinneadh roimhe seo nó a dhéanfar sa todhchaí, agus ítimí ioncaim nó caiteachais a bhaineann le sreafaí airgid infheistíochta.

Sreafaí airgid a eascraíonn as idirbhearta in airgeadra eachtrach, taifeadtar in airgeadra tuairiscithe an Aontais (Euro) iad, tríd an ráta malairte idir an euro agus an t-airgeadra eachtrach ar dháta an tsreafa airgid a chur i bhfeidhm ar mhéid an airgeadra eachtraigh.

Sa ráiteas ar shreafaí airgid, tuairiscítear sreafaí airgid le linn na tréimhse a aicmítear de réir gníomhaíochtaí oibriúcháin, infheistíochta agus maoiniúcháin.

Is gníomhaíochtaí de chuid an Aontais iad gníomhaíochtaí oibriúcháin seachas gníomhaíochtaí infheistíochta nó maoiniúcháin. Dá réir sin, tá formhór na ngníomhaíochtaí a dhéanann an tAontas i gceist leo.

Is éard is gníomhaíochtaí infheistíochta ann éadáil agus diúscairt sócmhainní doláimhsithe agus réadmhaoine, gléasra agus trealaimh agus infheistíochtaí eile nach n-áirítear i gcoibhéisí airgid. Ní áirítear leis na gníomhaíochtaí infheistíochta iasachtaí arna ndeonú do thairbhithe mar tá siad ina gcuid de na cuspóirí ginearálta agus áirítear in oibríochtaí laethúla an Aontais iad dá réir sin. Is é an cuspóir na hinfheistíochtaí iarbhír arna ndéanamh ag an Aontas a léiriú.

Is éard is gníomhaíochtaí maoiniúcháin ann gníomhaíochtaí as a leanann athruithe ar mhéid agus ar chomhdhéanamh iasachtaíochta seachas na hiasachtaí sin arna ndeonú do thairbhithe ar bhonn droim-ar-dhroim nó maidir le héadáil réadmhaoine, gléasra agus trealaimh (a chuimsítear faoi ghníomhaíochtaí oibriúcháin).

2. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN gCLÁR COMHARDAITHE

SÓCMHAINNÍ

2.1. SÓCMHAINNÍ DOLÁIMHSITHE

EUR milliún

Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2023	*2 085*
Breiseanna	*331*
Diúscairtí	*(152)*
Aistriú idir catagóirí sócmhainní	*0*
Athruithe eile	*(7)*
Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2024	**2 257**
Amúchadh carntha an 31.12.2023	*(1 109)*
Muirear amúchta don bhliain	*(191)*
Amúchadh cúlscríofa	*-*
Diúscairtí	*137*
Aistriú idir catagóirí sócmhainní	*0*
Athruithe eile	*0*
Amúchadh carntha an 31.12.2024	**(1 162)**
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2024	**1 095**
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2023	*976*

Baineann na méideanna thuas le bogearraí ríomhaireachta go príomha.

2.2. RÉADMHAOIN, GLÉASRA AGUS TREALAMH

I gcatagóir na sócmhainní spáis, cumhdaítear na sócmhainní seasta oibriúcháin a bhaineann le dá chlár spáis an Aontais: na Córais Dhomhanda um Loingseoireacht Satailíte (GNSS), i.e. Galileo agus Breis-seirbhís na hEorpa um Loingseoireacht Gheochobhsaí (EGNOS), agus clár Copernicus an Aontais um fhaire agus um fhaireachán na cruinne. Cuirtear sócmhainní na gcóras spáis nach bhfuil i bhfeidhm go fóill san áireamh faoin gceannteideal 'Sócmhainní atá á dtógáil'. Tá na sócmhainní a bhaineann le cláir spáis an Aontais á dtógáil le cúnamh ón nGníomhaireacht Eorpach Spáis (GES).

Maidir le Galileo, tá 30 satailít sa bhuíon faoi láthair. Bhí sócmhainní oibriúcháin seasta Galileo, lena gcumhdaítear satailítí agus suiteálacha talún araon, cothrom le EUR 2 987 milliún an 31 Nollaig 2024, glan de dhímheas carntha (2023: EUR 2 486 mhilliún). Na sócmhainní eile atá á dtógáil dar luach EUR 2 145 mhilliún in iomlán (2023: EUR 2 479 milliún).

Maidir le Copernicus, tá 8 satailít ag feidhmiú agus 17 satailít agus ionstraim á dtógáil. Is é EUR 492 milliún luach iomlán shócmhainní seasta oibriúcháin Copernicus (2023: EUR 438 mhilliún), glan de dhímheas carntha. Aithnítear EUR 3 520 milliún eile a bhaineann le satailítí Copernicus mar shócmhainní atá á dtógáil (2023: EUR 3 078 milliún).

Sócmhainní seasta de EUR 160 milliún a bhaineann le bonneagar talún EGNOS (2023: EUR 187 mhilliún), cuirtear san áireamh iad chomh maith faoin gceannteideal 'Sócmhainní spáis'. Sa bhreis air sin, tá sócmhainní EGNOS atá á dtógáil cothrom le EUR 345 milliún (2023: EUR 289 milliún).

An 29 Aibreán 2024, dhíol an Coimisiún Eorpach 23 dá fhoirgnimh sa Bhruiséil le SFPIM ('Société Fédérale de Participations et d'Investissement' – Ciste Ceannasach náisiúnta na Beilge) ar phraghas díola foriomlán EUR 900 milliún. Ba é EUR 432 mhilliún glanluach na bhfoirgneamh lena mbaineann de réir na leabhar, rud a d'fhág go raibh gnóthachan EUR 468 milliún ann a aithníodh go hiomlán tráth an díola. Déanfar fáltais an díola a athinfheistiú i maoiniú foirgneamh nua, in aisíoc na ndliteanas airgeadais atá fágtha agus in athchóiriú foirgneamh atá ann cheana. Cé gur síníodh an díolachán maidir le gach ceann de na 23 fhoirgneamh, fágfar na foirgnimh de réir a chéile, agus fágfar na foirgnimh dheireanacha i mí Mheán Fómhair 2029.

Réadmhaoin, gléasra agus trealamh

EUR milliún

	Talamh agus Foirgnimh	Sócmhainní spáis	Gléasra agus Trealamh	Troscán agus Feithiclí	Crua-earraí Ríomhaire	Eile	Léasanna airgeadais	Sócmhainní atá á dtógáil	Iomlán
Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2023	*7 034*	*7 702*	*575*	*283*	*863*	*370*	*2 378*	*6 308*	*25 513*
Breiseanna	*57*	*4*	*25*	*31*	*83*	*22*	*6*	*1 786*	*2 014*
Diúscairtí	*(1 056)*	*(0)*	*(117)*	*(59)*	*(234)*	*(87)*	*(28)*	*(0)*	*(1 581)*
Aistriú idir catagóirí sócmhainní	*494*	*1 351*	*0*	*–*	*2*	*3*	*(281)*	*(1 569)*	*(0)*
Athruithe eile	*(3)*	*–*	*0*	*0*	*1*	*(1)*	*–*	*3*	*(1)*
Oll-luach de réir na leabhar an 31.12.2024	**6 528**	**9 056**	**483**	**255**	**714**	**308**	**2 075**	**6 528**	**25 945**
Dímheas carntha an 31.12.2023	*(4 417)*	*(4 591)*	*(507)*	*(214)*	*(681)*	*(288)*	*(1 416)*		*(12 114)*
Muirear dímheasa don bhliain	*(141)*	*(826)*	*(27)*	*(16)*	*(89)*	*(18)*	*(77)*		*(1 195)*
Dímheas cúlscríofa	*–*	*–*	*–*	*1*	*(0)*	*–*	*–*		*1*
Diúscairtí	*611*	*0*	*111*	*52*	*197*	*82*	*23*		*1 076*
Aistriú idir catagóirí sócmhainní	*(159)*	*–*	*–*	*(0)*	*(2)*	*–*	*161*		*0*
Athruithe eile	*0*	*–*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*(0)*	*–*		*(0)*
Dímheas carntha an 31.12.2024	**(4 106)**	**(5 417)**	**(423)**	**(177)**	**(575)**	**(225)**	**(1 309)**		**(12 232)**
GLANLUACH DE RÉIR NA LEABHAR AN 31.12.2024	**2 422**	**3 639**	**59**	**77**	**139**	**83**	**766**	**6 528**	**13 713**
GLANLUACH DE RÉIR NA LEABHAR AN 31.12.2023	*2 617*	*3 111*	*68*	*69*	*181*	*82*	*962*	*6 308*	*13 399*

2.3. INFHEISTÍOCHTAÍ A dTUGTAR CUNTAS ORTHU AGUS MODH AN CHOTHROMAIS Á ÚSÁID

Caitear le rannpháirtíocht an Aontais, arna ionadú ag an gCoimisiún, sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI) mar chomhlach agus modh cuntasaíochta an chothromais á úsáid. Is í CEI institiúid airgeadais an Aontais, ar speisialtóir í i gcaipiteal riosca agus ráthaíochtaí a sholáthar d'Fhiontair Bheaga agus Mheánmhéide. Oibríonn CEI mar chomhpháirtíocht phríobháideach-phoiblí, agus is iad an Banc Eorpach Infheistíochta (BEI), an tAontas Eorpach agus grúpa institiúidí airgeadais na comhaltaí atá ann.

An 31 Nollaig 2024, tá 29,7 % de leasanna úinéireachta ag an Aontas in CEI (2023: 29,7 %) agus 29,7 % de na cearta vótála (2023: 29,7 %). I gcomhréir lena reachtanna, éilítear ar CEI 20 % ar a laghad dá ghlantoradh bliantúil a leithdháileadh ar chúlchiste reachtúil, go dtí go mbeidh an cúlchiste comhiomlánaithe cothrom le 10 % den caipiteal suibscríofa. Níl an cúlchiste ar fáil lena dháileadh.

Léirítear sa tábla thíos gluaiseacht na bliana reatha i rannpháirtíocht an Aontais in CEI.

EUR milliún

	an Ciste Eorpach Infheistíochta
Rannpháirtíocht an 31.12.2023	**1 365**
Ranníocaíochtaí	–
Díbhinní faighte	*(7)*
Sciar den ghlantoradh	*83*
Sciar de na glansócmhainní	*4*
Rannpháirtíocht an 31.12.2024	**1 446**

faisnéis airgeadais achomair CEI:

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
	CEI iomlán	CEI iomlán
Sócmhainní	*7 789*	*6 554*
Dliteanais	*(2 923)*	*(1 959)*
Barrachas/(easnamh)	*280*	*234*

Is mar a leanas atá réiteach na faisnéise airgeadais achoimrithe thuas i leith luach de réir na leabhar an leasa arna shealbhú in CEI:

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Glansócmhainní an chomhlaigh	*4 866*	*4 595*
Leasanna úinéireachta CE i CEI	**29,7 %**	**29,7 %**
Suim ghlanluacha	*1 446*	*1 365*

Tá 20 % dá scaireanna suibscríofa i gcaipiteal CEI íoctha ag an Aontas Eorpach, arna ionadú ag an gCoimisiún, an 31 Nollaig 2024, agus is mar a leanas an méid neamhghlaoite:

EUR milliún

	Iomlán an chaipitil CEI	Suibscríbhinn an Aontais
Iomlán an scairchaipitil	*7 370*	*2 190*
Íoctha isteach	*(1 474)*	*(438)*
Neamhghlaoite	**5 896**	**1 752**

2.4. **SÓCMHAINNÍ AIRGEADAIS**

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha			
Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta	*2.4.1*	*269 903*	*242 265*
Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	*2.4.2*	*39 058*	*32 018*
		308 961	**274 283**
Reatha			
Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta	*2.4.1*	*13 677*	*4 612*
Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	*2.4.2*	*5 700*	*6 476*
		19 377	**11 088**
Iomlán		**328 338**	**285 370**

2.4.1. *Sócmhainní airgeadais ar chostas amúchta*

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Iasachtaí le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais	*2.4.1.1*	*283 114*	*246 622*
Iasachtaí eile	*2.4.1.2*	*466*	*255*
Iomlán		**283 580**	**246 877**
Neamhreatha		*269 903*	*242 265*
Reatha		*13 677*	*4 612*

2.4.1.1. Iasachtaí le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Iasachtaí do na Ballstáit	*251 457*	*221 883*
Iasachtaí do thríú tíortha	*31 656*	*24 739*
Iomlán an 31.12.2024	**283 114**	**246 622**
Neamhreatha	*269 782*	*242 144*
Reatha	*13 332*	*4 477*

Iasachtaí do na Ballstáit

EUR milliún

	NGEU	SURE	EFSM	BOP	EURATOM	Iomlán
Iomlán an 31.12.2023	*79 589*	*98 984*	*43 095*	*201*	*13*	*221 883*
Iasachtaí nua (ainmniúil)	*29 446*	*–*	*1 800*	*–*	*–*	*31 246*
Aisíocaíochtaí	*–*	*–*	*(2 600)*	*–*	*(13)*	*(2 613)*

EUR milliún

	NGEU	SURE	EFSM	BOP	EURATOM	Iomlán
Athruithe ar an luach de réir na leabhar	*1 085*	*(145)*	*2*	*0*	*(0)*	*942*
Athruithe ar an lagú	–	–	–	–	–	–
Iomlán an 31.12.2024	**110 120**	**98 839**	**42 297**	**201**	–	**251 457**
Neamhreatha	*108 686*	*90 539*	*39 517*	–	–	*238 742*
Reatha	*1 434*	*8 300*	*2 780*	*201*	–	*12 715*

Is é EUR 249,2 billiún luach ainmniúil na n-iasachtaí do na Ballstáit an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 220,6 billiún), as a dtagraíonn EUR 108,7 billiún d'iasachtaí NGEU le haghaidh STA agus REPowerEU.

Sa tábla seo, agus sa tábla le haghaidh iasachtaí do thríú tíortha níos faide síos, comhfhreagraíonn an líne 'Athruithe ar an tsuim ghlanluacha' don athrú ar ús fabhraithe agus don athrú ar phréimheanna/lascainí (préimheanna/lascainí nua agus amúchadh).

Cuireadh na cláir SURE, EFSM, Euratom agus BOP chun feidhme ar bhonn 'droim le droim'. Ciallaíonn sé sin gur maoiníodh na hiasachtaí le hiasachtaí coibhéiseacha, leis na téarmaí agus na coinníollacha céanna. Tá na haibíochtaí mar an gcéanna, athmhuirearaítear na préimheanna/lascainí eisiúna agus na costais ar thairbhí na hiasachta. Ar theacht ina aibíocht di, aisíocann tairbhí na hiasachta í leis an gCoimisiún agus aisíocann an Coimisiún an iasachtaíocht. I gcás iasachtaí NGEU, níl aon ghaol droim le droim idir téarmaí na n-iasachtaí agus na hiasachtaíochtaí. Cistítear na hiasachtaí sin ón gcur chuige cistiúcháin aontaithe, a mhínítear i nóta **2.11.1.1**.

NGEU (STA/REPowerEU)

Is ionstraim shealadach é STA, a cuireadh ar bun in 2021, chun cuidiú le geilleagair na mBallstát téarnamh ó phaindéim an choróinvíris agus éirí athléimneach i ndáil leis an gclaochlú glas agus an claochlú digiteach. Faoi Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh (NGEU), faigheann an Coimisiún cistí ar iasacht a úsáideann STA chun athchóirithe agus infheistíochtaí na mBallstát a mhaoiniú. Ní mór iad sin a bheith i gcomhréir le tosaíochtaí an Aontais agus ní mór aghaidh a thabhairt ar na dúshláin arna n-aithint i moltaí tírshonracha faoi réim an tSeimeastair Eorpaigh um beartas eacnamaíoch agus sóisialta a chomhordú. Féadfaidh an maoiniú a bheith ina iasacht (tacaíocht inaisíoctha) nó ina dheontas (tacaíocht neamh-inaisíoctha, féach nóta **2.5**). Féadfaidh na Ballstáit maoiniú a fháil suas le leithdháileadh arna chomhaontú roimh ré le haghaidh iasachtaí agus deontas. Chun tairbhiú den tacaíocht, ní mór do na Ballstáit a bpleananna náisiúnta gnóthaithe agus athléimneachta a chur faoi bhráid an Choimisiúin Eorpaigh. Leagtar amach i ngach plean na hathchóirithe agus infheistíochtaí atá le cur chun feidhme faoi dheireadh 2026, lena sainítear garspriocanna agus spriocanna soiléire a ndéanfaidh an Coimisiún Eorpach anailís orthu agus a ndéanfaidh an Chomhairle Eorpach iad a fhormheas. Féadfar na hiasachtaí STA a eisíoc go dtí an 31 Nollaig 2026 ar choinníoll go bhfuil na garspriocanna agus spriocanna a comhaontaíodh bainte amach.

In 2023, leasaíodh Rialachán STA agus dá bharr sin, cuireadh ar chumas na mBallstát caibidil REPowerEU a chur lena bpleananna náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta. Is féidir leis na Ballstáit infheistíochtaí agus athchóirithe a mhaoiniú chun cuspóirí REPowerEU a bhaint amach. D'fhéadfadh iasachtaí a bheith i gceist leis an maoiniú freisin, trí úsáid a bhaint as acmhainní iasachta STA nár iarr na Ballstáit go fóill.

An 31 Nollaig 2024, EUR 290,9 billiún a bhí sna comhaontuithe iasachta sínithe agus eisíocadh EUR 108,7 billiún de sin cheana féin.

Tacaíocht chun Rioscaí Dífhostaíochta a mhaolú i gcás Éigeandála (SURE)

Chuir SURE cúnamh airgeadais ar fáil arb é is aidhm dó daoine a choinneáil ag obair agus tacú le poist atá thíos le tionchar phaindéim an choróinvíris. Tháinig deireadh le hinfhaighteacht na hionstraime an 31 Nollaig 2022. Ba é EUR 98,4 billiún (luach ainmniúil) na hiasachtaí a eisíocadh agus níl aon eisíocaíocht ar feitheamh.

An Sásra Cobhsaíochta Airgeadais Eorpach (EFSM)

Le EFSM bhíothas in ann cúnamh airgeadais a dheonú do Bhallstát a raibh deacrachtaí airgeadais aige. Tá an clár imithe in éag ach amháin i gcás idirbhearta sonracha amhail síneadh aibíochta na n-iasachtaí. In 2024, d'aisíoc Éire EUR 0,8 billiún de phríomhshuim iasachta EFSM a bhí dlite, agus d'iarr an Phortaingéil síneadh aibíochta EUR 1,8 billiún. Maoiníodh an iasacht nua le banna fadtéarmach a thiocfaidh in aibíocht in 2028.

Comhordú na nÍocaíochtaí (BOP)

Is ionstraim airgeadais bunaithe ar bheartas í seo lena soláthraítear cúnamh airgeadais meántéarma do Bhallstáit nár ghlac an euro mar airgeadra.

Iasachtaí an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (Euratom)

Tugann an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach airgead ar iasacht do na Ballstáit agus do thíortha nach Ballstáit den Aontas iad araon, agus d'eintitis den dá cheann, chun tionscadail a bhaineann le suiteálacha fuinnimh a mhaoiniú. Níl aon mhéid gan íoc a bhaineann leis na Ballstáit ná le ceann dá n-eintitis.

Iasachtaí do thríú tíortha

EUR milliún

	MFA	An tSaoráid don Úcráin	EURATOM	Iomlán
Iomlán an 31.12.2023	*24 528*	*–*	*210*	*24 739*
Iasachtaí nua (ainmniúil)	*1 145*	*13 112*	*–*	*14 257*
Aisíocaíochtaí	*(600)*	*–*	*–*	*(600)*
Athruithe ar an luach de réir na leabhar	*(19)*	*205*	*(0)*	*187*
Athruithe ar an lagú	*(1 224)*	*(5 694)*	*(8)*	*(6 926)*
Iomlán an 31.12.2024	**23 831**	**7 623**	**203**	**31 656**
Neamhreatha	*23 420*	*7 418*	*202*	*31 040*
Reatha	*411*	*205*	*1*	*617*

Ba é EUR 47,2 billiún luach ainmniúil na n-iasachtaí do thríú tíortha an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 33,5 billiún).

Sa tábla seo, comhfhreagraíonn an líne 'Athruithe ar lagú' d'atomhas na gcaillteanas creidmheasa ionchasach amhail an 31 Nollaig 2024. Comhfhreagraíonn an líne 'Athruithe ar an luach de réir na leabhar' don athrú ar ús fabhraithe agus don athrú ar phréimheanna/lascainí (préimheanna/lascainí nua agus amúchadh).

Feidhmíonn Euratom ar bhonn 'droim le droim'.

Go dtí deireadh 2022, maoiníodh na hiasachtaí cúnaimh macrairgeadais faoin gcur chuige 'droim le droim', ach le cur chun feidhme chlár MFA+ in 2023, cuirfear iasachtaí nua faoin gcúnamh macrairgeadais chun feidhme go príomha trí úsáid a bhaint as an gcur chuige cistiúcháin aontaithe a mhínítear i nóta **2.11.1.1**. Déanfar aon chlár nua amhail an tSaoráid don Úcráin a chistiú freisin leis an gcur chuige cistiúcháin aontaithe.

Cúnamh Macrairgeadais

Tagraíonn an cúnamh macrairgeadais d'iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais do thíortha comhpháirtíochta ina bhfuil géarchéim maidir le comhardú na n-íocaíochtaí.

EUR 33,7 billiún ar an iomlán a bhí i neamhchosaint ainmniúil iomlán iasachtaí MFA gan íoc ag deireadh na bliana, agus ba leis an Úcráin EUR 29,0 billiún de sin.

Amhail an 31 Nollaig 2024, ba é EUR 10,2 billiún an liúntas lagaithe le haghaidh iasachtaí MFA (2023: EUR 9,0 billiún), a dtagraíonn EUR 10,1 billiún de do na hiasachtaí don Úcráin. Cé gur íocadh na méideanna uile a bhí dlite in 2024 ón Úcráin in am trátha agus nach bhfuil aon íocaíocht thar téarma ann tráth ullmhú na gcuntas bliantúil, i gcomhréir leis na rialacha cuntasaíochta, léirítear leis an lagú na caillteanais chreidmheasa ionchasacha saolré a dhéantar a mheas go han-stuama de bharr na héiginnteachta suntasaí atá i gceist.

I mí Dheireadh Fómhair 2024, glacadh Rialachán (AE) 2024/2773 lena mbunaítear an Sásra Comhair le haghaidh Iasachtaí don Úcráin (ULCM) agus lena n-údaraítear cúnamh macrairgeadais nua don Úcráin. Faoi ULCM, úsáidfear ioncaim urghnácha a thagann ó shócmhainní ceannasacha blocáilte na Rúise chun tacaíocht neamh-inaisíoctha a dheonú don Úcráin agus é mar chuspóir cabhrú leis an tír iasachtaí déthaobhacha nua arna soláthar ag comhpháirtithe G7 agus ag an Aontas faoin tionscnamh seo a aisíoc. Shínigh an tAontas an comhaontú iasachta MFA leis an Úcráin i mí na Nollag 2024 le haghaidh méid EUR 18,1 billiún atá le heisíoc in 2025. Ós rud é gur chomhlíon an Úcráin na coinníollacha beartais uile maidir le heisíocaíocht faoi dheireadh na bliana, measadh go raibh an iasacht cúnaimh macrairgeadais faoi ULCM geallta go neamh-inchúlghairthe, rud a d'fhág gur aithníodh foráil EUR 7,1 billiún le haghaidh caillteanais chreidmheasa ionchasacha amhail an 31 Nollaig 2024 (féach freisin nóta **2.10**).

Ina theannta sin, gealladh EUR 95 mhilliún de mhéideanna neamhtharraingthe go coinníollach ó chomhaontuithe iasachta cúnaimh macrairgeadais eile ag deireadh na bliana (2023: EUR 95 mhilliún).

In 2024, dheonaigh an tAontas EUR 763 mhilliún d'fhóirdheontais ráta úis don Úcráin le haghaidh an úis a fabhraíodh ar na hiasachtaí eisceachtúla MFA agus MFA+. Is modhnú é sin ar théarmaí na hiasachta (féach freisin nótaí **3.15** agus **6.6**), agus áirítear é faoi na 'Athruithe ar an tsuim ghlanluacha' sa tábla thuas.

Iasachtaí ón tSaoráid don Úcráin

Is ionstraim nua ([24]) é an Rialachán maidir leis an tSaoráid don Úcráin a glacadh in 2024 lena gcuirtear suas le EUR 50 billiún de thacaíocht airgeadais ar fáil don Úcráin, lena n-áirítear suas le EUR 33 bhilliún d'iasachtaí ceannasacha, atá le heisíoc faoi dheireadh 2027. Eisíocadh EUR 13,1 billiún d'iasachtaí leis an Úcráin in 2024.

Ríomhtar an liúntas lagaithe amhail le haghaidh na n-iasachtaí cúnaimh macrairgeadais don Úcráin agus EUR 5,7 billiún san iomlán an 31 Nollaig 2024. Tá EUR 19,9 billiún de mhéideanna neamhtharraingthe coinníollacha ann ó chomhaontuithe iasachta sínithe ag deireadh na bliana.

Iasachtaí an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (Euratom)

Tugann an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach airgead ar iasacht do Bhallstáit agus Stáit nach Ballstáit iad araon, agus d'eintitis an dá cheann, chun tionscadail a mhaoiniú a bhaineann le suiteálacha fuinnimh. Baineann an méid iomlán gan íoc le hiasachtaí do Energoatom, arna ráthú ag stát na hÚcráine. Aithníodh liúntas lagaithe EUR 98 milliún le haghaidh na n-iasachtaí sin. Níl aon mhéid neamhtharraingthe ó chomhaontuithe iasachta sínithe.

Ráthaíocht bhuiséadach an Aontais le haghaidh iasachtaí do na Ballstáit agus do thríú tíortha.

Ráthaíonn buiséad an Aontais na hiasachtaí a eisíonn an tAontas lena maoinítear na hiasachtaí do na Ballstáit agus do thríú tíortha. Dá mbeadh méideanna iasachta gan íoc ann amach anseo, féadfar go mbeadh ar bhuiséad an Aontais na méideanna iasachtaíochta gaolmhara a aisíoc.

— Is le buiséad an Aontais amháin a ráthaítear iasachtaí le haghaidh NGEU, EFSM, BOP, Cúnamh Macrairgeadais+ agus na Saoráide don Úcráin;

— Ráthaítear iasachtaí le haghaidh SURE le buiséad an Aontais agus tacaítear leo le ráthaíochtaí na mBallstát dar luach EUR 25 bhilliún;

— Maidir le hiasachtaíocht le haghaidh iasachtaí Cúnaimh Macrairgeadais le tríú tíortha, cumhdaítear iad i dtús báire faoin gciste don soláthar coiteann (féach nóta **2.4.2.1**) agus ansin le buiséad an Aontais, cé is moite d'iasachtaí cúnaimh airgeadais eisceachtúla Cúnaimh Macrairgeadais EUR 6 bhilliún leis an Úcráin, iasachtaí a gcumhdaítear 61 % díobh le ráthaíochtaí arna soláthar ag na Ballstáit tar éis an chéad 9 % de chaillteanais atá le cumhdach leis an gciste don soláthar coiteann; agus

— Cumhdaítear iasachtaí le haghaidh Euratom ar dtús le ráthaíochtaí tríú páirtí, ansin leis an gciste don soláthar coiteann (féach nóta **2.4.2.1**), agus ansin le buiséad an Aontais.

Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach nóta **6.7**.

([24]) Rialachán (AE) 2024/792.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

I gcomhréir le hAirteagal 143 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, tá an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de dhliteanais airgeadais theagmhasacha a bhaineann leis na hiasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais (EFSM, MFA, BOP agus Euratom) a ceadaíodh/a cinneadh ag dáta na tarraingthe siar, 31 Eanáir 2020. Ceanglaítear le hAirteagal 143, i gcás mainneachtain ar iasacht le haghaidh cúnamh airgeadais a ceadaíodh roimh dháta na tarraingthe siar, go mbeadh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de na híocaíochtaí arna ndéanamh ag an Aontas faoin oibríocht ar mainneachtain, murarbh fhéidir sciar na Ríochta Aontaithe den soláthar a choimeádtar in urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CF, i gcás ina bhfuil sé seo ábhartha, a chumhdach (i.e. iasachtaí MFA agus Euratom i dtríú tíortha) – féach nóta **4.1.1**.

EUR 53,9 billiún a bhí i ndliteanas teagmhasach an Aontais atá le híoc a bhain leis na hiasachtaí thuas i gcomhair cúnamh airgeadais ar dháta na tarraingthe siar. Tar éis aisíocaíochtaí ón dáta sin i leith, EUR 47,4 billiún a bhí i luach na n-iasachtaí seo a chumhdaítear le ráthaíocht an Aontais an 31 Nollaig 2024 – EUR 5,9 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den mhéid sin.

2.4.1.2. Iasachtaí eile

Cuimsítear 3 chineál iasachta leo sin:

a) Iasachtaí arna ndeonú ó chláir bhuiséad an Aontais (e.g. tionscnaimh Mhaoinithe Talmhaíochta agus Leictreachais agus clár an Aontais Eorpaigh um Fhostaíocht agus um Nuálaíocht Shóisialta). EUR 75 mhilliún san iomlán atá sna hiasachtaí sin amhail an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 77 milliún).

b) Iasachtaí seachaithe: Eisíocann BEI na hiasachtaí sin agus déanann na cláir CEIS agus ELM iad a ráthú. Bhí na hiasachtaí ar mainneachtain, d'íoc an Coimisiún na ráthaíochtaí a glaodh isteach agus, dá bhrí sin, is aigesean atá na cearta gnóthaithe. Dá thoradh sin aithnítear na hiasachtaí ar chlár comhardaithe an Aontais anois. An 31 Nollaig 2024, tá na cearta gnóthaithe i leith EUR 1,0 billiún de na hiasachtaí sin i seilbh an Choimisiúin, lena n-áirítear ús fabhraithe (2023: EUR 0,1 billiún). Tar éis na caillteanais chreidmheasa ionchasacha a chur san áireamh áfach, is é EUR 51 milliún an méid a aithnítear ar an gclár comhardaithe (2023: EUR 56 mhilliún).

c) Taiscí téarma EUR 340 milliún (2023: EUR 122 mhilliún) lena mbaineann aibíocht níos mó ná 3 mhí nach gcomhlíonann an sainmhíniú ar choibhéisí airgid thirim.

2.4.2. *Sócmhainní airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (FVSD)*

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD	*2.4.2.1*	*43 648*	*37 402*
Sócmhainní airgeadais ag díorthaigh FVSD	*2.4.2.2*	*1 110*	*1 091*
Iomlán		**44 758**	**38 493**
Neamhreatha		*39 058*	*32 018*
Reatha		*5 700*	*6 476*

2.4.2.1. Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD

Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD de réir cineáil

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Urrúis fiachais	*34 465*	*29 703*
MMFanna, ETFanna agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe	*5 975*	*4 806*
Infheistíochtaí cothromais eile	*3 201*	*2 893*
Iasachtaí	*8*	–
Iomlán	**43 648**	**37 402**

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha	*37 948*	*30 967*
Reatha	*5 700*	*6 435*

Is bannaí ceannasacha agus bannaí corparáideacha atá in urrúis fiachais den chuid is mó. Coinnítear iad sna cistí (punanna) atá á mbainistiú ag an gCoimisiún (an ciste don soláthar coiteann agus an Ciste um Fhíneálacha Buiséid (BUFI) den chuid is mó) nó ag BEI thar ceann an Aontais (Fís 2020 (H2020) agus an Ciste don Nuálaíocht den chuid is mó). Déantar meastóireacht ar fheidhmíocht na bpunann ar bhonn cóirluacha (luach margaidh). An 31 Nollaig 2024, EUR 5,8 billiún a bhí i margadhluach na n-urrús a tugadh ar iasacht laistigh de na cláir iasachtaithe urrús (EUR 3,2 billiún in 2023). Ní dhéantar na hurrúis sin a tugadh ar iasacht a dhí-aithint ó chlár comhardaithe an Aontais toisc go bhfuil na rioscaí agus na luaíochtaí fós i seilbh an Aontais.

Tá cistí margaidh airgid (MMFanna) ina gcistí frithpháirteacha a dhéanann infheistíocht in urrúis fiachais ghearrthéarmacha (e.g. ciste aonadach BEI). Is cistí infheistíochtaiad na cistí arna dtrádáil ar an malartán (ETFanna) a thrádáiltear ar stocmhalartáin. Rianaíonn siad innéacsanna agus sealbhaíonn siad sócmhainní amhail stoic, bannaí, airgeadraí agus conarthaí todhchaíochtaí. Is iad na hinfheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe cistí an Aontais de chláir na Saoráide um Chónascadh na hEorpa (CEF) agus H2020 a chomhthiomsaítear in éineacht le cistí na mBallstát ón gclár NER 300. Úsáidtear iad chun ráthaíochtaí a sholáthar d'oibríochtaí maoiniúcháin agus infheistíochta BEI.

Tagraíonn 'Infheistíochtaí cothromais eile' d'airgead bhuiséad an Aontais a infheistiú den chuid is mó – trí chomhpháirtithe cur chun feidhme – i gcaipiteal fiontair nó i gcineálacha eile cistí infheistíochta chun cuspóirí beartais an Aontais a shaothrú: rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú do FBManna nuathionscanta, taighde agus nuálaíocht chomh maith le bonneagar laistigh den Aontas Eorpach agus lasmuigh de, mar shampla.

Sócmhainní airgeadais ag neamhdhíorthaigh FVSD de réir an chláir

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Ciste don Soláthar Coiteann	*23 174*	*18 698*
An Ciste Nuálaíochta	*10 616*	*8 754*
Infheistíochtaí BUFI	*2 141*	*2 268*
ECSC i.L.	*1 206*	*1 219*
BEAF	*188*	*188*
Plean pinsean d'fhoireann áitiúil SEGS	*128*	*97*
Fís 2020 agus Fís Eorpach	*3 968*	*3 872*
An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa	*716*	*731*
Saoráidí Cothromais FBM an Aontais	*453*	*485*
An Ciste Eorpach d'Oirdheisceart na hEorpa	*243*	*233*
An Ciste um Fhás Glas	*128*	*116*
An tSaoráid Airgeadais um Éifeachtúlacht Fuinnimh	*103*	*110*
Eile	*586*	*630*
Iomlán	**43 648**	**37 402**
Neamhreatha	*37 948*	*30 967*
Reatha	*5 700*	*6 435*

Ciste don Soláthar Coiteann (CPF)

Tugann an tAontas ráthaíochtaí do chomhpháirtithe airgeadais maidir le caillteanais ar infheistíochtaí cothromais agus ar iasachtaí (féach nóta **4.1** le haghaidh ráthaíochtaí buiséadacha an Aontais). I gcomhréir leis na gníomhartha dlí, cuireann buiséad an Aontais airgead ar leataobh de réir a chéile chun aon chaillteanas a chumhdaítear leis na ráthaíochtaí sin a íoc leis na comhpháirtithe. Cuireann buiséad an Aontais airgead i leataobh freisin chun na hiasachtaí a aisíoc i gcás ina mainnítear iasachtaí MFA agus Euratom a thabhairt do Stáit nach Ballstáit iad.

I gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, bhunaigh an Coimisiún an ciste don soláthar coiteann chun bainistiú a dhéanamh, i bpunann choiteann amháin, ar an airgead a chuireann sé ar leataobh ('soláthar'). Déantar an t-airgead a infheistiú in urrúis fiachais, i gcistí margaidh airgid agus in ETFanna. Sa bhreis ar sholáthar bhuiséad an Aontais, faigheann CPF aisghabhálacha ó oibríochtaí ar mainneachtain, na torthaí ar a chuid infheistíochtaí agus luach saothair an Aontais ó na comhpháirtithe airgeadais. Féadfaidh CPF ranníocaíochtaí deonacha a fháil freisin ó Bhallstáit agus ranníocóirí eile, a chuireann leis na ráthaíochtaí buiséid atá ar fáil ag an Aontas ar an gcaoi sin.

Leithdháileann CPF na ranníocaíochtaí a thagann isteach ina n-urranna ag brath ar an gclár rannchuidithe. Leagtar amach na forálacha is gá le haghaidh na ráthaíochtaí arna soláthar i ngníomhartha dlí na gclár. Déanann buiséad an Aontais na cistí sin, a ndéantar foráil ina leith go haonarach, a chomhthiomsú sa chiste don soláthar coiteann chun an bhainistíocht sócmhainní a bharrfheabhsú.

Amhail an 31 Nollaig 2024, tháinig méadú ar shócmhainní an chiste don soláthar coiteann de réir mar atá ráthaíochtaí InvestEU, ICFCI agus na hÚcráine ag cur leis na forálacha is gá ach freisin mar gheall ar ghnóthachain phunainne EUR 0,9 billiún. EUR 23,2 billiún a bhí sna sócmhainní iomlána, as ar infheistíodh EUR 19,8 billiún in urrúis fiachais, agus EUR 3,3 billiún in ETFanna.

An Ciste don Nuálaíocht

Leis an gCiste don Nuálaíocht, bunaítear córas chun lamháltais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas. Is é is cuspóir leis an t-ioncam a úsáid chun tacú le nuálaíocht i dteicneolaíochtaí agus i bpróisis ísealcharbóin in earnálacha eacnamaíocha áirithe. Faigheann an Ciste don Nuálaíocht an t-ioncam ó luach airgid a chur de réir a chéile ar 530 milliún liúntas agus freisin ó aon chiste nár caitheadh ón 300 milliún liúntas atá ar fáil don chlár NER300 (féach nóta **3.8**). Bainistíonn BEI an t-airgead go dtí go n-úsáidtear é don chríoch atá beartaithe lena aghaidh, agus déanann sé iad a infheistiú in urrúis fiachais. Is é is cúis leis an méadú in 2024 den chuid is mó ioncam ceantála isteach.

Infheistíochtaí BUFI

Bhunaigh an Coimisiún ciste na bhFíneálacha Buiséid ('BUFI') chun an t-airgead a fhaigheann sé go sealadach le haghaidh fíneálacha a eisítear chuig cuideachtaí atá faoi achomharc a bhainistiú. Go dtí cinneadh deireadh na cúirte maidir le fíneáil ar leith, infheistíonn an Coimisiún an t-airgead in ionstraimí fiachais.

ECSC i.L.

Chuaigh Conradh CEGC in éag an 23 Iúil 2002 agus aistríodh sócmhainní uile CEGC chuig an Aontas Eorpach. Cuireadh i leataobh iad le haghaidh taighde sna hearnálacha a bhaineann le tionscail an ghuail agus na cruach, mar shampla teicneolaíochtaí ceannródaíocha as a dtagann déanamh cruach atá beagnach saor ó charbón. Déanann an Coimisiún an t–airgead a infheistiú in urrúis fiachais, go dtí go ndeonaítear é chun críoch taighde.

An Banc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha

Tá infheistíocht airgeadais ag an Aontas i gcaipiteal an Bhainc Eorpaigh Athfhoirgníochta agus Forbartha (BEAF), arb é 90 044 an líon scaireanna a bhí á sealbhú an 31 Nollaig 2024 (2023: 90 044 scair), lena léirítear 2,9 % den scairchaipiteal suibscríofa iomlán. Shuibscríobh an tAontas do EUR 900 milliún in iomlán de scairchaipiteal, as a bhfuil EUR 713 mhilliún neamhghlaoite faoi láthair.

Fís 2020 agus Fís Eorpach

Faoi Rialachán an Aontais lena mbunaítear Fís 2020 – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht (2014-2020) - bunaíodh ionstraimí airgeadais nua chun rochtain ar mhaoiniú a fheabhsú d'eintitis a thugann faoi thaighde agus nuálaíocht (T&N). Áirítear ar na hionstraimí sin:

— *InnovFin - Seirbhís Iasachta agus Ráthaíochta le haghaidh Taighde agus Nuálaíochta* faoina gcomhroinneann an Coimisiún an riosca airgeadais a bhaineann le punann oibríochtaí maoiniúcháin nua a rinne BEI;

— *InnovFin - Saoráid Ráthaíochta FBM agus Ionstraim Ráthaíochtaí Neamhchaidhpeáilte an Tionscnaimh do FBManna (SIUGI)* – saoráidí ráthaíochta atá á mbainistiú ag CEI lena soláthraítear ráthaíochtaí agus frithráthaíochtaí d'idirghabhálaithe airgeadais le haghaidh punanna nua iasachtaí (faoi SIUGI, déanann an Coimisiún an riosca airgeadais a bhaineann leis an ráthaíocht a thugtar a chomhroinnt le Ballstáit, CEI agus BEI);

— *InnovFin - Saoráid Cothromais le haghaidh Taighde agus Nuálaíochta* lena bhforáiltear d'infheistíochtaí i gcistí caipitil fiontair arna mbainistiú ag CEI; agus

— *Ciste na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí (CNE)* a sholáthraíonn maoiniú cothromais chun gníomhaíochtaí nuálaíochta agus imlonnaithe margaidh a ghéarú. Déantar ciste EIC a chistiú leis na cláir Fís Eorpach agus H2020.

An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa

De bhun Rialachán (AE) Uimh. 1316/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([25]), bunaíodh ionstraim fiachais na Saoráide um Chónascadh na hEorpa (SCE) arb é is cuspóir di rochtain tionscadal bonneagair ar mhaoiniú a éascú in earnálacha an iompair, na teileachumarsáide agus an fhuinnimh. Déanann BEI é a bhainistiú de réir comhaontaithe leis an Aontas. Tairgeann sé comhroinnt riosca maidir le maoiniú fiachais i bhfoirm fiach sinsearach nó fofhéich nó ráthaíochta chomh maith le tacaíocht do bhannaí tionscadail arna ráthú ag an Aontas.

Saoráidí Cothromais FBM an Aontais

Is ionstraimí cothromais iad seo arna maoiniú ag na cláir COSME, CIP agus MAP agus an Tionscnamh Fáis agus Fostaíochta, faoi iontaobhaíocht CEI, lena dtacaítear le cruthú agus maoiniú FBManna an Aontais ina gcéimeanna luatha (nuathionscanta) agus ina gcéimeanna fáis trí infheistiú i gcistí caipitil fiontair speisialaithe oiriúnacha.

Ordlathas cóirluacha sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha ar FVSD

EUR milliún

An cineál sócmhainne airgeadais	31.12.2024	31.12.2023
Leibhéal 1: Praghsanna luaite i margaí gníomhacha	*37 559*	*31 477*
Leibhéal 2: Ionchuir inbhraite seachas praghsanna luaite	*3 098*	*3 230*
Leibhéal 3: Teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite	*2 991*	*2 695*
Iomlán	**43 648**	**37 402**

Ní raibh aon aistriú ann idir Leibhéal 1 agus Leibhéal 2 den ordlathas cóirluacha le linn na tréimhse.

Réiteach sócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha arna dtomhas ag úsáid teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite (leibhéal 3)

EUR milliún

Gluaiseachtaí Cóirluacha	
Iarmhéid tosaigh an 1.1.2024	***2 695***
Infheistíochtaí le linn na tréimhse	*508*
Aisíocaíochtaí caipitil	*(85)*
Ioncaim réitithe	*(38)*
Gnóthachain nó caillteanas don tréimhse i mbarrachas nó easnamh	*(89)*
Aistrithe chuig Leibhéal 3	–
Aistrithe amach as Leibhéal 3	–
Eile	*0*
Iarmhéid deiridh an 31.12.2024	**2 991**

([25]) Rialachán (AE) Uimh. 1316/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2013 lena mbunaítear an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 913/2010 agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 680/2007 agus Rialachán (CE) Uimh. 67/2010 (IO L 348, 20.12.2013, lch. 129, ELI:http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1316/oj).

2.4.2.2. Sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais ag díorthaigh FVSD

Sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais ag díorthaigh FVSD de réir an chineáil

EUR milliún

An cineál díorthaigh	31.12.2024			31.12.2023		
	Méid barúlach	Sócmhainn Cóirluacha	Dliteanas Cóirluacha	Méid barúlach	Sócmhainn Cóirluacha	Dliteanas Cóirluacha
Ráthaíocht ar phunann gnáthscaireanna	*6 057*	*1 110*	*(60)*	*5 059*	*1 050*	*(53)*
Díorthaigh FX	*2 417*	*–*	*(38)*	*1 528*	*41*	*(6)*
Iomlán	**8 474**	**1 110**	**(98)**	**6 587**	**1 091**	**(60)**
Neamhreatha		*1 110*	*(13)*		*1 050*	*(8)*
Reatha		*–*	*(84)*		*41*	*(52)*

Ráthaíochtaí ar phunanna gnáthscaireanna

Cuimsítear faoin gceannteideal 'Ráthaíocht ar phunann gnáthscaireanna' ráthaíochtaí arna dtabhairt ag an Aontas d'institiúidí airgeadais ar phunanna infheistíochtaí cothromais. Aicmítear na ráthaíochtaí seo mar ionstraimí airgeadais díorthacha agus tugtar cuntas orthu mar shócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh toisc nach gcomhlíonann siad an sainmhíniú de dhliteanas ráthaíochta airgeadais – féach nóta **1.5.12**. Déantar sócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais an Aontais a thomhas bunaithe ar luach na n-infheistíochtaí foluiteacha.

Is éard a léirítear den chuid is mó leis an méid iomláin ráthaíocht CEIS arna thabhairt ag an Aontas do Ghrúpa BEI, ráthaíocht ag a bhfuil infheistíochtaí cothromais foluiteacha de EUR 3,8 billiún arna n-eisíoc ag BEI agus CEI (2023: EUR 3,7 billiún). EUR 1,1 billiún san iomlán a bhí i luach cóir ráthaíocht an Aontais ar phunanna cothromais CEIS (2023: EUR 1,0 billiún).

Díorthaigh malairte eachtraí

Déanann an tAontas réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh chun an riosca airgeadra eachtraigh a bhaineann le hurrúis fiachais atá ainmnithe in USD agus atá á sealbhú sa chiste don soláthar coiteann a fhálú. Faoi na réamhchonarthaí airgeadra eachtraigh, soláthraíonn an tAontas an méid barúlach in airgeadra eachtrach a chomhaontaítear sa chonradh ('cuid d'íocaíocht'), mar a thuairiscítear sa tábla thuas, agus gheobhaidh sé an méid barúlach in EUR ('cuid faighte') ag an dáta aibíochta.

Áirítear leis an gceannteideal seo freisin éifeacht gníomhaíochtaí fálaithe riosca airgeadra eachtraigh faoi ráthaíocht InvestEU agus cásanna ina ráthaíonn an tAontas riosca airgeadra eachtraigh.

Ordlathas luacha chóir na sócmhainní díorthacha airgeadais agus na ndliteanas díorthach airgeadais

EUR milliún

An cineál díorthaigh	31.12.2024		31.12.2023	
	Sócmhainn Cóirluacha	Dliteanas Cóirluacha	Sócmhainn Cóirluacha	Dliteanas Cóirluacha
Leibhéal 1: Praghsanna luaite i margaí gníomhacha	*–*	*–*	*–*	*–*
Leibhéal 2: Ionchuir inbhraite seachas praghsanna luaite	*–*	*(27)*	*41*	*(1)*
Leibhéal 3: Teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite	*1 110*	*(71)*	*1 050*	*(59)*
Iomlán	**1 110**	**(98)**	**1 091**	**(60)**

Le linn na tréimhse, ní raibh aon aistriú idir leibhéal 1 agus leibhéal 2. Áirítear le díorthaigh phunanna gnáthscaireanna i Leibhéal 3 de Luach Cóir ráthaíochtaí ar phunanna gnáthscaireanna den chuid is mó.

Réiteach sócmhainní díorthacha airgeadais agus dliteanais dhíorthacha airgeadais arna dtomhas ag úsáid teicnící luachála ag a bhfuil ionchuir nach bhfuil bunaithe ar shonraí margaí inbhraite (Leibhéal 3)

EUR milliún

Gluaiseachtaí Cóirluacha	
Iarmhéid tosaigh na sócmhainne/(an dliteanais) amhail an 1.1.2024	**992**
Éilimh glaonna ráthaíochta a íocadh	*170*
Glaonna ráthaíochta a aisíocadh	*(10)*
Ioncam ó ráthaíocht a socraíodh	*(129)*
Gnóthachain nó caillteanas don tréimhse i mbarrachas nó easnamh	*16*
Aistrithe chuig Leibhéal 3	*–*
Aistrithe amach as Leibhéal 3	*–*
Eile	*0*
Iarmhéid deiridh an 31.12.2024	**1 039**

2.5. **RÉAMH-MHAOINIÚ**

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha			
Réamh-mhaoiniú	*2.5.1*	*39 093*	*40 970*
Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit	*2.5.2*	*1 682*	*371*
Ranníocaíocht le Cistí Iontaobhais		*85*	*76*
		40 861	**41 417**
Reatha			
Réamh-mhaoiniú	*2.5.1*	*35 969*	*48 478*
Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit	*2.5.2*	*2 089*	*1 780*
		38 058	**50 257**
Iomlán		**78 919**	**91 675**

Ní mór do leibhéal an réamh-mhaoinithe sna cláir éagsúla a bheith leordhóthanach chun an cistiú a bhfuil gá leis ionas gur féidir leis an tairbhí an tionscadal a thionscnamh agus a chur chun cinn a áirithiú, fad a chosnaítear leasanna airgeadais an Aontais agus a chuirtear srianta dlíthiúla, oibriúcháin agus costéifeachtachta san áireamh.

2.5.1. *Réamh-mhaoiniú*

EUR milliún

	Ollmhéid	Imréitithe trí fhabhruithe	Glanmhéid an 31.12.2024	Ollmhéid	Imréitithe trí fhabhruithe	Glanmhéid an 31.12.2023
Bainistíocht chomhroinnte						
CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	*3 885*	*(840)*	*3 045*	*3 614*	*(686)*	*2 928*
CFRE agus Ciste Comhtháthaithe	*25 859*	*(16 476)*	*9 384*	*31 502*	*(10 125)*	*21 378*
CSE	*9 437*	*(6 258)*	*3 180*	*12 105*	*(3 236)*	*8 869*
Eile	*14 220*	*(4 836)*	*9 384*	*8 755*	*(5 348)*	*3 408*
	53 402	**(28 409)**	**24 992**	**55 976**	**(19 394)**	**36 582**
Bainistíocht dhíreach						
Arna chur chun feidhme ag:						
An Coimisiún	*34 727*	*(14 289)*	*20 438*	*37 273*	*(12 782)*	*24 491*
agus de sin, STA (NGEU)	*18 930*	*(3 541)*	*15 389*	*22 889*	*(3 710)*	*19 178*
Gníomhaireachtaí feidhmiúcháin an Aontais	*40 693*	*(25 586)*	*15 107*	*36 130*	*(21 683)*	*14 446*
Cistí Iontaobhais	*508*	*(429)*	*79*	*639*	*(507)*	*133*
	75 928	**(40 304)**	**35 624**	**74 042**	**(34 972)**	**39 070**
Bainistíocht indíreach						
Arna chur chun feidhme ag:						
Gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais	*5 281*	*(2 814)*	*2 467*	*4 983*	*(2 314)*	*2 670*
Tríú tíortha	*1 843*	*(1 103)*	*739*	*1 602*	*(1 166)*	*436*
Eagraíochtaí idirnáisiúnta	*13 171*	*(8 839)*	*4 333*	*14 229*	*(9 713)*	*4 516*
Eintitis eile	*19 295*	*(12 389)*	*6 906*	*17 606*	*(11 432)*	*6 175*
	39 590	**(25 144)**	**14 446**	**38 421**	**(24 625)**	**13 797**
Iomlán	**168 920**	**(93 858)**	**75 062**	**168 439**	**(78 991)**	**89 448**
Neamhreatha	*39 093*	–	*39 093*	*40 970*	–	*40 970*
Reatha	*129 826*	*(93 858)*	*35 969*	*127 469*	*(78 991)*	*48 478*

Léiríonn réamh-mhaoiniú an t-airgead a íocadh amach, agus cur chun feidhme leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí dá bharr sin. Mar a mhínítear i nóta **1.5.7**, is réamhíocaíochtaí iad seo agus níl siad cláraithe mar chaiteachais go fóill. Mar sin de, cé go laghdaíonn réamh-mhaoiniú RAL gan íoc (féach nóta **5.1**), léiríonn sé caiteachais nach bhfuil glactha leo nó aitheanta sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais go fóill.

Maidir le bainistíocht chomhroinnte, tá an laghdú suntasach ar réamh-mhaoiniú an limistéir chomhtháthaithe nasctha leis an gclárthréimhse 2014-2020 – ós rud é go bhfuil an tréimhse ag baint a céim chlabhsúir amach, déantar méideanna níos airde a imréiteach, arb é is cúis le laghdú EUR 18 mbilliún.

A mhéid a bhaineann le clárthréimhse 2021-2027, baineann na méideanna réamh-mhaoinithe is suntasaí leis an limistéar comhtháthaithe freisin, ar fiú EUR 9,3 billiún é (2023: EUR 9 mbilliún).

Tá an méadú ar bhainistíocht chomhroinnte eile nasctha le heisíocaíocht EUR 6 bhilliún i réamh-mhaoiniú faoin gCiste um Aistriú Cóir le réigiúin na hEorpa.

Maidir le bainistíocht dhíreach, is iad na méideanna is mó de réamh-mhaoiniú iad siúd a bhaineann le tacaíocht neamh-inaisíoctha a bhaineann le hionstraim STA, glanmhéid de EUR 15,4 billiún ag deireadh na bliana (2023: EUR 19,2 billiún). Tá an laghdú nasctha den chuid is mó leis na himréitigh a rinneadh le linn na bliana (EUR 7,2 billiún) tar éis do na Ballstáit garspriocanna agus spriocanna a bhaint amach. In 2023, leasaíodh STA le Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([26]) chun tacaíocht bhreise a chur ar fáil do na Ballstáit trí chaibidlí REPowerEU le haghaidh athchóirithe agus infheistíochtaí lena gcothaítear neamhspleáchas, slándáil agus inbhuanaitheacht sholáthar fuinnimh an Aontais. Íocadh méideanna nua réamh-mhaoinithe (EUR 2,4 billiún) leis na Ballstáit in 2024 i ndáil le caibidlí REPowerEU. Na méideanna suntasacha eile, EUR 11,9 billiún san iomlán (2023: EUR 12,1 bhilliún), tagraíonn siad don réimse taighde (Fís 2020 agus Fís Eorpach go príomha, arna gcur chun feidhme ag gníomhaireachtaí feidhmiúcháin an Aontais agus ag an gCoimisiún).

Maidir le bainistíocht indíreach, cumhdaítear leis an réamh-mhaoiniú cláir beartais inmheánacha den chuid is mó amhail Erasmus+ (EUR 4,3 billiún), Galileo agus EGNOS (Cláir Spáis, EUR 2,7 billiún), agus an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar agus a réamhtheachtaithe (EUR 2,5 billiún).

Ráthaíochtaí arna bhfáil i leith réamh-mhaoiniú

Is ráthaíochtaí iad seo a iarrann an Coimisiún i gcásanna áirithe ó thairbhithe nach Ballstáit iad le linn dóibh réamhíocaíochtaí a dhéanamh (réamh-mhaoiniú). Tá dhá luach atá le nochtadh don chineál ráthaíochta seo, an luach 'ainmniúil' agus an luach 'leanúnach'. Maidir leis an luach ainmniúil, tá an teagmhas giniúna nasctha leis an gcruthúnas gurb ann don ráthaíocht. Maidir leis an luach leanúnach, is é teagmhas giniúna na ráthaíochta an íocaíocht réamh-mhaoinithe arna déanamh i leith na ráthaíochta, agus é laghdaithe ansin ag imréitigh ina dhiaidh. An 31 Nollaig 2024, EUR 942 mhilliún a bhí i luach ainmniúil na ráthaíochtaí a fuarthas i leith réamh-mhaoiniú agus EUR 587 mhilliún a bhí i luach leanúnach na ráthaíochtaí sin (2023: EUR 576 milliún agus EUR 525 mhilliún faoi seach).

Cumhdaítear méideanna réamh-mhaoinithe áirithe a íocadh amach faoin 7ú Clár Réime um Thaighde le haghaidh taighde agus forbairt teicneolaíochta (FP7) agus faoi Chláir Fhís 2020 agus Fhís Eorpach go héifeachtach leis an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh (MIM), ar ar tugadh an Ciste um Ráthaíocht Rannpháirtithe (PGF) roimhe seo. Is ionstraim comhleasa é an Sásra Árachais Fhrithpháirtigh a cuireadh ar bun chun na rioscaí a bhaineann le neamhíocaíocht méideanna ó na tairbhithe le linn chur chun feidhme na ngníomhaíochtaí indíreacha faoi na cláir sin a chumhdach. Cuireann gach rannpháirtí i ngníomhaíochtaí indíreacha a fhaigheann deontas ón Aontas 5 % den ranníocaíocht uasta ón Aontas le caipiteal an tSásra Árachais Fhrithpháirtigh, a infheistíonn an Coimisiún sna margaí airgeadais chun ús a ghiniúint. Féadfar an t-ús a úsáid chun fiachais nach n-onóraíonn rannpháirtí mainneachtana i leith an Aontais iad a chumhdach. Ag deireadh na gníomhaíochta indírí íoctar na ranníocaíochtaí leis na rannpháirtithe arís. Gníomhaíonn an tAontas (an Coimisiún mar ionadaí air) mar ghníomhaire feidhmiúcháin rannpháirtithe an tSásra Airgeadais Fhrithpháirtigh, ach is leis na rannpháirtithe an ciste. Is eintiteas faoi leith é an Sásra Airgeadais Fhrithpháirtigh nach bhfuil comhdhlúthaithe i gcuntais bhliantúla an Aontais, dá bhrí sin.

An 31 Nollaig 2024, EUR 3.0 billiún san iomlán a bhí sna méideanna réamh-mhaoinithe a chumhdaítear leis an Sásra (2023: EUR 3,0 billiún). EUR 3.2 billiún a bhí i sócmhainní iomlána an tSásra Airgeadais Fhrithpháirtigh, lena n-áirítear sócmhainní airgeadais arna mbainistiú ag an gCoimisiún (2023: EUR 3,0 billiún).

2.5.2. *Réamhíocaíochtaí eile leis na Ballstáit*

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Réamhíocaíochtaí le Ballstáit le haghaidh ionstraimí airgeadais faoi bhainistíocht chomhpháirteach	*1 889*	*594*
Scéimeanna Cabhrach	*1 883*	*1 556*
Iomlán	**3 772**	**2 150**
Neamhreatha	*1 682*	*371*
Reatha	*2 089*	*1 780*

([26]) Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/241 a mhéid a bhaineann le caibidlí REPowerEU i bpleananna téarnaimh agus athléimneachta agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) 2021/1060 agus (AE) 2021/1755, agus Treoir 2003/87/CE (IO L 63, 28.2.2023, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

Réamhíocaíochtaí le Ballstáit le haghaidh ionstraimí airgeadais faoi bhainistíocht chomhpháirteach

Faoi chreat chláir Chistí Struchtúracha agus Infheistíochta na hEorpa (Cistí SIE), is féidir réamhíocaíochtaí a dhéanamh ó bhuiséad an Aontais le Ballstáit chun ligean dóibh cur le hionstraimí airgeadais (i.e., iasachtaí, infheistíochtaí cothromais nó ráthaíochtaí). Bunaítear agus bainistítear na hionstraimí airgeadais seo faoi fhreagracht na mBallstát, ní faoi fhreagracht an Choimisiúin. Mar sin féin, fanann an t-airgead nach n-úsáideann na hionstraimí seo ag deireadh na bliana faoi shealúchas an Aontais (chomh maith leis an réamh-mhaoiniú ar fad) agus caitear leis mar shócmhainn ar chlár comhardaithe an Aontais dá bhrí sin.

Maidir leis an limistéar comhtháthaithe, ós rud é go bhfuil an clárthréimhse a bhí ann roimhe seo ag céim an chlabhsúir, meastar go bhfuil na méideanna uile le haghaidh CAI 2014-2020 curtha chun feidhme. Dá bhrí sin, baineann an méadú mór le CAI 2021-2027 i gcás inar íocadh as EUR 1 832 mhilliún, meastar nár úsáideadh EUR 1 803 mhilliún an 31 Nollaig 2024.

I gcás na forbartha tuaithe, bhí EUR 85 mhilliún ann ag deireadh na bliana nár úsáideadh.

Scéimeanna Cabhrach

Cosúil leis an méid thuas, taifeadtar méideanna eisíoctha a fhreagraíonn do na réamhíocaíochtaí arna n-íoc ag na Ballstáit le haghaidh scéimeanna cabhrach éagsúla (státchabhair, bearta margaidh CERT nó bearta infheistíochta CETFT) nár úsáideadh faoi dheireadh na bliana mar shócmhainní (réamhíocaíochtaí) ar chlár comhardaithe an Aontais. Rinne an Coimisiún meastachán ar luach na réamhíocaíochtaí seo bunaithe ar an bhfaisnéis arna soláthar ag na Ballstáit; cuimsítear na méideanna a eascraíonn as sin faoi fho-cheannteideal na Scéimeanna Cabhrach thuas. In 2024, baineann méid EUR 1 685 mhilliún leis an talmhaíocht agus leis an bhforbairt tuaithe. Maidir leis an mbeartas comhtháthaithe, measadh gur EUR 198 milliún a bhí sna méideanna nár úsáideadh ag deireadh na bliana agus baineann siad le CAI 2021-2027.

2.6. SUIMEANNA INFHAIGHTE MALAIRTE AGUS MÉID IN-AISGHABHÁLA NEAMH-MHALAIRTE

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha			
Méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach idirbhearta malairte iad	*2.6.1*	*11 541*	*13 954*
Earraí infhaighte ó idirbhearta malairte	*2.6.2*	*1 731*	*2 129*
		13 272	**16 083**
Reatha			
Méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta nach idirbhearta malairte iad	*2.6.1*	*16 529*	*16 795*
Earraí infhaighte ó idirbhearta malairte	*2.6.2*	*1 936*	*2 321*
		18 465	**19 116**
Iomlán		**31 736**	**35 199**

2.6.1. *Méideanna in-aisghabhála ó idirbhearta neamh-mhalairte*

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha			
Ballstáit	*2.6.1.1*	*275*	*272*
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	*2.6.1.2*	*11 231*	*13 088*
Ioncam fabhraithe agus muirir iarchurtha	*2.6.1.4*	*10*	*567*
Méideanna in-aisghabhála		*25*	*27*
		11 541	**13 954**

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Reatha			
Ballstáit	*2.6.1.1*	*4 667*	*3 706*
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	*2.6.1.2*	*1 530*	*2 385*
Fíneálacha a fhorchuirtear ar chuideachtaí	*2.6.1.3*	*9 152*	*9 861*
Ioncam fabhraithe agus muirir iarchurtha	*2.6.1.4*	*1 085*	*787*
Méideanna in-aisghabhála		*94*	*57*
		16 529	**16 795**
Iomlán		**28 070**	**30 749**

2.6.1.1. Méideanna in-aisghabhála ó Bhallstáit

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Cuntais ADT A	*3 277*	*2 326*
Cuntais ADT ar leithligh	*849*	*1 249*
Acmhainní dílse atá le fáil	*139*	*7*
Lagú	*(553)*	*(673)*
Eile	–	–
Acmhainní dílse in-aisghabhála	**3 712**	**2 908**
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT)	*1 534*	*1 483*
Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT) agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	*127*	*126*
Lagú	*(741)*	*(683)*
Méideanna in-aisghabhála CERT agus forbartha tuaithe	**920**	**927**
Aisghabháil réamh-mhaoinithe	**16**	**1**
CBL íoctha agus in-aisghafa	**53**	**49**
Méideanna in-aisghabhála eile ó Bhallstáit	**242**	**93**
Iomlán	**4 943**	**3 977**
Neamhreatha	*275*	*272*
Reatha	*4 667*	*3 706*

Na méideanna neamhreatha atá dlite ó na Ballstáit, baineann siad go príomha le cinntí imréitigh comhréireachta nár forghníomhaíodh le haghaidh an Chiste Eorpaigh um Ráthaíocht Talmhaíochta (CERT) chomh maith leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe (CETFT). Aisghabhtar na méideanna a bhaineann leis na cinntí sin i dtráthchodanna bliantúla.

Acmhainní dílse in-aisghabhála

Tagraíonn 'cuntais A' do na ráitis mhíosúla ina gcuireann na Ballstáit in iúl na teidlíochtaí acmhainní dílse bunaithe traidisiúnta (ADT). Liostaítear sa Tábla méideanna na 'gcuntas A' nár íocadh leis an gCoimisiún go fóill. Is dleachtanna custaim arna mbailiú ag Ballstáit thar ceann an Choimisiúin iad ADT den chuid is mó.

Is gnách go mbíonn leibhéal idir EUR 3 bhilliún agus EUR 4 bhilliún ag na 'cuntais A' ag deireadh na bliana. In 2024, tá na méideanna a dhearbhaigh na Ballstáit ar ais go dtí an gnáthleibhéal, tar éis an laghdaithe a taifeadadh sa bhliain roimhe sin (go príomha mar gheall ar chlabhsúir cáis maidir le dleachtanna frithdhumpála ar ghrianphainéil). Ina theannta sin, bhí na dleachtanna custaim a bunaíodh i mí na Samhna agus i mí na Nollag 2024 níos airde i gcomparáid leis an tréimhse chéanna den bhliain roimhe sin.

Maidir le cás sáraithe na Ríochta Aontaithe (Sárú Uimh. 2018/2008), an 8 Márta 2022, d'eisigh an Chúirt an breithiúnas gaolmhar agus dheimhnigh sí gur sháraigh an Ríocht Aontaithe a hoibleagáidí maidir le buiséad an Aontais a chosaint. Tionscnaíodh an cás i dtuarascáil OLAF 2017, inar suíodh gur sheachain allmhaireoirí sa Ríocht Aontaithe méid mór dleachtanna custaim trí shonraisc bhréige agus bhréagacha agus dearbhuithe luacha custaim míchearta a úsáid tráth an allmhairiúcháin.

Rinne an Coimisiún measúnú ar an mbreithiúnas, agus go háirithe ar bharúlacha na Cúirte maidir leis na méideanna atá dlite a chinneadh. Tar éis anailís mhionsonraithe a dhéanamh, d'íoc an Ríocht Aontaithe méideanna príomhshuime agus úis dhéanacha araon idir 2022 agus 2023 (EUR 1,6 billiún le haghaidh na príomhshuime agus EUR 1,4 billiún le haghaidh ús déanach sular tháinig laghdú ar sciar na Ríochta Aontaithe).

Agus na paraiméadair chéanna á gcur i bhfeidhm acu chun caillteanais mheasta ADT atá dlite le haghaidh teicstílí agus coisbhirt a allmhairítear ón tSín ar luach atá go mór faoi bhun an dearbhaithe a ríomh, d'íoc na Ballstáit méid EUR 1,9 billiún faoi fhorchoimeádas le linn 2021 agus 2022. Tar éis chlabhsúr an chomhaid tearcluachála maidir leis an Ríocht Aontaithe, tá athríomh á dhéanamh ag an gCoimisiún, i gcomhar leis na Ballstáit, ar a méideanna deiridh faoi seach atá dlite i gcomhréir le cás rialaithe na Cúirte C-213/19. In 2024, comhaontaíodh méideanna deiridh na príomhshuime agus an úis atá dlite le roinnt Ballstát agus cuireadh clabhsúr leis na cásanna faoi seach. Tá soiléirithe ar siúl le roinnt Ballstát chun na méideanna deiridh atá dlite a shuí. Faoin 31 Nollaig 2024, beidh EUR 0,9 billiún a íocadh faoi fhorchoimeádas fós faoi réir tuilleadh anailíse agus tá coinne le tuilleadh laghduithe i bhfianaise faisnéis bhreise a bheidh le soláthar ag na Ballstáit lena mbaineann.

Meastar faoi láthair gurb é EUR 0,3 billiún an t-ús ar íocaíocht dhéanach atá dlite i ndáil leis na cásanna sin an 31 Nollaig 2024 (féach nóta **2.6.2**).

Tagraíonn 'cuntais ar leithligh' do theidlíochtaí suite nár cuireadh san áireamh sna 'cuntais A' toisc nár aisghabh Ballstáit iad agus toisc nár tugadh aon urrús (i.e. ráthaíocht) ina leith (nó tugadh urrús ach tá conspóid ann maidir leis na méideanna). Tá na teidlíochtaí seo faoi réir lagú bunaithe ar an bhfaisnéis a thugann na Ballstáit gach bliain. Léirítear leis na méideanna lagaithe céatadán cosúil den phríomhshuim ag deireadh gach bliana a bheag nó a mhór.

Méideanna in-aisghabhála CERT agus Forbartha Tuaithe

Cumhdaítear leis an mír sin go príomha na méideanna atá faoi úinéireacht na mBallstát an 31 Nollaig 2024, mar a dhearbhaíonn agus mar a dheimhníonn na Ballstáit an 15 Deireadh Fómhair 2024. Déantar meastachán ar na méideanna in-aisghabhála a thagann chun cinn tar éis an dearbhaithe sin agus go dtí an 31 Nollaig 2024. Déanann an Coimisiún meastachán ar dhíluacháil do na méideanna atá dlite ag tairbhithe, nach dócha go n-aisghabhfar iad. Cé go ndéantar coigeartú den sórt sin, ní chiallaíonn sé sin go dtarscaoileann an Coimisiún aon aisghabháil ar na méideanna seo amach anseo. Tá laghdú de 20 % san áireamh sa choigeartú freisin agus freagraíonn sé don mhéid a cheadaítear do Bhallstáit a choinneáil chun costais riaracháin a chumhdach.

2.6.1.2. An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe

Leis an 'gComhaontú maidir le Ríocht Aontaithe na Breataine Móire agus Thuaisceart Éireann a bheith ag tarraingt siar as an Aontas Eorpach agus as an gComhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach' (tag. 2019/C 384 I/01) ('an Comhaontú um Tharraingt Siar') a síníodh idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe, leagtar síos oibleagáidí airgeadais éagsúla don dá pháirtí. An 31 Nollaig 2024, EUR 12 762 mhilliún a bhí sa ghlanmhéid infhaighte ón Ríocht Aontaithe bunaithe ar na hoibleagáidí sin (2023: EUR 15 473 mhilliún), a bhfuil EUR 1 530 milliún de le fáil laistigh de na 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe (2023: EUR 2 385 mhilliún):

EUR milliún

	Airteagal 140	Airteagal 142	Eile	31.12.2024	31.12.2023
Dlite ón Ríocht Aontaithe	*4 432*	*10 136*	*116*	*14 683*	*18 867*
Dlite don Ríocht Aontaithe	-	–	*(1 922)*	*(1 922)*	*(3 394)*
Iomlán	**4 432**	**10 136**	**(1 806)**	**12 762**	**15 473**
Neamhreatha	*2 469*	*9 802*	*(1 040)*	*11 231*	*13 088*
Reatha	*1 963*	*334*	*(766)*	*1 530*	*2 385*

Sciar na Ríochta Aontaithe (Airteagal 139)

De réir Airteagal 139, is céatadán é sciar na Ríochta Aontaithe de na hoibleagáidí airgeadais a eascraíonn as an gComhaontú um Tharraingt Siar a ríomhtar mar an cóimheas idir na hacmhainní dílse a chuir an Ríocht Aontaithe ar fáil sna blianta 2014 go 2020 agus na hacmhainní dílse a chuir na Ballstáit uile agus an Ríocht Aontaithe ar fáil le linn na tréimhse sin arna choigeartú leis an méid a cuireadh in iúl do na Ballstáit roimh an 1 Feabhra 2022. Ríomhadh gurb é 12,431681219587700 % sciar críochnaitheach na Ríochta Aontaithe.

Íocaíochtaí ón gComhaontú um Tharraingt Siar

Leagtar amach an sásra íocaíochta atá le cur i bhfeidhm ar na hoibleagáidí a ndéantar foráil ina leith idir an dá pháirtí in Airteagal 148. Go hachomair, sonrascann an tAontas na glanmhéideanna atá dlite ón Ríocht Aontaithe in mí Aibreáin agus mí Mheán Fómhair gach bliain agus íocann an Ríocht Aontaithe iad seo ar bhonn míosúil. Tá na méideanna a thuairiscítear i mí Aibreán i mbliain faoi leith le híoc i gceithre thráthchuid chothroma mhíosúla idir mí an Mheithimh agus mí Mheán Fómhair na bliana sin. Tá na méideanna a thuairiscítear i mí Mheán Fómhair le híoc in ocht dtráthchuid mhíosúla idir mí Dheireadh Fómhair na bliana sin agus mí Bealtaine na bliana dár gcionn. Ós rud é go gcaitear roinnt méideanna a thuairisciú bunaithe ar réamhaisnéisí agus ar mheastacháin, tugtar an tuairisciú sin cothrom le dáta gach bliain bunaithe ar fhigiúirí iarbhír.

In 2024 ba é EUR 377 milliún an glanmhéid a tuairiscíodh don Ríocht Aontaithe faoi Airteagal 136, agus Airteagail 140 go 147 (2023: EUR 8 585 mhilliún), ar tuairiscíodh EUR 1 414 mhilliún de, a bhí iníoctha leis an Ríocht Aontaithe, i mí Aibreáin 2024 agus ar tuairiscíodh EUR 1 791 mhilliún de, a bhí iníoctha ag an Ríocht Aontaithe, i mí Mheán Fómhair 2024 (2023: EUR 3 572 mhilliún agus EUR 5 013 mhilliún, faoi seach, is iníoctha ag an Ríocht Aontaithe).

EUR 2 391 mhilliún a bhí sna híocaíochtaí iomlána a fuarthas in 2024 (2023: EUR 9 450 milliún). As an méid sin, bhain EUR 3 133 mhilliún leis an gcuid eile de thuarascáil Mheán Fómhair 2023 agus d'íoc an Ríocht Aontaithe é i gcúig thráthchuid chomhionanna sa tréimhse ó mhí Eanáir go mí na Bealtaine 2024 (2023: EUR 3 998 milliún), EUR 1 414 mhilliún, a bhaineann le tuarascáil mhí Aibreáin 2024 agus íocadh leis an Ríocht Aontaithe é i gceithre thráthchuid mhíosúla chomhionanna sa tréimhse ó mhí an Mheithimh go mí Mheán Fómhair 2024 (2023: Bhain EUR 3 572 mhilliún, a d'íoc an Ríocht Aontaithe), agus EUR 672 mhilliún le tuarascáil mhí Mheán Fómhair 2024 agus d'íoc an Ríocht Aontaithe é i dtrí thráthchuid chomhionanna sa tréimhse ó mhí Dheireadh Fómhair go mí na Nollag 2024 (2023: EUR 1 880 milliún).

EUR milliún

	An méid a bhí fágtha de thuairisc mhí Mheán Fómhair 2023: (dlite agus íoctha ó mhí Eanáir go mí na Bealtaine 2024)	Tuairisc mhí Aibreán 2024: (dlite agus íoctha idir mí an Mheithimh agus mí Mheán Fómhair 2024)	Tuairisc mhí Mheán Fómhair 2024: (dlite agus íoctha idir mí Dheireadh Fómhair agus mí na Nollag 2024)	Iomlán na n-íocaíochtaí in 2024
Airteagal 136	*21*	*–*	*8*	*29*
Airteagal 140	*3 092*	*–*	*672*	*3 763*
Airteagal 142	*18*	*280*	*11*	*309*
Airteagal 143	*11*	*–*	*–*	*11*
Airteagal 147	*–*	*12*	*–*	*12*
	3 141	*292*	*690*	*4 123*
Airteagal 136	*–*	*(1 349)*	*–*	*(1 349)*
Airteagal 140	*–*	*(10)*	*–*	*(10)*
Airteagal 141	*(8)*	*–*	*(19)*	*(27)*
Airteagal 143	*–*	*(244)*	*–*	*(244)*
Airteagal 144	*(0)*	*(59)*	*–*	*(59)*
Airteagal 145	*–*	*(37)*	*–*	*(37)*
Airteagal 146	*–*	*(7)*	*–*	*(7)*
	(8)	*(1 706)*	*(19)*	*(1 732)*
Iomlán	**3 133**	**(1 414)**	**672**	**2 391**

Thairis sin, i mí Iúil 2024 d'íoc an Ríocht Aontaithe glanmhéid EUR 4,7 milliún (tar éis sciar na Ríochta Aontaithe de EUR 0,7 milliún a fhritháireamh) a bhain le cás sáraithe a bhain le CBL (Mionionad Ilfhreastail – MOSS).

An t-iarmhéid a bhí fágtha de shonrasc mhí Mheán Fómhair 2024 ag deireadh na bliana, ar fiú EUR 1 120 milliún é, tá sé iníoctha ag an Ríocht Aontaithe i gcúig thráthchuid mhíosúla chomhionanna sa tréimhse Eanáir go Bealtaine 2025 (2023: EUR 3 133 mhilliún).

Airteagal 140 – Gealltanais le híoc

Tá gealltanas tugtha ag an Ríocht Aontaithe a sciar de na gealltanais bhuiséadacha gan íoc an 31 Nollaig 2020 ('Brexit RAL') a íoc leis an Aontas, mar a choigeartaítear le ceanglais Airteagal 140. An 31 Nollaig 2024, EUR 4 432 mhilliún a bhí sa mhéid iomlán a aithníodh mar shuim infhaighte (2023: EUR 8 340 milliún), a bhfuil EUR 1 963 mhilliún de iníoctha laistigh de na 12 mhí tar éis dheireadh na bliana. Léirítear sa tábla a leanas na príomhghluaiseachtaí idir an méid iomlán a aithnítear mar shuim infhaighte an 31 Nollaig 2023 agus an méid iomlán a aithnítear mar shuim infhaighte an 31 Nollaig 2024:

EUR milliún

Méid atá dlite ón Ríocht Aontaithe an 31.12.2023	**8 340**
Glancheartúcháin airgeadais a bhaineann le 2014-2020 nó le clárthréimhsí roimhe sin (lena n-áirítear coigeartú ar asbhaintí 2 023)	*(35)*
Glaníocaíochtaí a fuarthas ón Ríocht Aontaithe in 2 024	*(3 753)*
Coigeartú neamh-fhorfheidhmiú measta	*(121)*
Iomlán	**4 432**
Neamhreatha	*2 469*
Reatha	*1 963*

EUR 3 909 milliún a bhí sa laghdú ó bhliain go bliain ar an méid iomlán a aithníodh mar shuim infhaighte (2023: EUR 8 688 mhilliún) agus bhí sé mar gheall go príomha ar na híocaíochtaí a fuarthas ón Ríocht Aontaithe in 2024.

Cuimsítear leis an méid atá le híoc laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe (EUR 1 963 mhilliún) an t-iarmhéid atá fágtha ó shonrasc Mheán Fómhair 2024 (EUR 1 119 mhilliún), is iníoctha ag an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir Eanáir agus Bealtaine 2025, an méid a sonrascadh in Aibreán 2025 (EUR 599 milliún), is iníoctha ag an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir Meitheamh agus Meán Fómhair 2025, agus an chuid den mhéid atá le sonrascadh i Meán Fómhair 2025 is iníoctha ag an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir Deireadh Fómhair agus mí na Nollag 2025 (EUR 244 mhilliún). Cuimsítear sa mhéid a sonrascadh in Aibreán 2025 EUR 342 milliún a bhaineann le sciar na Ríochta Aontaithe de chur chun feidhme measta RAL in 2025 agus EUR 257 milliún a bhaineann leis an gcoigeartú ar sciar na Ríochta Aontaithe de RAL de bharr cur chun feidhme in 2024. Cuimsítear sa mhéid atá le sonrascadh i mí Mheán Fómhair 2025 agus atá le híoc sa tréimhse ó mhí Dheireadh Fómhair go mí na Nollag 2025 EUR 257 milliún a bhaineann le sciar na Ríochta Aontaithe de chur chun feidhme measta RAL in 2025 agus méid diúltach EUR 13 mhilliún a bhaineann le sciar na Ríochta Aontaithe de na glancheartúcháin airgeadais mheasta a bhaineann le 2014-2020 nó le clárthréimhsí roimhe sin (lena n-áirítear coigeartú ar asbhaintí 2023).

Rinneadh an neamhchur chun feidhme measta a choigeartú faoi EUR 121 mhilliún chun an saoradh iarbhír in 2024 a léiriú chomh maith le saoradh amach anseo an stoic atá fágtha de Brexit-RAL mar a mheastar ag deireadh na bliana 2024 é.

Airteagal 142 – Dliteanais an Aontais ag deireadh 2020

Tá gealltanas tugtha ag an Ríocht Aontaithe a sciar de dhliteanais an Aontais ag deireadh 2020 a íoc leis an Aontas cé is moite de dhliteanais: (a) le sócmhainní comhfhreagracha agus (b) a bhaineann le hoibriú an bhuiséid agus le bainistiú acmhainní dílse (lena n-áirítear méideanna atá cumhdaithe cheana féin ag na gealltanais le híoc, féach Airteagal 140 thuas). Baineann an príomh-mhéid seo le dliteanais sochair iar-fhostaíochta an Aontais (pinsin agus árachas breoiteachta) a bhí ann an 31 Nollaig 2020.

Dliteanais 2020 gan íoc faoi Airteagal 142 (6)

EUR milliún

	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh	Comhscéim Árachais Breoiteachta	31.12.2024	31.12.2023
Dliteanais 2020 gan íoc	*72 580*	*4 948*	*77 529*	*79 709*
Sciar na Ríochta Aontaithe	**9 023**	**615**	**9 638**	**9 909**
Ranníocaíochtaí PSEO/JSIS	**294**	**11**	**305**	**280**
Iomlán	**9 317**	**626**	**9 943**	**10 189**
Neamhreatha	*9 023*	*615*	*9 638*	*9 909*
Reatha	*294*	*11*	*305*	*280*

De réir an mhodha mainneachtana íocaíochta a leagtar amach in Airteagal 142 (6), rannchuidíonn an Ríocht Aontaithe go bliantúil le glan-íocaíochtaí arna ndéanamh ó bhuiséad an Aontais sa bhliain roimhe sin le gach tairbhí de Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh (PSEO) agus le ranníocaíocht ghaolmhar bhuiséad an Aontais leis an gComhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS) le haghaidh gach tairbhí agus duine a bhaineann tairbhe as trí thairbhí. Tá na ranníocaíochtaí le híoc i gceithre thráthchuid mhíosúla ó Mheitheamh go Meán Fómhair na bliana sin.

EUR 294 milliún agus EUR 11 milliún a bhí i sciar na Ríochta Aontaithe de ghlan-íocaíochtaí ó bhuiséad an Aontais in 2024 le tairbhithe PSEO agus le JSIS faoi seach. Cuireadh na méideanna sin in iúl don Ríocht Aontaithe mar chuid de shonrasc mhí Aibreáin 2025 (agus dá bhrí sin tá siad iníoctha ag an Ríocht Aontaithe i gceithre thráthchuid mhíosúla chomhionanna sa tréimhse ó mhí an Mheithimh go mí Mheán Fómhair 2025).

Ina theannta sin, an 31 Nollaig 2024, EUR 9 023 mhilliún agus EUR 615 mhilliún, faoi seach, a bhí i ndliteanais 2020 gan íoc na Ríochta Aontaithe faoi Airteagal 142 (6), a bhaineann le PSEO agus JSIS (2023: EUR 9 207 mhilliún agus EUR 703 mhilliún). Tugtar faoi deara, cé go mbíonn tionchar ag caillteanais (nó gnóthachain) achtúireacha ó athruithe ar thoimhdí achtúireacha ar luach láithreach dhliteanais 2020 gan íoc arna ríomh ar bhonn IPSAS 39/EAR 12, nach n-athraíonn siad méid na sochar nach mór don Aontas a íoc iarbhír, nó, trí impleacht, ranníocaíochtaí na Ríochta Aontaithe leis na híocaíochtaí sin mar atá dlite faoin sásra socraíochta mainneachtana a leagtar amach in Airteagal 142 (6).

Dliteanais 2020 gan íoc faoi Airteagal 142 (5)

De réir Airteagal 142 (5), rannchuidíonn an Ríocht Aontaithe leis na dliteanais a bhaineann leis na scéimeanna scoir (pinsin) eile mar a taifeadadh iad i gcuntais chomhdhlúite an Aontais don bhliain airgeadais 2020 i 10 dtráthchuid ag tosú an 31 Deireadh Fómhair 2021 (agus gach tráthchuid bhliantúil iníoctha in ocht dtráthchuid mhíosúla ó mhí Dheireadh Fómhair go mí na Bealtaine an bhliain dár gcionn). EUR 2 344 bhilliún a bhí sna dliteanais sin i gcuntais bhliantúla chomhdhlúite an Aontais don bhliain airgeadais 2020, rud a d'fhág go raibh sciar EUR 291 mhilliún ag an Ríocht Aontaithe an 31 Nollaig 2020. Agus na méideanna a fuarthas ón Ríocht Aontaithe suas go dtí deireadh 2024 á gcur san áireamh, arbh ionann iad agus EUR 98 milliún san iomlán, bhí laghdú tagtha ar sciar na Ríochta Aontaithe gan íoc de na scéimeanna scoir (pinsin) eile go EUR 193 mhilliún an 31 Nollaig 2024, a bhfuil EUR 29 milliún de le híoc laistigh de na 12 mhí tar éis dheireadh na bliana.

Chun tuilleadh eolais a fháil maidir leis na scéimeanna um shochair fostaithe, féach nóta **1.5.10** agus nóta **2.9**.

Earraí eile

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Dlite ón Ríocht Aontaithe:		
Airteagal 136	*8*	–
Airteagal 147	*107*	*115*
	116	**115**

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Dlite don Ríocht Aontaithe:		
Airteagal 136	–	*(1 451)*
Airteagal 141	*(1 630)*	*(1 564)*
Airteagal 143	*(191)*	*(233)*
Airteagal 144	*(58)*	*(59)*
Airteagal 145	*(37)*	*(74)*
Airteagal 146	*(7)*	*(13)*
	(1 922)	**(3 394)**
Iomlán	**(1 806)**	**(3 279)**
Neamhreatha	*(1 040)*	*(1 602)*
Reatha	*(766)*	*(1 677)*

Airteagal 136 – Forálacha is infheidhme i ndáil le hacmhainní dílse

Leagtar síos in Airteagal 136 na forálacha is infheidhme tar éis an 31 Nollaig 2020 maidir le hacmhainní dílse. Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar a fháil nó tá oibleagáid uirthi a sciar a íoc, de réir mar a bheidh, i gcás ina bhfuil acmhainní dílse a bhaineann leis na blianta airgeadais suas go dtí 2020 agus an bhliain sin san áireamh le cur ar fáil, le ceartú nó le bheith faoi réir coigeartuithe tar éis an 31 Nollaig 2020. Dá bhrí sin, tá an Ríocht Aontaithe faoi réir aon choigeartuithe ar acmhainní dílse CBL agus OIN a bhaineann leis na blianta airgeadais go dtí 2020 agus an bhliain sin san áireamh. Mar sin féin, ní dhéanfar na coigeartuithe CBL agus OIN sin ach amháin má chinntear iad tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2028. Tá nuashonruithe ar cheartúcháin na Ríochta Aontaithe le haghaidh 2018-2019 le cur san áireamh freisin.

I gcomhréir le hAirteagal 136 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, leanann údaráis na Ríochta Aontaithe de ráitis chuntais A mhíosúla a sheoladh ina dtugtar achoimre ar mhéideanna na n-acmhainní dílse traidisiúnta atá dlite do bhuiséad an Aontais. Áirítear na méideanna sin (lúide an ráta coinneála is infheidhme) i méideanna iomlána an tsonraisc ina dhiaidh sin dá dtagraítear in Airteagal 148 (2) den Chomhaontú um Tharraingt Siar (féach an chéad mhír eile). Má íoctar na méideanna sin go déanach, tá ús dlite faoi Airteagal 12 de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014.

Dá bhrí sin, ceanglaítear ar an Ríocht Aontaithe na hacmhainní dílse traidisiúnta arna mbailiú acu tar éis an 28 Feabhra 2021 a íoc, ach a bhaineann leis na blianta 2020 agus níos luaithe. Tá a sciar den iomlán arna chur ar fáil le hasbhaint ón méid sin. Ní mór an cuntas ar leithligh le haghaidh acmhainní dílse traidisiúnta a leachtú go hiomlán an 31 Nollaig 2025.

Is é EUR 8 milliún an glanmhéid gan íoc atá dlite ón Ríocht Aontaithe an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 1 451 mhilliún, atá dlite don Ríocht Aontaithe), a mbeidh EUR 112 mhilliún de le híoc leis an Ríocht Aontaithe laistigh de na 12 mhí tar éis dheireadh na bliana agus a mbeidh EUR 121 mhilliún le híoc ag an Ríocht Aontaithe ina dhiaidh sin.

EUR milliún

An méid atá dlite don Ríocht Aontaithe (-)/ón Ríocht Aontaithe (+) an 31.12.2023	**(1 451)**
Coigeartú ar an meastachán le haghaidh méideanna a sonrascadh i mí Mheán Fómhair 2024	*16*
Sciar na Ríochta Aontaithe le haghaidh cás sáraithe a bhaineann le CBL (MOSS)	*1*
Íocaíochtaí a rinneadh leis an Ríocht Aontaithe in 2024	*1 319*
Coigeartuithe CBL agus OIN (cleachtas iarmhéideanna 2023)	*(2)*
Coigeartuithe CBL agus OIN (cleachtas iarmhéideanna 2024)	*121*
Ús ar íocaíocht dhéanach acmhainní dílse traidisiúnta na Ríochta Aontaithe agus acmhainní dílse CBL	*4*
Glanmhéid acmhainní dílse traidisiúnta na Ríochta Aontaithe tar éis an 28 Feabhra 2021	*(0)*

EUR milliún

An méid atá dlite don Ríocht Aontaithe (-)/ón Ríocht Aontaithe (+) an 31.12.2024	**8**
Neamhreatha	*121*
Reatha	*(112)*

Tá an méid a chuirtear i láthair faoi 'Íocaíochtaí a rinneadh leis an Ríocht Aontaithe in 2024' glan ar sciar na Ríochta Aontaithe den mhéid don chás sáraithe a bhaineann le CBL (Mionionad ilfhreastail – MOSS).

Comhfhreagraíonn an méid a chuirtear i láthair faoi 'choigeartuithe CBL agus OIN (cleachtadh iarmhéideanna 2023)' don difríocht idir sonrasc mhí Aibreáin 2025 (EUR - 129,4 milliún) agus an meastachán atá san áireamh cheana féin i suim infhaighte Brexit ag deireadh na bliana 2023 (EUR - 127,7 milliún).

Comhfhreagraíonn an méid a chuirtear i láthair faoi 'Coigeartuithe CBL agus OIN (cleachtadh iarmhéideanna 2024)' don mhéid measta atá le sonrascadh i mí Aibreáin 2026.

Airteagal 141 – Fíneálacha

Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar d'fhíneálacha a chinnfear roimh an 31 Nollaig 2020 agus na fíneálacha sin a chinnfidh an tAontas tar éis an 31 Nollaig 2020 i nós imeachta dá dtagraítear in Airteagal 92 (1) nuair a bheidh siad cinntitheach. An méid d'fhíneálacha ábhartha na Ríochta Aontaithe nach raibh íoctha an 31 Nollaig 2024 ná EUR 8,9 billiún (2023: EUR 12,4 billiún). Ba é EUR 3,4 billiún an glanlaghdú ar na fíneálacha sin (EUR 1,2 billiún i bhfíneálacha a eisíodh in 2024 lúide EUR 4,6 billiún i bhfíneálacha a deimhníodh agus a íocadh, a laghdaíodh nó a cuireadh ar ceal le cinntí cúirte). Is é EUR 1,1 billiún sciar na Ríochta Aontaithe d'fhíneálacha ábhartha na Ríochta Aontaithe gan íoc an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 1,5 billiún), as a gcuirfear méid de EUR 7 mhilliún san áireamh i sonrasc mhí Mheán Fómhair 2025 agus a íocfar leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse idir mí Dheireadh Fómhair 2025 agus Bealtaine 2026. Ina theannta sin, tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar d'fhíneálacha cinntitheacha nach raibh gan íoc a thuilleadh an 31 Nollaig 2024 (EUR 343 mhilliún, a áiríodh i sonrasc mhí Aibreáin 2025 agus atá le híoc leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse ó mhí an Mheithimh 2025 go mí Mheán Fómhair 2025, chomh maith le EUR 146 mhilliún, atá le háireamh i sonrasc mhí Mheán Fómhair 2025 agus le híoc leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse ó mhí Dheireadh Fómhair 2025 go mí na Bealtaine 2026) agus a sciar d'fhíneálacha cinntitheacha a sonrascadh i mí Mheán Fómhair 2024 ach nár íocadh fós ag deireadh na bliana (EUR 31 mhilliún, a íocadh leis an Ríocht Aontaithe sa tréimhse ó mhí Eanáir go mí na Bealtaine 2025). Dá bhrí sin, EUR 1,6 billiún atá i sciar iomlán na Ríochta Aontaithe d'fhíneálacha (2023: EUR 1.6 billiún), a bhfuil EUR 431 mhilliún de le híoc laistigh de na 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe (2023: EUR 27 milliún).

Airteagail 143 – Dliteanais airgeadais theagmhasacha: iasachtaí le haghaidh cúnamh airgeadais, CEIS, CEFI agus ELM

Faoin airteagal seo, tá an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas as a sciar de dhliteanais theagmhasacha an Aontais a bhaineann lena gníomhaíochtaí iasachtaíochta, iasachtaithe agus ráthaíochta, dá dtiocfaidís chun cinn agus mura gcumhdófaí iad le cistí ráthaíochta atá ann cheana – féach nóta **4.1** le haghaidh na ndliteanas teagmhasach ábhartha. Aisíocfaidh an tAontas méideanna leis an Ríocht Aontaithe, méideanna atá ranníoctha ag an Ríocht Aontaithe i leith cistí ráthaíochta nach bhfuil gá leo a thuilleadh. Tá sé de cheart ag an Ríocht Aontaithe ar athshreabha na n-oibríochtaí dá bhfuil sciar den dliteanas aige. An 31 Nollaig 2024, EUR 190,6 milliún a bhí sa mhéid a bhí le híoc leis an Ríocht Aontaithe, laistigh den chéad 12 mhí eile (2023: EUR 243,8 milliún). Is éard atá sa mhéid sin sciar na Ríochta Aontaithe de na haisghabhálacha agus de na glanioncaim a bailíodh in 2024 (EUR 104,4 milliún), an barrachas soláthair (EUR 59,7 milliún) agus an t-ioncam ó bhainistíocht sócmhainní (EUR 30,1 milliún). Áirítear leis freisin EUR - 3,6 milliún de choigeartuithe a sainaithníodh le linn na nósanna imeachta athbhreithnithe a comhaontaíodh: coigeartú i leith méideanna a aisghabhadh in 2023 le haghaidh ELM (EUR 1 302), coigeartú ar ráta soláthair reatha 2023 le haghaidh ELM (EUR - 0,5 milliún), coigeartú i leith méideanna a aisghabhadh in 2023 le haghaidh CEIS (EUR - 3,2 milliún), coigeartú ar ráta soláthair reatha 2023 le haghaidh CEIS (EUR 0,1 milliún) agus coigeartú ar mhéid 2023 le haghaidh ioncam ó bhainistiú sócmhainní an tsoláthair le haghaidh CEIS (EUR - 9 448).

Airteagail 144 – Ionstraimí airgeadais

Faoin airteagal seo, tá gealltanas tugtha ag an Aontas go n-aisíocfaidh sé leis an Ríocht Aontaithe a sciar de na hathshreabha ó na hoibríochtaí airgeadais atá ceadaithe faoin dáta um tharraingt siar, chomh maith lena sciar d'eisíocaíochtaí arna ndéanamh le hoibríochtaí airgeadais a ceadaíodh tar éis an dáta um tharraingt siar. An 31 Nollaig 2024, EUR 57,9 milliún a bhí sa mhéid a bhí le híoc leis an Ríocht Aontaithe, laistigh den chéad 12 mhí eile (2023: EUR 59,4 milliún).

Airteagal 145 – An Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú (CEGC i.L.)

Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar de na glansócmhainní ó CEGC faoi Leachtú amhail an 31 Nollaig 2020, atá le híoc ar ais i gcúig thráthchuid an 30 Meitheamh gach bliain, ag tosú in 2021. EUR 1,5 billiún a bhí i nglansócmhainní CEGC i.L. an 31 Nollaig 2020, agus EUR 184 mhilliún atá i sciar na Ríochta Aontaithe de sin. Tar éis an ceathrú tráthchuid de EUR 37 milliún a íoc in 2024, EUR 37 milliún a bhí sa mhéid gan íoc an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 74 mhilliún), a bhfuil gach ceann acu le híoc laistigh de 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe.

Airteagal 146 – Infheistíocht sa Chiste Eorpach Infheistíochta (CEI)

Tá an Ríocht Aontaithe i dteideal a sciar d'infheistíocht an Aontais i scairchaipiteal íoctha CEI amhail an 31 Nollaig 2020, atá le híoc ar ais i gcúig thráthchuid ón 30 Meitheamh gach bliain, ag tosú in 2021. Ba é EUR 267 milliún infheistíocht an Aontais i scairchaipiteal íoctha CEI an 31 Nollaig 2020, agus EUR 33 mhilliún atá i sciar na Ríochta Aontaithe de sin. Tar éis an ceathrú tráthchuid de EUR 6,6 milliún a íoc in 2024, EUR 6,6 milliún a bhí sa mhéid gan íoc an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 13,3 milliún), a bhfuil gach ceann acu le híoc laistigh de 12 mhí tar éis an dáta tuairiscithe.

Airteagal 147 – Cásanna dlí

Tá geallta ag an Ríocht Aontaithe a sciar d'íocaíochtaí an Aontais a eascraíonn as cásanna dlí a bhaineann le leasanna airgeadais an Aontais a thiocfaidh chun bheith dlite a rannío c, ar choinníoll gur tharla na fíorais arb é atá iontu ábhar na gcásanna sin tráth nach déanaí ná an 31 Nollaig 2020. Agus na forálacha agus na fabhruithe ag deireadh na bliana á gcur san áireamh, chomh maith le híocaíochtaí iarbhír a rinne agus a fuair an tAontas le haghaidh cásanna dlí in 2024, beidh ar an Ríocht Aontaithe EUR 107 milliún measta a íoc (2023: EUR 115 mhilliún), a bhfuil EUR 69 milliún de le híoc laistigh de 12 mhí ón dáta tuairiscithe.

2.6.1.3. Méideanna in-aisghabhála ó fhíneálacha a fhorchuirtear ar chuideachtaí

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Méideanna in-aisghabhála ó ollmhéid na bhfíneálacha	*12 247*	*13 762*
Íocaíochtaí sealadacha agus cinntitheacha	*(2 161)*	*(3 014)*
Lagú	*(934)*	*(887)*
Iomlán	**9 152**	**9 861**
Neamhreatha	–	–
Reatha	*9 152*	*9 861*

I measc na bhfíneálacha a fhorchuirtear ar chuideachtaí tá fíneálacha iomaíochta agus préimheanna astaíochtaí iomarcacha CO2 den chuid is mó. Tá an rogha ag cuideachtaí ar gearradh fíneáil orthu agus a rinne achomharc, nó a bhfuil sé i gceist acu achomharc a dhéanamh, íocaíochtaí sealadacha a dhéanamh nó ráthaíochtaí bainc a thabhairt don Choimisiún. Maidir le hiomlán na bhfíneálacha gan íoc ag deireadh na bliana nach gcumhdaítear le híocaíochtaí sealadacha ná cinntitheacha, fuarthas ráthaíochtaí ar fiú EUR 7 091 mhilliún iad (2023: EUR 9 324 mhilliún) mar chumhdach.

Coinnítear íocaíochtaí a fhaightear ó chuideachtaí ar gearradh fíneáil orthu mar infheistíochtaí (féach nóta **2.4.2.1**) nó ar chuntais bhainc faoi BUFI (féach nóta **2.8**).

Léiríonn na méideanna atá scríofa síos de bharr lagú measúnú an Choimisiúin de réir an cháis ar na fíneálacha sin nár íocadh nó nár cumhdaíodh le ráthaíocht, agus a measann an Coimisiún nach n-aisghabhfaidh sé iad, chomh maith le cásanna a laghdaítear ag na Cúirteanna.

EUR 3 512 mhilliún san iomlán a bhí sna fíneálacha a gearradh ar chuideachtaí don bhliain (féach nóta **3.5**) agus EUR 1 123 milliún san iomlán a bhí sna costais, i.e. laghduithe ar fhíneálacha de réir cinntí Cúirte (féach nóta **3.16**).

Nochtar dliteanas teagmhasach EUR 2 178 mhilliún chun go bhféadfaí méideanna a íocadh go sealadach a aisíoc le cuideachtaí a ngearrtar fíneáil orthu agus a bhfuil achomharc á dhéanamh acu nó a bhfuil an ceart acu achomharc a dhéanamh in aghaidh na bhfíneálacha a fhorchuirtear orthu – féach nóta **4.2.1**.

2.6.1.4. Ioncam fabhraithe agus muirir iarchurtha

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Ioncam fabhraithe	*756*	*1 131*
Muirir iarchurtha a bhaineann le hidirbhearta neamh-mhalairte	*339*	*223*
Iomlán	**1 095**	**1 354**
Neamhreatha	*10*	*567*
Reatha	*1 085*	*787*

Áirítear le hioncam fabhraithe EUR 0,4 bhilliún (2023: EUR 1 billiún) agus tá sé i gceist ag an gCoimisiún go n-aisghabhfar é seo i réimse an chomhtháthaithe de thoradh scrúdú agus ghlacadh na gcuntas bliantúil arna gcur isteach ag na Ballstáit.

2.6.2. *Earraí infhaighte ó idirbhearta malairte*

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha		
Ráthaíocht airgeadais infhaighte	*1 324*	*1 666*
Ús ar íocaíocht dhéanach	*323*	*365*
Suimeanna infhaighte eile	*84*	*98*
	1 731	**2 129**
Reatha		
Ráthaíocht airgeadais infhaighte	*306*	*340*
Custaiméirí	*302*	*286*
Lagú ar shuimeanna infhaighte ó chustaiméirí	*(136)*	*(158)*
Muirir iarchurtha a bhaineann le hidirbhearta malairte	*363*	*380*
Ús ar íocaíocht dhéanach	*761*	*1 186*
Eile	*339*	*287*
	1 936	**2 321**
Iomlán	**3 666**	**4 450**

Baineann an t-ús ar riaráistí go príomha le cásanna acmhainní dílse agus le hús fabhraithe ar fhíneálacha a chumhdaítear le ráthaíochtaí arna soláthar ag cuideachtaí ar gearradh fíneálacha orthu. Baineann an méid neamhreatha (EUR 0,3 billiún) leis na cásanna atá fós ar siúl leis na Ballstáit a luaitear faoi nóta **2.6.1.1**.

Léirítear i gcuid infhaighte an chonartha ráthaíochta airgeadais (FGC) an luach saothair a bhfuil coinne ag an Aontas lena fháil as na ráthaíochtaí a thugtar. Ní fhaightear luach saothair le haghaidh fhormhór ráthaíochtaí an Aontais nó ní chuirtear praghas orthu faoi bhun ráta an mhargaidh. Dá bhrí sin, bíonn an chuid infhaighte FGC i bhfad níos lú ná an dliteanas FGC (féach nóta **2.11.2**). As an méid iomlán EUR 1 629 mhilliún de chuid infhaighte FGC amhail an 31 Nollaig 2024, aicmítear EUR 1 588 mhilliún mar shócmhainní airgeadais a thomhaistear ar FVSD (Luach cóir, leibhéal 3). I gcomparáid leis an iarmhéid tosaigh EUR 2 006 mhilliún an 1 Eanáir 2023, tháinig laghdú EUR 377 milliún san iomlán ar chuid infhaighte FGC mar gheall ar EUR 274 mhilliún de phréimheanna ráthaíochta a fuarthas in 2024 agus EUR 103 mhilliún de phréimheanna ráthaíochta níos ísle a mheastar a gheofar amach anseo.

2.7. **FARDAIL**

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Ábhair eolaíochta	*66*	*60*
Eile	*19*	*20*
Iomlán	**85**	**78**

2.8. **AIRGEAD TIRIM AGUS COIBHÉISÍ AIRGID THIRIM**

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Cuntais le Státchistí agus Bainc Cheannais		*24 059*	*22 620*
Cuntais reatha		*808*	*312*
Cuntais óinchiste		*10*	*7*
Aistrithe (iompar airgid thirim)		*–*	*0*
Cuntais bhainc le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid	*2.8.1*	**24 877**	**22 940**
Cur chuige cistiúcháin aontaithe	*2.8.2*	**33 926**	**12 539**
Ionstraimí airgeadais	*2.8.3*	**2 758**	**2 279**
Fíneálacha	*2.8.4*	**134**	**540**
Institiúidí, gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile		**1 439**	**1 281**
Cistí Iontaobhais		**30**	**37**
Iomlán		**63 163**	**39 616**

2.8.1. *Cuntais bhainc le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid*

Cumhdaítear leis an gceannteideal seo na cistí a choinníonn an Coimisiún ina chuntais bhainc i ngach Ballstát agus tír CSTE (státchiste nó banc ceannais), chomh maith le cuntais reatha bainc thráchtála, cuntais óinchiste agus cuntais mhionairgid.

Cloíonn na hiarmhéideanna airgid le patrúin thimthriallacha áirithe ina leanann caiteachais bailiú acmhainní. Dá bhrí sin, athraíonn siad bunaithe ar na sreafaí freasúracha sin. Go háirithe, déantar an t-iarmhéid airgid thirim ag deireadh na bliana a iompar – den chuid is mó – ag tús na bliana dár gcionn trí mhór-íocaíocht ar chaiteachas a bhaineann le CERT.

Tharla an difríocht bheag san iarmhéid airgid a bhí ar fáil ag deireadh 2024 i gcomparáid le 2023 go príomha mar gheall ar luas beagán níos moille i gcaiteachas áirithe ná mar a tuaradh.

2.8.2. *Cur chuige cistiúcháin aontaithe*

Faoin straitéis cistiúcháin aontaithe, fanann cuid de na hiasachtaí in airgead tirim arna shealbhú ar chuntas bainc ag BCE. Is é an cuspóir atá ann leachtacht a choinneáil le haghaidh oibleagáidí eisíocaíochta atá ar na bacáin agus maolán leachtachta sainithe a choinneáil ar bun, agus iarmhéideanna iomarcacha á seachaint ag an am céanna (féach freisin nótaí **6.4** agus **6.6**). Athraíonn na leibhéil airgid sa chuntas sin i gcaitheamh na bliana. Tá na hiarmhéideanna airgid méadaithe ag deireadh 2024 ann mar gheall ar eisíocaíochtaí atá beartaithe le haghaidh thús 2025.

2.8.3. *Ionstraimí airgeadais*

Baineann méideanna a thaispeántar faoin gceannteideal seo go príomha le coibhéisí airgid thirim arna mbainistiú ag Fiduciaries thar ceann an Choimisiúin chun cláir ionstraimí airgeadais arna gcistiú ag buiséad an Aontais a chur chun feidhme: EUR 1,8 billiún amhail an 31 Nollaig 2024, a mbaineann EUR 0,5 billiún de le Ciste CNE – féach nóta **2.4.2.1.** Áirítear leis freisin coibhéisí airgid thirim EUR 0,8 billiún (taiscí fadtéarmacha agus páipéir thráchtála ghearrthéarmacha) a bhaineann leis an gCiste don Nuálaíocht arna bhainistiú ag BEI – féach nóta **2.4.2.1.** Ní chumhdaítear leis an gceannteideal seo maolán leachtachta ábhartha an Chiste don Soláthar Coiteann (EUR 0,1 billiún amhail an 31 Nollaig 2024), a choimeádtar i státchiste láir an Choimisiúin. Is iad na cláir lena mbaineann amháin ar féidir leo an t-airgead tirim de chuid na n-ionstraimí airgeadais a úsáid.

2.8.4. *Fíneálacha*

Is airgead tirim é sin a fhaightear i ndáil le fíneálacha arna n-eisiúint ag an gCoimisiún chuig cuideachtaí nuair a bhíonn an cás fós oscailte. I gcás inar taisceadh achomharc nó i gcás nach fios an ndéanfaidh an chuideachta a ghearrtar fíneáil air achomharc, taispeántar an méid foluiteach mar dhliteanas teagmhasach i nóta **4.2.1**. Ó bhí 2010 ann, déanann an Coimisiún bainistiú ar na fíneálacha uile chuig cuideachtaí a bhristear go sealadach i gciste BUFI agus infheistíonn sé iad in ionstraimí airgeadais arna gcatagóiriú mar shócmhainní airgeadais ag neamh-dhíorthaigh FVSD (féach nóta **2.4.2**), agus is airgead tirim cuid de na sócmhainní ciste ag deireadh na bliana.

DLITEANAIS

2.9. **PINSEAN AGUS SOCHAIR EILE FOSTAITHE**

2.9.1. *Dliteanas na scéime glansochair fostaithe*

EUR milliún

	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh	Scéimeanna sochair scoir eile	Comhscéim Árachais Breoiteachta	31.12.2024 Iomlán	31.12.2023 Iomlán
Oibleagáid Sochair Shainithe	*84 765*	*1 942*	*6 850*	*93 557*	*91 261*
Sócmhainní plean	*N/B*	*(23)*	*(438)*	*(461)*	*(453)*
Glandliteanas	**84 765**	**1 919**	**6 413**	**93 096**	**90 808**

Tá an dliteanas iomlán maidir le sochair fostaithe réasúnta cobhsaí go fóill, agus is mar gheall ar mhéadú ar ghlandliteanas Scéim Pinsin Oifigigh na hEorpa (PSEO), an scéim is mó atá i bhfeidhm, atá an méadú beag den chuid is mó. Rinneadh na gnóthachain achtúireacha a d'eascair as an méadú ar fhíor-ráta lascaine PSEO sa bhliain a ghlanluacháil den chuid is mó le caillteanais mar gheall ar thoimhdí achtúireacha a bhaineann le hathruithe tuarastail, rud a d'fhág go raibh glanchaillteanais achtúireacha ann ó thoimhdí airgeadais (féach nótaí **2.9.2** agus **2.9.4**). Ní mór a lua, áfach, cé go bhfuil tionchar ag méadú nó laghdú ar an bhfíor-ráta lascaine ar mhéid an dliteanais ag deireadh na bliana, ní athraíonn sé líon na sochar a bheidh le híoc ó bhuiséad an Aontais leis na tairbhithe sna blianta amach romhainn. Ina theannta sin, rinneadh an laghdú ar an nglandliteanas mar gheall ar ghnóthachain achtúireacha ó thaithí a ghlanluacháil le méadú mar gheall ar chostas bliantúil na seirbhíse reatha agus ar chostas úis (an lascainiú dliteanais a leachtú) (féach nóta **2.9.2**).

Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh

Léiríonn an oibleagáid sochair shainithe seo agus luach láithreach íocaíochtaí todhchaí a bhfuil coinne leo a cheanglófar ar an Aontas a íoc chun na hoibleagáidí pinsin a thagann as seirbhís fostaithe sna tréimhsí reatha agus i dtréimhsí roimhe a shocrú. Tá an scéim leanúnach, agus dá bharr sin, cuirtear gach íocaíocht, a n-éilítear go ndéanfaí ón scéim ar bhonn bliantúil, san áireamh i mbuiséad an Aontais gach bliain.

I gcomhréir le hAirteagal 83 de Rialacháin na Foirne, cuimsítear muirear ar bhuiséad an Aontais in íocaíocht na sochar a ndéantar foráil dóibh i scéim pinsin na foirne. Cistítear an scéim go barúlach agus ráthaíonn na Ballstáit íocaíocht na sochar seo i gcomhpháirt. Asbhaintear ranníocaíocht éigeantach pinsin ó bhuntuarastail ball gníomhach, 12,1 % atá ann faoi láthair. Caitear leis na ranníocaíochtaí seo mar ioncam buiséid na bliana agus rannchuidíonn siad le cistiú chaiteachas an Aontais go ginearálta, féach nóta **3.8** freisin.

Rinneadh measúnú ar dhliteanais na scéime pinsin ar bhonn líon na foirne PSEO (baill foirne ghníomhacha, daoine atá ar scor, na baill foirne a bhíodh gníomhach atá anois ar easláine agus cleithiúnaithe ball foirne éagtha) an 31 Nollaig 2024 agus ar bhonn rialacha na Rialachán Foirne a bhí i bhfeidhm ar an dáta sin. Rinneadh an luacháil seo i gcomhréir le forálacha cuntasaíochta IPSAS 39 (agus, dá bhrí sin, le riail chuntasaíochta 12 an Aontais freisin).

Scéimeanna sochair scoir eile

Tagraíonn sé seo don dliteanas a bhaineann leis na hoibleagáidí pinsin le haghaidh Chomhaltaí agus Iar-Chomhaltaí an Choimisiúin, Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh agus na Cúirte Iniúchóirí, na Comhairle, an Ombudsman Eorpaigh, agus an Mhaoirseora Eorpaigh ar Chosaint Sonraí. Cuimsítear faoin gceannteideal seo freisin dliteanais a bhaineann le pinsin Fheisirí Pharlaimint na hEorpa.

Comhscéim Árachais Breoiteachta

Anuas ar na scéimeanna sochair scoir thuas, déantar luacháil maidir leis an dliteanas measta atá ag an Aontas maidir leis an gComhscéim Árachais Breoiteachta (JSIS) i ndáil le costais cúraim sláinte, nach mór a íoc le linn tréimhsí iarghníomhaíochta (glanmhéid a ranníocaíochtaí). Mar a luaitear i nóta **1.5.10**, cuirtear san áireamh le ríomh an dliteanais seo an tréimhse seirbhíse iomlán ghníomhach, ag áirithiú go gcuirtear scéimeanna pinsin agus breoiteachta phlean iarfhostaíochta na foirne san áireamh go comhsheasmhach.

Agus an oibleagáid atá ann, chun tábhacht eacnamaíoch an cháis fholuitigh a léiriú go dílis mar a éilítear le EAR agus IPSAS, á cur san áireamh, níor léirmhíníodh IPSAS 39 ar bhealach níos déine nuair a cheanglaítear na sochair leis na tréimhsí seirbhíse. Dá mbeadh an costas seirbhíse le fabhrú le haghaidh na scéime JSIS thar 10 mbliana i gcás gach oifigigh, seachas an tréimhse de sheirbhís ghníomhach an fhostaí, is méadú de EUR 1,2 billiún a bheadh i dtionchar cur chuige den sórt sin maidir leis an oibleagáid sochair shainithe ag deireadh na bliana. Mar sin féin, mar a tugadh le fios cheana féin, ní thiocfadh an cur chuige níos déine seo le saintréith cháilíochtúil an léirithe dhílis agus, dá bhrí sin, ní mheasfar go soláthródh sé faisnéis iontaofa i gcomhréir le EAR 1 agus Creat Coincheapúil IPSAS. Braitheann an meastachán seo go mór ar fhorbairt stádas riaracháin na foirne reatha (go háirithe, maidir le líon na mball foirne ar chonarthaí ar théarma seasta a mheastar a bheidh ina n-oifigigh sa todhchaí).

2.9.2. *Gluaiseacht i luach láithreach oibleagáid sochair shainithe shochair na bhfostaithe*

Is é luach láithreach oibleagáide sochair shainithe íocaíochtaí lascainithe todhchaí a bhfuil coinne leo a éilítear chun an oibleagáid a leanann as seirbhís fostaithe sna tréimhsí reatha agus i dtréimhsí roimhe a shocrú.

Cuirtear anailís ar ghluaiseacht na bliana reatha san oibleagáid sochair shainithe i láthair thíos:

EUR milliún

	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh	Scéimeanna sochair scoir eile	Comhscéim Árachais Breoiteachta	Iomlán
Luach láithreach an 31.12.2023	**82 718**	**1 808**	**6 735**	**91 261**
Sainaitheanta sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais				
Costas Seirbhíse Reatha	*2 839*	*76*	*241*	*3 156*
Costas úis	*2 480*	*53*	*209*	*2 742*
Costas Seirbhíse roimhe seo	–	*(3)*	–	*(3)*
Sainaitheanta i nglansócmhainní				
Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe				
(Gnóthachain)/caillteanais achtúireacha ó taithí	*(1 542)*	*138*	*(119)*	*(1 523)*
(Gnóthachain)/caillteanais achtúireacha ó toimhdí déimeagrafacha	*308*	*3*	*18*	*329*
(Gnóthachain)/caillteanais achtúireacha ó toimhdí airgeadais	*339*	*(52)*	*(102)*	*185*
Eile				
Sochair íoctha	*(2 378)*	*(82)*	*(131)*	*(2 591)*
Luach láithreach an 31.12.2024	**84 765**	**1 942**	**6 850**	**93 557**

Is é costas na seirbhíse reatha an méadú ar luach láithreach na hoibleagáide sochair shainithe a thagann as seirbhís fostaí reatha sa bhliain reatha.

Tagraíonn costas úis don mhéadú le linn na tréimhse ar luach láithreach oibleagáide sochair shainithe toisc go bhfuil na sochair tréimhse amháin níos gaire don tsocraíocht.

Tagraíonn gnóthachain agus caillteanais achtúireacha ó thaithí d'éifeachtaí na ndifríochtaí idir an méid a raibh coinne leis de réir na dtoimhdí a rinneadh sa bhliain roimhe sin le haghaidh 2024 agus an méid a tharla i ndáiríre in 2024. Léirítear leis an ítim seo freisin tionchar na nuatheachtaithe (baill foirne atá i láthair sa chleachtadh reatha ach nach raibh i láthair sa cheann roimhe sin).

Maidir le gnóthachain agus caillteanais achtúireacha de bharr athruithe ar luachanna na dtoimhdí achtúireacha (athróga déimeagrafacha amhail an ráta athraithe fostaithe agus an ráta mortlaíochta agus athróga airgeadais amhail rátaí lascaine agus méaduithe ar thuarastail a bhfuil coinne leo), tagann siad chun cinn nuair a thugtar na luachanna measta ar na toimhdí sin cothrom le dáta chun na bundálaí atá ann a léiriú.

Íoctar sochair (mar shampla, pinsin nó aisíocaíochtaí a bhaineann le costais leighis) le linn na bliana de réir rialacha na scéime. Nuair a íoctar na sochair seo bíonn laghdú ar an oibleagáid sochair shainithe.

2.9.3. *Sócmhainní plean*

EUR milliún

	Scéimeanna sochair scoir eile	Comhscéim Árachais Breoiteachta	Iomlán
Luach láithreach an 31.12.2023	**34**	**419**	**453**
Glanghluaiseacht i sócmhainní plean	*(11)*	*19*	*8*
Luach láithreach an 31.12.2024	**23**	**438**	**461**

2.9.4. *Toimhdí achtúireacha – sochair fostaithe*

Taispeántar na príomhthoimhdí achtúireacha a úsáidtear i luacháil an dá scéim sochair fostaithe de chuid an Aontais thíos:

	2024	2023
Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh		
Ráta lascaine ainmniúil	*3,3 %*	*3,0 %*
An ráta boilscithe a bhfuil coinne leis	*2,0 %*	*2,2 %*
Fíor-ráta lascaine	*1,3 %*	*0,8 %*
An ráta, de mhéaduithe ar thuarastail amach anseo, a bhfuil coinne leis	*1,3 %*	*1,1 %*
Aois scoir	*63/64/66*	*63/64/66*
Comhscéim Árachais Breoiteachta		
Ráta lascaine ainmniúil	*3,3 %*	*3,1 %*
An ráta boilscithe a bhfuil coinne leis	*2,0 %*	*2,2 %*
Fíor-ráta lascaine	*1,3 %*	*0,8 %*
An ráta, de mhéaduithe ar thuarastail amach anseo, a bhfuil coinne leis	*1,3 %*	*1,1 %*
Rátaí treochta maidir le costas leighis	*1,6 %*	*1,7 %*
Aois scoir	*63/64/66*	*63/64/66*

Tá rátaí básmhaireachta le haghaidh 2024 bunaithe ar Thábla Saolré Státseirbhísigh an Aontais – EULT 2023 arna thabhairt cothrom le dáta, lena n-ionchorpraítear treocht dhinimiciúil sna 18 mbliana amach romhainn.

Cinntear an ráta lascaine ainmniúil mar luach táirgeachta chúpón nialasach an Euro (le haibíocht de 18 bliana amhail Nollaig 2024 le haghaidh PSEO, agus 19 bliana le haghaidh na Comhscéime Árachais Breoiteachta). Is é an ráta boilscithe a úsáidtear an ráta boilscithe a bhfuil coinne leis thar an tréimhse choibhéiseach: faightear an boilsciú meá ar mheá trí chomparáid a dhéanamh idir torthaí bannaí rialtais atá nasctha le boilsciú agus torthaí gnáthbhannaí rialtais, ar bannaí de chuid na bpríomh-mhargaí airgeadais Eorpacha iad. Ríomhtar an fíor-ráta lascaine ón ráta lascaine ainmniúil agus an ráta boilscithe fadtéarmach a bhfuil coinne leis.

2.9.5. *Anailís íogaireachta*

Tá an anailís íogaireachta bunaithe ar ionsamhlúcháin, a athraíonn luach na dtoimhdí lena mbaineann, fad a fhanann gach rud eile cothrom.

Íogaireacht Scéim Pinsin Oifigigh Eorpacha

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0,1 %) ar an bhfíor-ráta lascaine toimhdithe:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %
Oibleagáid sochair shainithe	*(1 516)*	*1 558*	*(1 541)*	*1 585*

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0,1 %) ar na méaduithe ar thuarastail a bhfuil coinne leo:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %
Oibleagáid sochair shainithe	*1 514*	*(1 476)*	*1 532*	*(1 493)*

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de bhliain amháin ar an aois scoir thoimhdithe:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin
Oibleagáid sochair shainithe	*(799)*	*1 109*	*(795)*	*1 076*

Íogaireacht na Comhscéime Árachais Breoiteachta

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe ar na rátaí treochta maidir le costais thoimhdithe leighis:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %
Comhiomlán chomhchodanna an chostais seirbhíse reatha agus an chostais úis maidir le glanchostais leighis tráthrialta iarfhostaíochta	*11*	*(11)*	*12*	*(12)*
Oibleagáid sochair shainithe	*166*	*(162)*	*166*	*(162)*

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0,1 %) ar an ráta lascaine ainmniúil toimhdithe:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %
Oibleagáid sochair shainithe	*(130)*	*133*	*(132)*	*135*

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de dheich mbonnphointe (0,1 %) ar na méaduithe ar thuarastail a bhfuil coinne leo:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %	Méadú 0,1 %	Laghdú 0,1 %
Oibleagáid sochair shainithe	*(27)*	*26*	*(25)*	*25*

Bheadh na héifeachtaí a leanas ag athrú de bhliain amháin ar an aois scoir thoimhdithe:

EUR milliún

	2024		2023	
	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin	Méadú de bhliain amháin	Laghdú de bhliain amháin
Oibleagáid sochair shainithe	*(185)*	*197*	*(188)*	*199*

2.10. **SOLÁTHAIRTÍ**

EUR milliún

	Méid an 31.12.2023	Forálacha breise	Méideanna neamhús-áidte arna bhfreaschur	Méideanna arna n-úsáid	Aistriú idir catagóirí	Athrú ar an meastachán	Méid an 31.12.2024
Cásanna dlí:							
Talmhaíocht	*1*	*204*	*–*	*(1)*	*–*	*–*	*204*
Eile	*823*	*11*	*(197)*	*(536)*	*–*	*0*	*100*
Díchóimeáil ar shuíomh núicléach	*1 768*	*–*	*–*	*(46)*	*–*	*75*	*1 796*
Idirghabhálaithe	*1*	*7 082*	*(1)*	*–*	*–*	*0*	*7 082*
Eile	*742*	*137*	*(228)*	*(16)*	*–*	*(2)*	*633*
Iomlán	**3 334**	**7 434**	**(426)**	**(599)**	**–**	**73**	**9 816**
Neamhreatha	**2 102**	**204**	**(12)**	**(23)**	**(63)**	**73**	**2 280**
Reatha	**1 233**	**7 230**	**(414)**	**(576)**	**63**	**(0)**	**7 536**

Is méideanna a mheastar go beacht, a eascraíonn as teagmhais roimhe seo, iad soláthairtí ar dócha go n-íocfar ó bhuiséad an Aontais iad sa todhchaí.

Forálacha airgeadais

Is forálacha iad na breiseanna le haghaidh ECL maidir le gealltanais iasachta MFA faoi ULCM (féach nóta **2.4.1.1**). An 31 Nollaig 2024, bhí gealltanas neamh-inchúlghairthe tugtha ag an Aontas EUR 18,1 billiún a eisíoc leis an Úcráin. Eisíocfar an iasacht sin in 2025. De réir na gcaighdeán cuntasaíochta, ní mór don Aontas ECL a aithint mar fhoráil tráth an ghealltanais neamh-inchúlghairthe.

Cásanna dlí

Is é seo meastachán ar na méideanna is dócha a bheidh le híoc amach tar éis dheireadh na bliana i ndáil le roinnt cásanna leanúnacha dlí. Baineann an Talmhaíocht le gníomhaíochtaí dlíthiúla Ballstát in aghaidh chinntí imréitigh comhréireachta le haghaidh CERT agus CETFT.

Díchóimeáil ar shuíomh núicléach

Amhail 2017, tugadh an bunús le haghaidh an tsoláthair cothrom le dáta de réir *'JRC Decommissioning & Waste Management Programme Strategy (D&WMP) – Updated in 2017'* [Straitéis JRC um an gClár um Dhíchoimisiúnú agus um Bainistíocht Dramhaíola – arna nuashonrú in 2017']. Rinneadh an t-athbhreithniú ar an straitéis seo, chomh maith le riachtanais an bhuiséid agus na foirne, in éineacht le Sainghrúpa neamhspleách D&WMP. Léiríonn sé an meastachán is fearr atá ar fáil maidir leis an mbuiséad agus an fhoireann a theastaíonn chun díchoimisiúnú láithreán JRC in Ispra, Geel, Karlsruhe agus Petten a thabhairt i gcrích.

I gcomhréir le rialacha cuntasaíochta an Aontais, tá an soláthar seo innéacsaithe le haghaidh boilsciú agus ansin tá sé lascainithe chuig a ghlanluach láithreach (ag úsáid an chuair bhabhtála euro). Amhail an 31 Nollaig 2024, bhí soláthar de EUR 1 796 mhilliún ann, arna roinnt idir méideanna a raibh coinne lena n-úsáid in 2025 (EUR 38 milliún) agus ina dhiaidh sin (EUR 1 758 milliún).

Ní mór a lua go bhféadfadh éiginnteachtaí móra, a bhaineann go dlúth le pleanáil fhadtéarmach díchoimisiúnaithe núicléach, difear a dhéanamh don mheastachán seo, a d'fhéadfadh méadú go mór sa todhchaí. Baineann na príomhfhoinsí éiginnteachta le staid deiridh an láithreáin díchoimisiúnaithe, na n-ábhar núicléach, na ngnéithe a bhaineann le bainistíocht dramhaíola agus diúscairt, creataí rialála náisiúnta neamhiomlána, nó cinn nach bhfuil go hiomlán sainithe, próisis cheadúnaithe chasta fhadálacha agus forbairtí todhchaí maidir le margadh tionsclaíoch an díchoimisiúnaithe.

2.11. **DLITEANAIS AIRGEADAIS**

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha			
Dliteanais airgeadais ar chostas amúchta	*2.11.1*	*539 522*	*430 633*
Dliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	*2.4.2.2*	*13*	*8*
Dliteanais ráthaíochta airgeadais	*2.11.2*	*39*	*131*
		539 575	**430 771**
Reatha			
Dliteanais airgeadais ar chostas amúchta	*2.11.1*	*55 904*	*21 424*
Dliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh	*2.4.2.2*	*84*	*52*
Dliteanais ráthaíochta airgeadais	*2.11.2*	*6 340*	*6 137*
		62 328	**27 613**
Iomlán		**601 903**	**458 385**

2.11.1. *Dliteanais airgeadais ar chostas amúchta*

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Iasachtaí	*2.11.1.1*	*594 028*	*450 561*
Dliteanais airgeadais eile	*2.11.1.2*	*1 398*	*1 496*
Iomlán		**595 426**	**452 057**
Neamhreatha		*539 522*	*430 633*
Reatha		*55 904*	*21 424*

2.11.1.1. Iasachtaí

EUR milliún

	Cur Chuige Cistiúcháin Aontaithe	SURE	EFSM	BOP	MFA	Euratom	Iomlán
Iomlán an 31.12.2023	*292 728*	*98 984*	*43 095*	*201*	*15 238*	*314*	*450 561*
Iasachtaíocht nua - ainmniúil	*194 472*	*–*	*1 800*	*–*	*145*	*–*	*196 417*
Aisíocaíochtaí	*(50 404)*	*–*	*(2 600)*	*–*	*(600)*	*(13)*	*(53 617)*
Athruithe ar an luach de réir na leabhar	*832*	*(145)*	*2*	*0*	*(21)*	*(0)*	*667*
Iomlán an 31.12.2024	**437 628**	**98 839**	**42 297**	**201**	**14 762**	**301**	**594 028**
Neamhreatha	*393 285*	*90 539*	*39 517*	*–*	*14 624*	*300*	*538 266*
Reatha	*44 342*	*8 300*	*2 780*	*201*	*138*	*0*	*55 762*

EUR 601,3 billiún a bhí i méid ainmniúil na n-iasachtaíochtaí an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 458,5 billiún). Is eisiúintí bannaí fadtéarmacha iad formhór na n-iasachtaíochtaí, cé is moite de chistiú aontaithe i gcás ina bhfuil Billí gearrthéarmacha an Aontais EUR 23,1 billiún freisin (2023: EUR 15,2 billiún) a eisíodh. EUR 142,8 billiún (ainmniúil) a bhí sa ghlaniasachtaíocht nua in 2024.

Is idirbhearta 'droim le droim' iad na méideanna a fuarthas ar iasacht le haghaidh iasachtaí SURE, EFSM, BOP, Euratom agus MFA a síníodh roimh 2023, rud a chiallaíonn go n-eisíonn an tAontas banna tiomnaithe chun comhaontú iasachta sonrach a chistiú, ar na téarmaí agus na coinníollacha céanna – féach nóta **2.4.1.1**.

Leis an 'gcistiú aontaithe' maoinítear iasachtaí NGEU agus tacaíocht neamh-inaisíoctha chomh maith leis an tSaoráid don Úcráin agus iasachtaí MFA a síníodh ó 2023 ar aghaidh.Úsáideann an Coimisiún cur chuige cistiúcháin chomhthiomsaithe i gcás nach bhfuil an iasachtaíocht á cistiú go díreach le heisíocaíochtaí sonracha. Ina ionad sin, eisítear an fiachas de réir plean iasachta bliantúil, trí bhannaí fadtéarmacha agus billí gearrthéarmacha. Úsáideann an Coimisiún ceantanna agus sindeacáitiú chun na hurrúis sin a eisiúint. Ansin, cuireann sé na costais ar aghaidh, i gcomhréir leis an modheolaíocht leithdháilte costas a comhaontaíodh leis na Ballstáit, chuig na Ballstáit le haghaidh na n-iasachtaí agus chuig buiséad an Aontais le haghaidh na tacaíochta neamh-inaisíoctha. Leis an tsolúbthacht chistiúcháin sin, tá gá freisin le maolán leachtachta le haghaidh bainistiú éifeachtúil leachtachta, féach nóta **2.8.2**. I gcomhthéacs na straitéise cistiúcháin aontaithe, eisíonn an tAontas Billí gearrthéarmacha an Aontais (3 go 12 mhí), a fhéadfar a aisíoc le linn na bliana céanna nó na bliana dár gcionn. Tagraíonn an líne 'Aisíocaíochtaí' do EUR 50,2 billiún d'iasachtaí gearrthéarmacha den sórt sin.

Tagraíonn EUR 0,2 billiún eile sa líne 'Aisíocaíochtaí' agus sa líne 'Iasachtaí nua' d'oibríochtaí comhaontuithe athcheannaigh (athcheannach) a thairgeann an tAontas dá phríomhdhéileálaithe ó 2024 ar aghaidh chun éifeachtúlacht agus so-athraitheacht an mhargaidh do Bhannaí an Aontais a fheabhsú.

Comhfhreagraíonn an líne 'athruithe ar an luach de réir na leabhar' don athrú ar ús fabhraithe agus do na hathruithe ar phréimheanna/lascainí (préimheanna/lascainí nua agus amúchadh).

Ráthaítear aisíocaíocht na n-iasachtaí thuasluaite le buiséad an Aontais ar deireadh – féach nóta **2.4.1.1**.

2.11.1.2. Dliteanais airgeadais eile

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Neamhreatha		
Dliteanais léasa airgeadais	*605*	*750*
Foirgnimh a n-íoctar astu i dtráthchodanna	*283*	*288*
Ranníocaíochtaí a bhfuil coinníollacha ag gabháil leo	*234*	*177*
Eile	*134*	*129*
	1 256	**1 343**
Reatha		
Dliteanais léasa airgeadais	*79*	*91*
Foirgnimh a n-íoctar astu i dtráthchodanna	*55*	*55*
Ranníocaíochtaí a bhfuil coinníollacha ag gabháil leo	*8*	*7*
Eile	–	–
	142	**153**
Iomlán	**1 398**	**1 496**

Dliteanais léasa airgeadais

EUR milliún

	Méideanna atá le híoc sa todhchaí			
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Dliteanas Iomlán
Talamh agus foirgnimh	*77*	*279*	*321*	*677*
Sócmhainní seasta eile	*2*	*5*	–	*7*
Iomlán an 31.12.2024	**79**	**283**	**321**	**683**
Gné úis	*24*	*77*	*72*	*173*
Iomlán na n-íocaíochtaí íosta léasa sa todhchaí an 31.12.2024	**102**	**361**	**393**	**856**
Iomlán na n-íocaíochtaí íosta léasa sa todhchaí amhail an 31.12.2023	*121*	*448*	*453*	*1 022*

Beidh ar bhuiséid sa todhchaí méideanna a bhaineann le léasanna agus foirgnimh thuas a chistiú.

Baineann ranníocaíochtaí lena ngabhann coinníollacha le ranníocaíochtaí ó na Ballstáit agus ó dheontóirí eile le cláir an Aontais, go háirithe le InvestEU (féach nóta **4.1.1**), trína bhfuil oibleagáid ar an Aontas aon chiste nár úsáideadh a thabhairt ar ais don ranníocóir.

2.11.2. *Dliteanais ráthaíochta airgeadais*

EUR milliún

	31.12.2024		31.12.2023	
	Ráthaíocht airgeadais infhaighte (Nóta 2.6.2)	Dliteanas ráthaíochta airgeadais	Ráthaíocht airgeadais infhaighte (Nóta 2.6.2)	Dliteanas ráthaíochta airgeadais
Cláir ráthaíocht bhuiséadach an Aontais				
Ráthaíochtaí ELM BEI	*19*	*1 862*	*51*	*2 170*
Ráthaíocht CEIS	*1 345*	*1 402*	*1 789*	*1 863*
Ráthaíocht CEFI	*7*	*192*	*4*	*196*
Ráthaíocht InvestEU	*190*	*1 606*	*117*	*920*
Ráthaíocht NDICI EU	*30*	*582*	*10*	*367*
an Ráthaíocht don Úcráin	*10*	*61*	–	–
	1 600	**5 707**	**1 970**	**5 515**
Cláir ionstraimí airgeadais an Aontais				
COSME	–	*304*	*0*	*338*
Fís 2020	*6*	*198*	*9*	*266*
Eile	*23*	*171*	*27*	*149*
	29	**673**	**36**	**753**
Iomlán	**1 629**	**6 379**	**2 006**	**6 268**
Neamhreatha	*1 324*	*39*	*1 666*	*131*
Reatha	*306*	*6 340*	*340*	*6 137*

Cuireann an tAontas olltíolacadh na gconarthaí ráthaíochta airgeadais i bhfeidhm, i gcás ina sainaithnítear an t-ioncam atá le fáil go fóill faoin ráthaíocht mar chuid ina ráthaíocht airgeadais infhaighte (arna cur i láthair faoi cheannteideal na suimeanna infhaighte malairte – féach nóta **2.6.2**) agus sainaithnítear dliteanas ráthaíochta airgeadais mar ní a léiríonn dliteanas an Aontais as éilimh ar ráthaíochtaí sa todhchaí a chumhdach.

Cé go bhfuil dliteanais ráthaíochta airgeadais ELM agus CEIS fós suntasach, tá méadú ag teacht i gcónaí ar na ráthaíochtaí faoi chláir nua sa CAI sin, is é sin InvestEU, ICFCI, agus ráthaíocht na hÚcráine in 2024, mar gheall ar shíniú oibríochtaí nua ag comhpháirtithe cur chun feidhme an Aontais (féach freisin nóta **4.1.1**).

Cé is moite de ráthaíocht CEIS, i gcás ina bhfuil an tAontas i dteideal luach saothair ionchasach – a aithnítear mar ráthaíocht airgeadais infhaighte – lena gcumhdaítear an dliteanas den chuid is mó, i gcás na gclár atá fágtha ní chumhdaíonn na hioncaim ionchasacha ach codán beag den ráthaíocht. Is é is cúis leis sin sciar ard d'fhóirdheonú an Aontais do na cláir sin, go háirithe na cláir sin a sholáthraítear do mhaoiniú ardriosca do FBManna nó d'earnáil na nuálaíochta, chomh maith le ráthaíochtaí do thionscadail i dtíortha i mbéal forbartha.

2.12. **SUIMEANNA INÍOCTHA**

EUR milliún

	Ollmhéid	Coigeartuithe	Glanmhéid an 31.12.2024	Ollmhéid	Coigeartuithe	Glanmhéid an 31.12.2023
Costas na n-éileamh agus na sonrasc a fuarthas ó:						
Ballstáit						

EUR milliún

	Ollmhéid	Coigeartuithe	Glanmhéid an 31.12.2024	Ollmhéid	Coigeartuithe	Glanmhéid an 31.12.2023
CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	*269*	*(0)*	*269*	*300*	*(0)*	*300*
CFRE agus Ciste Comhtháthaithe	*6 036*	*(2 258)*	*3 778*	*7 251*	*(1 995)*	*5 256*
CSE	*2 156*	*(447)*	*1 708*	*2 062*	*(310)*	*1 752*
STA (NGEU)	*28 016*	*(724)*	*27 292*	*22 427*		*22 427*
Eile	*1 824*	*(318)*	*1 506*	*1 124*	*(225)*	*899*
Eintitis phríobháideacha agus phoiblí	*1 957*	*(334)*	*1 623*	*1 859*	*(407)*	*1 452*
Costas iomlán na n-éileamh agus na sonrasc a fuarthas	**40 258**	**(4 082)**	**36 176**	**35 023**	**(2 937)**	**32 085**
CERT	**15 086**	**N/B**	**15 086**	**12 503**	**N/B**	**12 503**
Suimeanna iníoctha acmhainní dílse	-	**N/B**	-	**3 248**	**N/B**	**3 248**
Suimeanna ilghnéitheacha iníoctha	**3 624**	**N/B**	**3 624**	**2 277**	**N/B**	**2 277**
Eile	**528**	**N/B**	**528**	**402**	**N/B**	**402**
Iomlán	**59 496**	**(4 082)**	**55 414**	**53 453**	**(2 937)**	**50 516**

Áirítear le méideanna iníoctha sonraisc agus éilimh ar chostas a fuarthas ach nach bhfuil íoctha faoi dheireadh na bliana. Aithnítear iad ar dtús tráth a fhaightear na sonraisc nó na héilimh ar chostais le haghaidh na méideanna a iarradh. Coigeartaítear na méideanna iníoctha ansin ionas nach léireoidh siad ach na méideanna a nglactar leo tar éis athbhreithniú na gcostas, agus na méideanna a mheastar a bheith incháilithe. Tá na méideanna a mheastar a bheith neamh-incháilithe sa cholún 'Coigeartuithe'; baineann na méideanna is mó le gníomhaíochtaí struchtúracha.

Léiríonn an méadú EUR 4,9 billiún ar shuimeanna iníoctha STA go bhfuarthas níos mó iarrataí ar íocaíocht i dtreo dheireadh na bliana a raibh an measúnú ar gharspriocanna agus spriocanna fós ar feitheamh ina leith.

Baineann an méadú ar shuimeanna iníoctha CERT le hathroinnt iomlán dhliteanais CERT idir suimeanna iníoctha agus muirir fhabhraithe. Tá dliteanais iomlána CERT fós réasúnta cobhsaí ag EUR 40 672 mhilliún in aghaidh EUR 40 843 mhilliún sa bhliain roimhe sin. In 2024, tá na méideanna a éilíodh, a bhfuil cuntas orthu mar shuimeanna iníoctha, níos airde ná mar a bhí in 2023, agus tá laghdú comhchosúil tagtha ar na fabhruithe.

Foráiltear le Rialachán na bhForálacha Coiteanna (Rialacháin (AE) 1303/2013 ([27]) agus (AE) 2021/1060 ó Pharlaimint ([28]) na hEorpa agus ón gComhairle) is infheidhme maidir leis na Cistí Struchtúracha (CFRE agus CSE), leis an gCiste Comhtháthaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh (CEMI) go gcosnófar buiséad an Aontais trí bhíthin coinneáil chórasach ar na híocaíochtaí eatramhacha a dhéantar. Faoi mhí Feabhra tar éis dheireadh bhliain chuntasaíochta Rialachán na bhForálacha Coitianta (1 Iúil – 30 Meitheamh), bíonn an timthriall rialála tugtha i gcrích, trí fhíoruithe bainistíochta ag na húdaráis bhainistíochta agus iniúchtaí ag na húdaráis iniúchóireachta. Déanann an Coimisiún scrúdú ar na doiciméid dhearbhaithe agus na cuntais a sholáthraíonn na húdaráis ábhartha sna Ballstáit. Ní dhéantar íocaíocht / aisghabháil an iarmhéid dheiridh ach tar éis chríoch an mheasúnúcháin seo agus nuair a ghlactar leis na cuntais. EUR 9,3 billiún a bhí sa mhéid iomlán a coinníodh de réir an tsoláthair seo faoi dheireadh 2024. Meastar go bhfuil cuid den mhéid sin (EUR 1,1 billiún) neamh-incháilithe ar bhonn na faisnéise a sholáthair na Ballstáit ina gcuntais agus tá sé sa cholún 'Coigeartuithe' freisin.

([27]) Rialachán (AE) Uimh. 1303/2013 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Nollaig 2013 lena leagtar síos forálacha coiteanna maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, le Ciste Sóisialta na hEorpa, leis an gCiste Comhtháthaithe, leis an gCiste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh agus lena leagtar síos forálacha ginearálta maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, le Ciste Sóisialta na hEorpa, leis an gCiste Comhtháthaithe agus leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh agus lena n-aisghairtear Rialachán (CE) Uimh. 1083/2006 ón gComhairle (IO L 347, 20.12.2013, lch. 320, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj).

([28]) Rialachán (AE) 2021/1060 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meitheamh 2021 lena leagtar síos forálacha coiteanna maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa, Ciste Sóisialta na hEorpa Plus, an Ciste Comhtháthaithe, an Ciste um Aistriú Cóir agus an Ciste Eorpach Muirí, Iascaigh agus Dobharshaothraithe agus rialacha airgeadais maidir leis na cistí sin agus maidir leis an gCiste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht, an Ciste Slándála Inmheánaí agus an Ionstraim le haghaidh Tacaíocht Airgeadais don Bhainistiú Teorainneacha agus don Bheartas Víosaí (IO L 231, 30.6.2021, lch. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Iarrataí ar réamh-mhaoiniú

Anuas ar na méideanna thuas, faoi dheireadh 2024, bhí EUR 2,1 billiún faighte in iarrataí ar réamh-mhaoiniú agus ní raibh siad íoctha faoi dheireadh na bliana. De réir rialacha cuntasaíochta an Aontais, ní ghearrtar na méideanna sin mar shuimeanna iníoctha.

Suimeanna Iníoctha Acmhainní Dílse

Tagraíonn suimeanna iníoctha acmhainní dílse do ranníocaíochtaí na mBallstát le buiséad an Aontais atá le haisíoc ag deireadh na bliana. Cuirtear buiséid leasaitheacha chun feidhme i gcomhréir le hAirteagal 10a (3) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014. Bhain an t-iarmhéid mór an 31 Nollaig 2023 le glacadh bhuiséad leasaitheach Uimh. 4/2023 an 22 Samhain 2023. De réir na forála dlí sin, tugadh na méideanna a lean ar ais do na Ballstáit ar an gcéad lá oibre de mhí Eanáir 2024. Ní raibh aon bhuiséad leasaitheach comhchosúil ann i mbliana, dá bhrí sin ní raibh aon suim iníoctha den sórt sin ann.

2.13. MUIRIR FABHRAITHE AGUS IONCAM IARCHURTHA

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Muirir fhabhraithe	*66 792*	*76 237*
Ioncam iarchurtha	*159*	*182*
Eile	*140*	*386*
Iomlán	**67 091**	**76 805**

Is é seo a leanas an scoilt i muirir fhabhraithe:

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
STA (NGEU)	*4 371*	*3 709*
CERT	*25 586*	*28 339*
CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	*17 374*	*17 895*
CFRE agus Ciste Comhtháthaithe	*3 101*	*11 052*
CSE	*2 318*	*3 882*
Eile	*14 042*	*11 360*
Iomlán	**66 792**	**76 237**

Tagraíonn muirir fhabhraithe do na costais atá sainaitheanta dá bhfuil an tAontas go fóill ag fanacht le héilimh ar chostas. Baineann an ghluaiseacht is mó leis an mbeartas comhtháthaithe, laghdú EUR 8 mbilliún do CFRE agus do stampaí; CC agus EUR 1,6 billiún do CSE. Tá sé sin amhlaidh mar gheall ar fhabhruithe laghdaitheacha na clárthréimhse 2014-2020 a bhí ann roimhe seo toisc go bhfuil na cláir tar éis dul isteach sa chéim chlabhsúir. Maidir leis an laghdú ar mhuirir fhabhraithe CERT, féach nóta **2.12**.

GLANSÓCMHAINNÍ

2.14. **CÚLCHISTÍ**

EUR milliún

		31.12.2024	31.12.2023
Cúlchistí eile		*986*	*1 052*
Iomlán		**986**	**1 052**

Baineann an méid go príomha le cúlchistí CEGC faoi leachtú (EUR 593 mhilliún) le haghaidh shócmhainní an Chiste Taighde um Ghual agus Cruach, a cruthaíodh i gcomhthéacs dhíscaoileadh CEGC faoi leachtú, chomh maith le cúlchiste Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh, lena n-áirithítear leanúnachas a cuid oibríochtaí (EUR 293 milliún).

2.15. **MÉIDEANNA A BHEIDH LE GLAO Ó NA BALLSTÁIT**

EUR milliún

Méideanna a bheidh le glao ó na Ballstáit an 31.12.2023	**213 221**
Toradh bhuiséad 2023 curtha chun sochair na mBallstát	*633*
Atomhais ar dhliteanais sochar fostaithe	*(1 159)*
Eile	*(94)*
Toradh eacnamaíoch na bliana	*97 208*
Méideanna iomlána a bheidh le glao ó Bhallstáit an 31.12.2024	**309 810**

Léiríonn an méid seo an chuid sin de na caiteachais arna dtabhú ag an Aontas go dtí 31 Nollaig, méideanna nach mór do bhuiséid amach anseo a chistiú. Aithnítear go leor caiteachas faoi rialacha cuntasaíochta maidir le fabhrú i mbliain N cé go bhféadfaí iad a íoc i ndáiríre i mbliain N+1 (nó níos déanaí) agus, dá bhrí sin, go bhféadfaí iad a chistiú ó bhuiséad bhliain N +1 (nó níos déanaí). Toisc go gcuirtear na dliteanais seo san áireamh sna cuntais agus toisc go gcistítear na méideanna comhfhreagracha le buiséid amach anseo, bíonn dliteanais ann ag deireadh na bliana atá i bhfad níos mó na sócmhainní. Baineann na méideanna is mó atá le cur i dtábhacht le hiasachtaíocht i ndáil le tacaíocht neamh-inaisíoctha a tógadh amach faoi NGEU, gníomhaíochtaí CERT agus dliteanais sochair fostaithe.

Ba cheart a lua nach bhfuil aon éifeacht ag an méid thuas ar thoradh an bhuiséid – ba cheart i gcónaí d'ioncam an bhuiséid a bheith cothrom le caiteachas an bhuiséad, nó ba cheart don ioncam a bheith níos mó ná an caiteachas, agus ba cheart aon fhuílleach ioncaim a thabhairt ar ais do na Ballstáit.

Baineann na hatomhais i ndliteanais sochair fostaithe le gnóthachain agus caillteanais achtúireacha a eascraíonn as luacháil achtúireach na dliteanas sin.

Tharla an méadú suntasach ar na méideanna atá le glao ó na Ballstáit sna blianta atá caite mar gheall ar an iasachtaíocht i ndáil le tacaíocht neamh-inaisíoctha a fuarthas faoi NGEU sa tréimhse sin go príomha.

3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS AN RÁITEAS MAIDIR LE FEIDHMÍOCHT AIRGEADAIS

IONCAM

IONCAM Ó IDIRBHEARTA NEAMH-MHALAIRTE: ACMHAINNÍ DÍLSE

3.1. ACMHAINNÍ OIN

Is é ioncam na n-acmhainní dílse príomhghné ioncam oibriúcháin an Aontais. Is é ioncam OIN (ollioncam náisiúnta) an chatagóir is suntasaí de na ceithre chatagóir d'acmhainní dílse. Toibhítear céatadán aonfhoirmeach ar OIN gach Ballstáit. Cothromaíonn ioncam OIN ioncam agus caiteachas, i.e. cistíonn sé an chuid den bhuiséad nach gcumhdaítear le foinsí eile ioncaim. Mínítear an laghdú ar ioncam OIN in 2024 i gcomparáid le 2023 den chuid is mó trí laghdú ar na riachtanais leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

3.2. ACMHAINNÍ DÍLSE TRAIDISIÚNTA

Baineann acmhainní dílse traidisiúnta le dleachtanna custaim go príomha, nuair a choinníonn Ballstáit, trí bhíthin costais bhailiúcháin, 25 % de na méideanna. Mar sin de, is iad na figiúirí thuas glanmhéid na hasbhainte sin. Léiríonn leibhéal na ndleachtanna allmhairiúcháin go bunúsach an teaglaim de luaineachtaí i luach na n-allmhairí ó lasmuigh den Aontas agus athruithe ar an gcomhtharaif, a íslíodh go minic tar éis na caibidlíochta laistigh den Eagraíocht Dhomhanda Trádála, agus comhaontuithe sonracha lena ndeonaítear fabhair tharaife do chomhpháirtithe trádála áirithe nó do tháirgí áirithe. Dá bhrí sin, braitheann an leibhéal freisin ar an staid eacnamaíoch i gcoitinne, ar leibhéal na bpraghsanna domhanda agus ar thionchar na rátaí malairte.

3.3. ACMHAINNÍ CBL

Ríomhtar acmhainn dhílis CBL bunaithe ar bhoinn CBL na mBallstát, atá comhchuibhithe chun na críche sin i gcomhréir le rialacha an Aontais. Tá glaoráta aonfhoirmeach de 0,30 % i bhfeidhm maidir le méid iomlán gach Ballstáit in admhálacha CBL arna mbailiú le haghaidh gach soláthair inchánaigh arna roinnt ar mheán ualaithe an ráta CBL. Tá uasteorainn de 50 % de OIN gach Ballstáit ar an mbonn CBL.

3.4. ACMHAINNÍ DÍLSE BUNAITHE AR PHLAISTEACH

Tá feidhm ag glaoráta aonfhoirmeach EUR 0,80 in aghaidh an chileagraim maidir le meáchan na dramhaíola ó phacáistíocht phlaisteach a ghintear i ngach Ballstát nach ndéantar athchúrsáil uirthi. An dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach n-athchúrsáiltear i mbliain ar leith, ríomhtar í mar an difríocht idir an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a ghintear agus an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a athchúrsáiltear an bhliain sin i mBallstát. Tá an Bhulgáir, an Chipir, an Chróit, an Eastóin, an Ghréig, an Iodáil, an Laitvia, an Liotuáin, Málta, an Pholainn, an Phortaingéil, an Rómáin, an tSeicia, an tSlóivéin, an tSlóvaic, an Spáinn agus an Ungáir, i dteideal laghduithe cnapshuime bliantúla sonracha a fháil ina ranníocaíochtaí acmhainní dílse ó dhramhaíl phlaisteach faoi seach. Tugadh an acmhainn dhílis réasúnta nua sin isteach in 2021 le teacht i bhfeidhm an Chinnidh nua maidir le hAcmhainní Dílse (Cinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle) ([29]).

IONCAM Ó IDIRBHEARTA NEAMH-MHALAIRTE: AISTRITHE

3.5. FÍNEÁLACHA

Ioncam EUR 4 039 milliún (2023: EUR 1 748 milliún) a bhaineann go príomha le fíneálacha a d'fhorchuir an Coimisiún ar chuideachtaí as rialacha iomaíochta an Aontais a shárú (EUR 3 509 milliún) agus fíneálacha a forchuireadh ar na Ballstáit as dlí an Aontais a shárú (EUR 527 milliún).

([29]) Cinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 maidir le córas acmhainní dílse an Aontais Eorpaigh agus lena n-aisghairtear Cinneadh 2014/335/AE, Euratom (IO L 424, 15.12.2020, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

3.6. **AISGHABHÁIL CAITEACHAS**

EUR milliún

	2024	2023
Bainistíocht chomhroinnte	*755*	*691*
Bainistíocht dhíreach	*157*	*102*
Bainistíocht indíreach	*44*	*10*
Iomlán	**957**	**803**

Léiríonn an ceannteideal seo orduithe gnóthaithe arna n-eisiúint ag an gCoimisiún, den chuid is mó, a íoctar nó a fhritháirítear in aghaidh (i.e. a asbhaint as) íocaíochtaí ina dhiaidh sin a thaifeadtar i gcóras cuntasaíochta an Choimisiúin. Eisítear na horduithe gnóthaithe chun caiteachas a íocadh amach as buiséad an Aontais roimhe seo a aisghabháil. Tá aisghabhálacha bunaithe ar rialuithe, iniúchtaí nó anailís incháilitheachta agus, dá bhrí sin, cosnaíonn na hoibríochtaí seo buiséad an Aontais ar chaiteachas arna thabhú de shárú ar an dlí.

Áirítear leis sin orduithe gnóthaithe arna n-eisiúint ag Ballstáit do thairbhithe chaiteachas CERT, chomh maith le héagsúlacht sna meastacháin ioncaim fhabhraithe ó dheireadh na bliana roimhe sin go dtí deireadh na bliana reatha.

Léiríonn na méideanna atá sa tábla thuas an t-ioncam arna shaothrú le heisiúint orduithe gnóthaithe. Mar gheall air sin, ní féidir leis na figiúirí seo na bearta ar fad a dhéantar chun buiséad an Aontais a chosaint a léiriú, agus ní léiríonn siad sin, go háirithe i gcás an bheartais chomhtháthaithe nuair a bhíonn sásraí sonracha i bhfeidhm chun ceartú an chaiteachais neamh-incháilithe a áirithiú, nach mbaineann le heisiúint ordú gnóthaithe den chuid is mó. Cosnaítear buiséad an Aontais le haistarraingtí caiteachais agus aisghabhálacha réamh-mhaoiniúcháin chomh maith. Is iad aisghabhálacha bainistíochta comhpháirtí a dhéanann suas formhór an iomláin:

Talmhaíocht CERT agus forbairt tuaithe

Faoi chuimsiú CERT agus CETFT, is ceartúcháin airgeadais don bhliain agus aisíocaíochtaí arna ndearbhú ag Ballstáit agus arna n-aisghabháil le linn na bliana, chomh maith le glanmhéadú ar mhéideanna gan íoc atá le haisghabháil ag deireadh na bliana a bhaineann le calaois agus neamhréireachtaí atá dearbhaithe ag Ballstáit iad na méideanna a thugtar mar ioncam na bliana faoin gceannteideal seo.

An beartas comhtháthaithe

Na príomh-mhéideanna a bhaineann le beartas comhtháthaithe atá sna méideanna a bhfuil sé i gceist ag an gCoimisiún iad a aisghabháil ó na Ballstáit. Déanfar an aisghabháil tar éis scrúdú agus ghlacadh na gcuntas bliantúil arna gcur isteach ag na Ballstáit go luath in 2025. Go bunúsach, léiríonn na méideanna atá le haisghabháil an difríocht idir méideanna a dearbhaíodh de bheith incháilithe le linn na bliana cuntasaíochta agus na méideanna a deimhníodh de bheith incháilithe i gcuntais bhliantúla na mBallstát. Ciallaíonn méid íseal gur chumasaigh na rialuithe a bhí i bhfeidhm ar leibhéal na mBallstát brath méideanna neamh-incháilithe go luath sa phróiseas.

3.7. **AN COMHAONTÚ UM THARRAINGT SIAR IDIR AN tAONTAS EORPACH AGUS AN RÍOCHT AONTAITHE**

Baineann an t-ioncam sin leis na glanmhéideanna atá dlite ón Ríocht Aontaithe faoin gComhaontú um Tharraingt Siar a síníodh tar éis di imeacht as an Aontas in 2020 (féach nóta **2.6.1.2**), arna gcoigeartú gach bliain i gcomhréir le ceanglais an Chomhaontaithe. In 2024, ní raibh aon ioncam ann a d'eascair as Comhaontú um Tharraingt Siar na Ríochta Aontaithe; Ina ionad sin, aithníodh costas.

3.8. **IONCAM EILE Ó IDIRBHEARTA NEAMH-MHALAIRTE**

EUR milliún

	2024	2023
Rannchuidithe ó na Ballstáit:		
An Ciste Nuálaíochta	*2 297*	*1 812*
Cabhair sheachtrach	*671*	*165*
InvestEU	*207*	*179*
Cánacha agus ranníocaíochtaí na foirne	*1 754*	*1 565*
Ranníocaíocht ó eintitis eile leis an gCoimisiún Eorpach	*6 393*	*3 456*
Ranníocaíocht ó CSTE, ó thríú tíortha agus ó thíortha aontachais	*4 527*	*1 770*
Aistriú sócmhainní	*307*	*280*
Coigeartuithe buiséadacha	*(6 169)*	*(1 058)*
Coigeartú na soláthairtí	*426*	*407*
Eile	*261*	*224*
Iomlán	**10 673**	**8 800**

Is ioncaim a bhaineann go príomha le díol liúntais astaíochtaí atá le húsáid chun tacú le nuálaíocht i dteicneolaíochtaí ísealcharbóin iad ranníocaíochtaí ó Bhallstáit leis an gCiste don Nuálaíocht. Tá an méadú i gcomparáid le 2023 nasctha leis an méid níos airde lamháltas CTA a díoladh agus a leithdháileadh ar an gCiste don Nuálaíocht. Áirítear go príomha sna ranníocaíochtaí ó na Ballstáit le haghaidh cabhair sheachtrach na ranníocaíochtaí ráta úis le haghaidh iasachtaí MFA+ don Úcráin (EUR 0,6 billiún).

Baineann cánacha agus ranníocaíochtaí leis na hasbhaintí ó thuarastail na foirne go príomha. Is ionann ranníocaíochtaí scoir agus cáin ioncaim agus na méideanna substaintiúla laistigh den chatagóir seo.

Áirítear sna ranníocaíochtaí ó eintitis eile leis an gCoimisiún Eorpach go príomha athshreabha (EUR 0,3 billiún) arna n-aistriú ag BEI faoi Shaoráid Infheistíochta ACC (an Afraic, Muir Chairib agus an tAigéan Ciúin) agus Saoráidí Infheistíochta na dTíortha agus na gCríoch Thar Lear agus ioncam ceantála (EUR 5,9 billiún) arna ghiniúint faoi lamháltais an Chórais Trádála Astaíochtaí, foinse chistiúcháin a tugadh isteach chun tacaíocht bhreise a chur ar fáil do na Ballstáit trí chaibidlí REPowerEU.

EUR 1,1 bhilliún atá sna ranníocaíochtaí ó thíortha CSTE agus áirítear go príomha i ranníocaíochtaí ó thríú tíortha agus ó thíortha aontachais ranníocaíochtaí airgeadais le Fís Eorpach (EUR 2,8 milliún).

Tá an coigeartú buiséadach nasctha go príomha leis na coigeartuithe ar na hacmhainní dílse bunaithe ar CBL agus OIN ó bhlianta airgeadais roimhe sin. Leis an oibríocht sin, athdháileann an Coimisiún iarmhéideanna iomlána CBL agus OIN, bíodh siad deimhneach nó diúltach, ar na Ballstáit i gcomhréir lena n-eochair OIN. Tá an laghdú nasctha le barrachas buiséid níos ísle ón mbliain roimhe sin agus méideanna níos airde le hathdháileadh le haghaidh acmhainní dílse OIN, CBL agus Plaisteach.

Áirítear le hioncam eile ó idirbhearta neamh-mhalairte ranníocaíochtaí Thír Ósta agus Bhallraíocht ITER le Fuinneamh Comhleá, an Comhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt (EUR 68,2 milliún).

IONCAM Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE

3.9. **IONCAM AIRGEADAIS**

EUR milliún

	2024	2023
Ús ar:		
Íocaíochtaí déanacha	*224*	*(121)*
Iasachtaí	*4 129*	*2 305*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	*1 726*	*1 778*
Iasachtaí	*228*	*229*
Eile	*38*	*9*
Ioncam ó FGCanna	*971*	*887*
Gnóthachain ar shócmhainní nó dliteanais airgeadais ag FVSD:		
Neamhdhíorthaigh	*1 490*	*1 695*
Díorthaigh	*165*	*149*
Díbhinní	*31*	*46*
Eile	*4*	*6*
Iomlán	**9 005**	**6 983**

Eascraíonn ioncam úis ar íocaíochtaí déanacha as fíneálacha agus ranníocaíochtaí acmhainní dílse atá dlite agus nach n-íoctar in am go príomha.

Tá méadú tagtha ar na húis ar iasachtaí go príomha mar gheall ar STA/REPowerEU, MFA agus an tSaoráid don Úcráin. I gcás STA/REPower, EUR 2 bhilliún a bhí sna húis in 2024 i gcomparáid le EUR 0,7 billiún sa bhliain roimhe sin. Bhí eisíocaíochtaí nua ann in 2024 agus thuill eisíocaíochtaí an dara leath de 2023 ús bliana iomláine in 2024. I gcás MFA, EUR 0,8 billiún a bhí sna húis i gcomparáid le EUR 0,5 billiún in 2023. Tagann an méadú go príomha ó eisíocaíochtaí MFA+ in 2023, a thuill ús bliana iomláine in 2024. I gcás na Saoráide don Úcráin, EUR 0,2 billiún a bhí sna húis, is saoráid nua é sin le heisíocaíochtaí le linn an dara seimeastar de 2024.

Is éard atá in ioncam úis ó airgead tirim agus ó choibhéisí airgid thirim den chuid is mó EUR 1,2 billiún d'ús ar an gcuntas bainc atá i seilbh BCE chun an comhthiomsú leachtachta a bhaineann leis an gcur chuige cistiúcháin aontaithe a bhainistiú (féach nóta **2.8.2**).

Tagraíonn ioncam úis ó iasachtaí go príomha do SURE agus torthaí ó na rátaí úis éifeachtacha diúltacha le haghaidh eisiúintí áirithe roimhe seo.

Baineann ioncam ó chonarthaí ráthaíochta airgeadais le hamúchadh na ndliteanas ráthaíochta airgeadais go príomha. Is féidir é a léirmhíniú mar scaoileadh an Aontais ó aon dliteanas ráthaíochta don tréimhse ina raibh an tAontas réidh le sealbhóirí na ráthaíochtaí a chúiteamh as a gcaillteanais chreidiúintí. Dá réir sin, léiríonn an tsainaithint ioncaim le haghaidh ráthaíochtaí airgeadais imeacht ama agus an toirt ráthaithe. Tá feidhm ag na hamúchtaí maidir leis an dá chineál ráthaíochta, iad siúd a bhfaightear luach saothair ina leith agus iad siúd nach ngearrann an tAontas aon luach saothair ina leith, nó a ngearrann sé luach saothair ainmniúil ina leith (féach nóta **2.11.2**). As na ráthaíochtaí a íoctar, is é an ráthaíocht CEIS is suntasaí a sholáthraítear do BEI le haghaidh phunann fiachais an Ionú Bonneagair agus Nuálaíochta ('IIW') agus a chomhcheanglaítear le punanna fiachais InvestEU (féach nóta **4.1.1**). In 2024, EUR 242 mhilliún a bhí san ioncam arna shaothrú ag ráthaíocht CEIS i ndáil leis na punanna fiachais comhcheangailte sin.

Déantar an t-ioncam EUR 971 mhilliún a bhaineann le conarthaí ráthaíochta airgeadais a fhritháireamh le caillteanais lagaithe le haghaidh dliteanais ráthaíochta airgeadais arb ionann iad agus EUR 474 mhilliún a bhaineann leis an méid seo a leanas: glaonna ráthaíochta glan ó aisghabhálacha EUR 462 mhilliún agus caillteanais lagaithe neamhréadaithe EUR 12 mhilliún (féach nótaí **3.15** agus **6.6**). Ina theannta sin, tá cláir ráthaíochta airgeadais fóirdheonaithe ag an Aontas (EUR 1 156 mhilliún) trí phréimheanna ráthaíochta ráta margaidh ar bith nó faoina mbun a ghearradh (féach nóta **3.15**). San iomlán, is ionann an glantoradh ó chláir ráthaíochta airgeadais agus easnamh EUR 658 milliún.

Tagraíonn an gnóthachan ó shócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha ag FVSD go príomha don chiste don soláthar coiteann (EUR 0,9 billiún) agus don Chiste don Nuálaíocht (EUR 0,3 billiún). Bhí tionchar dearfach ag na ciorruithe ar an ráta úis ar luach cóir na n-urrús.

3.10. **IONCAM EILE Ó IDIRBHEARTA MALAIRTE**

EUR milliún

	2024	2023
Ioncam ó tháillí le haghaidh soláthar seirbhísí (gníomhaireachtaí)	*855*	*739*
Gnóthachain malairte eachtraí	*325*	*393*
Díol earraí	*58*	*75*
Sciar de ghlantoradh CEI	*83*	*67*
Ioncam a bhaineann le sócmhainní seasta	*907*	*9*
Eile	*364*	*679*
Iomlán	**2 592**	**1 963**

Áirítear le hioncam ó tháillí le haghaidh soláthar seirbhísí táillí údaraithe margaíochta arna ngearradh ag an nGníomhaireacht Leigheasra Eorpach agus táillí trádmharcanna arna mbailiú ag Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh. Is é díol 23 fhoirgneamh de chuid an Choimisiúin sa Bhruiséil is cúis leis an méadú ar ioncam a bhaineann le sócmhainní seasta den chuid is mó – féach nóta **2.2**.

CAITEACHAIS

3.11. **BAINISTÍOCHT CHOMHPHÁIRTEACH**

EUR milliún

Arna cur chun feidhme ag na Ballstáit	2024	2023
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta	*40 267*	*40 716*
An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	*14 779*	*14 605*
Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus an Ciste Comhtháthaithe	*28 833*	*52 429*
Ciste Sóisialta na hEorpa	*18 037*	*17 665*
Eile	*3 854*	*4 251*
Iomlán	**105 770**	**129 667**

Mínítear san aistriú ón gclárthréimhse roimhe seo 2014-2020 go dtí an clárthréimhse reatha 2021-2027 an laghdú EUR 23,6 billiún ar chaiteachais le haghaidh CFRE agus CC: tháinig laghdú suntasach ar na costais a dearbhaíodh don tréimhse 2014-2020 (EUR 30,4 billiún) de réir mar a tháinig deireadh leis an gcur chun feidhme agus de réir mar a chuaigh na cláir isteach sa chéim chlabhsúir. Ag an am céanna, tháinig méadú ar na costais a dearbhaíodh don tréimhse 2021-2027 ach níor tháinig ach EUR 6,9 billiún orthu de réir mar atá na cláir ag dul chun cinn anois.

Baineann speansais eile go príomha leis an gCiste Eorpach Muirí agus Iascaigh (EUR 0,8 billiún), Tearmann agus Imirce (EUR 1,2 billiún), an Ciste um Chabhair Eorpach do na Daoine is Díothaí (EUR 0,4 billiún), chomh maith le Ciste Dlúthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh (EUR 0,4 billiún).

3.12. **BAINISTÍOCHT DHÍREACH**

EUR milliún

	2024	2023
Arna chur chun feidhme ag an gCoimisiún	*79 652*	*45 664*
agus de sin, STA (NGEU)	*65 787*	*36 045*
Arna chur chun feidhme ag Gníomhaireachtaí Feidhmiúcháin an Aontais	*19 126*	*15 897*
Arna gcur chun feidhme ag Cistí Iontaobhais	*194*	*326*
Iomlán	**98 971**	**61 888**

Baineann an méadú ar chaiteachais bainistíochta dírí arna gcur chun feidhme ag an gCoimisiún go príomha le cur chun feidhme STA, an Bheartais Taighde agus na Gníomhaíochta Seachtraí. Baineann an príomhchaiteachas le STA (EUR 65,8 billiún), a bhfuil méadú tagtha air ón mbliain roimhe sin de réir mar a úsáideann na Ballstáit na cistí a sholáthraítear agus de réir mar a bhaintear garspriocanna agus spriocanna amach. Baineann an chuid eile de na méideanna atá faoi bhainistíocht dhíreach go príomha le cur chun feidhme an Bheartais Taighde (EUR 10,6 billiún) agus Gníomhaíochtaí Seachtracha, lena n-áirítear an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta agus a réamhtheachtaithe (EUR 3,7 billiún), chomh maith le tacaíocht neamh-inaisíoctha na Saoráide don Úcráin (EUR 3,4 billiún). Baineann EUR 4,8 billiún breise leis an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa, an ciste bonneagair choiteann chun líonraí cliste a chur in úsáid i réimse an iompair, an fhuinnimh agus na teileachumarsáide.

3.13. **BAINISTÍOCHT INDÍREACH**

EUR milliún

	2024	2023
Arna chur chun feidhme ag gníomhaíochtaí agus comhlachtaí eile an Aontais	*4 388*	*4 226*
Arna chur chun feidhme ag tríú tíortha	*549*	*479*
Arna chur chun feidhme ag eagraíochtaí idirnáisiúnta	*6 090*	*5 610*
Arna chur chun feidhme ag eintitis eile	*5 599*	*4 902*
Iomlán	**16 626**	**15 218**

Faoi chaiteachais bainistíochta indírí, baineann EUR 8,3 billiún le gníomhaíochtaí seachtracha (go príomha i réimsí an réamhaontachais, na cabhrach daonnúla, an chomhair idirnáisiúnta agus na comharsanachta). Baineann EUR 4 bhilliún breise le hiomaíochas na hEorpa a ardú (i réimsí amhail taighde, cláir spáis agus oideachas).

3.14. **COSTAIS FOIRNE AGUS PINSIN**

EUR milliún

	2024	2023
Costais foirne	*9 070*	*8 481*
Costais pinsin	*5 896*	*5 543*
Iomlán	**14 966**	**14 023**

Léiríonn costais phinsin gnéithe de na gluaiseachtaí a tháinig chun cinn tar éis luacháil achtúireach na ndliteanas sochar fostaithe seachas iad siúd a aithnítear i nglansócmhainní. Dá bhrí sin, ní hiad íocaíochtaí pinsin iarbhír na bliana, atá i bhfad níos ísle ag EUR 2,6 billiún.

3.15. **COSTAIS AIRGEADAIS**

EUR milliún

	2024	2023
Caiteachais úis:		
Iasachtaí	*9 780*	*5 762*
Iasachtaí	*159*	*160*
Léasanna airgeadais	*31*	*45*
Eile	*32*	*21*
FGCanna – luach saothair fóirdheonaithe	*1 156*	*762*
Glan-chaillteanais lagaithe an:		
FGCanna	*474*	*263*
Iasachtaí, gealltanais iasachta agus suimeanna infhaighte	*14 134*	*6 812*
Caillteanas ar shócmhainní nó dliteanais airgeadais ag FVSD:		
Neamhdhíorthaigh	*153*	*137*
Díorthaigh	*252*	*104*
Caillteanas modhnaithe	*763*	*100*
Costais chistiúcháin ráthaithe	*151*	*94*
Eile	*140*	*95*
Iomlán	**27 226**	**14 355**

Eascraíonn an méadú EUR 4 bhilliún ar na speansais iasachtaíochta as na gníomhaíochtaí cistiúcháin aontaithe, arbh é EUR 8,4 billiún na húis ina leith i gcomparáid le EUR 4,4 billiún sa bhliain roimhe sin. Is iad na cúiseanna leis sin iasachtaí nua in 2024 agus toisc go raibh ús bliana iomláine ag baint le heisiúintí an dara seimeastar 2023 in 2024.

Is toradh é an speansais úis ar iasachtaí ar idirbhearta SURE áirithe, i gcás inar tugadh cistí a fuarthas ar iasacht tráth rátaí úis diúltacha ar iasacht 'droim le droim' do na Ballstáit, leis na téarmaí agus na coinníollacha céanna.

Chun tuilleadh sonraí a fháil maidir le speansais a bhaineann le ráthaíochtaí airgeadais (FGC), féach nóta **3.9**.

Baineann na glanchaillteanais lagaithe ar iasachtaí, ar ghealltanais iasachta agus ar earraí infhaighte go príomha le ECL maidir leis na hiasachtaí nua ón tSaoráid don Úcráin agus le gealltanais iasachta ar an iasacht MFA a síníodh faoi ULCM in 2024. Féach nótaí **2.4.1.1, 2.11** agus **6.6**.

Baineann an caillteanas modhnaithe leis an bhfóirdheontas ráta úis a deonaíodh don Úcráin le haghaidh iasachtaí MFA+ (EUR 0,6 billiún) agus le haghaidh iasachtaí MFA eisceachtúla 2022 (EUR 0,2 billiún), féach nóta **2.4.1.1**.

Is costais iad na costais chistiúcháin a ráthaíonn comhpháirtithe airgeadais chun infheistíochtaí cothromais arna ráthú ag an Aontas a chistiú. Bunaithe ar na comhaontuithe ráthaíochta, ráthaíonn an tAontas na costais sin, mar aon leis na hinfheistíochtaí cothromais gaolmhara.

Maidir leis an laghdú suntasach ar na caillteanais ó shócmhainní airgeadais neamhdhíorthacha ag FVSD, féach nóta **3.9**.

3.16. **CAITEACHAIS EILE**

EUR milliún

	2024	2023
Caiteachais riaracháin agus TF	*2 865*	*2 687*
Coigeartú na soláthairtí	*415*	*1 065*
Caiteachais a bhaineann le sócmhainní seasta	*1 929*	*1 443*

EUR milliún

	2024	2023
Caiteachais a bhaineann le bainistíocht talún agus foirgneamh	*733*	*729*
Caillteanais malairte eachtraí	*282*	*314*
Caiteachais léasa oibriúcháin	*560*	*448*
Laghdú ar fhíneálacha le cinneadh ón gCúirt	*1 123*	*597*
Eile	*1 093*	*857*
Iomlán	**8 999**	**8 142**

Baineann an méadú ar an líne 'Fíneálacha a laghdú le cinneadh ón gCúirt' go príomha le dhá fhíneáil. In 2024, tharraing an Coimisiún siar an cinneadh fíneála a forchuireadh ar Illumina/Grail in imeacht cumaisc, rud a d'fhág gur díscríobhadh an fhíneáil EUR 432 mhilliún. Áirítear sa mhéid freisin EUR 684 mhilliún a bhaineann le fíneáil a forchuireadh in 2009 ar Intel agus a díscríobhadh go páirteach i gcuntais bhliantúla 2024 de thoradh cinneadh ón gCúirt Bhreithiúnais a eisíodh i mí Dheireadh Fómhair 2024.

Is mar seo a leanas atá an méid comhiomlán de chaiteachas taighde agus forbartha a aithnítear mar speansas le linn 2024:

EUR milliún

	2024	2023
Costais taighde	*479*	*452*
Costais forbartha neamhchaipitlithe	*119*	*149*
Iomlán	**598**	**600**

3.17. TUAIRISCIÚ TEASCÁN CHEANNTEIDEAL AN CHREATA AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL (CAI)

EUR milliún

	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	Comhtháthú agus Luachanna	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	Athléimneacht, Slándáil agus Cosaint	An Chomharsanacht agus an Domhan	An Riarachán Poiblí Eorpach	Neamhshannta do cheannteideal CAI [1]	Iomlán
Acmhainní OIN	–	–	–	–	–	–	–	*95 037*	*95 037*
Acmhainní dílse traidisiúnta	–	–	–	–	–	–	–	*20 587*	*20 587*
CBL	–	–	–	–	–	–	–	*24 547*	*24 547*
Acmhainní dílse nua	–	–	–	–	–	–	–	*8 227*	*8 227*
Fíneálacha	–	–	–	–	–	–	–	*4 039*	*4 039*
Aisghabháil caiteachas	*82*	*(19)*	*831*	*2*	*1*	*56*	*0*	*3*	*957*
Eile	*4 090*	*6 163*	*15*	*177*	–	*846*	*2 454*	*(3 070)*	*10 673*
Ioncam ó idirbhearta nach idirbhearta arna dtrádáil ar an stocmhalartán iad	**4 172**	**6 144**	**846**	**179**	**1**	**902**	**2 454**	**149 371**	**164 068**
Ioncam airgeadais	*1 176*	*26*	*3*	–	*6*	*228*	*272*	*7 295*	*9 005*
Eile	*197*	*(24)*	*(19)*	*(0)*	*(5)*	*18*	*1 445*	*979*	*2 592*
Ioncam ó idirbhearta malairte	**1 373**	**2**	**(16)**	**(0)**	**1**	**246**	**1 717**	**8 274**	**11 597**
Ioncam iomlán	**5 545**	**6 146**	**830**	**179**	**2**	**1 148**	**4 171**	**157 644**	**175 665**
Caiteachais arna gcur chun feidhme ag Ballstáit:									
CERT	–	–	*(40 267)*	–	–	–	–	–	*(40 267)*
CETFT agus ionstraimí forbartha tuaithe eile	–	–	*(14 779)*	–	–	–	–	–	*(14 779)*
CFRE agus Ciste Comhtháthaithe	–	*(28 763)*	–	–	–	*(88)*	–	*18*	*(28 833)*
CSE	–	*(18 037)*	–	–	–	–	–	–	*(18 037)*
Eile	–	*(562)*	*(938)*	*(1 844)*	*(173)*	*(106)*	–	*(231)*	*(3 854)*
Arna chur chun feidhme ag an gCoimisiún Eorpach, gníomhaireachtaí feidhmiúcháin agus cistí iontaobhais	*(15 193)*	*(71 672)*	*(969)*	*(263)*	*(1 208)*	*(8 828)*	*(3)*	*(836)*	*(98 971)*
Arna chur chun feidhme ag gníomhaireachtaí agus comhlachtaí eile an Aontais	*(3 530)*	*(595)*	*(105)*	*(1 266)*	*(254)*	*(44)*	*(111)*	*1 517*	*(4 388)*

EUR milliún

	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	Comhtháthú agus Luachanna	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	Athléimneacht, Slándáil agus Cosaint	An Chomharsanacht agus an Domhan	An Riarachán Poiblí Eorpach	Neamhshannta do cheannteideal CAI [1]	Iomlán
Arna chur chun feidhme ag tríú tíortha agus eagraíochtaí idirnáisiúnta	*(466)*	*(183)*	*(13)*	*(90)*	*(145)*	*(5 535)*	*(1)*	*(205)*	*(6 639)*
Arna chur chun feidhme ag eintitis eile	*(22)*	*(2 769)*	*(5)*	*(5)*	*(82)*	*(2 692)*	–	*(23)*	*(5 599)*
Costais foirne agus pinsin	*(543)*	*(24)*	*(2)*	*(1)*	*(1)*	*(181)*	*(12 350)*	*(1 865)*	*(14 966)*
Costais airgeadais	*(1 858)*	*(11)*	*(72)*	*(0)*	*(0)*	*(196)*	*(78)*	*(25 010)*	*(27 226)*
An Comhaontú um Tharraingt Siar idir an tAontas Eorpach agus an Ríocht Aontaithe	–	–	–	–	–	–	–	*(315)*	*(315)*
Caiteachais eile	*(2 221)*	*(239)*	*(272)*	*(6)*	*(86)*	*(287)*	*(4 271)*	*(1 616)*	*(8 999)*
Caiteachais iomlána	**(23 834)**	**(122 856)**	**(57 422)**	**(3 475)**	**(1 949)**	**(17 957)**	**(16 815)**	**(28 566)**	**(272 873)**
Toradh eacnamaíoch na bliana	**(18 290)**	**(116 710)**	**(56 592)**	**(3 296)**	**(1 947)**	**(16 809)**	**(12 643)**	**129 079**	**(97 208)**

([1]) Áirítear le 'neamhshannta do cheannteideal CAI' forfheidhmiú buiséid agus díothú comhdhlúthaithe na n-eintiteas comhdhlúthaithe, oibríochtaí seachbhuiséadacha agus cláir neamh-leithdháilte ag a bhfuil méideanna neamhábhartha aonaracha.

Tá an t-ioncam agus na caiteachais faoi cheannteideal CAI bunaithe ar mheastachán toisc nach bhfuil gach gealltanas nasctha le ceannteideal CAI.

4. **DLITEANAIS AGUS SÓCMHAINNÍ TEAGMHASACHA**

Is oibleagáidí íocaíochtaí todhchaí féideartha don Aontas iad dliteanais theagmhasacha agus féadfaidh siad eascairt as teagmhais a tharla roimhe seo nó gealltanais atá ceangailteach ó thaobh dlí de a rinneadh ach a bhraithfidh ar theagmhais sa todhchaí nach bhfuil faoi smacht iomlán an Aontais. Baineann siad go príomha le ráthaíochtaí a tugadh agus le rioscaí dlí. **Gach dliteanas teagmhasach, seachas na cinn siúd a bhaineann le fíneálacha, ráthaíochtaí agus ionstraimí airgeadais suas go dtí an leibhéal a chumhdaítear le cistí (féach nóta 2.4.2.1), maoineofaí iad, dá mbeidís dlite, le buiséad an Aontais (agus le Ballstáit an Aontais dá réir sin) sna blianta amach romhainn.**

4.1. **Ráthaíochtaí arna dtabhairt ag buiséad an Aontais**

4.1.1. *Ráthaíochtaí a thugtar faoi chláir ráthaíocht bhuiséadach an Aontais (ainmniúil)*

EUR milliún

	31.12.2024			
	Ráthaíochtaí arna dtabhairt			Sócmhainní a ndéantar foráil dóibh*
	Uasteorainn	Sínithe	Eisíoctha	
Ráthaíochtaí ELM BEI	*25 772*	*25 772*	*19 184*	*3 400*
Ráthaíocht CEIS	*25 373*	*22 998*	*21 033*	*8 941*
Ráthaíocht CEFI	*759*	*667*	*521*	*785*
Ráthaíocht InvestEU	*27 042*	*11 769*	*3 468*	*6 802*
Ráthaíocht do ghníomhaíochtaí seachtracha NDICI	*30 173*	*11 228*	*1 341*	*2 943*
an Ráthaíocht don Úcráin	*790*	*172*	*132*	*202*
Iomlán	**109 909**	**72 606**	**45 678**	**23 073**

*([1]) * Leis an EUR 3,4 billiún de shócmhainní a sholáthraítear le haghaidh ráthaíochtaí ELM BEI, cumhdaítear freisin iasachtaí agus iasachtaí gaolmhara faoi MFA leagáide agus Euratom (féach nóta 2.4.1.1).*

EUR milliún

	31.12.2023			
	Ráthaíochtaí arna dtabhairt			Sócmhainní a ndéantar foráil dóibh*
	Uasteorainn	Sínithe	Eisíoctha	
Ráthaíochtaí ELM BEI	*27 729*	*27 729*	*19 856*	*2 962*
Ráthaíocht CEIS	*25 591*	*23 635*	*21 551*	*9 175*
Ráthaíocht CEFI	*1 077*	*548*	*478*	*765*
Ráthaíocht InvestEU	*25 767*	*6 592*	*1 433*	*3 736*
Ráthaíocht do ghníomhaíochtaí seachtracha NDICI	*28 115*	*7 660*	*634*	*2 222*
Iomlán	**108 279**	**66 163**	**43 953**	**18 860**

*([1]) * Leis an EUR 3,0 billiún de shócmhainní a sholáthraítear le haghaidh ráthaíochtaí ELM BEI, cumhdaítear freisin iasachtaí agus iasachtaí gaolmhara faoi MFA leagáide agus Euratom (féach nóta 2.4.1.1).*

Taispeántar sna táblaí thuas a mhéad atá buiséad an Aontais neamhchosanta ar íocaíochtaí féideartha sa todhchaí atá nasctha le ráthaíochtaí arna dtabhairt don ghrúpa BEI nó d'institiúidí airgeadais eile. Léiríonn méideanna eisíoctha na méideanna atá tugtha do thairbhithe críochnaitheacha cheana féin agus áirítear ar mhéideanna sínithe an t-airgead eisíoctha sin móide comhaontuithe le tairbhithe nó idirghabhálaithe airgeadais a síníodh cheana ach nach raibh eisíoctha go fóill ag deireadh na bliana (EUR 26,9 billiún). Léiríonn an uasteorainn an ráthaíocht iomlán a gheall buiséad an Aontais, agus a Bhallstáit dá réir sin, go gcumhdóidh siad í, ós rud é nach mór oibríochtaí atá údaraithe lena síniú ach nach bhfuil sínithe go fóill (EUR 37,3 billiún) a chur san áireamh chun an neamhchosaint uasta a bheidh os comhair an Aontais an 31 Nollaig 2024 a nochtadh.

Tugtar tacaíocht do chláir ráthaíochta buiséadaí le soláthair a dhéantar de réir a chéile ón mbuiséad agus a choinnítear sa Chiste don Soláthar Coiteann ('CPF') mar chúlchiste leachtachta chun glaonna ráthaíochta sa todhchaí a chumhdach (féach nóta **2.4.2.1**). Féach nóta **6.2** le haghaidh na mbeart a cuireadh i bhfeidhm chun a áirithiú go bhfuil an soláthar leordhóthanach chun na glaonna ráthaíochta a chumhdach sa mheántéarma. Bheadh ar aon bhuiséad sa todhchaí aon chaillteanais a thabhaítear faoi na cláir ráthaíochta buiséadaí, os cionn an tsoláthair a chuirtear ar leataobh, a chumhdach. Maidir le hurrann an Bhallstáit InvestEU, faigheann an tAontas frithráthaíochtaí freisin ó na Ballstáit agus ó thíortha LEE (féach thíos).

Ráthaíochtaí ELM BEI

Ráthaíonn buiséad an Aontais iasachtaí arna síniú agus arna ndeonú ag BEI ó acmhainní dílse BEI le tríú tíortha. An 31 Nollaig 2024, EUR 19 184 mhilliún a bhí i méid na n-iasachtaí gan íoc a bhí cumhdaithe ag ráthaíocht an Aontais. Ráthaíonn buiséad an Aontais:

— EUR 18 960 mhilliún trí urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha den chiste don soláthar coiteann; agus

— EUR 224 mhilliún díreach le haghaidh iasachtaí arna ndeonú do Bhallstáit roimh aontachas.

Áirítear ar na ráthaíochtaí a bhí tugtha faoin 31 Nollaig 2024 tá EUR 2,1 billiún in iasachtaí a bhí sínithe ach nach raibh eisíoctha dá bhfuil eisíocaíochtaí sa todhchaí faoi choinníoll fhormheas an Aontais.

Tá ráthaíocht shainordú iasachtaithe sheachtraigh an Aontais a bhaineann le hiasachtaí arna ndeonú ag BEI teoranta do 65 % de na hiarmhéideanna gan íoc le haghaidh comhaontuithe a síníodh tar éis 2007 (sainorduithe 2007-2013 agus 2014-2021). Maidir le comhaontuithe a rinneadh roimh 2007, tá ráthaíocht an Aontais teoranta do chéatadán d'uasteorainn na línte creidmheasa a údaraítear, 65 % i bhformhór na gcásanna, ach d'fhéadfadh 70 %, 75 % nó 100 % a bheith i gceist freisin. I gcás nach sroichtear an uasteorainn, cumhdaíonn ráthaíocht an Aontais an méid iomlán.

Le Cinneadh (AE) 2018/412 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([30]), bunaíodh sainordú iasachtaithe ón earnáil phríobháideach le haghaidh tionscadail atá dírithe ar athléimneacht eacnamaíoch fhadtéarmach dídeanaithe, imirceach, pobal óstach agus pobal idirthurais faoi Thionscnamh Athléimneachta BEI ('ERI'). Íoctar le buiséad an Aontais as an riosca a thógtar i ndáil le ráthaíochtaí a dheonaítear le haghaidh oibríochtaí maoinithe BEI faoi Shainordú Príobháideach ERI, a mhíníonn an phréimh infhaighte le haghaidh ráthaíocht ELM, ar ráthaíocht nach n-íoctar luach saothair ina leith seachas sin (féach nóta **2.11.2**).

Ba é sainordú ELM 2014-2020, a chuaigh in éag in 2021, an sainordú deireanach faoin gCiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha. Tá an sainordú nua BEI cumhdaithe ag an Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha arna cur ar bun ag Rialachán NDICI.

Déantar íocaíochtaí ráthaíocht an Aontais ó urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha de CPF. Le linn 2024, íocadh amach EUR 11 mhilliún de ghlaonna ráthaíochta glan ó aisghabhálacha (2023: EUR 67 milliún).

Ráthaíocht an Chiste Eorpaigh le haghaidh Infheistíochtaí Straitéiseacha (CEIS)

Is tionscnamh é CEIS a bhfuil sé mar aidhm aige acmhainn rioscúil Ghrúpa BEI a mhéadú trí bhíthin BEI a chumasú a infheistíochtaí san Aontas a leathnú. Is é is cuspóir do CEIS tacaíocht a thabhairt d'infheistíochtaí breise san Aontas agus rochtain ar airgeadas do chuideachtaí beaga. Soláthraíonn buiséad an Aontais ráthaíocht de suas le EUR 26 bhilliún ('ráthaíocht CEIS agus an Aontais') faoi chomhaontú idir an tAontas agus BEI, dá ngairtear 'Comhaontú CEIS' anseo feasta, chun BEI a chosaint ar chaillteanais fhéideartha a d'fhéadfadh a bheith acu de bharr a oibríochtaí airgeadais agus infheistíochta.

([30]) Cinneadh (AE) 2018/412 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Márta 2018 lena leasaítear Cinneadh Uimh. 466/2014/AE lena dtugtar ráthaíocht ó AE don Bhanc Eorpach Infheistíochta in aghaidh caillteanas de thoradh oibríochtaí um maoiniú a thacaíonn le tionscadail infheistíochta lasmuigh den Aontas (IO L 76, 19.3.2018, lch. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/412/oj).

Déantar oibríochtaí CEIS laistigh de dhá ionú: an tIonú Bonneagair agus Nuálaíochta (IIW) arna chur chun feidhme ag BEI (ráthaíocht CEIS agus an Aontais de EUR 19 250 milliún) agus Tairseach FBM (SMEW) arna cur chun feidhme ag CEI (ráthaíocht CEIS agus an Aontais de EUR 6 750 milliún), a bhfuil punann fiachais agus punann gnáthscaireanna acu araon. Gníomhaíonn CEI faoi chomhaontú le BEI ar bhonn ráthaíocht BEI, a fhrithráthaítear faoi Ráthaíocht CEIS agus an Aontais faoi Chomhaontú CEIS. Chun éifeachtúlacht Ráthaíocht an Aontais a fheabhsú agus chun a hacmhainn rioscúil a mhéadú, tháinig dhá phunann fiachais CEIS i bhfeidhm in 2022. Déantar aon ghlao ráthaíochta, aisghabhálacha agus ioncaim a leithdháileadh idir CEIS agus Ráthaíocht InvestEU bunaithe ar leithdháiltí ráthaithe éifeachtacha.

Tá róil faoi leith ag an Aontas agus BEI laistigh de CEIS. Tá CEIS bunaithe laistigh de BEI, a mhaoiníonn na hoibríochtaí (fiachas agus infheistíochtaí cothromais), agus a fhaigheann na cistí a bhfuil gá leo ar mhargaí caipitil ar iasacht chun é sin a dhéanamh. Déanann Grúpa BEI na cinntí infheistíochtaí go neamhspleách agus bainistíonn sé oibríochtaí i gcomhréir lena rialacha agus a nósanna imeachta. Soláthraíonn an tAontas an ráthaíocht le haghaidh na n-oibríochtaí sin, agus cumhdaíonn sé na caillteanais a thabhaíonn BEI suas le huasteorainn na ráthaíochta seo.

Toisc nach gcomhlíontar na critéir rialála agus na ceanglais chuntasaíochta le haghaidh comhdhlúthúcháin faoi rialacha cuntasaíochta an Aontais (agus IPSAS), ní chuirtear na sócmhainní ráthaithe ábhartha san áireamh i gcuntais bhliantúla chomhdhlúthaithe an Aontais.

Cuirtear ráthaíocht an Aontais a dheonaítear do Ghrúpa BEI faoi CEIS san áireamh mar dhliteanas ráthaíochta airgeadais i leith phunann fiachais IIW agus phunann fiachais SMEW (féach nóta **2.11.2**) agus mar dhíorthach (sócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh) i gcás an dá phunann gnáthscaireanna (féach nóta **2.4.2.2**). Áirítear le ráthaíocht CEIS a thugtar oibríochtaí chláir COSME, H2020, CCS LGF agus EaSI don chuid a chumhdaítear le ráthaíocht CEIS agus an Aontais faoi phunann fiachais SMEW.

Le linn 2024, íocadh EUR 151 mhilliún de ghlanghlaonna ráthaíochta amach ó urrann Chiste Ráthaíochta CEIS den chiste don soláthar coiteann, lena n-áirítear roinnt glaonna ráthaíochta a tabhaíodh sna blianta roimhe sin ach a cumhdaíodh go sealadach le hioncaim an Aontais atá i seilbh chuntas socraíochta CEIS ag BEI (2023: EUR 193 mhilliún).

An Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe (CEFI)

Is tionscnamh é an Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe, arna bhunú le Rialachán CEFI, a bhfuil sé mar aidhm aige tacaíocht a thabhairt d'infheistíochtaí san Afraic agus i gComharsanacht na hEorpa mar bhealach chun cur le baint amach na forbartha inbhuanaithe agus chun aghaidh a thabhairt ar na bunchúiseanna socheacnamaíocha sonracha a bhaineann leis an imirce. Faoi Rialachán CEFI, údaraíodh an tAontas chun ráthaíochtaí de EUR 1,5 billiún a chur ar fáil (arna méadú a thuilleadh le ranníocaíochtaí seachtracha) do chomhpháirtithe cur chun feidhme le haghaidh a n-oibríochtaí infheistíochta agus maoinithe, chun a rioscaí infheistíochta a laghdú. Tacaíonn CPF le Ráthaíocht CEFI – féach nóta **2.4.2.1**.

Maidir le ceann de chomhaontuithe ráthaíochta CEFI (i gcás ina ráthaíonn an tAontas leordhóthanacht chaipitil ciste fálaithe airgeadra ar mhéid EUR 145 mhilliún), i gcás glao ráthaíochta, tá ceart aisíocaíochta ag an Aontas chun scaireanna den chiste ar fiú an méid a íocadh iad a fháil.

Ráthaíocht do ghníomhaíochtaí seachtracha NDICI

Le Rialachán (AE) 2021/947 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, ([31]) bunaíodh an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – An Eoraip Dhomhanda ('an Ionstraim'), lena n-áirítear an Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe Plus ('CEFI+') agus an Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha, do thréimhse CAI 2021-2027. Is é is cuspóir do CEFI+ infheistíochtaí inbhuanaithe a chur chun cinn i dtíortha comhpháirtíochta an Aontais.

Tacaíonn an Ráthaíocht do Ghníomhaíochtaí Seachtracha le hoibríochtaí CEFI+ a chumhdaítear le ráthaíochtaí buiséadacha, cúnamh macrairgeadais agus iasachtaí do thríú tíortha. Tacaíonn CPF leis – féach nóta **2.4.2.1**.

Amhail an 31 Nollaig 2024, bhí comhaontuithe ráthaíochta buiséadaí éifeachtach le haghaidh uasteorainn iomlán gan íoc de EUR 30,2 billiún, a mbaineann EUR 26,0 billiún de le comhaontú ráthaíochta a síníodh le BEI mar chomharba ar chlár ELM.

([31]) Rialachán (AE) 2021/947 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Meitheamh 2021 lena mbunaítear an Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta – An Eoraip Dhomhanda, lena leasaítear agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 466/2014/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) 2017/1601 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle agus Rialachán (CE, Euratom) Uimh. 480/2009 ón gComhairle (IO L 209, 14.6.2021, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

Ráthaíocht InvestEU

Le clár InvestEU, is féidir leis an gCoimisiún suas le EUR 26,2 billiún i ráthaíochtaí a sholáthar chun tacú le hinfheistíochtaí le tacaíocht ó bhuiséad an Aontais. Leis an ráthaíocht sin de chuid an Aontais, tacaítear le hinfheistíochtaí príobháideacha agus poiblí i gceithre réimse beartais: bonneagar inbhuanaithe, taighde, nuálaíocht agus digitiú, cuideachtaí beaga agus meánmhéide, agus infheistíocht shóisialta agus scileanna. Tá an ráthaíocht sin de chuid an Aontais á fáil ag roinnt comhpháirtithe airgeadais amhail bainc náisiúnta le haghaidh spreagadh. Tacaíonn siad le hinfheistíochtaí trí iasachtaí, ráthaíochtaí nó caipiteal cothromais a sholáthar. Mar shampla, is féidir leis na comhpháirtithe airgeadais iasachtaí a sholáthar do FBManna, páirt a ghlacadh i gcistí cothromais nó ráthaíochtaí a thabhairt do bhainc thráchtála le haghaidh iasachtaí a eisíocann siad. Ina theannta sin, is féidir leis an gCoimisiún buiséad an Aontais a leithdháileadh ó chláir eile de chuid an Aontais ar an gCiste InvestEU, mar shampla HERA Invest (an tsláinte), Clár spáis na hEorpa nó an Chatalaíoch (nuálaíocht).

Chun caipiteal maolánach a chruthú le haghaidh na gcaillteanas ó infheistíochtaí ráthaithe, tá an Coimisiún ag cur airgid ar leataobh de réir a chéile ('soláthar') ó bhuiséad an Aontais isteach sa chiste don soláthar coiteann. Tá an soláthar socraithe ag Rialachán InvestEU ag 40 % de ráthaíocht an Aontais.

Is féidir ráthaíocht an Aontais a mhéadú, sa bhreis ar an EUR 26,2 billiún a luaitear thuas, le tacaíocht ó na Ballstáit agus ó thíortha LEE. Is féidir leo airgead a thabhairt óna mBeartas Comhtháthaithe, ó chistí STA nó ó bhuiséid náisiúnta. I gcás na mBallstát, socraítear an soláthar ar bhonn cás ar chás, agus maidir le ráthaíocht bhreise an Aontais a fhaigheann tacaíocht ó thíortha LEE, soláthraítear ranníocaíochtaí airgid dó ag ráta 40 %. Coinnítear an t-airgead ó na Ballstáit agus ó thíortha LEE sa chiste don soláthar coiteann. Cumhdaítear an méid neamhsholáthraithe le frithráthaíochtaí ó na Ballstáit agus ó thíortha LEE. An 31 Nollaig 2024, bhí comhaontuithe ann le seacht mBallstát agus dhá thír LEE, ar ar a mbonn a fhéadfaidh an Coimisiún ráthaíocht bhreise EUR 2,8 billiún ón Aontas a sholáthar do chomhpháirtithe airgeadais, agus as sin beidh ranníocaíochtaí airgid thirim mar thaca le EUR 2,2 billiún agus EUR 0,6 billiún le frithráthaíochtaí. Go deimhin, síníodh EUR 2,8 billiún de na comhaontuithe ráthaíochta sin go dtí an 31 Nollaig 2024, le roinnt comhpháirtithe cur chun feidhme.

an Ráthaíocht don Úcráin

Tar éis an Rialachán maidir leis an tSaoráid don Úcráin, bhunaigh an tAontas Ráthaíocht na hÚcráine le haghaidh uasacmhainneacht ráthaíochta EUR 7,8 billiún, chun borradh a chur faoi infheistíochtaí le haghaidh théarnamh agus atógáil na hÚcráine.

An 31 Nollaig 2024, síníodh ceithre chomhaontú ráthaíochta buiséadaí agus bhí éifeacht leo le haghaidh na teorann cumhdaigh iomláine de EUR 0,8 billiún.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

I gcomhréir le hAirteagal 143 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, tá an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas i leith an Aontais as a sciar de dhliteanais theagmhasacha airgeadais a bhaineann le CEIS, CEFI agus oibríochtaí shainordú iasachtaithe sheachtraigh BEI arna gceadú faoi dháta na tarraingthe siar, an 31 Eanáir 2020. Ceanglaítear le hAirteagal 143, i gcás glao ráthaíochta le haghaidh oibríocht airgeadais a ceadaíodh roimh dháta na tarraingthe siar, go mbeadh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas maidir leis an Aontas as a sciar de na híocaíochtaí arna ndéanamh ag an Aontas faoi na hoibríochtaí sin, murarbh fhéidir sciar na Ríochta Aontaithe den soláthar a choinnítear sa chiste ráthaíochta, i gcás ina bhfuil sé seo ábhartha, a chumhdach.

I gcás ELM, b'fhiú EUR 33,7 billiún ráthaíocht bhuiséadach an Aontais ar dháta na tarraingthe siar, le haghaidh na n-oibríochtaí a formheasadh faoi dháta na tarraingthe siar. An 31 Nollaig 2024 bhí sé sin athraithe go EUR 20,6 billiún (2023: EUR 22,2 billiún). Dá réir sin, EUR 2,6 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den dliteanas teagmhasach sin an 31 Nollaig 2024 (31 Nollaig 2023: EUR 2,8 billiún). Mar a luaitear thuas, áfach, cumhdaítear aon mhainneachtain maidir leis na hiasachtaí seo le hurrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha den chiste don soláthar coiteann agus ní ghlaofaí méideanna ón Ríocht Aontaithe ach amháin mura mbeadh soláthar na Ríochta Aontaithe don chiste seo, EUR 260 milliún an 31 Nollaig 2024, leordhóthanach.

Maidir le hoibríochtaí CEIS, EUR 23.5 billiún a bhí i luach ráthaíocht bhuiséadach an Aontais ar dháta na tarraingthe siar, le haghaidh na n-oibríochtaí a ceadaíodh faoi dháta na tarraingthe siar. An 31 Nollaig 2024 bhí sé sin athraithe go EUR 17 billiún (2023: EUR 18,6 billiún). EUR 2,1 billiún atá i sciar na Ríochta Aontaithe den dliteanas teagmhasach seo an 31 Nollaig 2024 dá réir sin. Cumhdaítear aon ghlao ráthaíochta faoi CEIS le hurrann an chiste ráthaíochta CEIS den chiste don soláthar coiteann ar dtús, agus ní ghlaofaí méideanna ón Ríocht Aontaithe ach amháin mura mbeadh soláthar na Ríochta Aontaithe don chiste sin, EUR 584 milliún an 31 Nollaig 2024, leordhóthanach.

Toisc nach raibh aon oibríocht ceadaithe ag na comhpháirtithe cur chun feidhme i ndáil le Ráthaíocht CEFI roimh dháta na tarraingthe siar, níl aon oibleagáid ag an Ríocht Aontaithe anseo.

EUR 74 milliún (EUR 69 mhilliún le haghaidh CEIS agus EUR 5 mhilliún le haghaidh ELM) a bhí i sciar na Ríochta Aontaithe de na híocaíochtaí in 2024 le haghaidh na n-oibríochtaí a ceadaíodh ar dháta na tarraingthe siar, nó ina dhiaidh, agus suas go dtí an 31 Nollaig 2020, rud a laghdaigh soláthar na Ríochta Aontaithe go comhfhreagrach. Is é EUR 190,6 milliún an méid atá dlite don Ríocht Aontaithe in 2025 (féach nóta **2.6.1.2**).

4.1.2. *Ráthaíochtaí a thugtar faoi chláir ionstraimí airgeadais an Aontais (ainmniúil)*

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Fís 2020	*2 145*	*2 352*
An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa	*649*	*649*
COSME	*378*	*526*
Eile	*471*	*511*
Iomlán	**3 642**	**4 037**

Cuirtear i láthair leis na méideanna sa tábla thuas méideanna ainmniúla gan íoc na ráthaíochtaí a tugadh faoi chláir ionstraimí airgeadais an Aontais.

Mar a léirítear in Airteagal 210(1) den Rialachán Airgeadais, an caiteachas buiséadach atá nasctha le hionstraim airgeadais, agus dliteanas airgeadais an Aontais, **ní sháróidh siad i gcás ar bith méid an ghealltanais bhuiséadaigh ábhartha a rinneadh ina leith**, agus seachnófar ar an gcaoi sin dliteanais a d'fhéadfadh a bheith ann do bhuiséad an Aontais. Sa chleachtas, ciallaíonn sé sin go bhfuil contrapháirtí ag na dliteanais seo ar thaobh sócmhainní an chláir chomhardaithe nó go gcumhdaítear iad le gealltanais bhuiséadacha gan íoc nár cláraíodh mar chaiteachas go fóill.

Cuimsítear le Saoráid Ráthaíochta Iasachta COSME (LGF) ráthaíochtaí a bhfuil uasteorainneacha orthu le haghaidh punann lena ngabhann maoiniú fiachais de riosca níos airde (iasachtaí den chuid is mó) arna dtairiscint ag idirghabhálaithe airgeadais do FBManna. Cuireann CEI LGF COSME chun feidhme thar ceann an Aontais.

Chun tuilleadh sonraí a fháil maidir le Fís 2020 agus an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa féach nóta **2.4.2.1** freisin.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

Maidir le dliteanais theagmhasacha an Aontais as méideanna a ceadaíodh faoi dháta an tarraingt siar i ndáil le hionstraimí airgeadais an Aontais, lena n-áirítear iad siúd a thugtar thuas, dá dtiocfadh aon cheann de na theagmhais sin chun cinn, bheidís cumhdaithe le buiséad an Aontais ag úsáid airgid a choimeádtar i gcuntais mhuinineacha. Dá réir sin, i bprionsabal, ní ghlaofaí aon mhéid ón Ríocht Aontaithe seachas a sciar i RAL buiséad a dtugtar breac-chuntas air faoi Airteagal 140 den Chomhaontú um Tharraingt Siar – féach nóta **2.6.1.2**.

4.2. DLITEANAIS THEAGMHASACHA A BHAINEANN LE CÁSANNA DLÍ

4.2.1. *Cásanna dlí i réimse na bhfíneálacha*

EUR 2 178 mhilliún a bhí sna dliteanais theagmhasacha a bhain le fíneálacha amhail an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 2 231 mhilliún). Áirítear leis an méid sin fíneálacha a gearradh ar chuideachtaí (EUR 1 451 mhilliún, féach nóta **2.6.1.3**) agus fíneálacha a gearradh ar na Ballstáit (EUR 727 milliún) a íocadh go sealadach agus ar taisceadh achomharc ina leith nó nach eol an ndéanfar achomharc ina leith. Coinneofar an dliteanas teagmhasach go dtí go ndéanfar breithiúnas ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh nó go dtí dul in éag na tréimhse le haghaidh achomhairc. Tá ús a shaothraítear ar íocaíochtaí sealadacha san áireamh i dtoradh eacnamaíoch na bliana agus mar dhliteanas teagmhasach freisin chun éiginnteacht theidlíocht an Choimisiúin i ndáil leis na méideanna seo a léiriú. Dá gcaillfeadh an tAontas aon cheann de na cásanna a bhaineann le fíneálacha arna ngearradh, tabharfar na méideanna a fuarthas go sealadach ar ais do na cuideachtaí nó do na Ballstáit gan tionchar buiséadach. Ní aithnítear méid na bhfíneálacha mar ioncam buiséadach go dtí go bhfuil na fíneálacha cinntitheach (Airteagal 107 FR).

4.2.2. *Cásanna dlí eile*

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Talmhaíocht	*77*	*84*
Eile	*67*	*73*
Iomlán	**144**	**157**

Talmhaíocht

Is dliteanais theagmhasacha maidir leis na Ballstáit iad seo atá nasctha le CERT agus cinntí comhréireachta forbartha tuaithe ar feitheamh breithiúnais ón gCúirt Bhreithiúnais. Braithfidh cinneadh mhéid críochnaitheach an dliteanais agus an bhliain ina ngearrfar éifeacht na n-achomharc rathúil ar an mbuiséad ar fhad an nóis imeachta os comhair na Cúirte.

Cásanna dlí eile

Baineann an ceannteideal seo le caingne i leith damáistí atá á dtógáil in aghaidh an Aontais i láthair na huaire, díospóidí dlí agus costais mheasta dlí eile. Ba cheart a thabhairt faoi deara i gcás caingne i leith damáistí faoi Airteagal 340 CFAE, nach mór don iarratasóir sárú atá tromchúiseach go leor ar thaobh na hinstitiúide ar an smacht reachta atá ceaptha chun cearta a thabhairt do dhaoine, fíordhíobháil arna fulaingt ag an iarratasóir, agus nasc cúisíoch díreach idir an ghníomhaíocht neamhdhleathach agus an díobháil a léiriú.

Oibleagáidí na Ríochta Aontaithe a eascraíonn as a himeacht ón Aontas

Faoi Airteagal 147 den Chomhaontú um Tharraingt Siar, beidh an Ríocht Aontaithe faoi dhliteanas as a sciar de na híocaíochtaí a éilítear chun dliteanais theagmhasacha an Aontais a bheidh dlite i ndáil le cásanna dlí a bhaineann le leasanna airgeadais an Aontais a dhíscaoileadh, ar choinníoll nár tharla na fíorais atá mar bhonn faoi ábhar na gcásanna sin tráth nach déanaí ná 31 Nollaig 2020. EUR 15 milliún atá i neamhchosaint uasta mheasta na Ríochta Aontaithe (2023: EUR 18 milliún). Maidir le cásanna dlí ina meastar gur dócha go n-íocfaí méideanna ó bhuiséad an Aontais (féach nóta **2.10**), cuirtear sciar na Ríochta Aontaithe san áireamh mar chuid den mhéid foriomlán atá dlite ón Ríocht Aontaithe – féach sonraí faoi nóta **2.6.1.2**.

4.3. **SÓCMHAINNÍ TEAGMHASACHA**

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Ráthaíochtaí a fuarthas:		
Ráthaíochtaí feidhmíochta	*275*	*249*
Ráthaíochtaí eile	*5*	*6*
Sócmhainní teagmhasacha eile	*15*	*15*
Iomlán	**295**	**270**

Iarrtar ráthaíochtaí um fheidhmíocht lena áirithiú go gcomhlíonann tairbhithe chistiúchán an Aontais oibleagáidí a gcuid conarthaí leis an Aontas.

5. **GEALLTANAIS BHUISÉADACHA AGUS DHLÍTHIÚLA**

Soláthraítear leis an nóta seo faisnéis maidir leis an nós imeachta buiséadach agus riachtanais chistiúcháin sa todhchaí agus ní sholáthraítear leis faisnéis maidir le dliteanais atá ann amhail an 31 Nollaig 2024.

Leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI), arna chomhaontú ag na Ballstáit, sainítear na cláir agus leagtar amach na huasteorainneacha ceannteidil le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí agus an méid iomlán le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a bhféadfaidh an tAontas gealltanais bhuiséadacha agus dhlíthiúla a dhéanamh laistigh díobh, agus íocaíochtaí a dhéanamh ar feadh tréimhse 7 mbliana – féach tábla **3.2** sna nótaí a ghabhann leis na tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach.

Comhfhreagraíonn gealltanais dhlíthiúla do chláir, tionscadail, comhaontuithe nó conarthaí a shínítear, lena mbíonn an tAontas ceangailte ó thaobh dlí de. Is gníomh é gealltanas dlíthiúil lena ndéanann an t-oifigeach údarúcháin oibleagáid, nó lena mbunaíonn sé oibleagáid, (don Aontas) a bhíonn muirear mar thoradh air (Airteagal 2 (37) RA).

I bprionsabal, déantar gealltanas buiséadach roimh an ngealltanas dlíthiúil, ach i gcás roinnt clár/tionscadal ilbhliantúil a mhalairt atá ann agus déantar na gealltanais bhuiséadacha ábhartha i dtráthchodanna bliantúla, thar bhlianta iomadúla, nuair a dhéanann an bunghníomh foráil dó sin. Mar shampla, ar mhaithe le comhtháthú, déanann Airteagal 86 de Rialachán na bhForálacha Coitianta (RFC) (Rialachán (AE) 2021/1060) foráil gur gealltanas dlíthiúil de réir bhrí an Rialacháin Airgeadais a bheidh i gcinneadh an Choimisiúin a ghlacann clár ach go ndéanfar gealltanais bhuiséadacha an Aontais i leith gach cláir i dtráthchodanna bliantúla le haghaidh gach ciste le linn na tréimhse idir 1 Eanáir 2021 agus 31 Nollaig 2027. D'fhéadfadh bunús dlí eile a bheith i bhforálacha den chineál céanna. Ar an gcúis sin, tá méideanna ann a bhfuil gealltanas dlíthiúil tugtha ag an Aontas iad a íoc, ach nach bhfuil an gealltanas buiséadach tugtha ina leith go fóill – féach nóta **5.2** thíos.

Má tá an gealltanas buiséadach tugtha ach nach bhfuil na híocaíochtaí déanta fós, tugtar '*Reste à Liquider*' (RAL) ar mhéid na ngealltanas le híoc. Is féidir leis seo cláir nó tionscadail a léiriú, cinn ilbhliantúla go minic, a shínítear agus dá ndéanfar íocaíochtaí sna blianta sa todhchaí. Léiríonn siad oibleagáidí íocaíochta do na blianta sa todhchaí. Toisc go n-ullmhaítear na ráitis airgeadais ar bhonn fabhraithe, cé go n-ullmhaítear tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach ar bhonn airgid thirim, tá cuid den mhéid foriomlán atá le híoc (RAL) cláraithe mar chaiteachas agus aithnítear é mar dhliteanas ar an gclár comhardaithe (féach nótaí **2.12** agus **2.13**). Tá ríomh na gcaiteachas sin bunaithe ar éilimh ar chostas/ar shonraisc a fuarthas nó ar chur chun feidhme measta cláir nó tionscadail i gcás nach bhfuil aon fhógra tugtha don Aontas maidir le héilimh faoin dáta tuairiscithe. Nuair a bheidh na híocaíochtaí a bhaineann le RAL déanta, dí-aithneofar an dliteanas ar an gclár comhardaithe. Ní chuirtear an chuid de RAL nach bhfuil cláraithe mar chaiteachas go fóill san áireamh faoi dhliteanais ach nochtar é thíos ina ionad sin, féach nóta **5.1**.

Dá bhrí sin, léirítear leis na nochtaí thíos méideanna an 31 Nollaig 2024 a gheall an tAontas a íoc bunaithe ar chomhlíonadh na gcomhaontuithe conarthacha agus a bhfuil sé beartaithe, dá bhrí sin, iad a chistiú le buiséid an Aontais amach anseo.

EUR milliún

	Nóta	31.12.2024	31.12.2023
Gealltanais bhuiséadacha gan íoc nach bhfuil cláraithe mar speansais go fóill	*5,1*	*428 588*	*466 467*
Gealltanais dhlíthiúla shuntasacha	*5,2*	*257 256*	*329 939*
Iomlán		**685 844**	**796 407**

5.1. GEALLTANAIS BHUISÉADACHA LE hÍOC NACH BHFUIL CLÁRAITHE MAR CHAITEACHAS GO FÓILL

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Gealltanais bhuiséadacha gan íoc nach bhfuil cláraithe mar speansais go fóill	*428 588*	*466 467*

Is é RAL ('*Reste à Liquider*') buiséadach de EUR 507 378 mhilliún an méid a nochtar thuas (féach tábla **6.4** sna tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach), lúide méideanna gaolmhara a cuireadh san áireamh mar dhliteanais ar an gclár comhardaithe agus mar chaiteachais sa ráiteas ar fheidhmíocht airgeadais. Is é atá in RAL buiséadach méid a léiríonn na gealltanais oscailte nach ndearnadh íocaíochtaí agus/nó saoradh ina leith go fóill. Is é sin an ghnáth-iarmhairt ar chláir ilbhliantúla a bheith ann.

Ba cheart a thabhairt faoi deara gurbh ionann réamhíocaíochtaí réamh-mhaoinithe gan íoc an 31 Nollaig 2024 agus EUR 78,9 billiún san iomlán – féach nóta **2.5**. Léiríonn sé seo gealltanais bhuiséadacha a íocadh, lenar laghdaíodh RAL, ach i gcás ina meastar gur leis an Aontas agus nach leis an tairbhí iad na méideanna íoctha, go dtí go mbeidh na hoibleagáidí conarthacha ábhartha comhlíonta. Dá réir sin, níl siad cláraithe mar chaiteachas, mar an gcéanna le RAL nochta thuas.

5.2. GEALLTANAIS DHLÍTHIÚLA SHUNTASACHA

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
An Comhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus Críochach	*177 459*	*239 903*
Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	*46 659*	*62 365*
Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	*4 153*	*5 932*
Slándáil agus Cosaint ([1])	*520*	*743*
ITER	*9 898*	*6 926*
An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa	*7 313*	*5 570*
Cláir um Nascacht Spáis agus Shlán	*3 303*	*2 886*
An tSaoráid don Úcráin	*2 270*	–
Gealltanais tacaíochta neamh-inaisíoctha STA	*558*	*357*

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
An Ciste Nuálaíochta	*521*	–
HorizonEU	*519*	*589*
Comhaontuithe iascaigh	*234*	*166*
EURATOM	*166*	*252*
TARRTHÁIL	*106*	*253*
Gealltanais maidir le léas oibriúcháin	*2 721*	*2 528*
Gealltanais chonarthacha eile	*856*	*968*
Ciste Dlúthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh	–	*502*
Iomlán	**257 256**	**329 939**

(1) *Ó 2023 ar aghaidh, déantar na méideanna a bhaineann le slándáil agus cosaint (lena n-áirítear méideanna comparáideacha) a chur i láthair ar leithligh ó na méideanna a bhaineann le himirce agus bainistiú teorainneacha.*

Léiríonn na méideanna seo na gealltanais dhlíthiúla fhadtéarmacha nár cumhdaíodh leis na leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí sa bhuiséad ag deireadh na bliana. Déanfar na hoibleagáidí ceangailteacha sin a bhuiséadú agus a íoc sna blianta amach romhainn.

Féadfar cláir thábhachtacha áirithe (féach thíos) a chur chun feidhme le tráthchodanna bliantúla de réir Airteagal 112 (2) RA. Ligeann sé seo don Aontas gealltanais dhlíthiúla a dhéanamh (comhaontuithe deontais a shíniú, comhaontuithe tarmligin agus conarthaí soláthair) de bhreis ar leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí a bhíonn ar fáil i mbliain faoi leith. Dá bhrí sin, d'fhéadfaí go mbeadh méid suntasach den leithdháileadh foriomlán le haghaidh CAI reatha geallta cheana féin. Tá feidhm aige sin go háirithe i gcás na gclár a thuairiscítear thíos:

Cistí faoi bhainistíocht chomhroinnte

Is oibleagáidí dlíthiúla iad seo a bhfuil gealltanas tugtha ag an Aontas chun iad a íoc nuair a ghlactar na cláir oibríochtúla a bhaineann le bainistíocht chomhroinnte. An Cinneadh ón gCoimisiún lena nglactar clár oibríochtúil cinneadh maoinithe de réir bhrí Airteagal 110 RA agus a luaithe a thabharfar fógra ina leith don Bhallstát lena mbaineann, is éard atá ann gealltanas dlíthiúil de réir bhrí an Rialacháin sin.

Deirtear in Airteagal 86(2) de Rialachán na bhForálacha Coitianta (RFC) le haghaidh cistí bainistíochta comhroinnte:

'Déanfaidh an Coimisiún na gealltanais bhuiséadacha ón Aontas maidir le gach clár i dtráthchodanna bliantúla le haghaidh gach Ciste le linn na tréimhse idir an 1 Eanáir 2021 agus an 31 Nollaig 2027'.

Na méideanna a nochtar sna chéad cheithre líne den tábla thuas, baineann siad le Ceannteideal 2A (An Comhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus Críochach), Ceannteideal 3 (Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol), Ceannteideal 4 (Imirce agus Bainistiú Teorainneacha) agus Ceannteideal 5 (An tSlándáil agus an Chosaint) de CAI 2021-2027. Léirítear leo na méideanna gan íoc a dtabharfaidh an tAontas gealltanas ina leith agus a íocfaidh ansin tar éis an 31 Nollaig 2024.

ITER – Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach Idirnáisiúnta

Tá sé beartaithe go gcumhdódh na gealltanais seo riachtanais cistiúcháin shaoráidí ITER amach anseo. Tugtar ranníocaíocht an Aontais (Euratom) le ITER Idirnáisiúnta tríd an nGníomhaireacht um Fhuinneamh Comhleá, lena n-áirítear na ranníocaíochtaí ó na Ballstáit agus ón Eilvéis. Cruthaíodh ITER chun saothrú saoráidí ITER a bhainistiú agus a spreagadh, chun an tuiscint phoiblí ar fhuinneamh comhleá a chur cinn, chomh maith le glacadh an phobail leis, agus chun aon ghníomhaíocht eile a bhfuil gá léi chun a chuspóir a bhaint amach a dhéanamh. Tá an tAontas agus tíortha éagsúla eile páirteach in ITER.

An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE2)

Tugann SCE2 cúnamh airgeadais do líonraí Tras-Eorpacha chun tacaíocht a thabhairt do thionscadail leasa choitinn in earnálacha an iompair, na teileachumarsáide agus na mbonneagar fuinnimh. Cumhdaítear leis na gealltanais dhlíthiúla le haghaidh chlár SCE tréimhse cur chun feidhme a théann idir 2021 agus 2027 le haghaidh Fhuinneamh SCE (agus féadfar síneadh a chur léi). Is é is bunús dlí na ngealltanas sin Rialachán (AE) 2021/1153 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([32]) agus sonraítear in Airteagal 4.5 go bhféadfar 'Gealltanais bhuiséadacha le haghaidh gníomhaíochtaí ar faide ná 1 bhliain airgeadais amháin iad a mhiondealú ina dtráthchodanna bliantúla, thar 2 bhliain nó níos mó'.

Cláir um Nascacht Spáis agus Shlán

Áirítear na comhpháirteanna seo a leanas sa chlár spáis (EUR 2 672 mhilliún): Galileo, EGNOS, Copernicus, Govsatcom agus SSA. Ar na cinn is suntasaí díobh seo tá Galileo, atá ag forbairt Chóras Domhanda na hEorpa um Loingseoireacht Satailíte, agus Copernicus, a bhaineann le faireachán Eorpach na Cruinne. Tá na gealltanais sin déanta don tréimhse síos go dtí 2027. Bunaithe ar Rialachán (AE) 2021/696 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle, ([33]), shínigh an Coimisiún comhaontuithe ranníocaíochta le Gníomhaireacht Spáis na hEorpa (GSE), EUMETSAT, Mercator agus leis an Lárionad Eorpach um réamhaisnéisí aimsire Meánraoin. Údaraítear le hAirteagal 11.6 de Rialachán (AE) 2021/696 úsáid tráthchodanna bliantúla.

Is é is aidhm don Chlár um Nascacht Shlán (EUR 631 mhilliún) feabhas a chur ar sheirbhísí cumarsáide an Aontais trí bhonneagar nascachta ilfhithise a fhorbairt agus a oibriú, bunaithe ar shamhail comhpháirtíochta poiblí. Áiritheofar leis go soláthrófar seirbhísí cumarsáide satailíte atá slán, solúbtha agus athléimneach ar fud an domhain d'eintitis rialtais an Aontais agus na mBallstát. I ndáil leis sin, bunaithe ar Rialachán (AE) 2023/588) ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([34]), dámhadh conradh lamháltais ar ghrúpáil cuideachtaí.

Gealltanais tacaíochta neamh-inaisíoctha na Saoráide don Úcráin

Bunaíodh an tSaoráid don Úcráin chun tacú leis an Úcráin aghaidh a thabhairt ar a bearna mhaoinithe agus ar a riachtanais téarnaimh, atógála agus nuachóirithe. Bunaíodh í le Rialachán (AE) 2024/792 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle don tréimhse 2024 go 2027. De bhun Airteagal 6(1) de Rialachán (AE) 2024/792, beidh na hacmhainní chun an tSaoráid a chur chun feidhme ar fáil trí Chúlchiste na hÚcráine arna shlógadh faoi chuimsiú an nós imeachta bhuiséadaigh bhliantúil i gcomhréir le hAirteagal 10b de Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093. Leis an leithreasú seo, maoinítear tacaíocht faoi thrí cholún (Plean na hÚcráine, Creat Infheistíochta na hÚcráine, Cúnamh Aontachais an Aontais agus Bearta Tacaíochta Gaolmhara) i gcomhréir leis an dáileadh táscach a leagtar síos sa Rialachán.

([32]) Rialachán (AE) 2021/1153 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 7 Iúil 2021 lena mbunaítear an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa agus lena n-aisghairtear Rialacháin (AE) Uimh. 1316/2013 agus (AE) Uimh. 283/2014 (IO L 249, 14.7.2021, lch. 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1153/oj).

([33]) Rialachán (AE) 2021/696 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Clár Spáis an Aontais agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis agus lena n-aisghairtear Rialacháin (AE) Uimh. 912/2010, (AE) Uimh. 1285/2013 agus (AE) Uimh. 377/2014 agus Cinneadh Uimh. 541/2014/AE (IO L 170, 12.5.2021, lch. 69, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/696/oj).

([34]) Rialachán (AE) 2023/588 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Márta 2023 lena mbunaítear Clár an Aontais um Nascacht Shlán le haghaidh na tréimhse 2023-2027 (IO L 179, 17.3.2023, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

Gealltanais tacaíochta neamh-inaisíoctha STA

Is príomhchlár de NGEU é STA, Ionstraim Théarnaimh an Aontais Eorpaigh. Bunaíodh é le Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([35]) lena maoinítear athchóirithe agus infheistíochtaí sna Ballstáit ó thús phaindéim an choróinvíris i mí Feabhra 2020 go dtí 2026. Údaraítear le hAirteagal 23 de Rialachán (AE) 2021/241 úsáid tráthchodanna bliantúla. In 2023, leasaíodh STA le Rialachán (AE) 2023/435 chun tacaíocht bhreise a chur ar fáil do na Ballstáit trí chaibidlí REPowerEU le haghaidh athchóirithe agus infheistíochtaí lena gcothaítear neamhspleáchas, slándáil agus inbhuanaitheacht sholáthar fuinnimh an Aontais.

An Ciste Nuálaíochta

Le Treoir 2023/959 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([36]), lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas agus Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do chóras trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa, foráiltear in Airteagal 10 Mír 8 di go bhféadfar 'Gealltanais bhuiséadacha le haghaidh gníomhaíochtaí ar faide ná 1 bhliain airgeadais amháin iad a mhiondealú ina dtráthchodanna bliantúla thar roinnt blianta'. Tá an fhoráil seo infheidhme maidir leis na gníomhaíochtaí nua a síníodh ó 2024 ar aghaidh, lena n-áirítear na gníomhaíochtaí a mhaoinítear trí ghlaonna ar thograí nó laistigh de shásra tairisceana iomaíoch.

Fís Eorpach

Is méideanna iad sin a gealladh do chlár Fhís Eorpach le haghaidh nascacht shlán agus gníomhaíochtaí réamhtheachtacha agus iartheachtacha le haghaidh na n-urrann éagsúil spáis. Tá na gealltanais sin déanta don tréimhse síos go dtí 2027. Bunaithe ar Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorp agus ón gComhairle ([37]), shínigh an Coimisiún comhaontú ranníocaíochta le GES. Údaraítear le hAirteagal 12.8 den Rialachán úsáid tráthchodanna bliantúla.

Comhaontuithe iascaigh

Léiríonn siad sin gealltanais a rinneadh le tríú tíortha le haghaidh oibríochtaí faoi chomhaontuithe iascaigh idirnáisiúnta go 2030. Tá na gealltanais a rinneadh bunaithe ar chinntí ón gComhairle maidir le gach tríú tír (e.g. comhaontú idir an tAontas agus Rialtas na Graonlainne agus Rialtas na Danmhairge agus an Prótacal Cur Chun Feidhme; IO L 2024/3202 agus 3203, 30.12.2024) agus meastar gur conarthaí idirnáisiúnta sonracha iad lena ngabhann cearta agus oibleagáidí ilbhliantúla.

EURATOM

Is clár é EURATOM atá bunaithe ar Rialachán (Euratom) 2021/765 ón gComhairle. ([38]) Le hAirteagal 4 den rialachán déantar foráil maidir le húsáid na dtráthchodanna bliantúla.

Is é cuspóir ginearálta an chláir taighde núicléach agus gníomhaíochtaí oiliúna núicléacha a shaothrú agus béim á cur ar fheabhsú leanúnach na sábháilteachta núicléiche, na slándála núicléiche agus na cosanta ar radaíocht, mar aon le baint amach chuspóirí Fís Eorpach a chomhlánú inter alia i gcomhthéacs an aistrithe fuinnimh. Soláthraítear le Clár Euratom deontais taighde le glaonna iomaíocha ar thograí agus do thairbhithe ainmnithe.

([35]) Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17).

([36]) Treoir (AE) 2023/959 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 10 Bealtaine 2023 lena leasaítear Treoir 2003/87/CE lena mbunaítear scéim um liúntais astaíochtaí gás ceaptha teasa a thrádáil laistigh den Aontas, agus Cinneadh (AE) 2015/1814 i ndáil le cúlchiste cobhsaíochta margaidh a bhunú agus a fheidhmiú do scéim trádála an Aontais maidir le hastaíochtaí gás ceaptha teasa (IO L 130, 16.5.2023, lch. 134, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/959/oj).

([37]) Rialachán (AE) 2021/695 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 28 Aibreán 2021 lena mbunaítear Fís Eorpach - an Clár Réime um Thaighde agus Nuálaíocht, lena leagtar síos na rialacha maidir le rannpháirtíocht agus scaipeadh, agus lena n-aisghairtear Rialacháin (AE) Uimh. 1290/2013 agus (AE) Uimh. 1291/2013 (IO L 170, 12.5.2021, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).

([38]) Rialachán (Euratom) 2021/765 ón gComhairle an 10 Bealtaine 2021 lena mbunaítear Clár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach don tréimhse 2021-2025 lena gcomhlánaítear Fís Eorpach – an Clár Réime um Thaighde agus um Nuálaíocht agus lena leasaítear Rialachán (Euratom) 2018/1563 (IO L 167I, 12.5.2021, lch. 81, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/765/oj).

RESCEU

Is cúlchiste Eorpach sócmhainní agus cumas freagartha é RescEU a bunaíodh faoin Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta, mar chuid d'athbhreithniú reachtach 2019 ar Chinneadh Uimh. 1313/2013/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([39]). Cuireadh cúlchiste RescEU ar bun chun gníomhú mar rogha dheiridh nuair nach bhfuil acmhainneachtaí náisiúnta ná na hacmhainneachtaí sin a gealladh sa Díorma Eorpach um Chosaint Shibhialta in ann freagairt éifeachtach ar na cineálacha éagsúla tubaistí a áirithiú. Maoiníonn an tAontas Eorpach na hacmhainneachtaí freagartha sin mar bheart ullmhachta chun iad a chur ar fáil i gcás ina bhfuil gá le hoibríochtaí freagartha faoin Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta. Is iad na réimsí tosaíochta a bhaineann le hacmhainneachtaí a fhorbairt faoi RescEU na réimsí seo a leanas: aerchomhrac na ndóiteán foraoise, teagmhais cheimiceacha, bhitheolaíocha, raideolaíocha agus núicléacha, práinnfhreagairt leighis, chomh maith le hiompar agus lóistíocht.

Gealltanais maidir le léas oibriúcháin

Is mar a leanas atá na méideanna íosta ar gealladh go n-íocfar iad de réir na gconarthaí foluiteacha le linn an téarma atá fágtha sna conarthaí léasa seo:

EUR milliún

	Íocaíochtaí íosta léasa			
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán
Foirgnimh	*519*	*1 062*	*1 087*	*2 668*
Ábhair TF agus trealamh eile	*14*	*36*	*3*	*53*
Iomlán	**532**	**1 099**	**1 090**	**2 721**

I mí an Mhárta 2019, i gcomhthéacs an fhógra ón Ríocht Aontaithe go raibh sé ar intinn aici tarraingt siar as an Aontas, agus mar thoradh ar Rialachán (AE) 2018/1718 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle ([40]), athlonnaíodh suíomh na Gníomhaireachta Leigheasra Eorpaí (EMA) ó Londain go hAmstardam. An 2 Iúil 2019, rinne an Ghníomhaireacht comhaontú lena tiarna talún agus tá an t-áitreabh ligthe ar fholéas le fothionónta de réir coinníollacha a thagann leis na cinn siúd atá sa phríomhléas, lena n-áirítear téarma an fholéasa a mhairfidh go dtí éag phríomhléas na Gníomhaireachta Leigheasra Eorpaí i Meitheamh 2039.

Áirítear leis na méideanna a nochtar sa tábla thuas EUR 369 mhilliún atá dlite go fóill faoi chonradh an phríomhléasa.

Gealltanais chonarthacha eile

Comhfhreagraíonn na méideanna atá sa nochtadh seo do na méideanna, ar tugadh gealltanas ina leith go n-íocfaí iad le linn théarma na gconarthaí. Baineann an méid is suntasaí atá anseo le conradh foirgnimh (JMO2 ón gCoimisiún i Lucsamburg (EUR 422 mhilliún).

6. **BAINISTÍOCHT RIOSCA AIRGEADAIS**

Cumhdaítear roinnt príomhréimsí le nochtaí an Aontais maidir le bainistíocht riosca airgeadais:

— Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe an Choimisiúin le haghaidh cúnamh airgeadais trí chláir amhail NGEU, EFSM, BOP, MFA, SURE, an tSaoráid don Úcráin agus Euratom.

— Oibríochtaí státchiste an Choimisiúin chun buiséad an Aontais a chur i bhfeidhm.

— Sócmhainní arna sealbhú i gcistí amhail an ciste don soláthar coiteann, CEGC i.L., agus punann BUFI.

— Ionstraimí airgeadais a fhaigheann tacaíocht ó bhuiséad an Aontais.

— Cláir ráthaíochtaí buiséadacha an Aontais.

([39]) Cinneadh Uimh. 1313/2013/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 17 Nollaig 2013 maidir le Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta (IO L 347, 20.12.2013, lch. 924, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2013/1313/oj).

([40]) Rialachán (AE) 2018/1718 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Samhain 2018 lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 726/2004 maidir le láthair shuíomh na Gníomhaireachta Leigheasra Eorpaí (IO L 291, 16.11.2018, lch. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1718/oj).

6.1. CINEÁLACHA RIOSCA AIRGEADAIS

Tá rioscaí airgeadais ag bagairt ar an Aontas mar gheall ar a chuid ionstraimí airgeadais:

Riosca margaidh: Is é sin an neamhchinnteacht a bhaineann leis an luach infheistíochta mar gheall ar athruithe ar phraghsanna an mhargaidh. Áirítear leis sin rioscaí amhail:

— *Riosca airgeadra*: Is féidir le hathruithe ar rátaí malairte difear a dhéanamh d'oibríochtaí agus d'infheistíochtaí an Aontais.

— *Riosca an ráta úis*: Is féidir le rátaí úis níos airde luach infheistíochtaí áirithe a ísliú, amhail bannaí.

— *Praghasriosca eile*: Áirítear leis sin tosca éagsúla (seachas rátaí úis agus rátaí malairte eachtraí) a d'fhéadfadh difear a dhéanamh do luachanna infheistíochta, amhail athruithe ar phraghsanna margaidh nó tosca a bhaineann go sonrach le hinfheistíochtaí aonair.

Riosca creidmheasa: Is é sin an riosca nach n-íocfaidh iasachtaí iasacht ar ais nó nach gcomhlíonfaidh siad a n-oibleagáidí conarthacha, rud a fhágann go mbeidh teagmhais mhainneachtana cosúil le híocaíochtaí moillithe nó féimheacht dá thoradh.

Riosca leachtachta: Is é sin an riosca nach mbeidh dóthain airgid ná sócmhainní ag eintiteas de chuid an Aontais chun a oibleagáidí airgeadais a chomhlíonadh.

6.2. BEARTAIS UM BAINISTÍOCHT RIOSCA

Tomhas ionstraimí airgeadais

Ní dhéantar na haicmí a leanas de shócmhainní agus dliteanais airgeadais a thomhas ar luach cóir: airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim, iasachtaí ar chostas amúchta, suimeanna infhaighte malairte seachas suimeanna infhaighte conartha ráthaíochta airgeadais nuair a aicmítear iad i sócmhainní airgeadais ar FVSD, iasachtaí, conarthaí ráthaíochta airgeadais agus dliteanais airgeadais eile arna dtomhas ar chostas amúchta. Meastar gur comhfhogasú réasúnach ar a luach cóir é suim ghlanluacha na sócmhainní airgeadais agus na ndliteanas airgeadais sin.

Rialachas Riosca le haghaidh iasachtaíochta, bainistithe fiachais, agus oibríochtaí iasachtaithe gaolmhara

Tá creat bainistithe riosca an Aontais ceaptha chun leasanna airgeadais agus clú an Aontais a chosaint, agus bainistiú fónta a chuid oibríochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe á áirithiú ag an am céanna. Cé nach institiúid airgeadais é an Coimisiún Eorpach, úsáideann sé ardchleachtais bainistithe riosca atá curtha in oiriúint do struchtúr uathúil agus riachtanais chláir an Aontais. Is é príomhsprioc an chreata leasanna airgeadais an Aontais a chosaint agus sláine, trédhearcacht agus iontaofacht a chuid oibríochtaí a choinneáil ar bun, go háirithe iad siúd a bhaineann le clár NGEU.

Áirítear leis an gcreat, arna fhorbairt ag an bPríomhoifigeach Riosca (CRO), príomhbheartais amhail an Beartas um Riosca Ardleibhéil agus um Chomhlíonadh, an Beartas um Riosca Leachtachta Margaidh agus Cistiúcháin, agus an Beartas um Bainistiú Riosca Oibriúcháin. Socraíonn an CRO teorainneacha riosca crua agus boga agus Príomhtháscairí Riosca chun faireachán agus meastóireacht a dhéanamh ar rioscaí.

Áirithítear le tuarascálacha riosca tráthrialta go gcomhlíontar teorainneacha, cuirtear neamhchosaintí riosca i dtábhacht, agus moltar straitéisí maolaithe. Neartaíonn samhail 'trí líne chosanta' rialachas trí chumhachtaí a dheighilt, údarás a shainiú, agus róil i mbainistiú agus rialú riosca a shoiléiriú.

Le tacaíocht ón gCoiste um Riosca agus um Chomhlíonadh, cuireann an CRO an creat bainistíochta riosca i bhfeidhm trí bheartais agus nósanna imeachta inmheánacha. Cuireann an coiste sin comhairle ar an CRO maidir le hábhair a bhaineann le riosca, go háirithe le haghaidh oibríochtaí NGEU.

Le glacadh Chinntí Cur Chun Feidhme (AE, Euratom) 2022/2544 ([41]) agus 2023/2825 ón gCoimisiún, ([42]) leathnaíodh freagrachtaí an CRO chun maoirseacht a dhéanamh ar na nithe seo a leanas:

— Oibríochtaí iasachtaíochta faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe agus faoin modh cistiúcháin droim le droim araon le haghaidh cláir cúnaimh airgeadais.

— Measúnú riosca creidmheasa le haghaidh iasachtaí do na Ballstáit agus do thríú tíortha faoi NGEU, MFA, MFA+ don Úcráin, agus cláir chomhchosúla.

— Oibríochtaí bainistíochta fiachais.

— Oibríochtaí bainistíochta leachtachta.

Tá neamhspleáchas ag an CRO maidir lena gcúraimí agus a bhfreagrachtaí a chur i gcrích, agus tuairiscíonn sí don Chomhalta den Choláiste atá freagrach as an mBuiséad de réir Chinneadh Cur Chun Feidhme (AE, Euratom) 2023/2825 ón gCoimisiún. Áirithítear leis sin neamhspleáchas maidir le cúraimí agus freagrachtaí sannta a chur i gcrích.

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh cúnamh airgeadais agus NGEU

Ní fhaigheann an tAontas airgead ar iasacht chun a chaiteachas oibríochtúil a chistiú, cé is moite den iasachtaíocht a bhaineann le NGEU.

Déantar oibríochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe an Aontais a bhainistiú i gcomhréir le rialacháin, cinntí agus treoirlínte inmheánacha ábhartha. Le lámhleabhair mhionsonraithe rialaítear gníomhaíochtaí amhail iasachtaíocht agus iasachtaí, agus déanann na haonaid ábhartha measúnú leanúnach ar rioscaí airgeadais agus oibríochtúla agus comhlíontacht á háirithiú ag an am céanna.

Go stairiúil, maoiníodh oibríochtaí iasachtaithe an Aontais trí iasachtaí 'droim le droim', lenar íoslaghdaíodh rioscaí ráta úis oscailte nó airgeadra. Ó 2021 ar aghaidh, áfach, faigheann an tAontas airgead ar iasacht freisin faoi chur chuige cistiúcháin aontaithe.

Leis an gcur chuige cistiúcháin aontaithe, a forbraíodh ar dtús le haghaidh NGEU, úsáidtear ionstraimí agus teicnící cistiúcháin éagsúla chun riachtanais chistiúcháin fhadtéarmacha agus ghearrthéarmacha araon a chomhlíonadh. Áirítear leis sin bannaí faoi bhranda an Aontais a eisiúint, in ionad an chleachtais a bhí ann roimhe seo maidir le heisiúintí ar leithligh le haghaidh gach cláir. Ó mhí na Nollag 2022 ar aghaidh, leathnaíodh an straitéis sin chuig iasachtaí MFA+ don Úcráin, chuig clár na Saoráide don Úcráin in 2023 agus ó 2024 ar aghaidh chuig iasachtaí MFA eile. Trí úsáid a bhaint as cur chuige cistiúcháin aontaithe, cuirtear feabhas ar sholúbthacht agus ar chost-éifeachtúlacht.

Státchiste

Leagtar síos na rialacha agus na prionsabail maidir le bainistiú oibríochtaí státchiste an Choimisiúin i Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle, arna leasú le Rialacháin (AE, Euratom) 2016/804 ([43]) agus (AE, Euratom) 2022/615 ón gComhairle ([44]) (dá ngairtear 'Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle' anseo feasta) agus sa Rialachán Airgeadais.

Tá feidhm ag na príomhphrionsabail seo a leanas:

— Íocann Ballstáit acmhainní dílse le cuntais a osclaíodh chun na críche sin in ainm an Choimisiúin leis an státchiste nó an banc ceannais náisiúnta.

— Íocann na Ballstáit acmhainní dílse ina n-airgeadraí náisiúnta féin, agus ainmnítear íocaíochtaí an Choimisiúin in EUR den chuid is mó.

([41]) Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE, Euratom) 2022/2544 ón gCoimisiún an 19 Nollaig 2022 lena mbunaítear na socruithe maidir le riar agus cur chun feidhme oibríochtaí iasachtaíochta agus bainistithe fiachais an Aontais faoin straitéis cistiúcháin éagsúlaithe agus oibríochtaí gaolmhara iasachtaithe (IO L 328, 22.12.2022, lch. 109, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2544/oj).

([42]) Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE, EURATROM) 2023/2825 ón gCoimisiún an 12 Nollaig 2023 lena mbunaítear na socruithe maidir le riar agus cur chun feidhme oibríochtaí iasachtaíochta agus bainistithe fiachais an Aontais faoin straitéis cistiúcháin éagsúlaithe agus oibríochtaí gaolmhara iasachtaithe (IO L, 2023/2825, 18.12.2023).

([43]) Rialachán (AE, Euratom) 2016/804 ón gComhairle an 17 Bealtaine 2016 lena leasaítear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 maidir leis na modhanna agus an nós imeachta chun acmhainní dílse traidisiúnta, bunaithe ar CBL agus OIN, a chur ar fáil agus maidir leis na bearta chun riachtanais airgid thirim a chomhlíonadh (IO L 132, 21.5.2016, lch. 85, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/804/oj).

([44]) Rialachán (AE, Euratom) 2022/615 ón gComhairle an 5 Aibreán 2022 lena leasaítear Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 d'fhonn intuarthacht do Bhallstáit a fheabhsú agus na nósanna imeachta maidir le réiteach díospóidí a shoiléiriú nuair a bhíonn na hacmhainní dílse traidisiúnta, bunaithe ar CBL agus OIN, á gcur ar fáil (IO L 115, 13.4.2022, lch. 51, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/615/oj).

— Ní fhéadfar cuntais bhainc arna n-oscailt in ainm an Choimisiúin a rótharraingt, ach amháin i gcásanna sonracha amhail mainneachtain iasachtaí nó ceanglais bhreise airgid.

— Úsáidtear cistí, a choimeádtar i gcuntais bhainc, agus a ainmnítear in airgeadra seachas EUR le haghaidh íocaíochtaí sna hairgeadraí céanna nó déantar iad a chomhshó go EUR go tráthrialta.

I dteannta na gcuntas acmhainní dílse, osclaíonn an Coimisiún cuntais bhainc eile le bainc cheannais agus le bainc thráchtála chun íocaíochtaí a dhéanamh agus fáltais a fháil seachas ranníocaíochtaí na mBallstát leis an mbuiséad.

Tá oibríochtaí státchiste agus íocaíochta uathoibrithe go mór agus bíonn siad ag brath ar chórais faisnéise nua-aimseartha. Cuirtear nósanna imeachta i bhfeidhm chun slándáil an chórais a ráthú, dualgais a leithscaradh, agus comhlíonadh an Rialacháin Airgeadais, caighdeáin rialaithe inmheánaigh agus prionsabail iniúchóireachta a áirithiú.

Le treoirlínte agus nósanna imeachta, rialaítear bainistiú oibríochtaí státchiste agus íocaíochta an Choimisiúin, arb é is aidhm dóibh riosca oibríochtúil agus airgeadais a theorannú agus rialú leordhóthanach a áirithiú. Cumhdaítear leis na treoirlínte sin réimsí amhail forghníomhú íocaíochta, bainistíocht airgid, réamhaisnéis ar shreabhadh airgid agus leanúnachas gnó. Déantar faireachán tráthrialta ar chomhlíonadh na rialacha sin.

Bainistíocht sócmhainní

Tá rialú na rioscaí éagsúla a bhaineann leis na gníomhaíochtaí bainistíochta sócmhainní bunaithe ar nósanna imeachta rialachais agus oibre tiomnaithe a glacadh tar éis tagarmharcáil den cháilíocht is airde arna nglacadh ag institiúidí idirnáisiúnta piaraí. Leis na nósanna imeachta sin, a bhí faoi réir iniúchtaí éagsúla inmheánacha agus seachtracha, áirithítear baint amach bainistíochta fónta sócmhainní.

Tá rialachas iomchuí curtha i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun cinntí teicniúla agus straitéiseacha i ndáil le hoibríochtaí bainistíochta sócmhainní a athbhreithniú agus a fhormheas. Déanann dhá choiste maoirseacht ar na hoibríochtaí bainistíochta sócmhainní: An Coiste Riosca, ar a bhfuil ionadaithe ó AS BUDG agus ón mBord Bainistíochta Sócmhainní, ar a bhfuil ionadaithe ó AS BUDG, AS ECFIN agus AS FISMA. Déantar cinntí teicniúla a phlé agus a fhormheas sa Choiste Riosca, fad a fhormhuiníonn an Riosca Coiste agus an Bord Bainistíochta Sócmhainní na cinntí straitéiseacha sula bhformheasann Ard-Stiúrthóir AS BUDG, i gcomhaontú leis an Oifigeach Cuntasaíochta iad.

Ráthaítear leis an rialachas bainistíochta sócmhainní tarmligean soiléir cinnteoireachta agus línte cuntasachta agus leithscaradh leordhóthanach dualgas idir an Oifig Thosaigh, Bainistíocht Riosca agus an Chúloifig. Leis na nósanna imeachta um chomhlíonadh, soláthraítear an creat le haghaidh rialacha leordhóthanacha maidir le cóid iompair chun coinbhleachtaí leasa pearsanta a d'fhéadfadh teacht chun cinn a bhainistiú chomh maith le rialacha chun rioscaí a bhaineann le trádáil chos istigh a bhainistiú.

Leis na Treoirlínte Bainistíochta Sócmhainní agus srianta infheistíochta inmheánacha soláthraítear creat rialúcháin inmheánach láidir chun cosaint sócmhainní a áirithiú. Coinnítear urrúis lenár gcoimeádaithe i gcomhréir le dea-chleachtais an mhargaidh, agus cuirtear airgead tirim agus taiscí le hinstitiúidí airgeadais ardráta. Dearbhaítear cosaint sócmhainní airgeadais chomh maith le leithscaradh dualgas idir an fhoireann atá freagrach as tionscnamh na hidirbhearta urrús agus an fhoireann chúloifige atá freagrach as a socrú agus imréiteach cuntas bainc. Dearbhaíonn an fhoireann chuntasaíochta sraith bhreise rialúcháin le linn an phróisis imréitigh dúnta mhíosúil nuair a dhéantar an phunann urrús a imréiteach le ráiteas an taisceánaigh urrús.??? I ndiaidh aon neamhréireacht socraíochta agus íocaíochtaí déanacha arb iad contrapháirtithe is cúis leo, bíonn na foirne imréitigh cuntas bainc agus na foirne cúloifige.

Maidir le faireachán i leith urramú an chreata rialála, tuairiscítear tacar cuimsitheach méadrachtaí feidhmíochta agus rioscaí le haghaidh na sócmhainní faoi bhainistíocht go tráthrialta do na páirtithe leasmhara ábhartha.

Sainítear leis na treoirlínte bainistíochta sócmhainní agus straitéisí riosca agus infheistíochta, teorainneacha agus srianta faoi leith chun an neamhchosaint ar riosca creidmheasa na punainne, atá teoranta don ghrád infheistíochta, a theorannú, ach amháin neamhchosaint Bhallstáit an Aontais.

Ciste don Soláthar Coiteann

Déantar an ciste don soláthar coiteann a bhainistiú de réir na dtreoirlínte bainistíochta sócmhainní arna leagan síos ag an gCoimisiún, de réir Chinneadh C(2020)1896 an 25 Márta 2020 ([45]). Tá Ard-Stiúrthóir AS BUDG freagrach as sócmhainní airgeadais an chiste don soláthar coiteann a bhainistiú.

Is é is cuspóir don chiste don soláthar coiteann an leachtacht is gá a áirithiú chun na heis-sreafaí uile a theastaíonn a chomhlíonadh, amhail glaonna ráthaíochta, go hiomlán agus go pras, agus chun caomhnú caipitil a sholáthar thar thréimhse infheistíochta ionchasach an chiste, le leibhéal ard muiníne.

Tá punann an chiste don soláthar coiteann deartha le bheith an-éagsúlaithe thar aicmí sócmhainní, limistéir gheografacha, eisitheoirí agus aibíochtaí éagsúla, i gcomhréir leis na treoirlínte bainistíochta sócmhainní. Amhail an 31 Nollaig 2024, áiríodh sa phunann infheistíochtaí in ionstraimí margaidh airgid, bannaí agus ETFanna corparáideacha chomh maith le ETFanna cothromais.

Toisc gurb é Banque de France an contrapháirtí aonair le haghaidh gach réamhairgeadra gan íoc amhail an 31 Nollaig 2024, ní chuirtear aon fheabhsú creidmheasa, amhail comhthaobhacht, comhaontuithe glanluachála, nó ráthaíochtaí i bhfeidhm ón dáta sin ar aghaidh. Tá an neamhchosaint uasta ar riosca creidmheasa le haghaidh díorthaigh malairte eachtraí ag a bhfuil luach cóir deimhneach ag deireadh na tréimhse tuairiscithe cothrom leis an luach de réir na leabhar ar an gclár comhardaithe.

Fíneálacha

Fíneálacha a íoctar go sealadach: Punann BUFI

Déantar fíneálacha a fhorchuirtear agus a íoctar go sealadach a infheistiú i bpunann BUFI.

Bainistíonn an Coimisiún punann BUFI i gcomhréir le treoirlínte agus nósanna imeachta inmheánacha maidir le bainistíocht sócmhainní. Is iad seo a leanas cuspóirí na ngníomhaíochtaí bainistíochta sócmhainní:

— A áirithiú go mbeidh na cistí ar fáil go héasca nuair is gá;

— Rioscaí a bhaineann le margaí airgeadais a laghdú; díriú ar thoradh a sheachadadh atá i gcomhréir le Tagarmharc BUFI, agus an méid ainmniúil le haghaidh na bhfíneálacha á chaomhnú ag an am céanna.

Tá infheistíochtaí i bpunann BUFI teoranta do na nithe seo a leanas:

— Taiscí téarma le bainc cheannais na mBallstát, le gníomhaireachtaí fiachais cheannasaigh, le bainc atá faoi úinéireacht iomlán an stáit nó atá ráthaithe ag an stát nó le hinstitiúidí fornáisiúnta;

— Bannaí, billí, agus deimhnithe taisce arna n-eisiúint ag institiúidí ceannasacha nó fornáisiúnta.

Ráthaíochtaí airgeadais arna bhfáil

Tá méideanna suntasacha ráthaíochtaí arna n-eisiúint ag institiúidí airgeadais i seilbh an Choimisiúin i ndáil le fíneálacha a fhorchuirtear ar chuideachtaí a sháraíonn rialacha an Aontais (féach nóta **2.6.1.3**). Tugann cuideachtaí, a ngearrtar fíneálacha orthu, na ráthaíochtaí seo mar mhalairt ar íocaíochtaí sealadacha.

Bainistíonn an Coimisiún na ráthaíochtaí sin i gcomhréir lena bheartas inmheánach bainistithe riosca. Áirithíonn an beartas seo go ndéantar rioscaí airgeadais agus oibriúcháin a shainaithint agus a mheas go tráthrialta, agus go ndéantar comhlíonadh beartas agus nósanna imeachta inmheánacha a sheiceáil ar bhonn tráthrialta.

Cláir ráthaíocht bhuiséadach an Aontais

Tá roinnt coimircí curtha chun feidhme ag FR chun buiséad an Aontais a chosaint ar rioscaí airgeadais a chruthaítear le ráthaíochtaí buiséadacha. Is féidir na coimircí sin a ghrúpáil i gceithre phríomhchatagóir:

(a) *Bearta chun dliteanais theagmhasacha a theorannú*

Cuirtear uasteorainn le ráthaíocht an Aontais ar bhealach atá sainithe go soiléir, agus ní féidir leis an dliteanas airgeadais a bheith níos mó ná méid na ráthaíochta buiséadaí a údaraítear lena bunghníomh. Ní fhéadfaidh an dliteanas teagmhasach a ghintear le ráthaíocht bhuiséadach a bheith níos mó ná na sócmhainní airgeadais a sholáthraítear chun dliteanas airgeadais an Aontais a chumhdach ach amháin má dhéantar foráil dó seo sa bhunghníomh foluiteach agus faoi choinníollacha sonracha.

Cinntear próifíl riosca inmhianaithe na n-oibríochtaí/na dtáirgí airgeadais arna ráthú ag an Aontas *ex ante*, i.e. sula síneofar na comhaontuithe ráthaíochta.

([45]) Cinneadh ón gCoimisiún an 25 Márta 2020 maidir le treoirlínte bainistíochta sócmhainní an chiste don soláthar coiteann 2020/C 131/03 (IO C 131, 22.4.2020, lch. 3).

(b) *Bearta a bhaineann le roghnú na gcomhpháirtithe cur chun feidhme*

Cuirtear cláir ráthaíochta buiséadaí chun feidhme le comhpháirtithe iontaofa a bhfuil measúnú colúin déanta orthu. Geallann na comhpháirtithe sin a n-acmhainní féin a úsáid, lena n-áiritheofar ailíniú leasanna leis an Aontas.

(c) *Bearta chun acmhainn bhuiséadach ex-ante leordhóthanach a áirithiú chun glaonna ráthaíochta a iompar*

Tacaíonn sócmhainní soláthartha a choinnítear sa chiste don soláthar coiteann le cláir ráthaíochtaí buiséadaí. Socraítear an ráta soláthair i mbunghníomh gach cláir ionas gur féidir le clársceidealú leithreasuithe buiséadacha a bheith ina fhoráil lena bhféadfaí caillteanais a iompar gan cur isteach ar an mbuiséad. Áirithíonn an Coimisiún go bliantúil go bhfuil an ráta soláthair leordhóthanach agus ailínithe le prionsabail FR agus le clárú airgeadais.

(d) *Bearta chun déileáil le caillteanais réadaithe atá níos mó ná meastachán ex ante*

Tá dhá thairseach luathrabhaidh san áireamh sa FR (tá 50 % agus 30 % den ráta soláthair fós ar fáil). Cuireann na tairseacha sin ar chumas an Choimisiúin ídiú féideartha an tsoláthair a réamh-mheas agus meastóireacht a dhéanamh ar cé acu soláthar breise a mholadh nó gan é a mholadh. I gcás riachtanais leachtachta bhreise shealadacha, tá nósanna imeachta i bhfeidhm, lena n-áirítear aistrithe idir urranna den chiste don soláthar coiteann, úsáid leachtachta lárnaí cisteáin, agus úsáid an spáis bhuiséadaigh atá ar fáil.

Thairis sin, bunaíodh Coiste Stiúrtha um Dhliteanais Theagmhasacha in 2020 chun maoirseacht a dhéanamh ar ráthaíochtaí buiséadacha agus ar chúnamh airgeadais lena gcruthaítear dliteanais theagmhasacha don bhuiséad. Déanann an coiste idirghabháil in ábhair a bhaineann le bainistiú riosca, comhaontuithe caighdeánacha, agus tuairisciú comhtháite chun ceanglais chorparáideacha a bhunú maidir le bainistiú inbhuanaithe dliteanas teagmhasach.

Cláir ionstraimí airgeadais

Tá buiséad an Aontais ag brath ar chláir ionstraimí airgeadais le blianta fada anuas. Úsáidtear na cláir sin chun tairbhithe a bhfuil riosca níos mó ag baint leo agus a bhfuil deacracht acu cistiú a fháil ó iasachtóirí tráchtála a mhaoiniú. Déanann an Coimisiún cur chun feidhme na gclár sin a tharmligean chuig Grúpa BEI nó chuig institiúidí airgeadais eile trí chomhaontuithe leis an gCoimisiún. Féach nóta **2.4.2.1** le haghaidh samplaí díobh sin.

A luaithe a ghealltar ranníocaíocht airgeadais le hionstraim airgeadais, aistrítear na cistí is gá chuig cuntas muiníneach arna oscailt ag an institiúid airgeadais ina hainm ach thar ceann an Choimisiúin. Féadfaidh an institiúid airgeadais na cistí sin a úsáid chun iasachtaí a sholáthar, ionstraimí fiachais a eisiúint, infheistíocht a dhéanamh in ionstraimí cothromais, nó glaonna ráthaíochta a chumhdach.

Tá an riosca a bhaineann leis na hionstraimí airgeadais sin teoranta don uasteorainn a leagtar amach sna comhaontuithe foluiteacha, arb é sin an méid buiséadaithe dá bhforáiltear don ionstraim. Ós rud é gur minic a sheasann an Coimisiún an chéad chaillteanas, is dócha go dtarlóidh roinnt caillteanas do bhuiséad an Aontais.

Áirítear i gcomhaontuithe an Choimisiúin le hinstitiúidí airgeadais coinníollacha agus oibleagáidí dochta chun bainistiú agus tuairisciú cuí chistí an Aontais a áirithiú. Is iondúil go n-aisíoctar na fáltais ó ionstraimí airgeadais le buiséad an Aontais.

6.3. RIOSCA AIRGEADRA

Neamhchosaint ionstraimí airgeadais an Aontais ar riosca airgeadais ag deireadh na bliana – suíomh glan

EUR milliún

	31.12.2024						
	USD	RON	PLN	SEK	Eile	EUR	Iomlán
Sócmhainní airgeadais							
*Sócmhainní airgeadais ag costas amúchta**	*40*	*5*	*–*	*–*	*7*	*414*	*466*
Sócmhainní airgeadais ag FVSD:							
Neamhdhíorthaigh	*2 148*	*–*	*–*	*45*	*120*	*41 336*	*43 648*
Díorthaigh	*–*	*–*	*–*	*–*	*–*	*1 110*	*1 110*
*Suimeanna infhaighte***	*72*	*1*	*17*	*1*	*111*	*3 039*	*3 240*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	*111*	*258*	*573*	*314*	*966*	*60 941*	*63 163*
	2 371	**264**	**590**	**360**	**1 204**	**106 839**	**111 628**

EUR milliún

	31.12.2024						
	USD	RON	PLN	SEK	Eile	EUR	Iomlán
Dliteanais airgeadais							
Dliteanas ráthaíochta airgeadais	*(518)*	*(36)*	*(59)*	*(12)*	*(112)*	*(5 643)*	*(6 379)*
Dliteanais airgeadais ag FVSD	*(1 712)*	*285*	*76*	*75*	*138*	*1 040*	*(98)*
	(2 230)	**248**	**17**	**63**	**26**	**(4 603)**	**(6 477)**
Iomlán	**141**	**512**	**607**	**423**	**1 230**	**102 237**	**105 151**

EUR milliún

	31.12.2023						
	USD	RON	PLN	SEK	Eile	EUR	Iomlán
Sócmhainní airgeadais							
Sócmhainní airgeadais ag costas amúchta ([1])	*39*	*5*	*–*	*–*	*11*	*200*	*255*
Sócmhainní airgeadais ag FVSD							
Neamhdhíorthaigh	*1 568*	*–*	*–*	*20*	*129*	*35 686*	*37 402*
Díorthaigh	*(1 142)*	*17*	*21*	*74*	*65*	*2 055*	*1 091*
Suimeanna infhaighte ([1])	*123*	*2*	*28*	*1*	*120*	*3 757*	*4 032*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	*145*	*474*	*1 076*	*654*	*1 657*	*35 608*	*39 616*
	734	**499**	**1 126**	**749**	**1 982**	**77 306**	**82 396**
Dliteanais airgeadais							
Dliteanas ráthaíochta airgeadais	*(591)*	*(32)*	*(38)*	*(15)*	*(105)*	*(5 488)*	*(6 268)*
Dliteanais airgeadais ag FVSD	*(1)*	*152*	*–*	*(3)*	*(6)*	*(201)*	*(60)*
	(593)	**120**	**(38)**	**(18)**	**(111)**	**(5 689)**	**(6 328)**
Iomlán	**142**	**619**	**1 088**	**731**	**1 871**	**71 618**	**76 068**

([1]) *Gan iasachtaí le haghaidh STA (NGEU) agus cúnamh airgeadais san áireamh.*
([2]) *Gan muirir iarchurtha san áireamh.*

I gcuntais bhliantúla 2024 an Aontais, cuireadh RON leis an neamhchosaint ar riosca airgeadra agus leis an anailís íogaireachta, agus baineadh GBP i gcomparáid le cuntais bhliantúla 2023 an Aontais. Is é is cúis leis sin laghdú ar na neamhchosaintí in GBP ó d'fhág an Ríocht Aontaithe an tAontas in 2020 agus méadú leanúnach ar na neamhchosaintí in RON.

Dá mbeadh neartú nó lagú 10 % ar EUR in aghaidh airgeadraí eile, bheadh an tionchar seo a leanas aige sin ar an toradh eacnamaíoch:

EUR milliún

Méadú (+)/Laghdú (-) ar an Ráta Malairte Eachtraí	2024			
	USD	RON	PLN	SEK
+10%	*(13)*	*(47)*	*(55)*	*(38)*
-10%	*16*	*57*	*67*	*47*

EUR milliún

Méadú (+)/Laghdú (-) ar an Ráta Malairte Eachtraí	2023			
	USD	RON	PLN	SEK
+10%	*(13)*	*(56)*	*(99)*	*(66)*
-10%	*16*	*69*	*121*	*81*

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

Ós rud é go bhfuil sócmhainní agus dliteanais airgeadais uile an Aontais in EUR faoi láthair, níl an tAontas neamhchosanta ar riosca airgeadra eachtraigh.

Státchiste

Coinnítear acmhainní dílse arna n-íoc ag na Ballstáit in airgeadraí seachas EUR ar chuntais na hacmhainne dílse. Nuair a bhíonn gá leis na cistí sin le haghaidh íocaíochtaí, déantar iad a chomhshó in EUR. I gcásanna áirithe, úsáidtear go díreach iad le haghaidh íocaíochtaí sna hairgeadraí céanna.

Coinníonn an Coimisiún cuntais freisin in airgeadraí seachas EUR, amhail USD, GBP, agus CHF, le bainc thráchtála chun íocaíochtaí a dhéanamh sna hairgeadraí sin. Déantar na cuntais sin a athshlánú de réir mar is gá, rud a mhaolaíonn an riosca airgeadra.

Nuair a fhaightear fáltais ilghnéitheacha in airgeadraí seachas EUR, aistrítear iad chuig cuntais an Choimisiúin sna hairgeadraí céanna nó comhshóitear in EUR iad agus aistrítear chuig cuntais in EUR iad.

Déantar cuntais óinchiste in airgeadraí seachas EUR a athshlánú bunaithe ar riachtanais íocaíochta ghearrthéarmacha mheasta agus coinnítear iad laistigh dá n-uasteorainneacha faoi seach.

Fíneálacha

Tá na fíneálacha uile a fhorchuirtear, a íoctar nó a chumhdaítear go sealadach in EUR, rud a chuireann deireadh le haon riosca airgeadra eachtraigh nuair a choinnítear i gCiste BUFI iad.

Ráthaíochtaí buiséadacha

Is iondúil go gcuirtear uasteorainn le ráthaíochtaí buiséadacha ag uasmhéid in EUR. Mar sin féin, féadfar roinnt oibríochtaí foluiteacha a ainmniú in airgeadraí eile, amhail USD nó airgeadraí áitiúla.

Déanann an Coimisiún riosca airgeadra a mheas agus na riachtanais soláthair le haghaidh ráthaíochtaí buiséadacha á gcinneadh aige.

Ciste don Soláthar Coiteann

Feidhmíonn an ciste don soláthar coiteann in EUR agus USD araon. Chun riosca airgeadra a bhainistiú, déanann an ciste don soláthar coiteann réamhchonarthaí malairte eachtraí chun margadhluach a infheistíochtaí USD a fhálú, agus an teorainn le haghaidh uas-neamhchosaint neamhfhálaithe ar mhalairt eachtrach socraithe ag 1 % de luach iomlán na punainne laistigh den tagarmharc agus leithdháiltí bliantúla straitéise, mar a shainmhínítear sna hionstraimí airgeadais ábhartha. Féach nóta **2.4.1.2** chun tuilleadh faisnéise a fháil.

Úsáideann an ciste don soláthar coiteann an straitéis fálaithe sin chun an suíomh fálaithe a choigeartú nó a aisiompú dá réir sin, de réir mar is gá. Mar sin féin, ní fhálaíonn an ciste don soláthar coiteann riosca airgeadra le haghaidh iasachtaí seachaithe (féach nóta **2.4.1.2**) a iompraítear ina n-airgeadra bunaidh, rud a nochtann an tAontas do riosca airgeadra. I gcás na n-iasachtaí sin, níl aon ghníomhaíocht ann chun athruithe in airgeadra eachtrach a chúiteamh, mar gheall ar éiginnteacht a bhaineann le huainiú aisíocaíochta na n-iasachtaí.

6.4. **PRIACAL AN RÁTA ÚIS**

Léirítear sa tábla seo a leanas conas a dhéanfadh athrú 1 % ar rátaí úis (+/- 100 bonnphointe) difear do thoradh eacnamaíoch an Aontais maidir le hurrúis fiachais agus ETFanna.

EUR milliún

	Méadú (+) / laghdú (-) ar bhonnphointí	Toradh eacnamaíoch
2024: Sócmhainní airgeadais ag FVSD:	*+ 100*	*(1 172)*
	- 100	*1 246*
2023: Sócmhainní airgeadais ag FVSD	*+ 100*	*(960)*
	- 100	*1 021*

Méadaítear íogaireacht punainne bannaí i leith athruithe ar an ráta úis lena fad. Leagtar amach thíos fad na bpríomhphunann sócmhainní arna mbainistiú ag an gCoimisiún.

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

Mar gheall ar a ghníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe, tá sócmhainní agus dliteanais úsmhara shuntasacha ag an Aontas. Maidir leis na hionstraimí cúnaimh airgeadais seachas iasachtaíocht faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe, áfach, níl aon riosca ráta úis ann toisc go bhfritháirítear an iasachtaíocht le hiasachtaí coibhéiseacha ar na téarmaí agus coinníollacha céanna (droim le droim).

Maidir leis an gcur chuige cistiúcháin aontaithe, cumhdaítear riosca ráta úis le nósanna imeachta agus sásraí cur chun feidhme lena maolaítear an riosca. Is é bunphrionsabal an chur chuige cistiúcháin aontaithe costas an chistiúcháin agus na costais ghaolmhara a leithdháileadh ar thairbhithe iasachtaí agus ar bhuiséad an Aontais ar bhealach trédhearcach, is costéifeachtaí agus is cothroime, bunaithe ar ríomhanna úis laethúla. Tá an cistiú aontaithe bunaithe ar phrionsabal leithdháileadh iomlán an chostais, mar sin déantar aon chostas úis a thagann ó ionstraimí iasachtaíochta, sealúchas airgid, nó ionstraimí infheistíochta eile a ath-leithdháileadh agus a shonrascadh go hiomlán ar thairbhithe iasachta mar chostas na gcostas cistiúcháin nó na gcostas bainistithe leachtachta.

Leithdháiltear costais an chistiúcháin ar thairbhithe iasachta bunaithe ar mhéid gan íoc na n-iasachtaí. Déantar costais chistiúcháin nach leithdháiltear ar iasachtaí ná ar thacaíocht neamh-inaisíoctha a shonrascadh do thairbhithe iasachta agus do bhuiséad an Aontais i bhfoirm costais bainistithe leachtachta, rud a d'fhéadfadh a bheith deimhneach nó diúltach ag brath ar éabhlóid na rátaí úis a chuirtear i bhfeidhm ar iarmhéideanna airgid.

Faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe, coinnítear airgead tirim i gcomhthiomsú stuamachta agus cistiúcháin de chuid an Aontais chun maolán sábháilteachta sainithe a choinneáil ar bun agus iarmhéideanna iomarcacha á seachaint ag an am céanna. Coinnítear an t-airgead tirim ag BCE agus ón 4 Aibreán 2022, tá feidhm ag ráta úis gearrthéarmach mhargadh airgid an euro lúide 20 bonnphointe maidir le haon iarmhéid airgid thirim gan íoc. Tá aon ioncam ó shealúchas airgid agus ionstraimí infheistíochta eile amhail taiscí téarma margaidh airgid mar chuid de shonrascadh costais bainistíochta leachtachta.

Státchiste

Tá bearta i bhfeidhm ag an gCoimisiún chun a áirithiú go léiríonn an t-ús a thuilltear ar a chuntais bhainc go tráthrialta rátaí úis an mhargaidh agus a luaineachtaí féideartha.

Déantar cuntais acmhainní dílse a chosaint ar aon chostas toisc go bhfuil siad saor ó aon mhuirear nó ús i gcomhréir le hAirteagal 9.1 de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle.

Tá cuntais a osclaítear le státchistí Ballstát chun acmhainní dílse a fháil neamhúsmhar agus saor in aisce. Féadfar íocaíocht a fháil i leith cuntais leis na bainc cheannais náisiúnta (acmhainní dílse agus eile) ar na rátaí oifigiúla a chuireann gach institiúid i bhfeidhm.

Déanann an Coimisiún a nósanna imeachta bainistíochta airgid thirim a oiriúnú de réir dhálaí reatha úis an mhargaidh. In 2023, d'éascaigh na rátaí úis dearfacha cur chun feidhme shamhail an chuntais lárnaigh. Coinnítear maolán airgid sábháilteachta ar chuntais taisce lárnacha bunaithe ar chistiú seachtainiúil ó chuntais acmhainní dílse chun riachtanais íocaíochta le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid a chumhdach agus iarmhéideanna iomarcacha á seachaint ag an am céanna.

Tuilleann iarmhéideanna thar oíche arna sealbhú ar chuntais bhainc thráchtála agus bhainc cheannais ús gach lá, bunaithe ar rátaí athraitheacha an mhargaidh agus corrlach conarthach (deimhneach nó diúltach) á chur i bhfeidhm.

Fíneálacha

Déantar na fíneálacha a íoctar go sealadach a infheistiú i bpunann de bhannaí fadtéarmacha ag a bhfuil meánfhad punainne 1.55 bliain.

Ciste don Soláthar Coiteann

Tá meánfhad iomlán 3.42 bliain ag punann an chiste don soláthar coiteann.

ECSC i.L.

Déantar méideanna CEGC i.L. a infheistiú i bpunann bannaí fhadtéarmach a mhaireann 3.31 bliain ar an meán.

6.5. PRAGHASRIOSCA EILE

Ón 31 Nollaig 2024, tá an tAontas neamhchosanta ar riosca cothromais ó infheistíochtaí éagsúla, lena n-áirítear:

— Infheistíochtaí cothromais neamhluaite (amhail caipiteal fiontair agus cistí infheistíochta eile);

— Cistí margaidh airgid (amhail Ciste Aonadach BEI);

— ETFanna;

— Infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe (féach nóta **2.4.2.1**).

Tá an tAontas neamhchosanta ar riosca cothromais freisin trí ráthaíochtaí lena gcumhdaítear infheistíochtaí cothromais neamhluaite agus infheistíochtaí cuasachothromais, a láimhseáiltear mar dhíorthaigh ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh (féach nóta **2.4.2.2**).

Is éard is riosca praghais cothromais ann an riosca go n-athróidh luachanna córa infheistíochtaí cothromais i ngeall ar luaineachtaí i bpraghsanna cothromais agus/nó i luach infheistíochtaí cothromais ráthaithe.

Is mar a leanas a bheadh an éifeacht ar bharrachas nó easnamh de mhéadú nó laghdú 10 % ar luach na n-ionstraimí a luaitear thuas:

EUR milliún

	10 %	(10) %
Infheistíochtaí cothromais	*320*	*(320)*
MMFanna, ETFanna agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe	*598*	*(598)*
Ráthaíochtaí ar chothromas ([1])	*606*	*(606)*
Iomlán an 31.12.2024	**1 523**	**(1 523)**
Infheistíochtaí cothromais	*289*	*(289)*
MMFanna, ETFanna agus infheistíochtaí i bpunanna comhthiomsaithe	*481*	*(481)*
Ráthaíochtaí ar chothromas ([1])	*506*	*(506)*
Foriomlán an 31.12.2023	**1 276**	**(1 276)**

([1]) *Tá an riosca ráthaíochtaí ar chothromas bunaithe ar an méid barúlach atá cumhdaithe ag an ráthaíocht.*

Infheistíonn an tAontas i sócmhainní neamhluaite, nó ráthaíonn sé sócmhainní neamhluaite, nach bhfuil a luachanna ar fáil go poiblí. Is iondúil gurb iad na heintitis ar cuireadh cúram orthu a chuireann na sócmhainní sin chun feidhme, ar saineolaithe sa tionscal iad agus a dhéanann measúnú agus faireachán tráthrialta ar a luach.

6.6. PRIACAL CREIDMHEASA

Uas-neamhchosaint ar riosca creidmheasa

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Sócmhainní airgeadais		
Iasachtaí	*283 580*	*246 877*
Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim	*63 163*	*39 616*

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Suimeanna infhaighte malairte ([1])	*3 240*	*4 032*
Sócmhainní airgeadais ag FVSD - urrúis fiachais	*34 465*	*29 703*
Sócmhainní airgeadais ag FVSD - díorthaigh	*1 110*	*1 091*
Ráthaíochtaí arna dtabhairt agus gealltanais iasachta		
FGCanna	*60 857*	*57 066*
Gealltanais iasachta	*18 193*	*40*
Iomlán	**464 607**	**378 426**

([1]) *Gan muirir iarchurtha san áireamh.*

Anuas air sin, tá an tAontas nochta go hindíreach don riosca creidmheasa trína infheistíochtaí in MMFanna, ETFanna bannaí corparáideacha agus punanna comhthiomsaithe d'urrúis fiachais (féach nóta **2.4.2.1**), rud a d'fhéadfadh difear a dhéanamh dá bpraghsanna (féach nóta **6.5**).

Iasachtaí: cáilíocht chreidmheasa

EUR milliún

31.12.2024					
	Céim 1	Céim 2	Céim 3	POCI	Iomlán
Rátáil chreidmheasa					
Príomhghrád agus ardghrád	*35 593*	–	–	–	*35 593*
Meánghrád uachtarach	*87 005*	–	–	–	*87 005*
Meánghrád íochtarach	*129 200*	–	–	–	*129 200*
Grád neamhinfheistíochta (lena n-áirítear mainneachtain)	*3 593*	*44 139*	*14*	*27*	*47 773*
Oll-luach de réir na leabhar	**255 391**	**44 139**	**14**	**27**	**299 571**
Lúide liúntas caillteanais	*(31)*	*(15 969)*	*(14)*	*24*	*(15 991)*
Suim ghlanluacha	**255 360**	**28 170**	**(1)**	**51**	**283 580**

EUR milliún

31.12.2023					
	Céim 1	Céim 2	Céim 3	POCI	Iomlán
Rátáil chreidmheasa					
Príomhghrád agus ardghrád	*36 302*	–	–	–	*36 302*
Meánghrád uasta	*72 051*	–	–	–	*72 051*
Meánghrád íseal	*113 652*	–	–	–	*113 652*
Grád neamhinfheistíochta (lena n-áirítear mainneachtain)	*2 130*	*31 762*	*25*	*38*	*33 955*
Oll-luach de réir na leabhar	**224 134**	**31 762**	**25**	**38**	**255 960**
Lúide liúntas caillteanais	*(54)*	*(9 024)*	*(23)*	*18*	*(9 083)*
Suim ghlanluacha	**224 081**	**22 738**	**2**	**56**	**246 877**

Tá na catagóirí riosca thuasluaite bunaithe i bprionsabal ar scálaí rátála na ngníomhaireachtaí rátála seachtracha. Comhfhreagraíonn na catagóirí sin do na nithe seo a leanas:

— Príomhghrád agus ardghrád: Moody's P-1, Aaa – Aa3; S&P A-1+, A-1, AAA – AA -; Fitch F1+, F1, AAA – AA- agus a choibhéis;

— Meánghrád uasta: Moody's P-2, A1 – A3; S&P A-2, A+ – A-; Fitch F2, A+ – A- agus a choibhéis;

— Meánghrád íseal: Moody's P-3, Baa1 – Baa3, S&P A-3, BBB+ – BBB-; Fitch F3, BBB+ - BBB- agus a choibhéis

— Grád neamhinfheistíochta: Moody's neamh-phríomhghrád, Ba1 – C; S&P B, C, D, BB+ – D; Fitch B, C, D, BB+ – D agus a choibhéis.

Úsáideann an tAontas na catagóirí rátála sin mar phointe tagartha d'ionstraimí airgeadais agus do bhainc thráchtála. Mar sin féin, féadfaidh an tAontas méideanna a choinneáil i gcatagóir riosca ar leith fiú má rinne gníomhaireacht rátála an contrapháirtí a íosghrádú, tar éis di a hanailís féin a dhéanamh ar chásanna aonair.

Is iasachtaí cúnaimh airgeadais do thíortha comhpháirtíochta a bhfuil deacrachtaí airgeadais acu den chuid is mó iad na hiasachtaí sa ghrád neamhinfheistíochta. Tá gach iasacht leis na Ballstáit sa ghrád infheistíochta agus i gCéim 1. Áirítear ar na hiasachtaí i gCéim 2 den chuid is mó iasachtaí MFA, MFA+, na Saoráide don Úcráin agus Euratom don Úcráin. Is iasachtaí seachaithe ó chláir ELM iad iasachtaí POCI.

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta agus iasachtaithe le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

I gcás mhainneachtain na bhféichiúnaithe, féadfaidh an Coimisiún tarraingt ar na sócmhainní arna sealbhú sa chiste don soláthar coiteann chun aon fhiachas gaolmhar atá dlite a sheirbhísiú, go sonrach le haghaidh iasachtaí Cúnaimh Macrairgeadais agus Euratom do thríú tíortha (seachas Cúnamh Macrairgeadais+).

Iasachtaí a sholáthraítear don Úcráin faoin gclár cúnaimh macrairgeadais eisceachtúil (EUR 6 bhilliún a eisíocadh in 2022), cumhdaítear iad ar dtús lena n-urrann sa chiste don soláthar coiteann, agus ansin le EUR 3,7 billiún breise de ráthaíochtaí na mBallstát, a mheastar a bheith ina bhfeabhsú creidmheasa le haghaidh na n-iasachtaí sin agus, ar an gcaoi sin, laghdaítear liúntas lagaithe a aithnítear i ndáil leis na hiasachtaí sin go EUR 337 milliún (as an liúntas lagaithe iomlán de EUR 10,1 billiún lena gcumhdaítear na hiasachtaí cúnaimh macrairgeadais agus cúnaimh macrairgeadais+ iomlána don Úcráin) amhail an 31 Nollaig 2024.

Bainistíonn an Coimisiún neamhchosaint ar riosca creidmheasa le haghaidh iasachtaí Euratom trí ráthaíochtaí stáit a fháil, arbh iad EUR 300 milliún san iomlán an 31 Nollaig 2024 (2023: EUR 314 mhilliún).

Mar thaca ag iasachtaí arna soláthar do na Ballstáit faoin ionstraim SURE tá córas ráthaíochtaí saorálacha ó Bhallstáit arb ionann iad agus 25 % den uasteorainn atá ar fáil le haghaidh an chúnaimh airgeadais lena mbaineann.

I gcás aon chaillteanas creidmheasa ar na hiasachtaí do na Ballstáit, do Chúnamh Macrairgeadais+ agus don tSaoráid don Úcráin, féadfaidh an Coimisiún iarraidh ar na Ballstáit, agus uasteorainneacha na n-acmhainní dílse á n-urramú ag an am céanna ('an lamháil bhuiséadach'; (féach nóta **6.7**).

Iasachtaí: Gluaiseacht sa liúntas caillteanais lagaithe

EUR milliún

	Céim 1	Céim 2	Céim 3	POCI	Iomlán
Liúntas caillteanais an 1.1.2024	*54*	*9 024*	*23*	*(18)*	*9 083*
Aistriú chuig Céim 1	*23*	*(23)*	–	–	–
Aistriú chuig Céim 2	*(0)*	*0*	–	–	–
Aistriú chuig Céim 3	–	–	–	–	–
Iasachtaí nua	*14*	*5 694*	–	–	*5 708*
Dí-aithint - aisíocaíochtaí	*(1)*	*(25)*	*(8)*	–	*(34)*
Dí-aithint - díscríobh	–	–	–	*(12)*	*(12)*
Atomhas an liúntais caillteanais	*(59)*	*1 299*	*(1)*	*6*	*1 245*
Eile	*0*	*0*	*0*	–	*0*
Liúntas caillteanais an 31.12.2024	**31**	**15 969**	**14**	**(24)**	**15 991**

Is é is cúis go príomha leis an liúntas caillteanais lagaithe breise ar iasachtaí Chéim 2 iasachtaí nua don Úcráin a eisíocadh faoin tSaoráid don Úcráin (féach nóta **2.4.1.1**).

In 2024, dheonaigh an tAontas EUR 763 mhilliún d'fhóirdheontais ráta úis don Úcráin le haghaidh ús a fabhraíodh ar chuid de na hiasachtaí cúnaimh macrairgeadais eisceachtúla agus na hiasachtaí cúnaimh macrairgeadais+. Ba é EUR 17,3 billiún an costas amúchta sular modhnaíodh é. An modhnú sin ar na téarmaí conarthacha, cuireadh san áireamh é mar chaillteanas modhnaithe sa ráiteas feidhmíochta airgeadais (féach nóta **3.15**). Ní raibh tionchar suntasach ag an bhfóirdheontas ráta úis ar an measúnú riosca creidmheasa, agus leanadh de na hiasachtaí a aicmiú mar Chéim 2 amhail an 31 Nollaig 2024.

Féach nóta **1.5.5** le haghaidh bheartais chéimnithe an Aontais maidir le hiasachtaí.

Iasachtaí: Tomhas ECL

Úsáideann an tAontas meastachán atá ualaithe ó thaobh dóchúlachta chun caillteanais chreidmheasa ionchasacha a thomhas. Is éard atá i gceist leis sin meastachán a dhéanamh ar an difríocht idir sreafaí airgid conarthacha agus sreafaí airgid ionchasacha.

Úsáideann an tAontas trí pharaiméadar riosca creidmheasa le haghaidh an mheastacháin sin:

— Dóchúlacht mainneachtana (PD): Is céatadán é sin a léiríonn an dóchúlacht go mainneoidh contrapháirtí ar a oibleagáid airgeadais, sna 12 mhí amach romhainn nó thar shaolré na hoibleagáide atá fágtha.

— Caillteanas i gcás mainneachtana (LGD): Is céatadán é sin a léiríonn an t-easnamh airgid ionchasach, agus aisghabhálacha agus comhthaobhachtaí á gcur san áireamh.

— Neamhchosaint ar mhainneachtain (EAD): Is é sin an neamhchosaint gan íoc (méid) tráth mainneachtana.

Cuireann an tAontas a stádas mar chreidiúnaí tosaíochta *de facto* san áireamh agus an LGD maidir le neamhchosaintí ceannasacha á mheas aige.

Déantar na sreafaí airgid thirim measta thar shaolré ionchasach na sócmhainne airgeadais a lascainiú ar an ráta úis éifeachtach.

Measann an tAontas go bhfuil faisnéis réamhbhreathnaitheach réasúnta a bhfuil údar maith léi ar fáil gan costas míchuí ná iarracht mhíchuí, agus déanann sé na samhailpharaiméadair a choigeartú nuair is gá.

Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim: cáilíocht chreidmheasa

EUR milliún

	31.12.2024	31.12.2023
Rátáil chreidmheasa		
Príomhghrád agus ardghrád	*57 251*	*35 687*
Meánghrád uachtarach	*4 161*	*3 114*
Meánghrád íochtarach	*1 722*	*786*
Grád neamhinfheistíochta	*28*	*28*
Oll-luach de réir na leabhar	**63 163**	**39 616**
Lúide liúntas caillteanais	-	–
Suim ghlanluacha	**63 163**	**39 616**

Státchiste

Coinnítear an chuid is mó d'acmhainní státchiste an Choimisiúin ar chuntais acmhainní dílse arna n-oscailt ag na Ballstáit chun ranníocaíochtaí a n-acmhainní dílse a íoc, OIN, CBL agus ADT den chuid is mó. Coinnítear na cuntais sin i gcistí na mBallstát nó i mbainc cheannais náisiúnta, a bhfuil an riosca creidmheasa (nó contrapháirtí) is ísle ag gabháil leo don Choimisiún.

Maidir leis an gcuid sin d'acmhainní státchiste an Choimisiúin a choimeádtar le bainc thráchtála, déantar na cuntais sin a athshlánú ar bhonn díreach in am agus déanann córas bainistíochta airgid thirim an státchiste bainistiú uathoibríoch air. Coinnítear íosleibhéil airgid ar gach cuntas tráchtála, lena n-áirithítear go bhfanann an méid iomlán a choimeádtar thar oíche ar na cuntais thráchtála sin ar leibhéil ísle i gcónaí (níos lú ná EUR 100 milliún ar an meán ar an iomlán).

Cuirtear treoirlínte sonracha i bhfeidhm maidir le bainc thráchtála a roghnú chun riosca contrapháirtí a bhfuil an Coimisiún neamhchosanta air a íoslaghdú tuilleadh. Áirítear ar na treoirlínte sin:

— Bainc thráchtála a roghnú trí ghlaonna ar thairiscintí, le rátáil chreidmheasa fhadtéarmach íosta S&P A- nó a choibhéis.

— Faireachán a dhéanamh ar rátálacha agus neamhchosaint uasta ar gach institiúid airgeadais a shainiú, agus acmhainneacht creidmheasa agus caipitliú an eintitis earnála airgeadais á gcur san áireamh.

— Cuntais óinchiste a choinneáil le bainc áitiúla a roghnaítear trí nós imeachta tairisceana simplithe i dtoscaireachtaí lasmuigh den Aontas, le ceanglais rátála ag brath ar an staid áitiúil. Chun neamhchosaint ar riosca a theorannú, coinnítear iarmhéideanna ar chuntais óinchiste ar na leibhéil is ísle is féidir, déantar iad a athshlánú go tráthrialta, agus déantar athbhreithniú ar na huasteorainneacha a chuirtear i bhfeidhm ar bhonn bliantúil.

Airgead tirim arna shealbhú faoi chistiú aontaithe

Faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe, coinnítear airgead tirim leordhóthanach chun freastal ar na riachtanais eisíocaíochta uile atá ar na bacáin agus chun maolán sábháilteachta sainithe a choinneáil ar bun, agus aon iarmhéid barrachais á sheachaint ag an am céanna. Cuirtear an t-airgead tirim i gcuntas bainc ag BCE, agus dá bhrí sin tá an riosca creidmheasa an-íseal.

Suimeanna infhaighte: cáilíocht chreidmheasa

EUR milliún

	Gan a bheith dlite	Thar téarma	Thar téarma	Thar téarma	Thar téarma	Iomlán
		0-30 lá	31-90 lá	91 lá - 1 bhliain	> 1 bhliain	
Oll-luach de réir na leabhar	1 508	15	33	27	207	*1 789*
Lúide liúntas caillteanais	(5)	(2)	(3)	(13)	(115)	*(138)*
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2024	**1 502**	**13**	**30**	**14**	**92**	***1 652***
Oll-luach de réir na leabhar	1 819	23	10	40	304	*2 195*
Lúide liúntas caillteanais	(2)	(2)	(4)	(12)	(140)	*(159)*
Glanluach de réir na leabhar an 31.12.2023	**1 817**	**21**	**6**	**28**	**164**	**2 036**

Ní áirítear leis na méideanna sa tábla seo na muirir iarchurtha agus cuid infhaighte FGC arna tomhas ag FVSD (féach nóta 2.6.2), toisc nach bhfuil siad faoi réir cheanglais lagaithe.

Sócmhainní airgeadais ag FVSD – urrúis fiachais: cáilíocht chreidmheasa

Ciste don Soláthar Coiteann

Is é A (S&P nó a choibhéis) rátáil chreidmheasa meáin ualaithe phunann CPF.

Fíneálacha a íoctar go sealadach: Punann BUFI

Is é A (S&P nó a choibhéis) rátáil chreidmheasa meáin ualaithe na punainne.

Ráthaíochtaí airgeadais arna bhfáil

Leis an mbeartas bainistithe riosca a chuirtear i bhfeidhm chun ráthaíochtaí airgeadais a ghlacadh, áirithítear ardcháilíocht chreidmheasa don Choimisiún. Áirítear leis an mbeartas sin:

— Uas-neamhchosaint ar chreidmheas a shainiú bunaithe ar rátáil chreidmheasa agus leibhéal caipitil eintitis earnála airgeadais, mar a thuairiscítear ina ráitis airgeadais IFRS.

— Athbhreithniú tráthrialta a dhéanamh ar chomhlíonadh na ráthaíochtaí gan íoc leis na ceanglais beartais.

ECSC i.L.

Is é A (S&P nó a choibhéis) rátáil chreidmheasa meáin ualaithe na punainne.

Sócmhainní airgeadais ag FVSD – díorthaigh: cáilíocht chreidmheasa

Baineann sócmhainní díorthacha an Aontais go príomha le ráthaíochtaí ar phunanna cothromais. Tá an riosca creidmheasa teoranta do riosca contrapháirtí. Socrófar an ráthaíocht ar chothromas go príomha le Grúpa BEI, a bhfuil rátáil AAA aige, rud a laghdóidh an riosca creidmheasa.

Is é Banque de France an contrapháirtí aonair le haghaidh na réamhchonarthaí airgeadra uile gan íoc ón 31 Nollaig 2024. Mar thoradh air sin, níl gá le feabhsuithe creidmheasa, amhail comhthaobhacht nó ráthaíochtaí.

Conarthaí ráthaíochta airgeadais: cáilíocht chreidmheasa

EUR milliún

	31.12.2024			31.12.2023		
	Céim 1	Céim 2	Iomlán	Céim 1	Céim 2	Iomlán
Rátáil fhadtéarmach						
Príomhghrád agus ardghrád	*1*	–	***1***	*2*	–	***2***
Meánghrád uachtarach	*5*	–	***5***	*5*	*0*	***5***
Meánghrád íochtarach	*137*	–	***137***	*29*	–	***29***
Grád neamhinfheistíochta	*34 912*	*25 746*	***60 658***	*30 310*	*26 697*	***57 007***
Arna bhainistiú ar bhonn comhchoiteann / gan rátáil	*10*	*47*	***56***	*13*	*10*	***23***
Iomlán	**35 064**	**25 793**	**60 857**	**30 360**	**26 707**	**57 066**

Conarthaí ráthaíochta airgeadais: Gluaiseacht sa liúntas caillteanais

EUR milliún

	Céim 1	Céim 2	Iomlán
Liúntas caillteanais an 1.1.2024	*1 430*	*2 397*	*3 826*
Aistriú chuig Céim 2 ([2])	*(54)*	*54*	–
Aistriú chuig Céim 1 ([2])	*8*	*(8)*	–
Breiseanna	*292*	*34*	*326*
Scaoileadh ráthaíochtaí	*(26)*	*(4)*	*(30)*
Atomhas	*280*	*(398)*	*(117)*
Liúntas caillteanais an 31.12.2024	***1 930***	***2 075***	***4 005***
Luach de réir na leabhar an dliteanais ráthaíochta airgeadais an 31.12.2024	**4 109**	**2 271**	**6 379**

([1]) *Déantar aistrithe ó chéim 1 / céim 2 agus chucu a thomhas ag liúntas lagaithe an iarmhéid tosaigh, ach is cuid den atomhas iad na hathruithe ar an méid a eascraíonn as an athrú ar an gcéim (i.e. tomhas arna dhéanamh ag 12 mhí nó saolré ECL).*

Tharla an méadú ar an liúntas caillteanais le haghaidh ráthaíochtaí i gCéim 1 in 2024 go príomha mar gheall ar oibríochtaí nua a síníodh faoi ráthaíochtaí InvestEU agus ICFCI (féach nóta **4.1.1**).

As ECL gan íoc le haghaidh ráthaíochtaí i gCéim 2 de EUR 2.1 billiún amhail an 31 Nollaig 2024, baineann EUR 1,7 billiún le ráthaíochtaí ELM (féach nóta **4.1.1**). Áirítear leis sin ECL saolré EUR 0.9 billiún le haghaidh neamhchosaint BEI san Úcráin (EUR 3,7 billiún d'iasachtaí BEI gan íoc le contrapháirtithe san Úcráin) arna ráthú ag an Aontas. Baineann an laghdú ar ECL le haghaidh ráthaíochtaí i gCéim 2 go príomha le hatomhas ECL le haghaidh punann ráthaithe ELM mar gheall ar a amúchadh, chomh maith le hathrú ar mheastacháin.

Féach nóta **1.5.12** maidir le beartais chéimnithe an Aontais le haghaidh conarthaí ráthaíochta airgeadais.

Ráthaíochtaí buiséadacha

Tá an tAontas neamhchosanta ar riosca creidmheasa den chuid is mó trí na hoibríochtaí a ráthaíonn sé. Nuair a thagann meath ar cháilíocht chreidmheasa na n-oibríochtaí foluiteacha, éiríonn teagmhais mhainneachtana níos dóchúla agus d'fhéadfadh méadú teacht freisin ar ghlaonna ar ráthaíochtaí an Aontais.

Chun faireachán agus bainistiú a dhéanamh ar an riosca sin, braitheann an Coimisiún ar Shamhail Riosca Creidmheasa lena ndéantar measúnú ar chaillteanais fhéideartha. Úsáideann an tsamhail ionchuir ó chomhpháirtithe cur chun feidhme agus comhcheanglaíonn sí iad le breithiúnas saineolaithe chun measúnú riosca a dhíorthú atá comhleanúnach leis an idirbheart agus leis na himthosca eacnamaíocha ábhartha.

6.7. RIOSCA LEACHTACHTA

Anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais neamhdhíorthacha de réir na haibíochta conarthachta atá fágtha

EUR milliún

	Sreafaí airgid thirim conarthacha neamhlascainithe				Suim ghlanluacha
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
Iasachtaí	*(61 589)*	*(201 152)*	*(468 669)*	*(731 410)*	*(594 028)*
Suimeanna iníoctha	*(55 414)*	–	–	*(55 414)*	*(55 414)*
Eile	*(168)*	*(560)*	*(850)*	*(1 578)*	*(1 398)*
Iomlán an 31.12.2024	**(117 171)**	**(201 711)**	**(469 519)**	**(788 401)**	**(650 839)**
Iasachtaí	*(24 526)*	*(147 211)*	*(367 296)*	*(539 033)*	*(450 561)*
Suimeanna iníoctha	*(50 516)*	–	–	*(50 516)*	*(50 516)*
Eile	*(195)*	*(661)*	*(867)*	*(1 723)*	*(1 496)*
Foriomlán an 31.12.2023	**(75 237)**	**(147 872)**	**(368 164)**	**(591 272)**	**(502 572)**

Anailís aibíochta ar dhliteanais airgeadais dhíorthacha de réir na haibíochta conarthachta atá fágtha

EUR milliún

	Sreafaí airgid thirim conarthacha neamhlascainithe				Suim ghlanluacha
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
Cuid íocaíochta díorthaí	*(1 779)*	*(7)*	*(4)*	*(1 790)*	
Cuid suimeanna infhaighte díorthacha	*1 691*	–	–	*1 691*	
Glansreafaí airgid thirim an 31.12.2024	**(88)**	**(7)**	**(4)**	**(99)**	**(98)**
Cuid íocaíochta díorthaí	*(1 203)*	*(6)*	–	*(1 209)*	
Cuid suimeanna infhaighte díorthacha	*1 186*	–	–	*1 186*	
Glansreafaí airgid thirim an 31.12.2023	**(17)**	**(6)**	–	**(23)**	**(21)**

Anailís aibíochta ar chonarthaí ráthaíochta airgeadais arna n-eisiúint faoin tráth is luaithe inar féidir an ráthaíocht a ghlaoch

EUR milliún

	Méid uasta na ráthaíochta				Suim ghlanluacha
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
FGCanna an 31.12.2024	*(64 115)*	*(2 211)*	*(10 271)*	*(76 597)*	*(6 379)*
FGCanna an 31.12.2023	*(65 661)*	*(2 995)*	*(7 043)*	*(75 699)*	*(6 268)*

Anailís aibíochta ar ghealltanas iasachta neamhtharraingthe

EUR milliún

	Uasmhéid an ghealltanais iasachta neamhtharraingthe				Suim ghlanluacha
	< 1 bhliain	1-5 bliana	> 5 bliana	Iomlán	
Gealltanais iasachta neamhtharraingthe an 31.12.2024	*18 152*	*41*	*–*	*18 193*	*7 082*
Gealltanais iasachta neamhtharraingthe an 31.12.2023	*20*	*20*	*–*	*40*	*1*

Gníomhaíochtaí iasachtaíochta le haghaidh NGEU agus cúnamh airgeadais

Is é an chéad iontaoibh atá ag an Aontas as iasachtaí a aisíoc le haghaidh cúnamh airgeadais agus NGEU ná cúnamh airgeadais gaolmhar agus aisíocaíochtaí iasachta NGEU a bhailiú go tráthúil. Mar sin féin, tá coimircí breise i bhfeidhm i gcás mainneachtain íocaíochta nó moilleanna íocaíochta ag iasachtaithe.

Tá beart sealadach gearrthéarmach bunaithe ag an gCoimisiún ar a dtugtar cumhdach buiséadach, lena soláthraítear leachtacht chun íocaíocht oibleagáidí a eascraíonn as cláir cúnaimh airgeadais droim le droim a chumhdach.

I gcás iasachtaí MFA agus Euratom do thríú tíortha, soláthraíonn urrann an Chiste Ráthaíochta do ghníomhaíochtaí seachtracha den chiste don soláthar coiteann cúlchiste leachtachta. Úsáidtear an cúlchiste sin chun iasachtaí gaolmhara a aisíoc, ach ní úsáidtear é ach amháin tar éis dul i muinín ráthóirí tríú páirtí le haghaidh Euratom (féach nóta **6.6**).

Mura leor na sócmhainní atá ar fáil sa chúlchiste chun caillteanais iarbhír a chumhdach, gníomhachtóidh an Coimisiún bearta chun acmhainní breise a sholáthar, amhail úsáid shealadach leachtacht státchiste an Choimisiúin, aistrithe sealadacha, nó caiteachas breise ó bhuiséad an Aontais.

Cumhdaítear iasachtaí a sholáthraítear don Úcráin faoin gclár cúnaimh macrairgeadais eisceachtúil lena n-urrann sa chiste don soláthar coiteann, chomh maith le ráthaíochtaí breise ó na Ballstáit (féach nóta **2.4.1.1**).

I gcás iasachtaí a eisíoctar agus iasachtaí a eisítear faoin gcur chuige cistiúcháin aontaithe, féadfaidh an Coimisiún bainistiú gníomhach airgid thirim agus iasachtaíocht ghearrthéarmach a chur i bhfeidhm chun fiacha an Aontais a sheirbhísiú. Chun riosca leachtachta a bhainistiú faoin gcur chuige sin, is gá nósanna imeachta bainistithe leachtachta agus uirlisí tiomnaithe a chur chun feidhme chun faireachán agus bainistiú a dhéanamh ar leachtacht ar bhonn laethúil.

Féadfaidh an Coimisiún acmhainní a ghlaoch freisin ó na Ballstáit suas go huasteorainn na n-acmhainní dílse chun fiacha an Aontais a sheirbhísiú. Leis an gcinneadh maidir le hacmhainní dílse, socraítear an uasteorainn le haghaidh acmhainní dílse chun leithreasuithe bliantúla faoi chomhair íocaíochtaí a chumhdach ag 1,40 % d'Ollioncam Náisiúnta (OIN) na mBallstát, móide méadú sealadach breise 0,6 pointe céatadáin go heisiach le haghaidh NGEU. Áiríodh i mbuiséad 2024 acmhainní dílse iomlána 0,79 % de OIN an Aontais chun an caiteachas a mhaoiniú. Ciallaíonn sé sin go raibh corrlach 1,21 % ar fáil an 31 Nollaig 2024 chun a dhliteanais a chumhdach.

Ar deireadh, mar thaca ag iasachtaí arna soláthar do na Ballstáit faoin ionstraim SURE tá córas ráthaíochtaí saorálacha ó Bhallstáit arb ionann iad agus 25 % den uasteorainn atá ar fáil le haghaidh an chúnaimh airgeadais lena mbaineann. Sula n-iarrfar na ráthaíochtaí sin, tá coinne leis go ndéanfaidh an Coimisiún scrúdú ar an raon feidhme chun tarraingt ar an gcorrlach atá ar fáil faoi uasteorainn na n-acmhainní dílse le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Baineann na gealltanais iasachta neamhtharraingthe amhail an 31 Nollaig 2024 go príomha leis an iasacht MFA faoi ULCM le haghaidh EUR 18,1 billiún (féach nóta **2.4.1.1**). Eisíocfar an iasacht sin in 2025 agus maoineofar í le hiasachtaí.

Státchiste

Cinntíonn prionsabail bhuiséadacha an Aontais gur leor i gcónaí na hacmhainní airgid foriomlána do bhliain ar leith chun gach íocaíocht a dhéanamh.

Is ionann ranníocaíochtaí iomlána na mBallstát mar aon le hioncam ilghnéitheach agus méid na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí don bhliain bhuiséadach. Mar sin féin, faightear ranníocaíochtaí na mBallstát in 12 thráthchuid mhíosúla i rith na bliana, bunaithe ar an mbuiséad a glacadh, agus tá íocaíochtaí faoi réir riachtanais oibríochtúla.

Ní bheidh ranníocaíochtaí na mBallstát a bhaineann le buiséid leasaitheacha arna bhformheas i mí ar leith (N) ar fáil ach ar an gcéad lá oibre de mhí N+1 nó N+2, agus tá na leithreasuithe íocaíochta gaolmhara ar fáil láithreach.

Chun a áirithiú gur leor i gcónaí na hacmhainní cisteáin atá ar fáil chun íocaíochtaí atá le déanamh in aon mhí ar leith a chumhdach, tá nósanna imeachta maidir le réamhaisnéis airgid rialta i bhfeidhm. Is féidir acmhainní dílse nó cistiú breise a ghlaoch suas roimh ré ó na Ballstáit más gá, suas le teorainneacha áirithe agus faoi choinníollacha dá bhforáiltear i Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle.

Anuas ar na nósanna imeachta sin, áirithítear le huirlisí bainistíochta airgid uathoibrithe go bhfuil leachtacht leordhóthanach ar fáil ar gach ceann de chuntais bhainc an Choimisiúin, mar chuid d'oibríochtaí cisteáin laethúla an Choimisiúin.

Fíneálacha

Bainistítear ciste BUFI chun leibhéal leordhóthanach leachtachta agus slógtha a choinneáil ar bun chun gealltanais ghearrthéarmacha a chomhlíonadh. Tá an phunann comhdhéanta d'urrúis an-leachtacha den chuid is mó ar féidir iad a dhíol go héasca chun eis-sreafaí airgid a chomhlíonadh. Is é thart ar 61 % an sciar d'airgead tirim, de choibhéisí airgid agus d'urrúis a thiocfaidh in aibíocht laistigh de 1 bhliain amháin.

Ráthaíochtaí buiséadacha

Úsáidtear cur chuige stuama in anailís aibíochta an Aontais le haghaidh ráthaíochtaí airgeadais, lena leithdháiltear uasmhéid na ráthaíochta ar an tréimhse is luaithe ina bhféadfaí an ráthaíocht a ghlaoch. Mar sin féin, is beag dóchúlacht atá ann go n-iarrfar an méid iomlán ar an Aontas sa chéad tréimhse, agus is minic a bhíonn an caillteanas ionchasach níos ísle ná uasteorainn na ráthaíochta. Dá bhrí sin, ní mór an riosca leachtachta a mheas in éineacht le suim ghlanluacha na ndliteanas ráthaíochta.

Príomhchuspóir de chuid an chreata bainistithe riosca is ea a áirithiú gur féidir le buiséad an Aontais a oibleagáidí a chomhlíonadh gan cur isteach ar ghnáthchur chun feidhme an bhuiséid. Áirítear leis sin maolú a dhéanamh ar an riosca leachtachta a bhaineann le ráthaíochtaí buiséadacha, arb é an riosca é nach mbeidh cistí leordhóthanacha ann chun oibleagáidí íocaíochta a chomhlíonadh go tráthúil.

Chun aghaidh a thabhairt ar an riosca sin, tacaítear le gach ráthaíocht bhuiséadach le soláthar leordhóthanach a íoctar isteach sa chiste don soláthar coiteann chun a áirithiú go n-íoctar glaonna ráthaíochta go tráthúil. Déanann an tAontas faireachán tráthrialta ar leordhóthanacht an ráta soláthair do gach clár ráthaíochta buiséadaí agus tuairiscíonn sé go bliantúil ar cé acu atá nó nach bhfuil na méideanna leordhóthanach chun an riosca a chumhdach do na cúig bliana amach romhainn le leibhéal sainithe cinnteachta.

Ina theannta sin, tá nósanna imeachta coimirce i bhfeidhm ag an Aontas, lena n-áirítear aistrithe sealadacha idir urranna an chiste don soláthar coiteann agus úsáid leachtachta lárnaí cisteáin, chun a áirithiú go mbeidh leachtacht leordhóthanach ar fáil nuair is gá.

Ciste don Soláthar Coiteann

Bainistítear an ciste don soláthar coiteann chun a áirithiú go bhfuil méid leordhóthanach leachtachta agus slógtha ag a shócmhainní chun gealltanais ghearrthéarmacha a chomhlíonadh. Tá an phunann comhdhéanta de shócmhainní leachtacha is féidir a dhíol go héasca chun eis-sreafaí airgid a chomhlíonadh más gá. Airgead tirim, coibhéisí airgid thirim, agus urrúis a thiocfaidh in aibíocht laistigh de 1 bhliain amháin atá in thart ar 12 % den phunann.

Tá socraíocht conarthaí díorthach comhlán agus tá sí bunaithe ar a n-aibíocht chonarthach. Más gá, urramaítear oibleagáidí trí shócmhainní atá ainmnithe in USD a dhíol nó trí idirbheart babhtála, rud a bhféadfadh eis-sreabhadh airgid a bheith mar thoradh air mar gheall ar dhifríochtaí malairte eachtraí.

7. **NOCHTUITHE PÁIRTITHE GAOLMHARA**

7.1. PÁIRTITHE GAOLMHARA

Is iad páirtithe gaolmhara an Aontais eintitis chomhdhlúthaithe an Aontais, comhlaigh agus príomhphearsanra bainistíochta na n-eintiteas sin. Tarlaíonn na hidirbhearta idir na heintitis sin mar chuid de ghnáthoibríochtaí an Aontais agus toisc gurb amhlaidh an cás, níl gá le ceanglais shonracha maidir le nochtadh le haghaidh na n-idirbheart sin i gcomhréir le rialacha cuntasaíochta an Aontais.

7.2. TEIDLÍOCHTAÍ PRÍOMHBHAINISTÍOCHTA

Ar mhaithe le faisnéis maidir le hidirbhirt páirtithe gaolmhara a bhaineann le príomhphearsanra bainistíochta an Aontais a chur i láthair, taispeántar na cineálacha daoine seo faoi chúig chatagóir anseo:

Catagóir 1: Uachtarán na Comhairle Eorpaí, Uachtarán an Choimisiúin Eorpaigh agus Uachtarán Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh

Catagóir 2: Leas-Uachtarán an Choimisiúin agus Ardionadaí an Aontais do Ghnóthaí Eachtracha agus don Bheartas Slándála agus Leas-Uachtaráin eile an Choimisiúin

Catagóir 3: Ardrúnaí na Comhairle, Comhaltaí an Choimisiúin, Breithiúna agus Abhcóidí Ginearálta Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, Uachtarán agus Comhaltaí na Cúirte Ginearálta, an tOmbudsman agus an Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí

Catagóir 4: Uachtarán agus Comhaltaí Chúirt Iniúchóirí na hEorpa

Catagóir 5: státseirbhísigh is ardchéimiúla na nInstitiúidí agus na nGníomhaireachtaí

Tugtar achoimre ar a dteidlíochtaí thíos – is féidir tuilleadh eolais a fháil sna Rialacháin Foirne a fhoilsítear ar shuíomh gréasáin Europa arb é an doiciméad oifigiúil é ina dtugtar tuairisc ar chearta agus oibleagáidí oifigigh uile an Aontais. Níl aon iasacht fhabhrach faighte ag príomhphearsanra bainistíochta ón Aontas.

TEIDLÍOCHTAÍ AIRGEADAIS PRÍOMHBHAINISTÍOCHTA

EUR

Teidlíocht (in aghaidh an fhostaí)	Catagóir 1	Catagóir 2	Catagóir 3	Catagóir 4	Catagóir 5
Buntuarastal (in aghaidh na míosa)	*34 419,66*	*31 177,23 - 32 424,31*	*24 941,78 - 28 059,50*	*26 937,12 - 28 683,05*	*15 859,33 - 24 941,78*
Liúntas cónaitheach/easaoránachta	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*15 %*	*0-4 %- 16 %*
Liúntais teaghlaigh:					
Teaghlach (% tuarastail)	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*	*2 % + 231,51*
Leanbh cleithiúnach	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*	*505,87*
Réamhscoil	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*	*123,59*
Oideachas, nó	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*	*343,24*
Oideachas lasmuigh den ionad oibre	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*	*686,48*
Liúntas na mbreithiúna ceannais	*N/B*	*N/B*	*799,35*	*N/B*	*N/B*
Liúntas ionadaíochta	*1 865,24*	*1 198,77*	*799,35*	*N/B*	*N/B*

EUR

Teidlíocht (in aghaidh an fhostaí)	Catagóir 1	Catagóir 2	Catagóir 3	Catagóir 4	Catagóir 5
Costais taistil bhliantúla	*N/B*	*N/B*	*N/B*	*N/B*	*Aisíoctha*
Aistrithe chuig Ballstát:					
Liúntas oideachais*	*Is ea*	*Is ea*	*Is ea*	*Is ea*	*Is ea*
% den tuarastal*	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*	*5 %*
% de thuarastal gan cc	*25 % ar a mhéad*	*25 % ar a mhéad*	*25 % ar a mhéad*	*25 % ar a mhéad*	*25 % ar a mhéad*
Caiteachais ionadaíochta	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*N/B*	*N/B*
Dul i mbun dualgais:					
Costais suiteála	*68 839,32*	*62 354,46 - 64 848,62*	*49 883,56 - 56 119,00*	*53 874,24 - 57 366,10*	*Aisíoctha*
Caiteachais taistil teaghlaigh	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*
Caiteachais aistrithe	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*
Ag fágáil an phoist:					
Caiteachais athlonnúcháin	*34 419,66*	*31 177,23 - 32 424,31*	*24 941,78 - 28 059,50*	*26 937,12 - 28 683,05*	*Aisíoctha*
Caiteachais taistil teaghlaigh	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*
Caiteachais aistrithe	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*	*Aisíoctha*
Aistriú (% tuarastail)**	*40 % - 65 %*	*40 % - 65 %*	*40 % - 65 %*	*40 % - 65 %*	*N/B*
Árachas breoiteachta	*Cumhdaithe*	*Cumhdaithe*	*Cumhdaithe*	*Cumhdaithe*	*Cumhdaithe*
Pinsean (% tuarastal, roimh cháin)	*70 % ar a mhéid*	*70 % ar a mhéid*	*70 % ar a mhéid*	*70 % ar a mhéid*	*70 % ar a mhéid*
Asbhaintí:					
Cáin phobail	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*	*8 % - 45 %*
Árachas breoiteachta (% tuarastail)	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*	*1,7 %*
Tobhach speisialta ar thuarastal	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*7 %*	*6-7 %*
Asbhaint phinsin	*N/B*	*N/B*	*N/B*	*N/B*	*12,10 %*
Líon na ndaoine ag deireadh na bliana	***3***	***8***	***93***	***27***	***112***

([1]) agus an chomhéifeacht cheartúcháin ('cc') curtha i bhfeidhm
([2]) arna íoc do na chéad 3 bliana tar éis imeachta

8. **TEAGMHAIS TAR ÉIS DÁTA AN CHLÁIR CHOMHARDAITHE**

Ar dháta shíniú na gcuntas seo, ní raibh aon saincheist ábhartha tagtha ar aire nó tuairiscithe d'Oifigeach Cuntasaíochta an Choimisiúin lena gceanglófaí nochtadh ar leithligh faoin roinn sin. Ullmhaíodh na cuntais agus na nótaí gaolmhara ag úsáid na faisnéise is déanaí a bhí ar fáil agus léirítear é sin san fhaisnéis a chuirtear i láthair.

9. **RAON FEIDHME AN CHOMHDHLÚTHAITHE**

A. **EINTITIS RIALAITHE (54)**	
1. **Institiúidí agus comhlachtaí comhairleacha (11)**	
Comhairle an Aontais Eorpaigh	*an Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí*
Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh	*Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa*
An Coimisiún Eorpach	*an tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí*
Coiste Eorpach na Réigiún	*an tOmbudsman Eorpach*
an Chomhairle Eorpach	*Parlaimint na hEorpa*
Cúirt Iniúchóirí na hEorpa	
2. **Gníomhaireachtaí an Aontais AGUS Comhlachtaí Eile (41)**	
2.1. ***Gníomhaireachtaí Feidhmiúcháin (6)***	
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol (CINEA)	*Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide (EISMEA)*
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr (EACEA)	*Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Eorpaí um Thaighde (ERCEA)*
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digitiú (HaDEA)	*An Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde (REA)*
2.2. ***Gníomhaireachtaí Díláraithe agus Comhlachtaí Eile (35)***	
Gníomhaireacht Tacaíochta Chomhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach (Oifig BEREC)	*Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (OIPE)*
An Oifig Comhphobail um Chineálacha Plandaí (CPVO)	*An tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margaí (ESMA)*
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair (EU-OSHA)	*An Fhondúireacht Eorpach Oiliúna (ETF)*
An tÚdarás Baincéireachta Eorpach (ÚBE)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann (EUAA)*
an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (FRONTEX)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil (Eurojust)*
an Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú (ECDC)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil (ENISA)*
an Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna (CEDEFOP)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chearta Bunúsacha (FRA)*
An Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán (ECHA)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí (EUROPOL)*
An Ghníomhaireacht Eorpach Chomhshaoil (EEA)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí (CEPOL)*
An Ghníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach (EFCA)	*Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh (ERA)*
An tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia (EFSA)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar idir Rialálaithe Fuinnimh (ACER)*

an Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú (Eurofound)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh chun Bainistiú Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórscála TF sa Limistéar Saoirse, Slándála agus Ceartais (eu-LISA)*
An Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne (EIGE)	*Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis (EUSPA)*
an tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde (EIOPA)	*Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta an Aontais Eorpaigh (EASA)*
An Comhghnóthas Eorpach um ITER agus um Fhuinneamh Comhleá a Fhorbairt (Fuinneamh Comhleá)	*Gníomhaireacht Drugaí an Aontais Eorpaigh (EUDA)*
An tÚdarás Eorpach Saothair (ELA)	*Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh (EUIPO)*
An Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí (EMSA)	*Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh*
An Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach (EMA)	

3. **Eintitis eile faoi rialú (2)**

An Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú (CEGC faoi Leachtú.)	*an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht (EIT)*

B. **COMHLAIGH (1)**

An Ciste Eorpach Infheistíochta (CEI)	

MION-EINTITIS

Níor comhdhlúthaíodh na heintitis a liostaítear thíos trí úsáid a bhaint as an modh cothromais i ráitis airgeadais chomhdhlúthaithe 2024 an Aontais ar bhonn neamh-ábharthachta:

MIONEINTITIS (11)

An Comhghnóthas um Shliseanna (Comhghnóthas Sliseanna)

An Comhghnóthais um Eoraip Chiorclach Bhithbhunaithe (CBE JU)

An Comhghnóthas um Eitlíocht Ghlan (CAJU)

An Comhghnóthas um Hidrigin Ghlan (Comhghnóthas "H2 Glan")

Comhghnóthas um Iarnród na hEorpa (EU-RAIL JU)

An Lárionad Eorpach um Inniúlachtaí Cibearshlándála (ECCC)

An Comhghnóthas Ríomhaireachta Ardfheidhmíochta Eorpach (EuroHPC JU)

Comhghnóthas Shláinte Dhomhanda EDCTP3 (GHED JU)

Comhghnóthas an Tionscnaimh um Shláinte Nuálach (IHI JU)

Comhghnóthas Taighde BAT 3 an Aerspáis Eorpaigh Aonair (SESAR 3 JU)

An Comhghnóthas um Líonraí agus Seirbhísí Cliste (SNS JU)

Tá cuntais bhliantúla na n-eintiteas thuas ar fáil go poiblí ar a suíomhanna gréasáin faoi seach.

TUARASCÁIL AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH AGUS NÓTAÍ MÍNIÚCHÁIN [46]

CLÁR

Leathanach

1. TORADH BHUISÉAD AN AONTAIS 137
2. RÁITIS CHOMPARÁIDE AN BHUISÉID AGUS MÉIDEANNA IARBHÍR 138
3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA TUARASCÁLACHA AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH 140
   - 3.1. CREAT BUISÉID AN AONTAIS EORPAIGH 140
   - 3.2. CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027 141
   - 3.3. CEANNTEIDIL MHIONSONRAITHE CAI (CLÁIR) 143
   - 3.4. NextGenerationEU 144
   - 3.5. BUISÉAD BLIANTÚIL 144
   - 3.6. IONCAM 145
   - 3.7. RÍOMH THORADH AN BHUISÉID 147
   - 3.8. RÉITEACH AN TORAIDH EACNAMAÍOCH LE TORADH BUISÉID 148
4. CUR CHUN FEIDHME BHUISÉAD 2024 AN AONTAIS 149
5. CUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS 150
   - 5.1. ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS 150
6. CUR CHUN FEIDHME CHAITEACHAS BHUISÉAD AN AONTAIS 151
   - 6.1. CAI: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ 151
   - 6.2. CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME 152
   - 6.3. CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME 154
   - 6.4. CAI: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL) 155
   - 6.5. CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA 156
   - 6.6. CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE 157
   - 6.7. CAI MIONSONRAITHE: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ 158
   - 6.8. CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME 168
   - 6.9. CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME 177
   - 6.10. CAI MIONSONRAITHE: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL) 188
   - 6.11. CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA 197
   - 6.12. CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE 203
7. BUISÉAD Á CHUR CHUN FEIDHME AG INSTITIÚID 212
   - 7.1. IONCAM BUISÉID Á CHUR CHUN FEIDHME 212
   - 7.2. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME 213
   - 7.3. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME 214
8. BUISÉID NA nGNÍOMHAIREACHTAÍ A CHUR CHUN FEIDHME 215
   - 8.1. IONCAM BUISÉID 215
   - 8.2. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAIS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ AG AN nGNÍOMHAIREACHT 216

[46] Ba cheart a thabhairt faoi deara, i ngeall ar shlánú na bhfigiúirí go dtí na milliúin euro, go bhféadfadh an chuma a bheith ar an scéal nach bhfuil roinnt sonraí airgeadais sna táblaí suimithe i gCEART.

1. **TORADH BHUISÉAD AN AONTAIS**

EUR milliún

Nóta		2024	2023
a	Ioncam don bhliain airgeadais	250 609	248 361
b	Íocaíochtaí in aghaidh leithreasuithe na bliana reatha	(244 309)	(236 739)
c	Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn chuig bliain N+1	(3 848)	(3 014)
d	Cealú leithreasuithe neamhúsáidte arna dtabhairt anonn ó bhliain n-1	334	4
e	Forbairt ioncaim shannta (B)-(A)	(1 486)	(8 055)
	Leithreasuithe neamhúsáidte ag deireadh na bliana reatha (A)	*24 692*	*23 207*
	Leithreasuithe neamhúsáidte ag deireadh na bliana roimhe sin (B)	*23 206*	*15 152*
f	Difríochtaí sa ráta malairte don bhliain	44	78
g	**Toradh buiséid**	**1 345**	**635**

Tugtar toradh bhuiséad an Aontais ar ais do na Ballstáit le linn na bliana dár gcionn trí asbhaint as a méideanna atá dlite don bhliain sin. Ríomhtar é i gcomhréir le hAirteagal 1(1) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 608/2014 ón gComhairle lena leagtar síos bearta cur chun feidhme le haghaidh chóras acmhainní dílse. Is féidir breis eolais a fháil faoi roinn 3.7 Ríomh thoradh an bhuiséid.

a. Ioncam don bhliain airgeadais: tábla 5.1 'Achoimre ar chur chun feidhme Ioncam bhuiséad an Aontais Eorpaigh', colún 8 'Ioncam Iomlán'.

b. Íocaíochtaí in aghaidh leithreasuithe na bliana reatha: tábla 6.3 'CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme', colún 2 'Íocaíochtaí arna ndéanamh ón mbuiséad glactha agus colún 4 'Íocaíochtaí arna ndéanamh ó ioncam sannta'.

c. Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn chuig bliain N+1: tábla 6.3 'CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme', colún 7 tabhairt anonn uathoibríoch móide colún 8 tabhairt anonn de réir cinnidh.

d. Cealú leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn ó bhliain n-1: cuirtear san áireamh leis méid na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn (go huathoibríoch agus de réir cinnidh) ag deireadh na bliana roimhe sin agus 'Íocaíochtaí arna ndéanamh ó thabhairt anonn' na bliana reatha mar atá i gcolún 3 de thábla 6.3 'CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme'.

e. Forbairt na leithreasuithe ioncaim iomlána sannta ag deireadh na bliana: ríomhtar leis an difríocht i méid na leithreasuithe ioncaim shannta ag deireadh na bliana roimhe sin (móide) méid na leithreasuithe ioncaim shannta ag deireadh na bliana reatha (mar atá i gcolún 8 de thábla 6.3 'CAI – Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a chur chun feidhme' - lúide) chun an ghlan-inathraitheacht ioncam sannta sa bhliain reatha a fháil.

f. Áirítear le difríochtaí sa ráta malairte difríochtaí réadaithe agus neamhréadaithe sa ráta malairte.

2. RÁITIS CHOMPARÁIDE AN BHUISÉID AGUS MÉIDEANNA IARBHÍR

Ioncam buiséid

EUR milliún

		Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Teidlíochtaí bunaithe	Ioncam
1	Acmhainní dílse	136 499	141 170	141 082	141 047
	11 - *Tobhaigh siúcra*	*0*	*0*	*(0)*	–
	12 - *Dleachtanna custaim*	*24 620*	*20 119*	*20 102*	*20 066*
	13 - *CBL*	*23 616*	*23 463*	*23 438*	*23 438*
	14 - *OIN*	*81 169*	*90 449*	*90 334*	*90 334*
	16 - *Laghdú na ranníocaíochta bunaithe ar OIN arna deonú do Bhallstáit faoi leith*	–	–	*23*	*23*
	17 - *Dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach*	*7 094*	*7 140*	*7 185*	*7 185*
2	Barrachais, iarmhéideanna agus coigeartuithe	0	633	669	669
3	Ioncam riaracháin	2 124	2 124	3 942	3 897
4	Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus fíneálacha	149	3 478	17 926	4 774
5	Ráthaíochtaí buiséadacha, oibríochtaí trína bhfaightear agus trína dtugtar iasachtaí	0	0	73 376	73 332
6	Ioncam, ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí a bhaineann le beartais an aontais	3 858	2 340	29 884	26 890
	Iomlán	**142 630**	**149 744**	**266 879**	**250 609**
	agus de sin, Next Generation EU (NGEU)	–	–	*73 536*	*73 535*

Caiteachas buiséid: gealltanais faoi cheannteideal an chreata airgeadais ilbhliantúil (CAI)

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 493	21 492	29 209	25 962
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	74 561	74 583	86 683	84 193
	2a. *Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach*	*64 665*	*64 665*	*72 701*	*71 416*
	2b. *Athléimneacht agus luachanna*	*9 895*	*9 917*	*13 982*	*12 778*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	57 339	57 307	59 874	57 964
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*40 517*	*40 517*	*41 745*	*40 810*

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 893	3 893	4 232	4 039
5	Slándáil agus Cosaint	2 321	2 699	2 778	2 770
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	16 230	17 303	19 569	18 283
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	11 988	12 057	14 502	13 351
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*4 955*	*4 956*	*5 470*	*5 291*
O	Lasmuigh den CAI	–	4 768	8 941	5 552
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	1 561	1 178	1 899	1 546
	Iomlán	**189 385**	**195 279**	**227 687**	**213 661**
	agus de sin, Next Generation EU (NGEU)	–	–	*721*	*490*

Caiteachas buiséid: íocaíochtaí faoi cheannteideal an chreata airgeadais ilbhliantúil (CAI)

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
1	*An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha*	*20 828*	*20 900*	*32 504*	*25 864*
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	33 716	35 980	121 796	116 525
	2a. *Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach*	*24 156*	*26 493*	*54 441*	*51 949*
	2b. *Athléimneacht agus luachanna*	*9 560*	*9 487*	*67 355*	*64 576*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	54 151	56 110	67 233	64 448
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*40 505*	*40 474*	*41 702*	*40 762*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 249	3 261	3 727	3 405
5	Slándáil agus Cosaint	2 035	2 084	2 142	2 123
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	15 291	14 454	16 241	15 395
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	11 988	12 057	15 516	13 266
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*4 955*	*4 956*	*6 091*	*5 224*
O	Lasmuigh den CAI	–	3 755	14 261	3 987
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	1 371	1 144	2 347	1 975
	Iomlán	**142 630**	**149 744**	**275 769**	**246 988**
	agus de sin, Next Generation EU (NGEU)	–	–	*76 628*	*73 080*

Caiteachas buiséid: gealltanais le híoc faoin gceannteideal airgeadais ilbhliantúil (CAI)

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Gealltanais le híoc arna dtabhairt anonn ó 2023	Leachtú gealltanas le híoc arna dtabhairt anonn ó 2023	Gealltanais nua le híoc ó 2024	Iomlán na ngealltanas le híoc
		1	2	3	4=1+2+3
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	51 926	(18 682)	17 920	51 164
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	376 757	(103 313)	70 644	344 088
	2a. *Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach*	*154 864*	*(48 569)*	*67 875*	*174 170*
	2b. *Athléimneacht agus luachanna*	*221 893*	*(54 744)*	*2 769*	*169 918*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	57 477	(23 526)	16 916	50 867
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*358*	*(137)*	*150*	*371*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	5 121	(2 130)	2 763	5 754
5	Slándáil agus Cosaint	3 803	(1 383)	2 025	4 445
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	39 987	(11 212)	13 321	42 097
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	1 004	(1 004)	1 011	1 011
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*608*	*(608)*	*623*	*623*
O	Lasmuigh den CAI	6 447	(375)	1 827	7 899
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	482	(429)	0	53
	Iomlán	**543 003**	**(162 054)**	**126 428**	**507 378**
	agus de sin, Next Generation EU (NGEU)	*238 611*	*(68 834)*	*(3 481)*	*166 296*
	nach mbaineann Next Generation EU (NGEU) leis	*304 393*	*(93 220)*	*129 909*	*341 081*

3. NÓTAÍ A GHABHANN LEIS NA TUARASCÁLACHA AR AN gCUR CHUN FEIDHME BUISÉADACH

3.1. CREAT BUISÉID AN AONTAIS EORPAIGH

Coimeádtar na chuntais bhuiséadacha i gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais (FR). Is é an buiséad ginearálta an ionstraim a dhéanann foráil d'ioncam agus do chaiteachas an Aontais, agus a údaraíonn é, gach bliain, laistigh de na huasteorainneacha agus na forálacha eile a leagtar amach sa CAI i gcomhréir leis na gníomhartha reachtacha a bhaineann le cláir ilbhliantúla a glacadh faoin gcreat sin.

3.2. **CREAT AIRGEADAIS ILBHLIANTÚIL 2021-2027**

EUR milliún i bpraghsanna reatha

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Iomlán
1. An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	20 919	21 878	21 727	21 598	21 596	21 230	20 991	149 939
2. Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	6 364	67 806	70 137	73 289	75 697	66 404	70 128	429 825
2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	1 769	61 345	62 939	64 683	66 361	56 593	58 484	372 174
2b. Athléimneacht agus Luachanna	4 595	6 461	7 198	8 606	9 336	9 811	11 644	57 651
3. Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	56 841	56 965	57 295	57 449	57 336	57 100	57 316	400 302
Agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	40 368	40 639	40 693	40 603	40 529	40 542	40 496	283 870
4. Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	1 791	3 360	3 814	4 020	4 871	4 858	5 619	28 333
5. Slándáil agus Cosaint	1 696	1 896	1 946	2 380	2 617	2 810	3 080	16 425
6. An Chomharsanacht agus an Domhan	16 247	16 802	16 329	16 331	16 303	15 614	16 071	113 697
7. An Riarachán Poiblí Eorpach	10 635	11 058	11 419	11 773	12 124	12 506	12 959	82 474
Agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	8 216	8 528	8 772	9 006	9 219	9 464	9 786	62 991
IOMLÁN NA LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS	**114 493**	**179 765**	**182 667**	**186 840**	**190 544**	**180 522**	**186 164**	**1 220 995**
IOMLÁN NA LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTAÍ	**163 496**	**166 534**	**162 053**	**170 543**	**175 378**	**180 586**	**184 198**	**1 202 788**
mar chéatadán de OIN	1,18 %	1,12 %	0,99 %	0,96 %	0,95 %	0,95 %	0,93 %	1,01 %

Glacadh Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle lena leagtar síos CAI 2021-2027 an 17 Nollaig 2020 ([47]). Léirítear sa tábla thuas uasteorainneacha CAI ag praghsanna reatha mar a glacadh iad sa choigeartú teicniúil do CAI 2021-2027 le haghaidh 2025 ([48]), i gcomhréir leis an díbhoilsceoir bliantúil seasta 2 % a leagtar amach in Airteagal 4(2) de Rialachán CAI. Mar a leagtar amach mar choinníoll i Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle lena leagtar síos CAI 2021-2027, le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanas déantar na méideanna a leithscaradh in aghaidh an Cheannteidil; i gcás leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, níl feidhm ag na huasteorainneacha ach ar an leibhéal iomlán. Ba í 2024 an bhliain airgeadais dhíreach a cumhdaíodh le CAI 2021-2027.

Tar éis an chomhaontaithe pholaitiúil maidir leis an athbhreithniú meántéarma ar CAI 2021-2027 ar thángthas air sa Chomhairle Eorpach an 1 Feabhra agus le Parlaimint na hEorpa an 6 Feabhra 2024, ([49]) glacadh Rialachán athbhreithnithe CAI an 29 Feabhra. Leis an athbhreithniú meántéarma, treisíodh buiséad an Aontais don tréimhse 2024-2027 le EUR 64,6 billiún, a bhfuil EUR 33 bhilliún de in iasachtaí, i roinnt réimsí tosaíochta lena n-áirítear tacaíocht don Úcráin, bunú an ardáin um theicneolaíochtaí straitéiseacha don Eoraip (STEP), cruthú an tsásra chun costais bhreise a chumhdach chun ionstraim théarnaimh Next Generation EU a chistiú, a eascraíonn as rátaí úis níos airde chomh maith leis an gcistiú breise le haghaidh bainistiú imirce agus comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta, agus atreisiú roinnt ionstraimí speisialta. Tá an Cúlchiste um Dhlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR) deighilte ón 1 Eanáir 2024 ina dhá ionstraim ar leith (an Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta agus an Cúlchiste um Chabhair Éigeandála). Chun tionchar an athbhreithnithe meántéarma ar Bhuiséad Bliantúil 2024 a chomhtháthú, glacadh Buiséad Leasaitheach 1/2024 ([50]).

EUR 186 840 milliún a bhí san uasteorainn fhoriomlán le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanas in 2024, agus EUR 170 543 mhilliún a bhí san uasteorainn chomhfhreagrach le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

De bhun Airteagal 312 (3) CFAE, cinntear le CAI méideanna na n-uasteorainneacha bliantúla le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanas de réir na catagóire caiteachais ('ceannteidil') agus uasteorainneacha bliantúla le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí. Comhfhreagraíonn ceannteidil CAI do mhór-earnálacha gníomhaíochta an Aontais. Tugtar míniú ar cheannteidil éagsúla CAI 2021-2027 thíos.

Is ionann CAI 2021-2027 agus EUR 1 221 bhilliún (EUR 1 081 bhilliún i bpraghsanna 2018), lena n-áirítear an Ciste Eorpach Forbraíochta (CEF). Ina theannta sin, soláthraíonn NextGenerationEU méid breise de EUR 806,9 billiún (EUR 750 billiún i bpraghsanna 2018) suas go dtí 2023 i ngealltanais agus 2026 in íocaíochtaí. Coigeartaíodh an méid tosaigh sin go EUR 712 bhilliún, toisc nár iarr na Ballstáit go hiomlán an tacaíocht iasachta iomlán a bhí ar fáil.

Maidir leis an nós imeachta buiséid bhliantúil, déantar ainmníocht an bhuiséid a struchtúrú tuilleadh le 'braislí' beartais, rud a thugann níos mó soiléireachta maidir leis an mbealach a rannchuidíonn cláir chaiteachais aonair le spriocanna beartais an Aontais.

Ceannteideal 1 – An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha

Áirítear leis an gceannteideal seo príomhchláir an Aontais a thacaíonn le réimsí an taighde agus na nuálaíochta, an chlaochlaithe dhigitigh, an bhonneagair straitéisigh, neartú an mhargaidh aonair agus tionscadail straitéiseacha spáis. Áirítear leis na cláir faoin gceannteideal seo Fís Eorpach, Ciste InvestEU, an tSaoráid um Chónascadh na hEorpa, clár an mhargaidh aonair agus clár spáis na hEorpa.

Is iad seo a leanas na cláir a fhaigheann ranníocaíochtaí ó NGEU (ioncam arna shannadh go seachtrach) faoin gceannteideal sin: Fís Eorpach agus Ciste InvestEU.

Ceannteideal 2 – Fás inbhuanaithe: acmhainní nádúrtha

Tá an ceannteideal seo roinnte ina dhá cheannteideal: Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach (2a), agus Athléimneacht agus luachanna (2b).

Tá sé d'aidhm ag an gcaiteachas faoin gceannteideal seo athléimneacht agus comhtháthú Bhallstáit an Aontais a neartú. Cabhraíonn an cistiú sin le héagothromaíochtaí a laghdú i réigiúin san Aontas agus idir réigiúin an Aontais, agus laistigh de na Ballstáit agus ar fud na mBallstát, agus cuireann sé forbairt inbhuanaithe críche chun cinn (Ciste Forbraíochta

([47]) Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 ón gComhairle an 17 Nollaig 2020 lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2021 go 2027, (IO L 433I, 22.12.2020, lch. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

([48]) Coigeartú teicniúil an chreata airgeadais le haghaidh 2025 i gcomhréir le hAirteagal 4 de Rialachán (AE, Euratom) 2021/365 ón gComhairle lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil le haghaidh na mblianta 2021 go 2027, COM(2024) 320 final, 18.6.2024.

([49]) arna leasú go deireanach le Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 2024/765 ón gComhairle an 29 Feabhra 2024 lena leasaítear Rialachán (AE, Euratom) 2020/2093 lena leagtar síos an creat airgeadais ilbhliantúil do na blianta 2021 go 2027, (IO L, 2024/765, 29.2.2024, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

([50]) Glacadh Cinnitheach (AE, Euratom) 2024/1430 bhuiséad leasaitheach Uimh. 1 an Aontais Eorpaigh don bhliain airgeadais 2024 IO L, 2024/1430, 5.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget_suppl_amend/2024/1430/oj).

Réigiúnaí na hEorpa, an Ciste Comhtháthaithe, Ciste Sóisialta na hEorpa Plus). Tacaíonn sé freisin le dlúthpháirtíocht agus comhar an Aontais i ndáil lena ullmhacht agus freagairt ar thubaistí (an Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta agus RescEU). Ina theannta sin, tá sé d'aidhm ag na cláir faoin gceannteideal seo an tAontas a dhéanamh níos athléimní i ndáil le dúshláin reatha agus todhchaí trí infheistíocht a dhéanamh in aistriú glas agus digiteach, daoine óga (Erasmus), sláinte (EU4Health) agus gníomhaíocht chun luachanna an Aontais a chosaint (Ceartas, Cearta agus Luachanna) agus éagsúlacht chultúrtha a chur chun cinn (Eoraip na Cruthaitheachta).

Áirítear faoin gceannteideal seo STA, arna chumhachtú ag formhór mór an chistiúcháin arna sholáthar ag NGEU le linn na tréimhse 2021-2023. I measc na gclár eile a fhaigheann ranníocaíochtaí ó NGEU (ioncam arna shannadh go seachtrach) faoin gceannteideal sin tá: REACT-EU, an Sásra Aontais um Chosaint Shibhialta (RescEU). Chun forbhreathnú níos mionsonraithe a fháil ar ghníomhaíochtaí STA, féach ranna **2** agus **3** de NGEU de Phríomhphointí Airgeadais na Bliana.

Ceannteideal 3 – Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol

Leis an gcaiteachas faoin gceannteideal seo déantar infheistíocht i dtalmhaíocht inbhuanaithe (comhbheartas talmhaíochta) agus in iascaigh agus beartas muirí (an Ciste Eorpach Muirí, Iascaigh agus Dobharshaothraithe), chomh maith le cláir atá tiomnaithe do chosaint chomhshaoil agus gníomhaíocht ar son na haeráide (an clár LIFE, an Ciste um Aistriú Cóir).

Is iad seo a leanas na cláir a fhaigheann ranníocaíochtaí ó NGEU (ioncam arna shannadh go seachtrach) faoin gceannteideal sin: forbairt tuaithe, An Ciste um Aistriú Cóir.

Ceannteideal 4 – Imirce agus Bainistiú Teorainneacha

Tá sé d'aidhm ag cláir (Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht, an Ciste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha) agus gníomhaireachtaí díláraithe (amhail an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex) agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann) a mhaoinítear faoin gceannteideal seo dul i ngleic leis na dúshláin a bhaineann le himirce agus bainistiú teorainneacha seachtracha an Aontais agus cosaint an chórais tearmainn laistigh den Aontas.

Ceannteideal 5 – Slándáil agus Cosaint

Léiríonn an ceannteideal seo an gá méadaithe atá ann le haghaidh comhair ar leibhéal an Aontais chun aghaidh a thabhairt ar bhagairtí slándála agus chun a neamhspleáchas straitéiseach a mhéadú. Áirítear leis cláir arb é d'aidhm acu slándáil agus sábháilteacht shaoránaigh na hEorpa a fheabhsú (an Ciste Slándála Inmheánaí), inniúlacht cosanta na hEorpa a neartú (an Ciste Eorpach Cosanta), agus na uirlisí a theastaíonn chun freagairt do dhúshláin slándála inmheánacha agus sheachtracha a sholáthar.

Ceannteideal 6 – An Chomharsanacht agus an Domhan

Neartaíonn cláir faoin gceannteideal seo tionchar socheacnamaíoch an Aontais ina chomharsanacht, i dtíortha i mbéal forbartha agus ar fud an domhain. Cumasctar leis an Ionstraim nua um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta (NDICI-an Eoraip Dhomhanda) roinnt ionstraimí airgeadais seachtracha an Aontais a bhí ann cheana, lena n-áirítear comhar le tíortha san Afraic, sa Mhuir Chairib agus san Aigéan Ciúin (ACC) arna mhaoiniú roimhe sin leis an gCiste Eorpach Forbraíochta. Tá cúnamh do thíortha atá ag ullmhú le dul isteach san Aontas (cúnamh réamhaontachais) agus clár cabhair dhaonnúil an Aontais san áireamh sa cheannteideal seo freisin.

Ceannteideal 7 - Riarachán Poiblí Eorpach

Cumhdaítear faoin gceannteideal seo caiteachas riaracháin le haghaidh na n-institiúidí agus na bpinsean uile agus na Scoileanna Eorpacha.

S - Ionstraimí speisialta

Cumasaítear don Aontas le sásraí solúbthachta i mbuiséad an Aontais na cistí is gá chun freagairt do theagmhais nach raibh coinne leo amhail géarchéimeanna, tubaistí nádúrtha agus cásanna éigeandála a chur chun úsáide. Déantar foráil i Rialachán CAI agus sa Chomhaontú Idirinstitiúideach dá raon feidhme, dá leithdháileadh airgeadais agus dá módúlachtaí oibriúcháin. Áirithítear leo gur féidir le hacmhainní buiséadacha freagairt do thosaíochtaí a fhorbraíonn de shíor, ionas go n-úsáidtear gach euro sa chás ina mbíonn an gá is mó leis.

San ainmníocht bhuiséadach bhliantúil agus ina cur chun feidhme, sainaithnítear iad mar ionstraimí speisialta ('S'), toisc gur féidir iad a chur chun úsáide thar uasteorainneacha caiteachais CAI, i gcás leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus íocaíochtaí.

3.3. CEANNTEIDIL MHIONSONRAITHE CAI (CLÁIR)

Bristear ceannteidil CAI síos tuilleadh ina gceannteidil mhionsonraithe, a chomhfhreagraíonn do na príomhchláir chaiteachais (e.g. Fís 2020, Erasmus+ etc.). Glactar bunúis dlí fholuiteacha le haghaidh chur chun feidhme an bhuiséid ar leibhéal an chláir. Is iad cláir an struchtúr a úsáidtear de ghnáth chun tuairisciú ar an gcur chun feidhme agus ar thorthaí.

Léirítear táblaí de réir cláir sna tuarascálacha ar an gcur chun feidhme buiséadach (féach táblaí **6.7 - 6.12** thíos).

3.4. NEXTGENERATIONEU

Le buiséad EUR 420,8 billiún don tacaíocht neamh-inaisíoctha, tá tionchar mór ag NGEU ar bhuiséid bhliantúla iomlána an Aontais 2021 go dtí 2026 agus ar a gcur chun feidhme. In 2021, inscríobhadh an méid seo go hiomlán mar leithreasuithe sannta faoi chomhair ioncaim. Cuireadh na gealltanais uile maidir leis an tacaíocht neamh-inaisíoctha isteach faoin 31 Nollaig 2023 agus urramófar iad le híocaíochtaí faoin 31 Nollaig 2026, i gcomhréir le hAirteagail 3 (4) agus 3 (9) de Rialachán EURI. ([51])

Chun forbhreathnú cuimsitheach ar ghníomhaíochtaí NGEU a fháil, féach ranna **2** agus **3** de Phríomhphointí Airgeadais na Bliana.

3.5. BUISÉAD BLIANTÚIL

Leagtar síos le hAirteagal 314 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh an nós imeachta um ghlacadh an bhuiséid. Cuirtear i láthair leis an léaráid a leanas na sprioc-amanna chomh maith leis na céimeanna a bhaineann le glacadh an bhuiséid.

Tráthchlár an Chonartha[1]

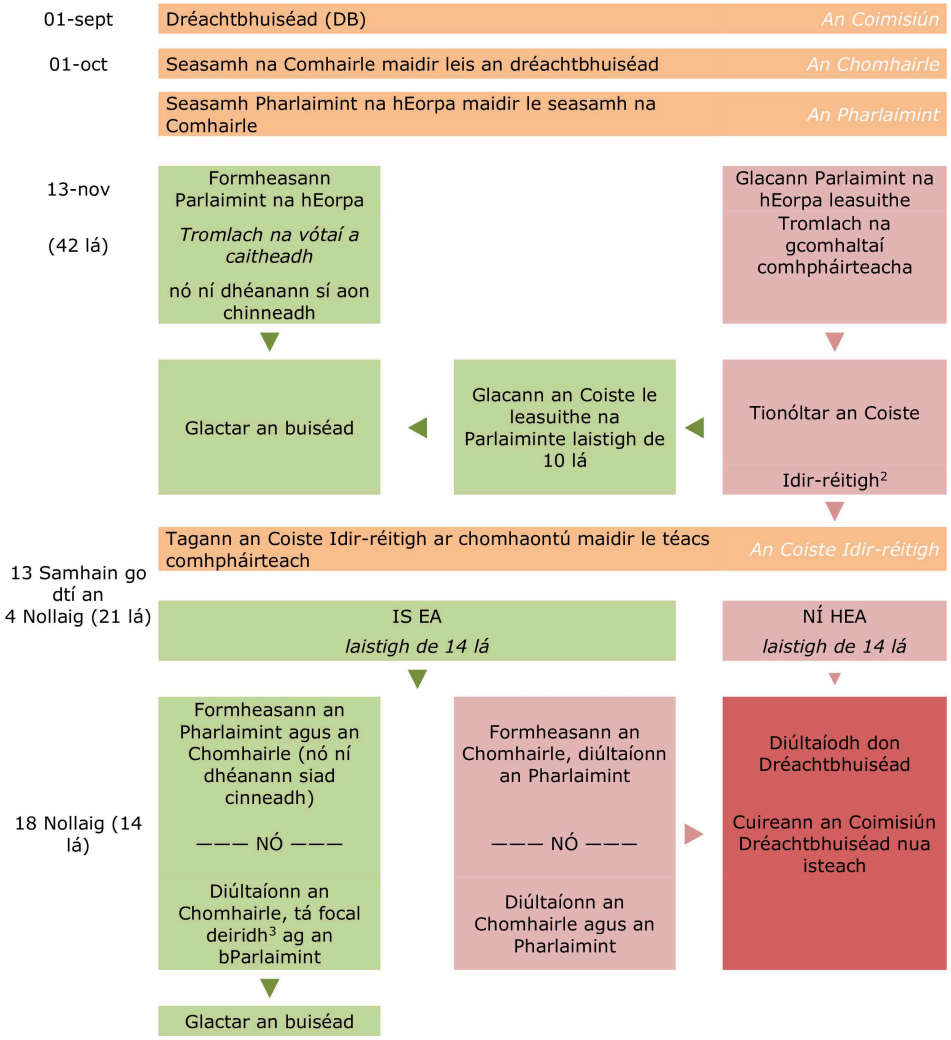

([51]) Rialachán (AE) 2020/2094 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 lena mbunaítear Ionstraim Théarnaimh de chuid an Aontais Eorpaigh chun tacú leis an téarnamh i ndiaidh ghéarchéim COVID-19 (IO L 433I, 22.12.2020, lch. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2094/oj).

1) Sa chleachtas, féachann na trí institiúid lena ndoiciméid faoi seach a chur i láthair níos luaithe sa bhliain chun an próiseas a réiteach.

2) Tá an Coiste Idir-Réitigh comhdhéanta de chomhaltaí den Chomhairle nó a n-ionadaithe agus den líon céanna comhaltaí a dhéanann ionadaíocht do Pharlaimint na hEorpa. Glacann an Coimisiún páirt in imeachtaí an Choiste Idir-Réitigh agus déanann sé gach tionscnamh is gá chun seasamh Pharlaimint na hEorpa agus seasamh na Comhairle a thabhairt ar aon uaim le chéile.

3) Formheasann Parlaimint na hEorpa an téacs comhpháirteach agus ansin, laistigh de 14 lá ó dhiúltú na Comhairle, cinneann sí (trí thromlach a comhaltaí comhpháirteacha agus 3/5 de na vótaí a chaitear) na leasuithe go léir nó cuid díobh a dheimhniú.

Cuimsítear le struchtúr an bhuiséid don Choimisiún leithreasaí faoi chomhair riaracháin agus oibríochtaí. Níl ach leithreasuithe faoi chomhair riaracháin ag na hInstitiúidí eile. Thairis sin, déanann an buiséad idirdhealú idir dhá chineál leithreasuithe: leithreasuithe neamhdhifreáilte agus difreáilte. Úsáidtear leithreasuithe neamhdhifreáilte chun oibríochtaí bliantúla a mhaoiniú (a chomhlíonann prionsabal na bliantúlachta). Úsáidtear leithreasuithe difreáilte chun prionsabal na bliantúlachta a réiteach leis an ngá chun oibríochtaí ilbhliantúla a bhainistiú. Roinntear leithreasuithe difreáilte ina leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí:

— leithreasuithe faoi chomhair gealltanas: cumhdaítear leo costas iomlán na n-oibleagáidí dlíthiúla, arna ndéanamh don bhliain reatha airgeadais, le haghaidh oibríochtaí a shíneann thar roinnt blianta. Féadfar gealltanais bhuiséadacha maidir le bearta ar faide iad ná aon bhliain airgeadais amháin a roinnt ina dtráthchodanna bliantúla thar roinnt blianta áfach, i gcás ina bhforáiltear amhlaidh sa bhunghníomh.

— leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí: cumhdaítear leo caiteachas a eascraíonn as gealltanais a rinneadh sa bhliain airgeadais reatha agus/nó i mblianta airgeadais roimhe sin.

Sna cuntais, grúpáiltear na cineálacha cistiúcháin in dhá phríomh-mhír:

— Leithreasuithe buiséid críochnaitheacha glactha; agus

— Leithreasuithe breise ina bhfuil:

— Tabhairt anonn ón mbliain roimhe (ceadaítear leis an Rialachán Airgeadais, i líon teoranta cásanna, méideanna nár caitheadh a thabhairt anonn ón mbliain roimhe go dtí an bhliain reatha); agus

— Ioncam sannta a eascraíonn as aisíocaíochtaí, ranníocaíochtaí ó thríú páirtithe/tíortha le cláir an Aontais agus obair arna déanamh do thríú páirtithe; sanntar iad seo go díreach do na línte buiséid caiteachais chomhfhreagraigh agus is iad sin tríú colún an chistiúcháin.

Is iad gach cineál cistiúcháin le chéile a dhéanann na leithreasuithe atá ar fáil.

3.6. **IONCAM**

3.6.1. *Ioncam acmhainní dílse*

Tagann formhór mór an ioncaim ó acmhainní dílse, lena gcuimsítear na catagóirí a leanas:

(1) Acmhainní dílse traidisiúnta (ADT): bhain siad seo le thart ar 14 % d'ioncam acmhainní dílse in 2024.

(2) Acmhainn bunaithe ar cháin bhreisluacha (CBL): bhain siad seo le thart ar 17 % d'ioncam acmhainní dílse in 2024.

(3) Acmhainn bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach bhfuil athchúrsáilte: bhain siad seo le thart ar 5 % d'ioncam acmhainní dílse in 2024.

(4) Acmhainn bunaithe ar ollioncam náisiúnta (OIN): bhain siad seo le thart ar 64 % d'ioncam acmhainní dílse in 2024.

Sonraítear le Cinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle an 14 Nollaig 2020 maidir le córas acmhainní dílse an Aontais Eorpaigh (Cinneadh 2020 maidir le hAcmhainní Dílse) na catagóirí d'acmhainní dílse agus leagtar síos leis na modhanna lena ríomh. Tháinig an cinneadh seo i bhfeidhm an 1 Meitheamh 2021 agus cuireadh i bhfeidhm go cúlghabhálach é ón 1 Eanáir 2021.

Sainordaítear le Cinneadh 2020 maidir le hAcmhainní Dílse nach mbeidh méid iomlán na n-acmhainní dílse a leithdháiltear ar an Aontas chun leithreasuithe bliantúla faoi chomhair íocaíochtaí a chumhdach níos mó ná 1,40 % de shuim OIN na mBallstát uile. Anuas air sin, cumhachtaítear leis an gcinneadh don Choimisiún ar bhonn eisceachtúil EUR 750 billiún i bpraghsanna 2018 a fháil ar iasacht shealadach ar mhargaí caipitil thar ceann an Aontais chun aghaidh a thabhairt ar iarmhairtí phaindéim COVID-19 tríd an ionstraim aisghabhála, NextGenerationEU. An uasteorainn acmhainní dílse le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, méadófar é go sealadach faoi 0.6 pointe céatadáin chun gach dliteanas a eascraíonn as an iasachtaíocht seo a chumhdach.

Ó bhí 2021 ann, áirítear le 'ioncam eile' bhuiséad an Aontais na ranníocaíochtaí airgeadais ón Ríocht Aontaithe de bharr na socraíochta airgeadais faoin gComhaontú um Tharraingt Siar i leith na Ríochta Aontaithe.

3.6.2. *Acmhainní dílse traidisiúnta (ADT)*

Is éard is ADT ann dleachtanna custaim arna ngearradh ar allmhairí ó thríú tíortha, a mbailíonn Ballstáit iad thar ceann an Aontais. Coinníonn Ballstáit 25 % de sin, áfach, chun na costais bhailiúcháin a chumhdach. Ní mór gach méid ADT suite a chur isteach i gceann de na cuntais a leanas, arna gcoimeád ag na húdaráis inniúla:

Sna gnáthchuntais a fhoráiltear in Airteagal 6(3) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 609/2014 ón gComhairle: gach méid a aisghabhtar nó a ráthaítear.

Sna cuntais ar leithligh a fhoráiltear san Airteagal céanna: gach méid nach bhfuil aisghafa agus/nó ráthaithe go fóill; féadfar méideanna a ráthaítear, ach a cheistítear, a chur sa chuntas seo freisin.

Ní mór do Bhallstáit ADT a chur sa leabhar i gcuntas an Choimisiúin tríd a státchistí nó a mbainc cheannais náisiúnta tráth nach déanaí ná an chéad lá oibre tar éis an 19ú lá sa dara mí tar éis na míosa inar bunaíodh an teidlíocht (nó inar aisghabhadh i gcás an chuntais ar leithligh).

3.6.3. *Cáin bhreisluacha (CBL)*

Ríomhtar acmhainn dhílis CBL bunaithe ar bhoinn CBL na mBallstát, atá comhchuibhithe chun na críche sin i gcomhréir le rialacha an Aontais. Tá glaoráta aonfhoirmeach de 0,30 % i bhfeidhm maidir le méid iomlán gach Ballstáit in admhálacha CBL arna mbailiú le haghaidh gach soláthair inchánaigh arna roinnt ar mheán ualaithe an ráta CBL. Tá uasteorainn de 50 % de OIN gach Ballstáit ar an mbonn CBL.

3.6.4. *Dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte*

Tá feidhm ag glaoráta aonfhoirmeach EUR 0,80 in aghaidh an chileagraim maidir le meáchan na dramhaíola ó phacáistíocht phlaisteach a ghintear i ngach Ballstát nach ndéantar athchúrsáil uirthi. An dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach nach n-athchúrsáiltear i mbliain ar leith, ríomhtar í mar an difríocht idir an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a ghintear agus an dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach a athchúrsáiltear an bhliain sin i mBallstát. Tá an Bhulgáir, an Chipir, an Chróit, an Eastóin, an Ghréig, an Iodáil, an Laitvia, an Liotuáin, Málta, an Pholainn, an Phortaingéil, an Rómáin, an tSeicia, an tSlóivéin, an tSlóvaic, an Spáinn agus an Ungáir, i dteideal laghduithe cnapshuime bliantúla sonracha a fháil ina ranníocaíochtaí acmhainní dílse ó dhramhaíl phlaisteach faoi seach.

3.6.5. *Ollioncam Náisiúnta (OIN)*

Úsáidtear an acmhainn bunaithe ar ollioncam náisiúnta (OIN) chun an chuid sin den bhuiséad nach gcumhdaítear le foinsí eile ioncaim a mhaoiniú. Gearrtar glaoráta aonfhoirmeach ar OIN gach Ballstáit, a bhunaítear i gcomhréir le rialacha an Aontais.

3.6.6. *Oll-laghdú*

Don tréimhse 2021-2027, baineann na Ballstáit seo a leanas tairbhe as oll-laghdú ar a ranníocaíochtaí bliantúla bunaithe ar OIN; EUR 377 milliún i gcás na Danmhairge, EUR 3 671 mhilliún i gcás na Gearmáine, EUR 1 921 mhilliún i gcás na hÍsiltíre, EUR 565 mhilliún i gcás na hOstaire agus EUR 1 069 milliún i gcás na Sualainne. Tomhaistear na holl-laghduithe seo i bpraghsanna 2020 agus maoiníonn na Ballstáit uile iad.

3.6.7. *Coigeartuithe ar acmhainní dílse na mblianta roimhe sin*

Cinntear acmhainní atá bunaithe ar CBL agus OIN ar bhonn réamhaisnéisí de na boinn ábhartha a dhéantar nuair a ullmhaítear an dréachtbhuiséad. Déantar na réamhaisnéisí seo a athbhreithniú agus a thabhairt cothrom le dáta le linn na bliana airgeadais lena mbaineann, trí bhíthin buiséad leasaitheach. Maidir le difríochtaí idir na méideanna atá dlite ó na Ballstáit i ndáil leis na boinn iarbhír, agus na méideanna arna n-íoc ar bhonn na réamhaisnéisí (athbhreithnithe), deimhneach nó diúltach, glaonn an Coimisiún iad sin isteach ó na Ballstáit don chéad lá oibre de mhí an Mhárta sa tríú bliain tar éis na bliana airgeadais lena mbaineann. Féadfar ceartúcháin a dhéanamh fós ar na boinn iarbhír CBL agus OIN le linn na 4 bliana ina dhiaidh, mura n-eisítear forchoimeádas. Léiríonn na forchoimeádais seo na héilimh fhéideartha ar na Ballstáit i ndáil le méideanna éiginnte, toisc nach féidir meastachán cruinn a dhéanamh ar an tionchar airgeadais. Nuair is féidir an méid beacht a chinneadh, glaoitear na hacmhainní comhfhreagracha atá bunaithe ar CBL agus OIN isteach i ndáil le cleachtas na n-iarmhéideanna CBL agus OIN nó le glaonna aonair ar chistí. Déantar réamhaisnéis ar an acmhainn dhílis bunaithe ar phlaisteach ar bhealach cosúil. Maidir leis na difríochtaí idir na méideanna atá dlite ó na Ballstáit de réir a ráiteas bliantúil a bhfuil na sonraí olltoraidh, agus na méideanna arna n-íoc ar bhonn na réamhaisnéisí (athbhreithnithe), deimhneach nó diúltach, áfach, glaonn an Coimisiún iad sin isteach ó na Ballstáit don chéad lá oibre de mhí an Mheithimh sa tríú bliain tar éis na bliana airgeadais lena mbaineann. Féadfar ceartúcháin a dhéanamh fós ar na boinn iarbhír le linn na 5 bliana ina dhiaidh, mura n-eisítear forchoimeádas.

3.7. **RÍOMH THORADH AN BHUISÉID**

Tugtar toradh bhuiséad an Aontais ar ais do na Ballstáit le linn na bliana dár gcionn trí asbhaint na méideanna atá dlite don bhliain sin.

Is éard atá sna méideanna acmhainní dílse a iontráiltear sna cuntais na méideanna a cuireadh chun sochair le linn na bliana sna cuntais a d'oscail rialtais na mBallstát in ainm an Choimisiúin. Cuimsítear faoi ioncam, i gcás barrachais, freisin toradh an bhuiséid don bhliain airgeadais roimhe sin. Is éard atá san ioncam eile a iontráladh sna cuntais an méid iarbhír a fuarthas le linn na bliana.

Chun críocha toradh an bhuiséid don bhliain a ríomh, cuimsítear faoi chaiteachais íocaíochtaí a rinneadh in aghaidh leithreasuithe na bliana móide aon leithreasú don bhliain sin a thugtar anonn go dtí an bhliain dár gcionn. Ciallaíonn íocaíochtaí a dhéantar in aghaidh leithreasuithe na bliana íocaíochtaí atá déanta ag an Oifigeach Cuntasaíochta faoin 31 Nollaig sa bhliain airgeadais. Maidir le CERT, is éard atá sna híocaíochtaí na híocaíochtaí atá déanta ag na Ballstáit idir an 16 Deireadh Fómhair n-1 agus an 15 Deireadh Fómhair N, ar choinníoll gur cuireadh an tOifigeach Cuntasaíochta ar an eolas maidir leis an ngealltanas agus údarú faoin 31 Eanáir N+1. Féadfaidh caiteachas CERT a bheith faoi réir cinneadh comhréireachta tar éis rialuithe sna Ballstáit.

I gcomhréir le hAirteagal 1(1) de Rialachán Uimh. 608/2014 lena leagtar síos bearta cur chun feidhme don chóras acmhainní dílse, léiríonn toradh an bhuiséid an difríocht idir:

— an t-ioncam iomlán a fuarthas don bhliain airgeadais; agus

— na híocaíochtaí iomlána a rinneadh in aghaidh leithreasuithe na bliana reatha móide méid iomlán leithreasuithe na bliana sin arna dtabhairt anonn go dtí an bhliain dár gcionn.

Cuirtear an méid a leanas leis an bhfigiúr is toradh, nó baintear iad de:

— iarmhéid glan cealuithe leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a tugadh anonn ó bhlianta roimhe sin agus aon íocaíocht a sháraíonn leithreasuithe neamhdhifreáilte arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe sin, íocaíochtaí a sháraíonn na leithreasuithe de bharr luaineachtaí sa ráta euro;

— forbairt ioncaim shannta; agus

— gnóthachain ghlana nó glanchaillteanais ráta malairte a taifeadadh le linn na bliana.

Leithreasuithe arna dtabhairt anonn ón mbliain airgeadais roimhe sin i leith ranníocaíochtaí ó thríú páirtithe agus i leith oibre dóibh, nach dtéann in éag riamh de réir sainmhíniú, áirítear iad mar leithreasuithe breise don bhliain airgeadais. Mínítear leis sin an difríocht idir tabhairt anonn ón mbliain roimhe i dtuarascálacha cur chun feidhme bhuiséad bhliain N agus iad siúd a thugtar anonn sa bhliain dár gcionn i dtuarascálacha cur chun feidhme bhuiséad bhliain n-1. Leithreasuithe faoi chomhair oibleagáidí arna gcur ar fáil athuair tar éis aisíocaíocht na n-íocaíochtaí ar an gcuntas, tugtar neamhaird orthu nuair a ríomhtar toradh an bhuiséid.

Áirítear le leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn tabhairt anonn uathoibríoch agus tabhairt anonn de réir cinnidh. Cealú leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe, áirítear leis cealuithe leithreasuithe arna dtabhairt anonn go huathoibríoch agus de réir cinnidh.

3.8. RÉITEACH AN TORAIDH EACNAMAÍOCH LE TORADH BUISÉID

EUR milliún

	2024	2023
TORADH EACNAMAÍOCH NA BLIANA	**(97 208)**	**(71 437)**
Ioncam		
Teidlíochtaí arna mbunú sa bhliain reatha ach nár bailíodh go fóill	*(6 773)*	*(5 714)*
Teidlíochtaí arna mbunú blianta roimhe seo agus a bailíodh sa bhliain reatha	*9 925*	*10 046*
Teidlíochtaí arna mbailiú nach gcaithfear leo mar ioncam sa toradh eacnamaíoch	*83 953*	*73 209*
(Glan) Ioncam fabhraithe	*(723)*	*(923)*
	86 382	**76 618**
Caiteachais		
(Glan) caiteachais fhabhraithe	*10 599*	*14 090*
Caiteachais na bliana roimhe arna n-íoc sa bhliain reatha	*(2 220)*	*(1 638)*
Glan-éifeacht réamh-mhaoiniúcháin	*(11 678)*	*(12 575)*
Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí arna dtabhairt anonn chuig an mbliain dár gcionn	*(4 031)*	*(3 208)*
Íocaíochtaí arna ndéanamh ó thabhairt anonn agus cealú leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí	*1 711*	*(5 409)*
Gluaiseacht i bhforálacha	*9 948*	*3 752*
Eile	*7 757*	*240*
	12 086	**(4 748)**
Toradh eacnamaíoch, Gníomhaireachtaí agus CEGC i.L.	**85**	**202**
TORADH BUISÉID NA BLIANA	**1 344**	**635**

I gcomhréir leis an Rialachán Airgeadais, ríomhtar toradh eacnamaíoch na bliana ar bhonn phrionsabail chuntasaíochta fabhraithe agus Rialacha Cuntasaíochta an Aontais, fad a bhunaítear toradh an bhuiséid ar rialacha coigeartaithe um chuntasaíocht airgid thirim. Toisc go gcumhdaíonn an toradh eacnamaíoch agus an toradh buiséid na hidirbhearta foluiteacha céanna – ach amháin foinsí (neamhbhuiséadacha) eile ioncaim agus caiteachais na ngníomhaireachtaí agus CEGC faoi Leachtú a chuimsítear sa toradh eacnamaíoch amháin – is seiceáil úsáideach comhsheasmhachta é réiteach thoradh eacnamaíoch na bliana le toradh buiséid na bliana.

Míreanna réitigh – Ioncam

Comhfhreagraíonn ioncam iarbhír buiséadach le haghaidh bliain airgeadais leis an ioncam a bailíodh ó theidlíochtaí arna mbunú le linn na bliana agus méideanna a bailíodh ó theidlíochtaí arna mbunú i mblianta roimhe seo. Dá bhrí sin, déanfar na teidlíochtaí arna mbunú sa bhliain reatha ach nár bailíodh go fóill a asbhaint ón toradh eacnamaíoch chun críocha réitigh, toisc nach bhfuil siad mar chuid den ioncam buiséadach. I gcodarsnacht leis sin, na teidlíochtaí arna mbunú blianta roimhe sin agus arna mbailiú sa bhliain reatha ní mór iad a chur leis an toradh eacnamaíoch chun críocha réitigh. Ní chaithfear le roinnt teidlíochtaí arna mbailiú mar ioncam sa toradh eacnamaíoch agus ní mór iad a chur leis freisin chun críocha réitigh. Baineann siad go príomha le maoiniú Next Generation EU.

Cuimsítear leis an ioncam fabhraithe go príomha méideanna a bhaineann le ceartúcháin airgeadais, acmhainní dílse, úis agus díbhinní. Ní chuirtear san áireamh ach an ghlan-éifeacht amháin, i.e. an t-ioncam fabhraithe don bhliain reatha lúide aisiompú an ioncaim fhabhraithe ón mbliain roimhe sin.

Míreanna réitigh – Caiteachas

Cuimsítear leis na caiteachais fhabhraithe go príomha fabhruithe arna ndéanamh chun críocha scoite deireadh bliana, i.e. caiteachais incháilithe arna dtabhú ag tairbhithe chistí an Aontais ach nár tuairiscíodh don Choimisiún go fóill. Ní chuirtear san áireamh ach amháin an ghlan-éifeacht, i.e. na caiteachais fhabhraithe don bhliain reatha lúide aisiompú caiteachas fabhraithe ón mbliain roimhe sin. Tá na híocaíochtaí a dhéantar sa bhliain reatha a bhaineann le sonraisc a cláraíodh sna blianta roimhe seo mar chuid de chaiteachas buiséadach na bliana reatha agus, dá bhrí sin, ní mór iad a chur leis an toradh eacnamaíoch chun críocha réitigh.

Is é atá i nglan-éifeacht an réamh-mhaoiniúcháin meascán de (1) mhéideanna réamh-mhaoiniúcháin nua a íocadh sa bhliain reatha agus a aithnítear mar chaiteachas buiséadach na bliana agus (2) imréiteach an réamh-mhaoiniúcháin trí chostais incháilithe a glacadh le linn na bliana reatha. Léiríonn na costais incháilithe sin caiteachas i dtéarmaí fabhraithe nach bhfuil sna cuntais bhuiséadacha ó tharla go raibh íocaíocht an réamh-mhaoiniúcháin thosaigh curtha san áireamh cheana féin mar chaiteachas buiséadach tráth ar íocadh é.

Chomh maith leis na híocaíochtaí arna ndéanamh in aghaidh leithreasuithe na bliana, caithfear na leithreasuithe don bhliain sin a thugtar anonn chuig an mbliain dár gcionn a chur san áireamh agus an toradh buiséid don bhliain á ríomh (i gcomhréir le hAirteagal 1(1) de Rialachán (AE, Euratom) Uimh. 608/2014). Tá an rud céanna i gceist i ndáil le híocaíochtaí buiséadacha arna ndéanamh sa bhliain reatha ó na leithreasuithe a tugadh anonn ó bhlianta roimhe sin, agus cealú na leithreasuithe neamhúsáidte faoi chomhair íocaíochtaí.

Baineann an ghluaiseacht sa soláthar le meastacháin ag deireadh na bliana a dhéantar sna ráitis airgeadais (sochair fostaithe den chuid is mó) nach ndéanann difear do na cuntais bhuiséadacha. Cuimsítear le méideanna imréitigh eile gnéithe éagsúla amhail amúchadh/dímheas sócmhainní, éadáil sócmhainní, íocaíochtaí léasa airgeadais agus rannpháirtíochtaí airgeadais dá mbíonn cóireálacha cuntasaíochta buiséadaí agus fabhraithe éagsúil.

Mír imréitigh – Toradh eacnamaíoch, Gníomhaireachtaí agus CEGC faoi Leachtú

Is figiúr neamhchomhdhlúite é toradh buiséid na bliana agus ní chuimsítear leis foinsí eile (neamhbhuiséadacha) ioncaim agus caiteachais na ngníomhaireachtaí comhdhlúite agus CEGC faoi Leachtú. (féach nóta **6**). Chun toradh eacnamaíoch na bliana a imréiteach – figiúr comhdhlúite lena n-áirítear na méideanna seo – le toradh buiséadach na bliana, cuirtear toradh eacnamaíoch iomlán comhdhlúite na bliana a bhaineann leis na gníomhaireachtaí agus CEGC i.L. i láthair mar mhír imréitigh.

4. CUR CHUN FEIDHME BHUISÉAD 2024 AN AONTAIS

Féach roinn 6, ‘Achoimre ar chur chun feidhme an bhuiséid’ i bPríomhphointí Airgeadais na Bliana le haghaidh nótaí míniúcháin ar chur chun feidhme bhuiséad 2024 le haghaidh ioncaim agus caiteachais, gealltanas le híoc agus an toradh buiséid.

5.1. ACHOIMRE AR CHUR CHUN FEIDHME IONCAM BHUISÉAD AN AONTAIS

EUR milliún

	Teideal	Leithreasuithe ioncaim		Teidlíochtaí bunaithe			Ioncam			Fáltais mar % den bhuiséad	Le híoc
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Bliain reatha	Tugtha anonn	Iomlán	Ar theidlíochtaí na bliana reatha	Ar theidlíochtaí tugtha anonn	Iomlán		
		1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
1	Acmhainní dílse	136 499	141 170	141 280	(197)	141 082	141 202	(155)	141 047	100 %	36
	11 - Tobhaigh siúcra	*0*	*0*	–	*(0)*	*(0)*	–	–	–	-	*(0)*
	12 - Dleachtanna custaim	*24 620*	*20 119*	*20 299*	*(197)*	*20 102*	*20 222*	*(155)*	*20 066*	*100 %*	*36*
	13 - CBL	*23 616*	*23 463*	*23 438*	–	*23 438*	*23 438*	–	*23 438*	*100 %*	–
	14 - OIN	*81 169*	*90 449*	*90 334*	–	*90 334*	*90 334*	–	*90 334*	*100 %*	–
	16 - Laghdú na ranníocaíochta bunaithe ar OIN arna deonú do Bhallstáit faoi leith	–	–	*23*	–	*23*	*23*	–	*23*	-	–
	17 - Dramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach	*7 094*	*7 140*	*7 185*	–	*7 185*	*7 185*	–	*7 185*	*101 %*	–
2	Barrachais, iarmhéideanna agus coigeartuithe	0	633	662	7	669	662	7	669	106 %	–
3	Ioncam riaracháin	2 124	2 124	3 906	36	3 942	3 877	20	3 897	183 %	45
4	Ioncam airgeadais, ús mainneachtana agus fíneálacha	149	3 478	3 245	14 681	17 926	(739)	5 513	4 774	137 %	13 152
5	Ráthaíochtaí buiséadacha, oibríochtaí trína bhfaightear agus trína dtugtar iasachtaí	0	0	73 376	–	73 376	73 332	–	73 332	-	44
6	Ioncam, ranníocaíochtaí agus aisíocaíochtaí a bhaineann le beartais an aontais	3 858	2 340	25 115	4 769	29 884	22 345	4 545	26 890	1 149 %	2 994
	Iomlán	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

6.1. CAI: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	*64 665*	–	*64 665*	*12*	*8 023*	*72 701*	*24 156*	*2 337*	*26 493*	*1*	*27 947*	*54 441*
	2b. Athléimneacht agus luachanna	*9 895*	*22*	*9 917*	*0*	*4 065*	*13 982*	*9 560*	*(73)*	*9 487*	*812*	*57 056*	*67 355*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*40 517*	*(0)*	*40 517*	*316*	*912*	*41 745*	*40 505*	*(32)*	*40 474*	*316*	*912*	*41 702*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 893	1	3 893	–	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	Slándáil agus Cosaint	2 321	378	2 699	–	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*4 955*	*1*	*4 956*	*1*	*513*	*5 470*	*4 955*	*1*	*4 956*	*613*	*522*	*6 091*
O	Lasmuigh den CAI	–	4 768	4 768	–	4 174	8 941	–	3 755	3 755	–	10 506	14 261

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Iomlán	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.2. CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasaí arna dtabhairt anonn go 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	–	0	3
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	–	85	1 155
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	*72 701*	*63 596*	*12*	*7 808*	*71 416*	*98 %*	–	*131*	*131*	*1 070*	–	*85*	*1 154*

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasaí arna dtabhairt anonn go 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	2b. Athléimneacht agus luachanna	*13 982*	*9 917*	*0*	*2 860*	*12 778*	*91 %*	*0*	*1 204*	*1 204*	*0*	–	*0*	*1*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	59 874	57 243	–	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	–	234	247
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*41 745*	*40 465*	–	*345*	*40 810*	*98 %*	*366*	*567*	*933*	*2*	–	–	*2*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	4 232	3 892	–	147	4 039	95 %	–	191	191	1	–	0	1
5	Slándáil agus Cosaint	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*5 470*	*4 911*	*1*	*379*	*5 291*	*97 %*		*134*	*134*	*45*	–	*0*	*45*
O	Lasmuigh den CAI	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	–	0
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
	Iomlán	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.3. **CAI: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME**

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasaí arna dtabhairt anonn go 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	*54 441*	*26 490*	*1*	*25 458*	*51 949*	*95 %*	*2*	*2 489*	*2 491*	*0*	*1*	*0*	*1*
	2b. Athléimneacht agus luachanna	*67 355*	*7 591*	*810*	*56 175*	*64 576*	*96 %*	*1 896*	*879*	*2 775*	*0*	*2*	*2*	*4*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*41 702*	*40 416*	*0*	*345*	*40 762*	*98 %*	*367*	*567*	*934*	*6*	*0*	–	*6*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2
5	Slándáil agus Cosaint	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*6 091*	*4 329*	*557*	*338*	*5 224*	*86 %*	*582*	*183*	*766*	*45*	*55*	*1*	*100*

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasaí arna dtabhairt anonn go 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
O	Lasmuigh den CAI	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
	Iomlán	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.4. CAI: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL)

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	*154 864*	*(161)*	*(48 409)*	*106 295*	*71 416*	*(3 540)*	*(1)*	*67 875*	*174 170*
	2b. Athléimneacht agus luachanna	*221 893*	*(176)*	*(54 568)*	*167 149*	*12 778*	*(10 008)*	*(0)*	*2 769*	*169 918*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867

EUR milliún

	Ceannteideal CAI	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachálacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*358*	*(35)*	*(102)*	*221*	*40 810*	*(40 660)*	–	*150*	*371*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	Slándáil agus Cosaint	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*608*	*(51)*	*(557)*	–	*5 291*	*(4 668)*	*(1)*	*623*	*623*
O	Lasmuigh den CAI	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
	Iomlán	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.5. CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA

EUR milliún

		<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	Slándáil agus Cosaint	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445

EUR milliún

		<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	Lasmuigh den CAI	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Iomlán	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

Mar thoradh ar ath-leithdháileadh gealltanas faoi chuimsiú an aistrithe chuig córas cuntasaíochta nua (SUMMA), tharla aistriú méid gan íoc (EUR 201 274 milliún) idir na blianta. Níl aon athrú ar mhéid foriomlán na ngealltanas le híoc.

6.6. CAI: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE

EUR milliún

		Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
	2a. Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach	*123 345*	*982*	*63 608*	*22 751*	*165 184*	*31 520*	*(1 144)*	*7 808*	*29 198*	*8 986*	*174 170*
	2b. Athléimneacht agus luachanna	*6 048*	*(157)*	*9 917*	*8 363*	*7 445*	*215 846*	*(19)*	*2 860*	*56 214*	*162 473*	*169 918*
3	Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
	agus de sin: Caiteachas a bhaineann leis an margadh agus íocaíochtaí díreacha	*358*	*(35)*	*40 465*	*40 420*	*368*	*0*	–	*345*	*342*	*3*	*371*
4	Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

		Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
5	Slándáil agus Cosaint	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	An Chomharsanacht agus an Domhan	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	An Riarachán Poiblí Eorpach	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011
	agus de sin: Caiteachas riaracháin na n-institiúidí	*567*	*(10)*	*4 912*	*4 886*	*582*	*42*	*(42)*	*379*	*338*	*40*	*623*
O	Lasmuigh den CAI	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Iomlán	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

6.7. CAI MIONSONRAITHE: MIONDEALÚ AGUS ATHRUITHE AR LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ

EUR milliún

Clár		Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1	Fís Eorpach	12 897	1	12 898	95	4 458	17 451	11 833	196	12 028	67	7 104	19 199
	Euratom	281	(1)	280	–	58	337	333	40	372	15	107	494
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	436	–	436	–	3	440	509	54	563	1	3	568

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	712	712	–	–	–	–	446	446
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	24	–	24	–	0	25	27	(5)	22	–	0	22
Ciste InvestEU	348	–	348	–	1 672	2 019	347	(89)	258	1	2 945	3 203
SCE - Iompar	1 757	0	1 758	–	48	1 806	2 119	(49)	2 070	1	40	2 112
SCE - Fuinneamh	885	(1)	885	–	3	888	741	39	781	2	2	784
SCE - Cúrsaí Digiteacha	87	–	87	–	4	91	151	(11)	140	1	4	145
An Eoraip Dhigiteach	1 266	(1)	1 265	–	75	1 340	1 150	(115)	1 034	7	71	1 112
Gníomhaireachtaí díláraithe	213	4	217	–	11	228	213	7	220	–	11	231
Gníomhaíochtaí eile	–	1	1	–	170	171	–	1	1	–	170	171
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	14	–	14	–	–	14	14	6	20	–	–	20
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	24	–	24	–	4	29	21	2	22	–	5	28
An Margadh Aonair	602	1	604	–	48	651	601	(21)	580	8	68	657
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	26	–	26	–	1	27	23	(1)	22	–	1	22
Cánachas	38	–	38	–	1	39	30	4	35	0	1	36
Custaim	136	–	136	–	9	144	105	27	132	0	9	141

EUR milliún

	Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Gníomhaireachtaí díláraithe	136	(4)	132	–	15	147	136	(4)	132	–	15	147
	Gníomhaíochtaí eile	9	(3)	6	–	1	7	9	(1)	8	–	1	8
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	12	–	12	–	–	12	11	(4)	7	–	–	7
	Clár Spáis an Aontais	2 088	(0)	2 088	–	327	2 415	2 183	(4)	2 179	5	489	2 673
	Gníomhaireachtaí díláraithe	78	1	79	–	4	83	78	4	82	–	4	86
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	17	–	17	–	–	17	4	(4)	–	–	–	–
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	117	–	117	–	–	117	190	–	190	0	–	190
	Iomlán Cheannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	21 493	(1)	21 492	95	7 621	29 209	20 828	72	20 900	109	11 495	32 504
2	Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	39 434	(4)	39 431	12	4 932	44 375	13 079	2 825	15 904	0	14 623	30 528
	An Ciste Comhtháthaithe	6 842	–	6 842	–	1 127	7 969	2 264	8	2 273	0	1 815	4 088
	Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	1 606	–	1 606	–	12	1 618	1 952	286	2 238	–	11	2 248
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	4	4	–	0	4	5	(2)	3	–	0	3
	Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+)	16 783	–	16 783	–	1 953	18 736	6 856	(781)	6 075	1	11 498	17 574
	Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	34	–	34	–	8	42	32	5	37	0	7	44
	Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	123	–	123	–	2 784	2 907	105	(5)	100	2	55 240	55 342
	Pericles IV	1	–	1	–	0	1	1	(0)	1	0	0	1
	Téarnamh an Aontais	3 340	–	3 340	–	51	3 391	3 340	–	3 340	651	51	4 042
	RescEU	240	–	240	0	27	268	260	0	260	125	476	862

EUR milliún

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
EU4Health	754	(0)	753	–	43	796	689	(146)	544	5	31	580
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	–	–	–	–	8	8	2	(2)	–	–	36	36
Gníomhaireachtaí díláraithe	249	13	263	–	50	312	245	10	256	–	49	305
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	12	0	12	–	0	13	12	0	12	–	0	12
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	94	–	94	–	11	104	85	(3)	82	1	12	95
Erasmus+	3 796	–	3 796	–	993	4 789	3 522	43	3 565	16	1 051	4 631
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	144	–	144	–	49	193	139	(7)	131	5	56	192
Eoraip na Cruthaitheachta	335	–	335	–	21	356	366	33	398	4	25	428
Ceartas	42	–	42	–	1	43	39	9	48	1	1	50
Cearta agus Luachanna	219	(0)	219	–	3	222	226	(28)	197	1	2	201
Gníomhaireachtaí díláraithe	295	9	303	–	9	313	286	12	299	–	10	308
Gníomhaíochtaí eile	8	–	8	–	0	8	7	2	9	–	0	9
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	26	–	26	–	0	26	39	(8)	30	–	0	31
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	183	–	183	–	7	190	167	11	178	–	7	185
Iomlán Cheannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	74 561	22	74 583	12	12 088	86 683	33 716	2 264	35 980	813	85 003	121 796

EUR milliún

	Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
3	Ráthaíochtaí Talmhaíochta	40 517	(0)	40 517	316	912	41 745	40 505	(32)	40 474	316	912	41 702
	Cláir eile d'Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	13 156	–	13 156	–	420	13 576	11 992	1 774	13 765	0	2 712	16 478
	Muirí agus Iascaigh	1 070	–	1 070	–	154	1 224	781	199	979	1	175	1 155
	Iascaigh (SFPA agus ERBI)	163	(33)	130	–	–	130	143	(29)	114	–	–	114
	Gníomhaireachtaí díláraithe	30	0	30	–	2	32	30	0	30	–	2	32
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	–	9	–	–	9	5	(2)	3	–	–	3
	An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	765	3	768	–	5	773	571	29	600	7	4	612
	An Ciste um Aistriú Cóir	1 490	–	1 490	–	246	1 736	3	2	5	–	6 465	6 470
	Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	50	–	50	–	504	554	35	25	60	–	521	582
	Gníomhaireachtaí díláraithe	68	(2)	66	–	8	74	68	(2)	66	–	8	74
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	6	–	6	–	–	6	12	(3)	9	–	–	9
	Gníomhaíochtaí sonracha	16	–	16	–	–	16	7	(3)	4	–	–	4
	Iomlán Cheannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	57 339	(32)	57 307	316	2 252	59 874	54 151	1 959	56 110	324	10 799	67 233
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	1 508	(5)	1 503	–	10	1 513	1 359	1	1 360	2	10	1 372
	Gníomhaireachtaí díláraithe	169	(17)	152	–	18	170	169	(17)	152	–	18	170
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

EUR milliún

	Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	1 023	(19)	1 004	–	182	1 186	524	42	565	1	307	873
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	144	–	144	–	0	144	157	(16)	141	0	0	141
	Gníomhaireachtaí díláraithe	1 048	42	1 090	–	128	1 218	1 040	3	1 043	–	128	1 171
	Iomlán Cheannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 893	1	3 893	–	338	4 232	3 249	12	3 261	3	463	3 727
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	322	1	323	–	2	325	238	(27)	211	2	2	215
	An Díchoimisiúnú núicléach	75	(7)	67	–	–	67	152	(10)	142	–	–	142
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	62	(2)	61	–	0	61	72	6	78	1	0	79
	Gníomhaireachtaí díláraithe	251	1	252	–	17	269	251	(3)	249	–	17	266
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	1	(0)	1	–	–	1
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	23	9	32	–	0	32	21	15	36	–	0	36
	An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	218	125	344	–	12	355	211	(5)	206	1	7	215
	An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	420	260	680	–	23	703	540	8	547	2	21	570
	An tSoghluaisteacht Mhíleata	251	–	251	–	–	251	262	73	335	1	–	335
	An Ionstraim um sholáthar comhchoiteann in earnáil na Cosanta	260	(10)	250	–	9	259	100	(100)	–	–	–	–
	An Ionstraim um an Tionscal Cosanta a Atreisiú	343	–	343	–	16	359	79	91	170	1	3	173

EUR milliún

	Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Clár um an Tionscal Cosanta Eorpach	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	0	(0)	–	–	0	0
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	96	–	96	–	–	96	110	–	110	–	–	110
	Iomlán Cheannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	2 321	378	2 699	–	79	2 778	2 035	48	2 084	8	51	2 142
6	An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta	11 524	(10)	11 514	461	966	12 940	10 764	(1 510)	9 254	71	828	10 153
	An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	42	–	42	0	21	63	27	6	33	1	21	55
	Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	1 911	584	2 495	–	26	2 521	1 897	528	2 426	6	26	2 458
	Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	385	–	385	–	22	406	385	(0)	385	0	12	397
	Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	71	–	71	1	35	107	72	(21)	51	8	21	79
	MFA+	5	–	5	–	569	574	5	–	5	–	525	530
	Gníomhaíochtaí eile	81	(2)	79	–	1	80	81	(31)	50	–	1	51
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	0	0	–	0	0	–	0	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	95	(0)	95	–	0	95	86	2	88	–	0	88
	Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	2 116	–	2 116	21	143	2 281	1 975	163	2 138	75	192	2 405
	Saoráid do na Balcáin Thiar	–	501	501	–	–	501	–	24	24	–	–	24
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	16 230	1 073	17 303	483	1 783	19 569	15 291	(838)	14 454	161	1 626	16 241
7	Pinsin foirne	2 515	74	2 589	–	280	2 870	2 515	74	2 589	–	280	2 870
	(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	15	0	15	–	–	15	15	0	15	–	–	15
	(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	1	(0)	1	–	–	1	1	(0)	1	–	–	1
	(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	10	(1)	9	–	–	9	10	(1)	9	–	–	9
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	17	(2)	15	–	–	15	17	(2)	15	–	–	15
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	7	(0)	7	–	–	7	7	(0)	7	–	–	7
	(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	0	(0)	0	–	–	0	0	(0)	0	–	–	0
	(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	0	0	0	–	–	0	0	0	0	–	–	0
	Scoileanna Eorpacha	246	–	246	–	29	275	246	–	246	1	29	276
	Luach saothair foirne reachtúla	2 898	6	2 903	–	124	3 027	2 898	6	2 903	0	124	3 027
	Luach saothair foirne seachtraí	288	(23)	265	–	120	386	288	(23)	265	32	121	419
	Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	18	0	18	–	0	18	18	0	18	0	0	18
	Comhaltaí - Liúntais shealadacha	1	–	1	–	–	1	1	–	1	–	–	1
	Costais Earcaíochta	32	(1)	31	–	0	31	32	(1)	31	2	0	33

EUR milliún

Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Foirceannadh seirbhíse	8	(0)	7	–	–	7	8	(0)	7	–	–	7
Costais oiliúna	16	1	17	–	7	25	16	1	17	11	7	35
Sóisialta agus Soghluaisteacht	21	2	24	–	30	53	21	2	24	11	30	65
Teic. faisnéise agus cumarsáide	281	6	287	–	227	514	281	6	287	171	228	685
Cíosanna agus ceannacháin	312	14	326	–	962	1 287	312	14	326	7	962	1 294
Caiteachas ar fhoirgnimh	133	(26)	107	–	43	150	133	(26)	107	63	43	214
Slándáil	64	10	74	–	13	87	64	10	74	38	13	125
Misin agus ionadaíocht	43	11	54	–	3	57	43	11	54	11	3	69
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	19	(4)	15	–	3	17	19	(4)	15	6	3	24
Iris Oifigiúil	7	(4)	3	–	0	3	7	(4)	3	1	0	4
Foilseacháin	10	1	12	–	4	16	10	1	12	6	4	22
Sealbhú faisnéise	7	(0)	7	–	1	7	7	(0)	7	2	1	9
Staidéir agus imscrúduithe	5	1	6	–	0	6	5	1	6	5	0	10
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	15	1	16	–	8	24	15	1	16	12	8	36
Seirbhísí teanga seachtracha	29	(1)	27	–	51	79	29	(1)	27	2	51	81
Caiteachas riaracháin eile	18	1	19	–	26	45	18	1	19	10	26	55
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	4 955	1	4 956	1	513	5 470	4 955	1	4 956	613	522	6 091

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas						Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí					
		Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid			Leithreasuithe breise		Iomlán na leithreasuithe ar fáil
		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta		Buiséad tosaigh glactha	Buiséid agus aistrithe leasaitheacha	Buiséad críochnaitheach glactha	Méideanna le tabhairt anonn	Ioncam sannta	
		1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	Iomlán Cheannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	11 988	69	12 057	1	2 445	14 502	11 988	69	12 057	1 004	2 456	15 516
O	An Ciste don Nuálaíocht	–	–	–	–	3 886	3 886	–	–	–	–	10 218	10 218
	An tSaoráid don Úcráin	–	4 768	4 768	–	157	4 924	–	3 755	3 755	–	157	3 912
	Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	131	131	–	–	–	–	132	132
	Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	–	4 768	4 768	–	4 174	8 941	–	3 755	3 755	–	10 506	14 261
S	Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	An Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta	1 351	(207)	1 144	400	–	1 544	1 351	(207)	1 144	400	–	1 544
	Cúlchiste le haghaidh Cúnamh Éigeandála	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Coigeartú don Domhandú (CED)	209	(176)	34	–	17	51	20	(20)	0	0	17	18
	Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	–	–	–	7	297	304	–	–	–	328	458	786
	Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	1 561	(383)	1 178	407	314	1 899	1 371	(227)	1 144	728	475	2 347
	Iomlán	**189 385**	**5 894**	**195 279**	**1 314**	**31 094**	**227 687**	**142 630**	**7 114**	**149 744**	**3 150**	**122 875**	**275 769**

6.8. CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Fís Eorpach	17 451	12 898	95	2 087	15 081	86 %	–	2 370	2 370	0	–	(0)	0
	Euratom	337	280	–	7	287	85 %	–	51	51	0	–	0	0
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	440	436	–	1	438	100 %	–	2	2	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	712	–	–	222	222	31 %	–	490	490	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	25	24	–	–	24	97 %	–	0	0	1	–	–	1
	Ciste InvestEU	2 019	348	–	1 603	1 950	97 %	–	69	69	–	–	0	0
	SCE - Iompar	1 806	1 758	–	23	1 780	99 %	–	26	26	–	–	–	–
	SCE - Fuinneamh	888	885	–	–	885	100 %	–	3	3	–	–	–	–
	SCE - Cúrsaí Digiteacha	91	87	–	1	88	97 %	–	3	3	0	–	–	0
	An Eoraip Dhigiteach	1 340	1 264	–	49	1 313	98 %	–	26	26	1	–	0	1
	Gníomhaireachtaí díláraithe	228	217	–	9	227	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	171	1	–	69	70	41 %	–	101	101	–	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	14	14	–	–	14	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	29	24	–	4	28	99 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	An Margadh Aonair	651	604	–	22	626	96 %	–	25	25	0	–	0	0
	Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	27	24	–	1	25	93 %	0	0	0	1	–	0	1
	Cánachas	39	38	–	0	39	98 %	–	1	1	0	–	–	0
	Custaim	144	136	–	1	137	95 %	–	7	7	–	–	–	–

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Gníomhaireachtaí díláraithe	147	132	–	10	142	97 %	–	5	5	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	7	6	–	0	6	92 %	–	1	1	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	12	12	–	–	12	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Clár Spáis an Aontais	2 415	2 088	–	265	2 353	97 %	–	62	62	–	–	(0)	(0)
	Gníomhaireachtaí díláraithe	83	79	–	3	82	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	17	17	–	–	17	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	117	117	–	–	117	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	29 209	21 489	95	4 378	25 962	89 %	0	3 243	3 244	3	–	0	3
2	Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	44 375	38 656	12	4 798	43 466	98 %	–	106	106	775	–	27	803
	An Ciste Comhtháthaithe	7 969	6 600	–	1 095	7 695	97 %	–	0	0	242	–	32	274
	Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	1 618	1 606	–	2	1 608	99 %	–	9	9	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	4	4	–	–	4	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE +)	18 736	16 731	–	1 913	18 643	100 %	–	15	15	52	–	25	77
	Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	42	34	–	7	41	99 %	–	0	0	–	–	(0)	(0)
	Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	2 907	123	–	2 230	2 353	81 %	–	554	554	0	–	0	0

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Pericles IV	1	1	–	0	1	98 %	–	0	0	–	–	–	–
Téarnamh an Aontais	3 391	3 340	–	2	3 342	99 %	–	49	49	–	–	–	–
RescEU	268	240	0	14	254	95 %	0	13	14	(0)	–	–	(0)
EU4Health	796	753	–	41	795	100 %	–	1	1	0	–	0	0
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	8	–	–	–	–	–	–	8	8	–	–	–	–
Gníomhaireachtaí díláraithe	312	263	–	38	301	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	13	12	–	0	13	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	104	93	–	7	101	96 %	–	4	4	0	–	0	0
Erasmus+	4 789	3 796	–	477	4 273	89 %	–	516	516	0	–	–	0
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	193	144	–	16	160	83 %	–	34	34	–	–	–	–
Eoraip na Cruthaitheachta	356	335	–	15	350	98 %	–	6	6	–	–	0	0
Ceartas	43	42	–	1	42	99 %	–	0	0	–	–	–	–
Cearta agus Luachanna	222	219	–	1	220	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	313	303	–	5	308	99 %	–	5	5	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí eile	8	8	–	0	8	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	26	26	–	0	26	99 %	–	0	0	–	–	0	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	190	183	–	6	189	100 %	–	0	0	0	–	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	86 683	73 513	12	10 668	84 193	97 %	0	1 335	1 335	1 070	–	85	1 155
3	Ráthaíochtaí Talmhaíochta	41 745	40 465	–	345	40 810	98 %	366	567	933	2	–	–	2
	Cláir eile d'Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	13 576	13 155	–	1	13 156	97 %	–	189	189	0	–	230	231
	Muirí agus Iascaigh	1 224	1 070	–	127	1 196	98 %	–	23	23	0	–	4	4
	Iascaigh (SFPA agus ERBI)	130	130	–	–	130	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Gníomhaireachtaí díláraithe	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	8	–	–	8	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	773	768	–	4	771	100 %	–	2	2	0	–	0	0
	Ciste um Aistriú Cóir	1 736	1 479	–	160	1 640	94 %	–	86	86	11	–	0	11
	Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	554	50	–	76	126	23 %	–	428	428	–	–	–	–
	Gníomhaireachtaí díláraithe	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	6	6	–	–	6	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí sonracha	16	16	–	–	16	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Iomlán Ceannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	59 874	57 243	–	721	57 964	97 %	366	1 296	1 663	13	–	234	247

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	1 513	1 502	–	6	1 508	100 %	–	5	5	1	–	0	1
	Gníomhaireachtaí díláraithe	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	1 186	1 004	–	53	1 057	89 %	–	129	129	1	–	–	1
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	144	144	–	–	144	100 %	–	0	0	–	–	–	–
	Gníomhaireachtaí díláraithe	1 218	1 090	–	76	1 166	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Iomlán Cheannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	4 232	3 892	–	147	4 039	95 %	–	191	191	1	–	0	1
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	325	323	–	1	324	99 %	–	2	2	0	–	–	0
	An Díchoimisiúnú núicléach	67	67	–	–	67	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	61	60	–	0	61	100 %	–	0	0	0	–	0	0
	Gníomhaireachtaí díláraithe	269	252	–	11	263	98 %	–	6	6	0	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	32	32	–	–	32	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	355	344	–	12	355	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	703	680	–	23	703	100 %	–	–	–	–	–	–	–

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	An tSoghluaisteacht Mhíleata	251	251	–	–	251	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	An Ionstraim um sholáthar comhchoiteann in earnáil na Cosanta	259	250	–	9	259	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	An Ionstraim um an Tionscal Cosanta a Atreisiú	359	343	–	16	359	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Clár um an Tionscal Cosanta Eorpach	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	96	96	–	–	96	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	2 778	2 699	–	71	2 770	100 %	–	8	8	0	–	0	0
6	An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta	12 940	11 032	400	525	11 956	92 %	482	441	923	(0)	61	0	61
	An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	63	42	0	1	43	68 %	0	20	20	0	0	–	0
	Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	2 521	2 495	–	17	2 512	100 %	–	9	9	0	–	0	0
	Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	406	385	–	21	406	100 %	–	0	0	0	–	(0)	0
	Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	107	71	1	–	72	67 %	1	35	36	(0)	0	–	0
	MFA+	574	5	–	569	574	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	80	79	–	0	80	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	0	0	–	–	0	0

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	95	95	–	0	95	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	2 281	2 043	20	83	2 146	94 %	73	60	133	–	1	(0)	1
	Saoráid do na Balcáin Thiar	501	400	–	–	400	80 %	101	–	101	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	19 569	16 646	421	1 217	18 283	93 %	657	566	1 224	0	62	0	62
7	Pinsin foirne	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Scoileanna Eorpacha	275	246	–	23	269	98 %	–	6	6	0	–	–	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Luach saothair foirne reachtúla	3 027	2 897	–	60	2 957	98 %	–	64	64	6	–	–	6
Luach saothair foirne seachtraí	386	265	–	45	310	80 %	–	75	75	0	–	0	0
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	18	17	–	0	17	95 %	–	0	0	1	–	–	1
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Costais Earcaíochta	31	30	–	0	31	98 %	–	0	0	0	–	–	0
Foirceannadh seirbhíse	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Costais oiliúna	25	17	–	4	22	88 %	–	3	3	0	–	0	0
Sóisialta agus Soghluaisteacht	53	23	–	15	38	72 %	–	15	15	0	–	0	0
Teic. faisnéise agus cumarsáide	514	287	–	134	420	82 %	–	93	93	0	–	0	0
Cíosanna agus ceannacháin	1 287	326	–	314	639	50 %	–	648	648	0	–	–	0
Caiteachas ar fhoirgnimh	150	107	–	22	129	86 %	–	21	21	0	–	–	0
Slándáil	87	74	–	9	83	96 %	–	3	3	0	–	0	0
Misin agus ionadaíocht	57	54	–	2	55	97 %	–	2	2	0	–	0	0
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	17	15	–	1	16	92 %	–	1	1	0	–	0	0
Iris Oifigiúil	3	3	–	0	3	100 %	–	0	0	–	–	–	–
Foilseacháin	16	12	–	3	14	90 %	–	2	2	0	–	–	0
Sealbhú faisnéise	7	7	–	0	7	94 %	–	0	0	0	–	–	0

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Staidéir agus imscrúduithe	6	6	–	0	6	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	24	16	–	6	23	94 %	–	1	1	0	–	0	0
	Seirbhísí teanga seachtracha	79	27	–	36	63	80 %	–	16	16	–	–	0	0
	Caiteachas riaracháin eile	45	19	–	21	41	89 %	–	5	5	0	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	5 470	4 911	1	379	5 291	97 %	0	134	134	45	–	0	45
	Iomlán Cheannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	14 502	12 003	1	1 348	13 351	92 %	–	1 097	1 097	54	–	0	54
O	An Ciste don Nuálaíocht	3 886	–	–	603	603	16 %	–	3 283	3 283	–	–	–	–
	An tSaoráid don Úcráin	4 924	4 737	–	150	4 887	99 %	30	7	37	0	–	0	0
	Gníomhaíochtaí eile	131	–	–	62	62	48 %	–	68	68	–	–	–	–
	Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	8 941	4 737	–	815	5 552	62 %	30	3 359	3 389	0	–	0	0
S	Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	An Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Cúlchiste le haghaidh Cúnamh Éigeandála	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Coigeartú don Domhandú (CED)	51	8	–	–	8	16 %	–	7	7	25	–	10	35

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	304	–	7	297	304	100 %	–	–	–	–	–	–	–
Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	1 899	842	407	297	1 546	81 %	310	7	318	25	–	10	35
Iomlán	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

6.9. CAI MIONSONRAITHE: LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1	Fís Eorpach	19 199	11 956	59	1 789	13 803	72 %	72	5 314	5 386	0	8	2	10
	Euratom	494	354	14	36	405	82 %	18	71	89	0	1	–	1
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	568	561	1	1	563	99 %	2	2	4	(0)	0	–	0
	Gníomhaíochtaí eile	446	–	–	86	86	19 %	–	361	361	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	22	21	–	–	21	94 %	–	0	0	1	–	–	1

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Ciste InvestEU	3 203	253	1	2 836	3 090	96 %	1	109	109	4	0	0	4
SCE - Iompar	2 112	2 069	1	37	2 107	100 %	1	4	5	0	0	–	0
SCE - Fuinneamh	784	780	2	–	782	100 %	1	2	3	0	0	–	0
SCE - Cúrsaí Digiteacha	145	140	1	2	143	98 %	0	2	3	0	0	–	0
An Eoraip Dhigiteach	1 112	1 027	7	41	1 075	97 %	6	29	35	1	0	0	2
Gníomhaireachtaí díláraithe	231	220	–	9	230	99 %	–	1	1	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí eile	171	1	–	10	11	6 %	–	161	161	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	20	20	–	–	20	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	28	22	–	4	27	97 %	–	1	1	0	–	0	0
An Margadh Aonair	657	573	8	22	603	92 %	7	46	53	0	1	0	1
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	22	20	–	0	20	90 %	–	0	0	2	–	0	2
Cánachas	36	35	0	0	35	97 %	0	1	1	0	0	–	0
Custaim	141	132	0	1	133	95 %	0	7	7	0	0	–	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	147	132	–	10	141	96 %	–	5	5	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí eile	8	8	–	0	8	96 %	–	0	0	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	7	7	–	–	7	96 %	–	–	–	0	–	–	0
Clár Spáis an Aontais	2 673	2 175	5	101	2 280	85 %	4	388	392	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Gníomhaireachtaí díláraithe	86	82	–	3	85	99 %	–	1	1	–	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	190	190	–	–	190	100 %	0	–	0	–	0	–	0
	Iomlán Ceannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	32 504	20 778	98	4 988	25 864	80 %	113	6 504	6 617	9	11	3	23
2	Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	30 528	15 903	0	13 357	29 261	96 %	1	1 266	1 267	0	0	–	0
	An Ciste Comhtháthaithe	4 088	2 272	0	1 815	4 087	100 %	0	0	1	(0)	0	0	0
	Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	2 248	2 238	–	8	2 246	100 %	–	3	3	0	–	(0)	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	3	3	–	–	3	97 %	–	0	0	–	–	–	–
	Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE +)	17 574	6 074	0	10 278	16 352	93 %	1	1 221	1 221	0	0	0	1
	Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	44	37	0	7	44	99 %	0	–	0	0	0	–	0
	Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	55 342	98	2	55 189	55 288	100 %	2	52	54	0	0	0	0
	Pericles IV	1	1	0	0	1	95 %	–	0	0	0	–	–	0
	Téarnamh an Aontais	4 042	1 477	651	1	2 128	53 %	1 863	51	1 914	–	0	–	0
	RescEU	862	260	125	372	757	88 %	–	105	105	–	–	0	0

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochn-aitheach glactha	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
EU4Health	580	540	4	29	573	99 %	4	2	5	0	1	0	1
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	36	–	–	9	9	24 %	–	27	27	–	–	1	1
Gníomhaireachtaí díláraithe	305	256	–	38	294	96 %	–	12	12	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	12	12	–	0	12	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	95	81	1	5	87	92 %	1	6	8	0	0	0	0
Erasmus+	4 631	3 547	16	478	4 041	87 %	18	572	590	(0)	0	0	1
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	192	128	5	18	151	78 %	3	38	42	(0)	0	0	0
Eoraip na Cruthaitheachta	428	396	4	17	417	97 %	2	9	11	0	0	0	0
Ceartas	50	47	1	1	49	98 %	1	0	1	0	0	–	0
Cearta agus Luachanna	201	196	1	1	199	99 %	1	1	2	0	0	–	0
Gníomhaireachtaí díláraithe	308	299	–	5	304	98 %	–	5	5	0	–	0	0
Gníomhaíochtaí eile	9	9	–	0	9	100 %	–	–	–	0	–	–	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	31	30	–	0	31	99 %	–	0	0	0	–	–	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	185	178	–	6	184	99 %	–	1	1	0	–	–	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochn-aitheach glactha	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Iomlán Ceannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	121 796	34 082	811	81 633	116 525	96 %	1 898	3 368	5 266	0	2	2	5
3	Ráthaíochtaí Talmhaíochta	41 702	40 416	0	345	40 762	98 %	367	567	934	6	0	–	6
	Cláir eile d'Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	16 478	13 765	0	1 704	15 469	94 %	0	1 008	1 008	0	0	–	1
	Muirí agus Iascaigh	1 155	978	1	173	1 152	100 %	1	2	3	0	0	0	0
	Iascaigh (SFPA agus ERBI)	114	114	–	–	114	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Gníomhaireachtaí díláraithe	32	30	–	1	31	96 %	–	1	1	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	3	3	–	–	3	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	612	592	7	3	603	99 %	8	1	8	0	0	0	1
	An Ciste um Aistriú Cóir	6 470	5	–	6 145	6 150	95 %	–	320	320	–	–	0	0
	Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	582	60	–	19	79	14 %	–	503	503	–	–	–	–

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Gníomhaireachtaí díláraithe	74	66	–	8	73	99 %	–	0	0	–	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	9	9	–	–	9	99 %	–	–	–	0	–	–	0
	Gníomhaíochtaí sonracha	4	4	–	–	4	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iomlán Cheannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	67 233	56 043	8	8 398	64 448	96 %	376	2 401	2 777	7	0	0	8
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	1 372	1 357	1	8	1 366	100 %	2	3	5	1	0	–	1
	Gníomhaireachtaí díláraithe	170	152	–	13	165	97 %	–	6	6	–	–	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	873	563	1	75	639	73 %	1	231	233	1	0	–	1
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	141	117	0	0	117	83 %	24	–	24	–	0	–	0
	Gníomhaireachtaí díláraithe	1 171	1 043	–	76	1 119	96 %	–	52	52	–	–	–	–
	Iomlán Cheannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	3 727	3 231	2	171	3 405	91 %	28	292	320	2	0	0	2

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	215	209	1	1	211	99 %	1	2	3	0	0	–	0
	An Díchoimisiúnú núicléach	142	142	–	–	142	100 %	–	–	–	0	–	–	0
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	79	75	1	0	76	97 %	2	–	2	1	0	0	1
	Gníomhaireachtaí díláraithe	266	247	–	11	257	97 %	–	6	6	2	–	0	2
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	36	35	–	–	35	98 %	–	0	0	1	–	–	1
	An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	215	205	1	7	214	99 %	1	–	1	0	0	–	0
	An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	570	545	2	21	568	100 %	2	–	2	(0)	0	0	0
	An tSoghluaisteacht Mhíleata	335	335	1	–	335	100 %	0	–	0	0	0	–	0
	An Ionstraim um sholáthar comhchoiteann in earnáil na Cosanta	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–
	An Ionstraim um an Tionscal Cosanta a Atreisiú	173	170	1	3	173	100 %	–	–	–	–	0	0	0
	Clár um an Tionscal Cosanta Eorpach	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	110	110	–	–	110	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Iomlán Ceannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	2 142	2 073	7	42	2 123	99 %	6	8	14	5	1	0	5
6	An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta	10 153	9 192	64	346	9 603	95 %	62	482	544	0	7	0	7
	An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	55	33	1	8	41	75 %	1	13	13	0	0	–	0
	Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	2 458	2 419	6	17	2 442	99 %	6	9	16	0	0	–	1
	Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	397	383	0	9	393	99 %	1	3	4	0	0	–	0
	Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	79	47	8	–	55	69 %	4	21	25	(0)	0	–	0
	MFA+	530	5	–	416	421	79 %	–	109	109	–	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	51	50	–	0	51	99 %	–	0	0	0	–	–	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	–	–	0	37 %	–	0	0	–	–	0	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	88	88	–	0	88	100 %	–	0	0	0	–	–	0
	Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	2 405	2 128	74	100	2 301	96 %	10	92	102	0	2	–	2
	Saoráid do na Balcáin Thiar	24	1	–	–	1	3 %	23	–	23	–	–	–	–

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochn-aitheach glactha	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	16 241	14 346	153	897	15 395	95 %	107	729	836	1	9	0	10
7	Pinsin foirne	2 870	2 589	–	273	2 862	100 %	–	7	7	–	–	0	0
	(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	1	1	–	–	1	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	9	9	–	–	9	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	15	15	–	–	15	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	7	7	–	–	7	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	0	0	–	–	0	100 %	–	–	–	–	–	–	–
	Scoileanna Eorpacha	276	246	1	20	266	96 %	0	10	10	0	–	–	0
	Luach saothair foirne reachtúla	3 027	2 897	0	60	2 957	98 %	0	64	64	6	0	–	6
	Luach saothair foirne seachtraí	419	243	29	44	316	75 %	22	77	98	0	4	0	4

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	18	16	0	0	16	89 %	1	0	1	1	0	–	1
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	1	0	–	–	0	30 %	0	–	0	–	–	–	–
Costais Earcaíochta	33	27	1	0	29	87 %	3	0	4	0	0	–	1
Foirceannadh seirbhíse	7	7	–	–	7	99 %	0	–	0	–	–	–	–
Costais oiliúna	35	8	10	2	20	56 %	10	5	15	0	1	0	1
Sóisialta agus Soghluaisteacht	65	16	9	11	36	56 %	7	20	27	0	1	0	1
Teic. faisnéise agus cumarsáide	685	167	170	89	425	62 %	120	139	259	0	1	0	1
Cíosanna agus ceannacháin	1 294	295	7	313	615	48 %	30	649	679	0	0	–	0
Caiteachas ar fhoirgnimh	214	63	58	17	138	65 %	44	26	70	0	5	–	5
Slándáil	125	49	36	2	87	70 %	25	10	35	0	3	0	3
Misin agus ionadaíocht	69	44	8	2	54	78 %	10	2	12	0	3	0	3
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	24	10	3	1	14	58 %	5	2	7	0	3	0	3
Iris Oifigiúil	4	2	1	–	2	66 %	1	0	1	–	0	–	0
Foilseacháin	22	6	6	1	14	63 %	5	3	8	0	0	–	0
Sealbhú faisnéise	9	5	2	0	7	74 %	2	0	2	0	0	–	0
Staidéir agus imscrúduithe	10	1	5	–	5	52 %	5	0	5	0	0	0	0

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
			ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach glactha	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
		1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
	Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	36	7	12	5	24	66 %	9	3	12	0	0	0	0
	Seirbhísí teanga seachtracha	81	26	2	35	63	78 %	2	16	18	–	0	0	0
	Caiteachas riaracháin eile	55	14	9	14	38	69 %	5	12	17	0	1	0	1
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	6 091	4 329	557	338	5 224	86 %	582	183	766	45	55	1	100
	Iomlán Cheannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	15 516	11 114	926	1 226	13 266	85 %	889	1 229	2 118	54	78	1	133
O	An Ciste don Nuálaíocht	10 218	–	–	292	292	3 %	–	9 926	9 926	–	–	–	–
	An tSaoráid don Úcráin	3 912	3 634	–	3	3 637	93 %	121	153	274	(0)	–	–	(0)
	Gníomhaíochtaí eile	132	–	–	57	57	44 %	–	74	74	–	–	–	–
	Iomlán Cheannteideal O: Lasmuigh den CAI	14 261	3 634	–	353	3 987	28 %	121	10 154	10 274	(0)	–	–	(0)
S	Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0
	An Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta	1 544	834	400	–	1 234	80 %	310	–	310	–	–	–	–
	Cúlchiste le haghaidh Cúnamh Éigeandála	–	–	–	–	–	-	–	–	–	–	–	–	–

EUR milliún

Clár	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasuithe arna dtabhairt anonn chuig 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochn-aitheach glactha	ó mhéid-eanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
Coigeartú don Domhandú (CED)	18	0	0	8	8	47 %	0	7	7	0	0	2	2
Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	786	–	275	458	733	93 %	–	–	–	–	53	–	53
Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	2 347	834	675	466	1 975	84 %	310	7	318	0	53	2	55
Iomlán	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

6.10. **CAI MIONSONRAITHE: GLUAISEACHTAÍ I nGEALLTANAIS LE hÍOC (RAL)**

EUR milliún

Clár		Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
1	Fís Eorpach	27 939	(566)	(9 905)	17 468	15 081	(3 898)	(5)	11 178	28 646
	Euratom	357	(5)	(249)	103	287	(156)	–	131	234
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	1 576	(0)	(484)	1 093	438	(80)	(1)	356	1 449
	Gníomhaíochtaí eile	135	(8)	(55)	72	222	(30)	–	191	263
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	48	(1)	(16)	31	24	(4)	–	20	50

EUR milliún

Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Ciste InvestEU	5 834	(31)	(1 474)	4 329	1 950	(1 616)	–	334	4 663
SCE - Iompar	6 503	(88)	(2 093)	4 322	1 780	(13)	–	1 767	6 089
SCE - Fuinneamh	3 873	(42)	(778)	3 053	885	(4)	–	881	3 934
SCE - Cúrsaí Digiteacha	650	(39)	(137)	474	88	(6)	–	83	556
An Eoraip Dhigiteach	2 116	(3)	(830)	1 283	1 313	(245)	(0)	1 068	2 351
Gníomhaireachtaí díláraithe	39	–	(39)	–	227	(191)	–	36	36
Gníomhaíochtaí eile	2	(0)	(1)	1	70	(10)	–	60	61
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	34	(2)	(10)	22	14	(10)	–	4	26
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	36	(1)	(21)	13	28	(6)	–	23	36
An Margadh Aonair	949	(58)	(461)	430	626	(141)	(0)	484	914
Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	29	(0)	(11)	18	25	(9)	–	16	34
Cánachas	42	(1)	(26)	14	39	(9)	–	30	44
Custaim	146	(2)	(97)	47	137	(36)	–	101	148
Gníomhaireachtaí díláraithe	0	(0)	–	–	142	(141)	–	0	0
Gníomhaíochtaí eile	7	(0)	(7)	0	6	(1)	–	5	5
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	21	(1)	(6)	14	12	(1)	–	11	25
Clár Spáis an Aontais	1 413	(4)	(953)	457	2 353	(1 327)	–	1 026	1 483
Gníomhaireachtaí díláraithe	20	–	(20)	–	82	(65)	–	17	17
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	17	–	–	17	17
Clár an Aontais um Nascacht Shlán	156	(0)	(156)	–	117	(34)	–	83	83

EUR milliún

	Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Iomlán Cheannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	51 926	(853)	(17 829)	33 244	25 962	(8 035)	(7)	17 920	51 164
2	Forbairt Réigiúnach (CFRE) *	91 069	(86)	(27 087)	63 896	43 466	(2 173)	(1)	41 292	105 188
	An Ciste Comhtháthaithe	12 460	(19)	(3 288)	9 153	7 695	(799)	(0)	6 896	16 048
	Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	6 080	(40)	(2 234)	3 806	1 608	(12)	–	1 596	5 402
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	3	(0)	(1)	2	4	(2)	–	1	4
	Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+)	45 251	(15)	(15 798)	29 438	18 643	(554)	(0)	18 090	47 528
	Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	100	(3)	(39)	59	41	(5)	(0)	36	95
	Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	214 518	(13)	(51 488)	163 017	2 353	(3 800)	–	(1 447)	161 570
	Pericles IV	1	(0)	(0)	0	1	(1)	–	0	0
	Téarnamh an Aontais	651	(0)	(651)	–	3 342	(1 477)	–	1 865	1 865
	RescEU	1 707	(11)	(659)	1 036	254	(97)	(0)	157	1 193
	EU4Health	1 301	(15)	(403)	883	795	(171)	–	624	1 507
	Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	40	(3)	(9)	28	–	–	–	–	28
	Gníomhaireachtaí díláraithe	43	(0)	(12)	31	301	(282)	–	19	50
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	10	(1)	(8)	1	13	(4)	–	9	10
	Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	184	(12)	(65)	107	101	(23)	–	78	185

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Erasmus+	2 083	(64)	(661)	1 358	4 273	(3 380)	–	893	2 251
	An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	166	(27)	(42)	97	160	(108)	–	52	149
	Eoraip na Cruthaitheachta	427	(6)	(220)	201	350	(197)	–	153	354
	Ceartas	67	(7)	(24)	36	42	(25)	–	18	53
	Cearta agus Luachanna	272	(5)	(119)	147	220	(80)	–	140	288
	Gníomhaireachtaí díláraithe	49	(0)	(7)	41	308	(296)	–	12	53
	Gníomhaíochtaí eile	16	(2)	(9)	5	8	(1)	–	7	13
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	65	(2)	(31)	32	26	–	–	26	58
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	195	(4)	(122)	69	189	(61)	–	128	197
	Iomlán Cheannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	376 757	(336)	(102 977)	273 444	84 193	(13 548)	(1)	70 644	344 088
3	Ráthaíochtaí Talmhaíochta	358	(35)	(102)	221	40 810	(40 660)	–	150	371
	Cláir eile d'Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	37 891	(61)	(15 431)	22 399	13 156	(38)	(0)	13 118	35 517
	Muirí agus Iascaigh	3 299	(2)	(1 092)	2 204	1 196	(59)	(0)	1 137	3 341
	Iascaigh (SFPA agus ERBI)	23	(1)	(14)	8	130	(100)	–	30	38
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	31	(31)	–	–	–
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	4	(0)	(2)	2	8	(1)	–	8	10
	An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	2 547	(25)	(565)	1 957	771	(37)	–	734	2 691

EUR milliún

	Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	An Ciste um Aistriú Cóir	13 276	(0)	(6 149)	7 127	1 640	(1)	–	1 638	8 765
	Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	57	–	(36)	21	126	(43)	–	83	104
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	73	(73)	–	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	18	(0)	(9)	9	6	–	–	6	15
	Gníomhaíochtaí sonracha	4	(0)	(1)	3	16	(3)	–	13	16
	Iomlán Cheannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	57 477	(125)	(23 401)	33 950	57 964	(41 048)	(0)	16 916	50 867
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	2 720	(0)	(1 291)	1 428	1 508	(74)	(0)	1 433	2 862
	Gníomhaireachtaí díláraithe	13	–	–	13	165	(165)	–	–	13
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	1 798	(0)	(585)	1 213	1 057	(54)	(0)	1 002	2 215
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	278	(0)	(71)	207	144	(46)	–	98	305
	Gníomhaireachtaí díláraithe	312	–	(182)	130	1 166	(937)	–	230	359
	Iomlán Cheannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	5 121	(1)	(2 129)	2 991	4 039	(1 276)	(0)	2 763	5 754
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	524	(0)	(205)	319	324	(6)	(0)	317	636
	An Díchoimisiúnú núicléach	405	(0)	(142)	263	67	(0)	–	67	331
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	312	(1)	(66)	246	61	(10)	–	50	296
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	263	(257)	–	6	6
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	–	–	1	–	–	–	–	1

EUR milliún

	Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	26	(2)	(16)	8	32	(19)	–	13	22
	An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	646	(0)	(198)	448	355	(16)	(0)	339	788
	An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	1 323	(0)	(454)	869	703	(114)	–	589	1 458
	An tSoghluaisteacht Mhíleata	376	(1)	(218)	157	251	(117)	–	134	291
	An Ionstraim um sholáthar comhchoiteann in earnáil na Cosanta	–	–	–	–	259	–	–	259	259
	An Ionstraim um an Tionscal Cosanta a Atreisiú	157	(0)	(49)	107	359	(124)	–	235	343
	Clár um an Tionscal Cosanta Eorpach	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	0	–	–	–	–	0
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	30	–	(30)	–	96	(80)	–	16	16
	Iomlán Cheannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	3 803	(4)	(1 378)	2 420	2 770	(744)	(0)	2 025	4 445
6	An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta	30 682	(639)	(7 791)	22 252	11 956	(1 811)	(0)	10 145	32 397
	An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	140	(5)	(33)	102	43	(8)	–	34	137
	Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	1 063	(6)	(557)	500	2 512	(1 885)	(0)	627	1 127
	Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	108	(25)	(40)	43	406	(352)	–	54	96
	Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	129	(0)	(27)	102	72	(27)	–	44	147
	MFA+	–	–	–	–	574	(421)	–	153	153

EUR milliún

	Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Gníomhaíochtaí eile	28	(0)	(28)	0	80	(23)	–	57	57
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	(0)	(0)	0	–	–	–	–	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	153	(9)	(57)	87	95	(31)	–	64	151
	Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	7 684	(95)	(1 899)	5 689	2 146	(402)	–	1 744	7 434
	Saoráid do na Balcáin Thiar	–	–	–	–	400	(1)	–	399	399
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	39 987	(779)	(10 433)	28 776	18 283	(4 962)	(0)	13 321	42 097
7	Pinsin foirne	–	–	–	–	2 862	(2 862)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	–	–	–	–	1	(1)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	–	–	–	–	9	(9)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	–	–	–	–	15	(15)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	–	–	–	–	7	(7)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	–	–	–	–	0	(0)	–	–	–
	Scoileanna Eorpacha	1	–	(1)	–	269	(265)	–	4	4

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Luach saothair foirne reachtúla	0	(0)	(0)	–	2 957	(2 957)	(0)	0	0
Luach saothair foirne seachtraí	33	(4)	(29)	0	310	(287)	(0)	23	23
Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	0	(0)	(0)	–	17	(16)	–	1	1
Comhaltaí - Liúntais shealadacha	–	–	–	–	1	(0)	(0)	–	–
Costais Earcaíochta	2	(0)	(1)	–	31	(27)	–	3	3
Foirceannadh seirbhíse	–	–	–	–	7	(7)	(0)	–	–
Costais oiliúna	11	(1)	(10)	–	22	(10)	–	12	12
Sóisialta agus Soghluaisteacht	13	(3)	(10)	0	38	(26)	–	12	12
Teic. faisnéise agus cumarsáide	172	(1)	(171)	–	420	(255)	–	166	166
Cíosanna agus ceannacháin	7	(0)	(7)	–	639	(608)	–	31	31
Caiteachas ar fhoirgnimh	63	(5)	(58)	–	129	(80)	–	49	49
Slándáil	38	(3)	(36)	–	83	(51)	–	32	32
Misin agus ionadaíocht	11	(3)	(8)	–	55	(45)	–	10	10
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	7	(3)	(3)	–	16	(10)	–	6	6
Iris Oifigiúil	1	(0)	(1)	–	3	(2)	–	1	1
Foilseacháin	6	(0)	(6)	–	14	(8)	–	7	7
Sealbhú faisnéise	2	(0)	(2)	–	7	(5)	–	2	2
Staidéir agus imscrúduithe	5	(0)	(5)	–	6	(1)	–	5	5

EUR milliún

	Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
		Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
		1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
	Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	12	(0)	(12)	–	23	(12)	–	11	11
	Seirbhísí teanga seachtracha	2	(0)	(2)	–	63	(61)	–	2	2
	Caiteachas riaracháin eile	10	(1)	(9)	–	41	(29)	–	12	12
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	608	(51)	(557)	–	5 291	(4 668)	(1)	623	623
	Iomlán Cheannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	1 004	(76)	(927)	0	13 351	(12 339)	(2)	1 011	1 011
O	An Ciste don Nuálaíocht	6 443	(111)	(261)	6 071	603	(31)	–	572	6 643
	An tSaoráid don Úcráin	–	–	–	–	4 887	(3 637)	(0)	1 250	1 250
	Gníomhaíochtaí eile	4	(3)	(0)	1	62	(57)	–	5	6
	Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	6 447	(114)	(261)	6 072	5 552	(3 726)	(0)	1 827	7 899
S	Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	An Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta	–	–	–	–	1 234	(1 234)	–	–	–
	Cúlchiste le haghaidh Cúnamh Éigeandála	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Coigeartú don Domhandú (CED)	0	(0)	(0)	–	8	(8)	–	0	0
	Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	482	–	(429)	53	304	(304)	–	–	53

EUR milliún

Clár	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana roimhe				Gealltanais na bliana reatha				Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh na bliana roimhe
	Gealltanais arna dtabhairt anonn ón mbliain roimhe	Saoradh/ Athluachá-lacha/ Cealúcháin	Íocaíochtaí	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	Gealltanais arna ndéanamh le linn na bliana	Íocaíochtaí	Cealú gealltanas nach féidir a thabhairt anonn	Gealltanais le híoc ag deireadh na bliana	
	1	2	3	4=1+2+3	5	6	7	8=5+6+7	9=4+8
Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	482	(0)	(429)	53	1 546	(1 546)	–	0	53
Iomlán	**543 003**	**(2 288)**	**(159 765)**	**380 950**	**213 661**	**(87 223)**	**(10)**	**126 428**	**507 378**

6.11. CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR NA BLIANA TIONSCANTA

EUR milliún

	Clár	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
1	Fís Eorpach	346	434	880	1 964	2 704	3 826	5 777	12 715	28 646
	Euratom	24	5	6	14	16	17	21	131	234
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	–	–	–	–	–	610	482	356	1 449
	Gníomhaíochtaí eile	–	–	0	2	5	4	61	191	263
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	1	0	0	2	9	18	20	50
	Ciste InvestEU	182	74	102	133	60	1 203	2 571	337	4 663
	SCE - Iompar	83	71	984	1 289	696	403	797	1 767	6 089
	SCE - Fuinneamh	274	43	659	902	381	551	242	881	3 934
	SCE - Cúrsaí Digiteacha	1	0	1	7	102	175	188	83	556
	An Eoraip Dhigiteach	–	–	–	0	281	356	429	1 285	2 351
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	36	36
	Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	–	–	1	60	61
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	0	10	5	4	3	4	26
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	–	–	–	0	1	2	9	23	36
	An Margadh Aonair	49	9	25	27	32	97	169	506	914

EUR milliún

	Clár	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
	Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	0	–	0	1	5	5	7	16	34
	Cánachas	–	–	0	0	3	4	7	30	44
	Custaim	–	0	0	0	3	13	31	101	148
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	0	–	0	5	5
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	1	0	8	5	11	25
	Clár Spáis an Aontais	0	2	5	144	12	28	267	1 026	1 483
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	–	–	17	17
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	–	–	–	–	–	–	–	83	83
	Iomlán Cheannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	957	639	2 663	4 496	4 309	7 314	11 086	19 700	51 164
2	Forbairt Réigiúnach (CFRE)	686	1	0	26	77	506	159	103 733	105 188
	An Ciste Comhtháthaithe	84	0	0	0	0	17	18	15 928	16 048
	Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	523	261	547	1 163	450	462	401	1 596	5 402
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	1	–	0	0	1	–	1	4
	Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+)	279	0	2	1	6	15	45	47 180	47 528
	Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	0	0	1	5	9	16	27	36	95
	Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	–	–	0	0	2 298	39 792	51 627	67 853	161 570
	Pericles IV	–	–	–	–	–	–	0	0	0
	Téarnamh an Aontais	–	–	–	–	–	–	–	1 865	1 865
	RescEU	–	–	3	98	75	264	595	157	1 193
	EU4Health	1	0	5	6	122	346	366	661	1 507
	Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	–	–	–	0	9	19	–	–	28
	Gníomhaireachtaí díláraithe	0	0	0	0	2	11	16	19	50
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	–	–	–	–	–	0	1	9	10
	Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	3	1	8	10	12	22	52	78	185

EUR milliún

Clár	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
Erasmus+	0	1	3	115	216	439	584	893	2 251
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	0	–	5	33	21	20	18	52	149
Eoraip na Cruthaitheachta	–	0	2	5	18	75	101	153	354
Ceartas	4	2	3	2	5	10	10	18	53
Cearta agus Luachanna	5	3	3	3	9	45	74	145	288
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	0	19	9	13	12	53
Gníomhaíochtaí eile	0	–	0	0	–	2	3	7	13
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	1	1	4	3	8	15	26	58
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	1	3	5	6	6	15	33	128	197
Iomlán Cheannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	1 587	273	588	1 478	3 357	42 094	54 161	240 550	344 088
3 Ráthaíochtaí Talmhaíochta	–	8	13	18	31	59	91	150	371
Cláir eile d'Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	0	0	0	0	0	0	0	0	0
An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	0	–	0	6	0	2 995	9	32 507	35 517
Muirí agus Iascaigh	22	0	1	3	11	19	42	3 242	3 341
Iascaigh (SFPA agus ERBI)	–	–	–	–	–	0	8	30	38
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Gníomhaíochtaí eile	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	–	–	1	1	8	10
An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	113	193	164	194	329	457	489	753	2 691
An Ciste um Aistriú Cóir	–	–	–	–	0	1	4	8 760	8 765
Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	–	–	–	–	–	10	11	83	104
Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	–	1	0	3	4	6	15
Gníomhaíochtaí sonracha	–	–	–	–	–	–	3	13	16

EUR milliún

	Clár	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
	Iomlán Cheannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	136	201	178	222	372	3 544	663	45 551	50 867
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	20	2	18	235	21	95	725	1 746	2 862
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	13	–	–	13
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	20	0	0	186	46	140	655	1 168	2 215
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	–	–	–	–	72	64	70	98	305
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	130	230	359
	Iomlán Cheannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	40	3	18	421	139	313	1 580	3 241	5 754
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	5	5	3	32	8	27	171	385	636
	An Díchoimisiúnú núicléach	3	1	13	65	42	99	41	67	331
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	10	39	44	74	39	12	27	50	296
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	–	1	–	–	–	–	1
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	0	–	0	1	1	2	5	13	22
	An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	–	–	–	–	110	160	178	339	788
	An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	–	–	14	14	232	286	322	589	1 458
	An tSoghluaisteacht Mhíleata	–	–	–	–	74	26	57	134	291
	An Ionstraim um sholáthar comhchoiteann in earnáil na Cosanta	–	–	–	–	–	–	–	259	259
	An Ionstraim um an Tionscal Cosanta a Atreisiú	–	–	–	–	–	–	107	235	343
	Clár um an Tionscal Cosanta Eorpach	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	0	–	–	–	–	–	–	0
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	–	–	–	–	–	–	–	16	16
	Iomlán Cheannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	18	46	74	188	506	612	909	2 094	4 445
6	An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta	1 044	825	993	1 407	2 985	6 785	8 133	10 224	32 397
	An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	2	4	8	11	23	20	34	34	137
	Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	–	–	6	7	28	127	333	627	1 127
	Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	1	–	12	0	7	6	18	54	96

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Clár	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
	Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	–	–	1	–	2	46	53	44	147
	MFA+	–	–	–	–	–	–	–	153	153
	Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	–	–	0	57	57
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	–	–	–	–	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	–	0	0	4	13	26	42	66	151
	Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	290	320	630	519	998	1 342	1 266	2 069	7 434
	Saoráid do na Balcáin Thiar	–	–	–	–	–	–	–	399	399
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	1 336	1 149	1 651	1 948	4 056	8 352	9 878	13 726	42 097
7	Pinsin foirne	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Scoileanna Eorpacha	–	–	–	–	–	–	–	4	4
	Luach saothair foirne reachtúla	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Luach saothair foirne seachtraí	–	–	–	–	–	–	0	23	23
	Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Comhaltaí - Liúntais shealadacha	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Costais Earcaíochta	–	–	–	–	–	–	–	3	3
	Foirceannadh seirbhíse	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Costais oiliúna	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Sóisialta agus Soghluaisteacht	–	–	–	–	–	0	0	12	12
	Teic. faisnéise agus cumarsáide	–	–	–	–	–	–	–	166	166
	Cíosanna agus ceannacháin	–	–	–	–	–	–	–	31	31

EUR milliún

	Clár	<2018	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Iomlán
	Caiteachas ar fhoirgnimh	–	–	–	–	–	–	–	49	49
	Slándáil	–	–	–	–	–	–	–	32	32
	Misin agus ionadaíocht	–	–	–	–	–	–	–	10	10
	Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	–	–	–	–	–	–	–	6	6
	Iris Oifigiúil	–	–	–	–	–	–	–	1	1
	Foilseacháin	–	–	–	–	–	–	–	7	7
	Sealbhú faisnéise	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Staidéir agus imscrúduithe	–	–	–	–	–	–	–	5	5
	Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	–	–	–	–	–	–	–	11	11
	Seirbhísí teanga seachtracha	–	–	–	–	–	–	–	2	2
	Caiteachas riaracháin eile	–	–	–	–	–	–	–	12	12
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	0	0	0	0	0	0	0	623	623
	Iomlán Cheannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	–	–	–	–	–	0	0	1 011	1 011
O	An Ciste don Nuálaíocht	–	–	–	–	65	2 586	3 420	572	6 643
	An tSaoráid don Úcráin	–	–	–	–	–	–	–	1 250	1 250
	Gníomhaíochtaí eile	–	–	–	–	–	–	1	5	6
	Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	–	–	–	–	65	2 586	3 421	1 827	7 899
S	Dlúthpháirtíocht agus Cabhair Éigeandála (SEAR)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	An Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Cúlchiste le haghaidh Cúnamh Éigeandála	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	Coigeartú don Domhandú (CED)	–	–	–	–	–	–	–	0	0
	Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	–	–	–	–	–	–	53	–	53
	Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	–	–	–	–	–	–	53	0	53
	Iomlán	**4 074**	**2 312**	**5 172**	**8 752**	**12 804**	**64 814**	**81 750**	**327 700**	**507 378**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

Mar thoradh ar ath-leithdháileadh gealltanas faoi chuimsiú an aistrithe chuig córas cuntasaíochta nua (SUMMA), tharla aistriú méid gan íoc (EUR 201 274 milliún) idir na blianta. Níl aon athrú ar mhéid foriomlán na ngealltanas le híoc.

6.12. CAI MIONSONRAITHE: GEALLTANAIS LE hÍOC DE RÉIR AN CHINEÁIL LEITHREASUITHE

EUR milliún

Ceannteideal		Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
1	Fís Eorpach	23 506	(367)	12 994	12 039	24 094	4 433	(204)	2 087	1 765	4 551	28 646
	Euratom	304	(1)	280	369	214	54	(4)	7	36	21	234
	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach (ITER)	1 570	(2)	436	562	1 443	6	–	1	1	6	1 449
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	–	–	–	135	(8)	222	86	263	263
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	48	(1)	24	21	50	0	0	0	0	0	50
	Ciste InvestEU	2 253	(31)	348	256	2 314	3 582	(0)	1 603	2 834	2 350	4 663
	SCE - Iompar	6 442	(85)	1 758	2 087	6 028	61	(3)	23	20	61	6 089
	SCE - Fuinneamh	3 819	(42)	885	775	3 886	54	–	–	6	48	3 934
	SCE - Cúrsaí Digiteacha	647	(39)	87	142	553	3	(0)	1	1	3	556
	An Eoraip Dhigiteach	2 070	4	1 264	1 042	2 296	46	(7)	49	33	55	2 351
	Gníomhaireachtaí díláraithe	39	–	217	220	36	–	–	9	9	–	36
	Gníomhaíochtaí eile	2	(0)	1	1	1	–	–	69	10	60	61
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	34	(2)	14	20	26	0	0	0	0	0	26
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	31	(1)	24	23	31	5	(0)	4	4	5	36
	An Margadh Aonair	917	(55)	604	583	882	32	(3)	22	20	32	914
	Clár Frithchalaoise an Aontais Eorpaigh	29	(0)	24	20	33	0	(0)	1	0	1	34
	Cánachas	40	(1)	38	35	43	2	–	0	0	1	44

EUR milliún

	Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Custaim	141	(2)	136	129	146	4	(0)	1	4	1	148
	Gníomhaireachtaí díláraithe	0	(0)	132	132	0	–	–	10	10	0	0
	Gníomhaíochtaí eile	7	(0)	6	8	5	0	–	0	0	–	5
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	21	(1)	12	7	25	0	0	0	0	0	25
	Clár Spáis an Aontais	1 223	(2)	2 088	2 226	1 083	190	(2)	265	54	399	1 483
	Gníomhaireachtaí díláraithe	18	–	79	84	14	2	–	3	2	3	17
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	–	–	17	–	17	0	0	0	0	0	17
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	156	(0)	117	190	83	0	0	0	0	0	83
	Iomlán Cheannteideal 1: An Margadh Aonair, an Nuálaíocht agus Cúrsaí Digiteacha	43 318	(629)	21 584	20 969	43 304	8 608	(230)	4 378	4 895	7 860	51 164
2	Forbairt Réigiúnach (CFRE)	74 573	443	38 668	13 263	100 420	16 496	(530)	4 798	15 997	4 768	105 188
	An Ciste Comhtháthaithe	11 413	(3)	6 600	2 352	15 658	1 048	(17)	1 095	1 736	390	16 048
	Ranníocaíochtaí an Chiste Chomhtháthaithe le SCE-Iompar	6 066	(40)	1 606	2 246	5 387	13	(0)	2	0	15	5 402
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	3	(0)	4	3	4	0	0	0	0	0	4
	Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE +)	31 288	582	16 731	4 887	43 714	13 963	(597)	1 913	11 465	3 814	47 528
	Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire	99	(3)	34	40	91	1	(0)	7	3	5	95
	Téarnamh agus Athléimneacht na hEorpa	157	(10)	123	101	169	214 361	(3)	2 230	55 187	161 401	161 570

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Pericles IV	1	(0)	1	1	0	–	–	0	0	0	0
Téarnamh an Aontais	649	(0)	3 340	2 125	1 863	2	(0)	2	3	2	1 865
RescEU	540	(10)	240	355	415	1 166	(1)	14	402	778	1 193
EU4Health	1 274	(15)	753	546	1 466	27	(1)	41	27	41	1 507
Tacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITÉ)	21	(3)	–	8	9	19	–	–	0	19	28
Gníomhaireachtaí díláraithe	42	(0)	263	256	49	0	–	38	38	1	50
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	10	(1)	12	12	10	0	(0)	0	0	0	10
Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta	174	(11)	93	83	173	9	(0)	7	4	12	185
Erasmus+	1 863	(55)	3 796	3 532	2 072	221	(9)	477	509	179	2 251
An Cór Dlúthpháirtíochta Eorpach	153	(23)	144	135	138	14	(4)	16	15	10	149
Eoraip na Cruthaitheachta	414	(6)	335	402	341	14	(1)	15	15	13	354
Ceartas	63	(7)	42	47	51	4	(0)	1	1	3	53
Cearta agus Luachanna	271	(5)	219	198	286	1	(0)	1	0	1	288
Gníomhaireachtaí díláraithe	48	(0)	303	299	52	1	(0)	5	5	1	53
Gníomhaíochtaí eile	13	(2)	8	8	11	2	(0)	0	1	1	13
Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	65	(2)	26	31	58	0	–	0	0	0	58
Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	192	(4)	183	181	190	3	(0)	6	3	7	197

EUR milliún

	Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Iomlán Cheannteideal 2: Comhtháthú, Athléimneacht agus Luachanna	129 392	825	73 525	31 113	172 629	247 365	(1 163)	10 668	85 412	171 459	344 088
3	Ráthaíochtaí Talmhaíochta	358	(35)	40 465	40 420	368	0	–	345	342	3	371
	An Ciste Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe	33 157	(61)	13 155	13 997	32 254	4 734	(0)	1	1 471	3 263	35 517
	Muirí agus Iascaigh	2 692	231	1 070	760	3 233	607	(234)	127	392	108	3 341
	Iascaigh (SFPA agus ERBI)	23	(1)	130	114	38	0	0	0	0	0	38
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	30	30	–	–	–	1	1	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	4	(0)	8	3	10	0	0	0	0	0	10
	An Comhshaol agus an Aeráid (LIFE)	2 538	(24)	768	597	2 684	9	(0)	4	6	7	2 691
	An Ciste um Aistriú Cóir	2 773	(0)	1 479	6	4 245	10 504	(0)	160	6 144	4 520	8 765
	Saoráid iasachta faoin Sásra um Aistriú Cóir	40	–	50	60	29	17	–	76	19	75	104
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	66	66	–	–	–	8	8	–	–
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	18	(0)	6	9	15	0	0	0	0	0	15
	Gníomhaíochtaí sonracha	4	(0)	16	4	16	0	0	0	0	0	16
	Iomlán Cheannteideal 3: Acmhainní Nádúrtha agus an Comhshaol	41 606	109	57 243	56 066	42 891	15 871	(234)	721	8 382	7 976	50 867
4	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht	2 709	8	1 502	1 363	2 856	11	(8)	6	3	6	2 862
	Gníomhaireachtaí díláraithe	13	–	152	152	13	–	–	13	13	–	13

EUR milliún

	Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Bainistíocht teorann agus víosa	1 637	17	1 004	564	2 094	161	(17)	53	75	121	2 215
	Bainistíocht Teorann (CBCT) - Trealamh custaim	278	(0)	144	117	305	0	0	0	0	0	305
	Gníomhaireachtaí díláraithe	312	–	1 090	1 043	359	–	–	76	76	–	359
	Iomlán Cheannteideal 4: Imirce agus Bainistiú Teorainneacha	4 949	24	3 892	3 239	5 627	172	(25)	147	166	127	5 754
5	An Ciste Slándála Inmheánaí (ISF)	518	2	323	208	635	6	(2)	1	3	1	636
	An Díchoimisiúnú núicléach	405	(0)	67	142	331	0	0	0	0	0	331
	Sábháilteacht núicléach agus díchoimisiúnú	312	(1)	60	76	296	0	–	0	0	0	296
	Gníomhaireachtaí díláraithe	–	–	252	247	6	–	–	11	11	–	6
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	1	–	–	–	1	0	0	0	0	0	1
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	26	(2)	32	35	22	0	–	–	0	–	22
	An Ciste Eorpach Cosanta (Taighde)	631	(0)	344	212	763	15	(0)	12	2	25	788
	An Ciste Eorpach Cosanta (Ábhar nach Taighde)	1 290	(0)	680	529	1 441	33	–	23	39	16	1 458
	An tSoghluaisteacht Mhíleata	376	(1)	251	335	291	0	0	0	0	0	291
	An Ionstraim um sholáthar comhchoiteann in earnáil na Cosanta	–	–	250	–	250	–	–	9	0	9	259
	An Ionstraim um an Tionscal Cosanta a Atreisiú	157	(0)	343	172	327	–	–	16	1	15	343

EUR milliún

	Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	–	–	–	0	0	0	0	0	0	0
	Clár an Aontais um Nascacht Shlán	30	–	96	110	16	0	0	0	0	0	16
	Iomlán Cheannteideal 5: Slándáil agus Cosaint	3 748	(2)	2 699	2 066	4 379	55	(2)	71	57	66	4 445
6	An Chomharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta	30 342	(610)	11 432	9 352	31 811	340	(29)	525	250	586	32 397
	An Ionstraim Eorpach um Chomhar maidir le Sábháilteacht Núicléach (EINS)	137	(5)	42	40	133	4	–	1	1	3	137
	Cabhair Dhaonnúil (HUMA)	1 047	(6)	2 495	2 422	1 115	15	(0)	17	20	12	1 127
	Comhbheartas Eachtrach agus Slándála (CBES)	94	(23)	385	379	78	13	(2)	21	14	19	96
	Tíortha agus Críocha thar Lear (lena n-áirítear an Ghraonlainn)	129	(0)	72	55	147	0	0	0	0	0	147
	MFA+	–	–	5	5	–	–	–	569	416	153	153
	Gníomhaíochtaí eile	28	(0)	79	50	57	–	–	0	0	–	57
	Treoirthionscadail agus gníomhaíochtaí ullmhúcháin	0	(0)	–	0	0	0	0	0	0	0	0
	Gníomhaíochtaí faoi shainphribhléidí an Choimisiúin	152	(9)	95	88	151	0	(0)	0	0	0	151
	Cúnamh Réamhaontachais (IPA III)	7 415	(48)	2 063	2 227	7 203	269	(47)	83	74	231	7 434
	Saoráid do na Balcáin Thiar	–	–	400	1	399	0	0	0	0	0	399

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

Ceannteideal		Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
	Iomlán Ceannteideal 6: An Chomharsanacht agus an Domhan	39 345	(701)	17 067	14 618	41 093	642	(78)	1 217	777	1 004	42 097
7	Pinsin foirne	–	–	2 589	2 589	(0)	–	–	273	273	0	(0)
	(Pinsin Iarchomhaltaí) EP	–	–	15	15	0	0	0	0	0	0	0
	(Pinsin Iarchomhaltaí) ECC	–	–	1	1	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Pinsin Iarchomhaltaí) an Choimisiúin	–	–	9	9	(0)	0	0	0	0	0	(0)
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CJEU	–	–	15	15	–	0	0	0	0	0	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) CIE	–	–	7	7	0	0	0	0	0	0	0
	(Pinsin Iarchomhaltaí) Ombudsman	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	(Pinsin Iarchomhaltaí) MECS	–	–	0	0	–	0	0	0	0	0	–
	Scoileanna Eorpacha	0	(0)	246	246	0	1	(0)	23	20	4	4
	Luach saothair foirne reachtúla	0	(0)	2 897	2 897	0	–	–	60	60	–	0
	Luach saothair foirne seachtraí	32	(4)	265	272	21	1	(0)	45	44	2	23
	Comhaltaí - Tuarastail agus liúntais	0	(0)	17	16	1	–	–	0	0	0	1
	Comhaltaí - Liúntais shealadacha	–	(0)	1	0	0	0	0	0	0	0	0
	Costais Earcaíochta	2	(0)	30	28	3	0	(0)	0	0	0	3
	Foirceannadh seirbhíse	–	(0)	7	7	–	0	0	0	0	0	–

EUR milliún

Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
	1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
Costais oiliúna	8	(1)	17	15	10	3	(0)	4	4	2	12
Sóisialta agus Soghluaisteacht	7	(1)	23	22	7	6	(2)	15	14	5	12
Teic. faisnéise agus cumarsáide	129	(1)	287	295	120	42	(0)	134	130	46	166
Cíosanna agus ceannacháin	5	(0)	326	300	30	2	(0)	314	315	1	31
Caiteachas ar fhoirgnimh	57	(5)	107	115	44	6	(0)	22	23	5	49
Slándáil	32	(2)	74	79	25	6	(0)	9	8	7	32
Misin agus ionadaíocht	11	(3)	54	52	10	0	(0)	2	2	0	10
Cruinnithe, coistí, comhdhálacha	6	(3)	15	13	5	1	(0)	1	1	1	6
Iris Oifigiúil	1	(0)	3	2	1	–	–	0	–	0	1
Foilseacháin	5	(0)	12	11	5	2	(0)	3	3	1	7
Sealbhú faisnéise	2	(0)	7	6	2	0	–	0	0	–	2
Staidéir agus imscrúduithe	5	(0)	6	5	5	0	–	0	0	0	5
Trealamh ginearálta, feithiclí, troscán	11	(0)	16	18	9	1	(0)	6	6	2	11
Seirbhísí teanga seachtracha	2	(0)	27	27	2	1	(0)	36	36	1	2
Caiteachas riaracháin eile	4	(0)	19	18	5	6	(0)	21	20	7	12
Caiteachas riaracháin Institiúidí Eile	567	(10)	4 912	4 886	582	42	(42)	379	338	40	623
Iomlán Cheannteideal 7: An Riarachán Poiblí Eorpach	886	(32)	12 004	11 969	888	118	(46)	1 348	1 297	123	1 011

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

EUR milliún

	Ceannteideal	Ó leithreasuithe faoi chomhair an bhuiséid					Ó leithreasuithe faoi chomhair ioncam sannta					Iomlán na ngealltanas le híoc ag deireadh 2024
		Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	Gealltanais arna dtabhairt ar aghaidh ó 2023	Coigeartuithe	Gealltanais a rinneadh	Íocaíochtaí a rinneadh	Méid atá fágtha le réiteach	
		1	2	3	4	5=1+2+3-4	6	7	8	9	10=6+7+8-9	11=5+10
O	An Ciste don Nuálaíocht	0	0	–	–	–	6 443	(111)	603	292	6 643	6 643
	An tSaoráid don Úcráin	–	(0)	4 737	3 634	1 103	–	–	150	3	147	1 250
	Gníomhaíochtaí eile	0	0	–	–	–	4	(3)	62	57	6	6
	Iomlán Ceannteideal O: Lasmuigh den CAI	–	(0)	4 737	3 634	1 103	6 447	(114)	815	353	6 795	7 899
S	An Cúlchiste Eorpach Dlúthpháirtíochta	–	–	1 234	1 234	–	0	0	0	0	0	–
	Coigeartú don Domhandú (CED)	0	(0)	8	8	0	0	0	0	0	0	0
	Cúlchiste Coigeartaithe Brexit	321	–	7	275	53	161	–	297	458	–	53
	Iomlán Ceannteideal S: Sásraí dlúthpháirtíochta laistigh agus lasmuigh den Aontas (Ionstraimí speisialta)	321	(0)	1 249	1 517	53	161	–	297	458	–	53
	Iomlán	**263 564**	**(405)**	**194 000**	**145 192**	**311 967**	**279 440**	**(1 893)**	**19 661**	**101 797**	**195 410**	**507 378**

7.1. **IONCAM BUISÉID Á CHUR CHUN FEIDHME**

EUR milliún

Institiúid	Leithreasuithe ioncaim		Teidlíochtaí bunaithe			Ioncam			Fáltais mar % den bhuiséad	Le híoc
	Buiséad tosaigh glactha	Buiséad críochnaitheach glactha	Bliain reatha	Tugtha anonn	Iomlán	Ar theidlíochtaí na bliana reatha	Ar theidlíochtaí tugtha anonn	Iomlán		
	1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9=8/2	10=5-8
Parlaimint na hEorpa	222	222	281	12	293	279	3	282	127 %	11
An Chomhairle Eorpach agus an Chomhairle	72	72	99	1	100	98	1	99	137 %	1
An Coimisiún	142 141	149 255	246 702	19 281	265 983	239 802	9 925	249 727	167 %	16 256
An Chúirt Bhreithiúnais	73	73	74	0	74	74	0	74	101 %	0
An Chúirt Iniúchóirí	31	31	30	0	30	30	0	30	97 %	0
An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	17	17	22	0	22	22	0	22	134 %	0
Coiste na Réigiún	14	14	16	0	16	16	0	16	117 %	0
Ombudsman	2	2	2	0	2	2	0	2	107 %	0
an Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí	2	2	2	0	2	2	0	2	102 %	–
an tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí	57	57	356	0	356	356	0	356	626 %	0
Iomlán	**142 630**	**149 744**	**247 584**	**19 295**	**266 879**	**240 680**	**9 929**	**250 609**	**167 %**	**16 270**

Na tuarascálacha comhdhlúite maidir le cur chun feidhme bhuiséad ginearálta an Aontais, áirítear orthu, mar aon le blianta eile, cur chun feidhme buiséid gach Institiúid mar go mbunaítear buiséad ar leithligh le haghaidh gach Institiúide laistigh de bhuiséad an Aontais.

Níl buiséad agus cur chun feidhme Gníomhaireachtaí comhdhlúthaithe laistigh de bhuiséad an Aontais agus ní áirítear i dtuarascálacha ar bhuiséad an Aontais iad. Is cuid de bhuiséad an Aontais áfach fóirdheontas an Choimisiúin a íocadh leis na gníomhaireachtaí. Sa chuid bhuiséadach sin de na cuntais bhliantúla, ní chuirtear san áireamh ach an fóirdheontas arna íoc ó bhuiséad an Choimisiúin leis na Gníomhaireachtaí.

Maidir leis na Gníomhaireachtaí Eorpacha Comhshaoil, ba cheart a thabhairt faoi deara, anuas ar a bhuiséad féin, go bhfaigheann sí ranníocaíochtaí freisin ón gCoimisiún de EUR 236,1 milliún (2023: EUR 240,5 milliún) agus oidhreacht CEF agus na Cistí Iontaobhais de EUR 19,3 milliún (2023: EUR 18,7 milliún). Cumhdaíonn na ranníocaíochtaí sin costais foirne an Choimisiúin i dtoscaireachtaí arna maoiniú faoi CEF agus na Cistí Iontaobhais, lena n-áirítear ioncam sannta a gineadh ó na ranníocaíochtaí sin le linn na bliana.

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj

7.2. **LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAS A CHUR CHUN FEIDHME**

EUR milliún

Institiúid	Iomlán leithreasuithe ar fáil	Gealltanais déanta					Leithreasaí arna dtabhairt anonn go 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad críochnaitheach arna ghlacadh	ó mhéideanna le tabhairt anonn	ó ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+ 11+12
Parlaimint na hEorpa	2 469	2 375	0	49	2 424	98 %	0	37	37	8	0	0	8
An Chomhairle Eorpach agus an Chomhairle	732	653	0	32	684	93 %	0	23	23	24	0	0	24
An Coimisiún	222 217	188 153	936	19 282	208 370	94 %	1 365	10 969	12 334	1 121	62	330	1 513
An Chúirt Bhreithiúnais	506	499	0	1	500	99 %	0	1	1	5	0	0	5
An Chúirt Iniúchóirí	186	181	0	0	182	98 %	0	0	0	4	–	0	4
An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	172	164	0	5	169	98 %	0	2	2	1	0	0	1
Coiste na Réigiún	126	123	0	1	124	99 %	0	1	1	0	0	–	0
Ombudsman	14	14	0	–	14	98 %	0	–	–	0	0	–	0
An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí	24	23	0	–	23	96 %	0	0	0	1	0	–	1
an tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí	1 240	880	1	290	1 171	94 %	0	68	68	0	–	0	0
Iomlán	**227 687**	**193 064**	**937**	**19 661**	**213 661**	**94 %**	**1 365**	**11 103**	**12 468**	**1 166**	**62**	**330**	**1 558**

7.3. **LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR ÍOCAÍOCHTA A CHUR CHUN FEIDHME**

EUR milliún

Institiúid	Iomlán leithr. ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh					Leithreasaí arna dtabhairt anonn go 2025			Leithreasuithe ag dul as feidhm			
		ón mbuiséad a glacadh a glacadh	ón mhéid-eanna le tabhairt anonn	ón ioncam sannta	Iomlán	%	ón mbuiséad críochn-aitheach arna ghlacadh	ó ioncam sannta	Iomlán	ón mbuiséad a glacadh a glacadh	ón mhéid-eanna le tabhairt anonn	ón ioncam sannta	Iomlán
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13
Parlaimint na hEorpa	2 825	2 038	322	47	2 407	85 %	337	46	383	8	26	1	35
An Chomhairle Eorpach agus an Chomhairle	819	574	78	32	684	84 %	79	24	103	24	8	–	32
An Coimisiún	269 678	141 805	2 122	97 837	241 764	90 %	3 266	24 509	27 775	33	99	7	140
An Chúirt Bhreithiúnais	537	467	27	1	494	92 %	32	1	33	5	4	–	9
An Chúirt Iniúchóirí	196	171	9	0	181	92 %	10	0	10	4	0	–	5
An Coiste Eacnamaíoch agus Sóisialta	186	153	12	4	168	90 %	10	4	14	1	2	–	3
Coiste na Réigiún	137	113	10	1	124	91 %	10	2	11	0	1	–	1
Ombudsman	14	13	0	–	13	94 %	0	–	0	0	0	–	0
An Maoirseoir Eorpach ar Chosaint Sonraí	27	21	2	–	23	84 %	3	0	3	1	1	–	2
an tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí	1 350	778	98	253	1 129	84 %	102	106	208	0	13	–	13
Iomlán	**275 769**	**146 134**	**2 680**	**98 175**	**246 988**	**90 %**	**3 848**	**24 692**	**28 540**	**78**	**154**	**8**	**240**

8. **BUISÉID NA nGNÍOMHAIREACHTAÍ A CHUR CHUN FEIDHME**

Níl ioncam agus caiteachas na ngníomhaireachtaí, mar a léirítear i dtuarascálacha 8.1 agus 8.2 thíos, comhdhlúite mar sin laistigh de bhuiséad an Aontais. Sa chuid bhuiséadach sin de na cuntais bhliantúla, ní chuirtear san áireamh ach an fóirdheontas arna íoc ó bhuiséad an Choimisiúin leis na Gníomhaireachtaí.

Áirítear i dtuarascálacha cur chun feidhme bhuiséad an Aontais an fóirdheontas arna íoc ó bhuiséad an Aontais leis na gníomhaireachtaí mar ghealltanas agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, nuair is infheidhme.

Taispeántar i dtuarascálacha na ngníomhaireachtaí thíos forbhreathnú ar na Gníomhaireachtaí, idir ghníomhaireachtaí díláraithe (ar a dtugtar gníomhaireachtaí traidisiúnta freisin) agus ghníomhaireachtaí feidhmiúcháin araon, agus a n-ioncam (8.1) agus caiteachas (8.2).

Ní chuirtear foinsí eile ioncaim agus a gcaiteachas gaolmhar le cuntais bhuiséad an Aontais. Cuireann gach gníomhaireacht sraith cuntais bhliantúla dá cuid féin i láthair.

8.1. **IONCAM BUISÉID**

EUR milliún

Gníomhaireacht	Maoiniú cheann-teideal CAI	Buiséad críochn-aitheach glactha	Ioncam a fuarthas
an Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh	1	35	35
An Ghníomhaireacht chun Bainistíocht Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórscála TF	4	257	287
Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach	1	8	8
an Oifig Comhphobail um Chineálacha Plandaí	N/B	23	21
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair	2b	18	17
an Oifig Tacaíochta Eorpach do Chúrsaí Tearmainn	4	182	185
Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta na hEorpa	1	243	217
an tÚdarás Baincéireachta Eorpach	1	56	57
an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta	4	922	927
an Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	2b	93	102
an Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna	2b	20	21
an Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	1	127	131
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol	1, 2a, 3, 5	69	70
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	2b, 6	70	70
an Ghníomhaireacht Eorpach Comhshaoil	3	103	98
an Ghníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach	3	31	32
an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia	2b	157	155
an Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú	2b	24	25
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digitiú	1, 2b	56	56
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide	1, 2a	50	49
an Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne	2b	9	9
an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht	1	418	466
an tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde	1	37	38
an tÚdarás Eorpach Saothair	2b	40	39
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	1	93	122

EUR milliún

Gníomhaireacht	Maoiniú cheann-teideal CAI	Buiséad críochn-aitheach glactha	Ioncam a fuarthas
an Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach	2b	481	492
an Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus um Andúil i nDrugaí	5	35	30
Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh	2b	76	76
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Eorpaí um Thaighde	1	67	67
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde	1, 3	112	112
an tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margaí	1	75	76
an Fhondúireacht Eorpach Oiliúna	2b	28	29
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil	2b	65	71
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil	1	26	45
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí	5	222	232
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí	5	13	32
Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh	1	32	44
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis	1	85	1 342
An Ghníomhaireacht um Chearta Bunúsacha den Aontas Eorpach	2b	27	28
Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh	N/B	315	323
an Comhghnóthas um Fhuinneamh Comhleá	1	625	662
Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh	7	45	37
Iomlán		**5 470**	**6 937**

EUR milliún

Cineál ioncam gníomhaireachtaí			Méideanna a fuarthas
Fóirdheontas ón gCoimisiún			4 854
Ioncam ó tháillí			984
Ioncam eile			1 098
Iomlán			**6 937**

8.2. LEITHREASUITHE FAOI CHOMHAIR GEALLTANAIS AGUS ÍOCAÍOCHTAÍ AG AN nGNÍOMHAIREACHT

EUR milliún

Gníomhaireacht	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
an Ghníomhaireacht um Chomhar idir Rialtóirí Fuinnimh	35	35	43	33
An Ghníomhaireacht chun Bainistíocht Oibríochtúil a dhéanamh ar Chórais Mhórscála TF	407	365	380	277

EUR milliún

Gníomhaireacht	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach	8	8	9	8
an Oifig Comhphobail um Chineálacha Plandaí	21	20	24	21
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht agus Sláinte ag an Obair	18	17	23	18
an Oifig Tacaíochta Eorpach do Chúrsaí Tearmainn	224	174	242	173
Gníomhaireacht Sábháilteachta Eitlíochta na hEorpa	335	259	348	221
an tÚdarás Baincéireachta Eorpach	58	57	61	57
an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta	957	936	1 323	873
an Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú	110	100	134	96
an Lárionad Eorpach um Fhorbairt na Gairmoiliúna	20	20	22	21
an Ghníomhaireacht Eorpach Ceimiceán	135	130	150	128
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an Aeráid, Bonneagar agus Comhshaol	69	68	72	68
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Oideachas agus Cultúr	70	69	75	68
an Ghníomhaireacht Eorpach Comhshaoil	116	104	140	86
an Ghníomhaireacht Eorpach um Rialú ar Iascach	35	32	43	33
an tÚdarás Eorpach um Shábháilteacht Bia	164	163	170	154
an Foras Eorpach chun Dálaí Maireachtála agus Oibre a Fheabhsú	26	26	30	26
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um an tSláinte agus an Digitiú	56	55	57	54
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Nuálaíochta Eorpaí agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide	48	48	52	48
an Institiúid Eorpach um Chomhionannas Inscne	9	9	11	9
an Institiúid Eorpach um Nuálaíocht agus Teicneolaíocht	454	432	495	433
an tÚdarás Eorpach um Árachas agus Pinsin Cheirde	38	38	40	37
an tÚdarás Eorpach Saothair	49	46	45	41
an Ghníomhaireacht Eorpach um Shábháilteacht Mhuirí	134	122	146	115
an Ghníomhaireacht Leigheasra Eorpach	516	503	601	515
an Lárionad Faireacháin Eorpach um Dhrugaí agus um Andúil i nDrugaí	34	33	35	27
Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh	76	75	86	75
Gníomhaireacht Feidhmiúcháin na Comhairle Eorpaí um Thaighde	67	67	69	68
an Ghníomhaireacht Feidhmiúcháin Eorpach um Thaighde	112	111	118	112
an tÚdarás Eorpach um Urrúis agus Margaí	77	76	83	78
an Fhondúireacht Eorpach Oiliúna	33	30	35	28

EUR milliún

Gníomhaireacht	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chomhar Ceartais Choiriúil	84	71	94	69
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Chibearshlándáil	43	32	47	30
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí	240	233	263	228
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Oiliúint i bhForfheidhmiú an Dlí	39	20	42	20
Gníomhaireacht Iarnróid an Aontais Eorpaigh	62	46	49	44
Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis	2 779	580	2 173	971
An Ghníomhaireacht um Chearta Bunúsacha den Aontas Eorpach	29	28	35	29
Oifig Maoine Intleachtúla an Aontais Eorpaigh	483	321	483	318
an Comhghnóthas um Fhuinneamh Comhleá	812	746	694	642
Ionad Aistriúcháin Chomhlachtaí an Aontais Eorpaigh	45	42	48	43
Iomlán	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

EUR milliún

Cineál caiteachais	Leithreasuithe faoi chomhair gealltanas		Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí	
	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Gealltanais a rinneadh	Iomlán na leithreasuithe ar fáil	Íocaíochtaí a rinneadh
Riarthach	569	546	694	536
Oibríochtúil	6 334	3 735	6 147	3 794
Baill Foirne	2 221	2 067	2 250	2 063
Iomlán	**9 123**	**6 348**	**9 091**	**6 393**

GLUAIS

Toimhdí achtúireacha

Toimhdí arna n-úsáid chun costais teagmhas amach anseo a dhéanann difear don dliteanas pinsin a ríomh.

Gnóthachain agus caillteanais achtúireacha

Le haghaidh scéim sochair shainithe, na hathruithe ar easnaimh nó barrachais achtúireacha. Eascraíonn siad de thoradh difríochtaí idir na toimhdí achtúireacha roimhe sin agus an méid a tharla iarbhír agus de bharr éifeachtaí na n-athruithe ar thoimhdí achtúireacha.

Leithreasuithe riaracháin

Cumhdaíonn leithreasuithe riaracháin costais reatha na nInstitiúidí agus na n-eintiteas (foireann, foirgnimh, trealamh oifige).

Buiséad glactha

Bíonn an dréachtbhuiséad ina bhuiséad glactha a luaithe is a fhormheasann an tÚdarás Buiséid é agus a dhearbhaítear gur ghlac Uachtarán Pharlaimint na hEorpa leis.

Buiséad leasaitheach

Glacadh le cinneadh le linn na bliana airgeadais chun gnéithe de bhuiséad glactha na bliana sin a leasú (méadú, laghdú, aistriú).

Méideanna a bheidh le glao ó Bhallstáit

Léiríonn siad sin costais a tabhaíodh le linn na tréimhse tuairiscithe gur gá a mhaoiniú i mbuiséid amach anseo, i.e. ag Ballstáit an Aontais. Tá sé sin mar iarmhairt d'fhabhruithe bunaithe ar ráitis airgeadais agus buiséad bunaithe ar airgead tirim a bheith ann an tráth céanna.

Tuarascáil Bhliantúil ar Ghníomhaíochtaí (AAR)

Tugtar le fios i dTuarascálacha Bliantúla ar Ghníomhaíochtaí torthaí oibríochtaí trí thagairt do na cuspóirí a leagtar amach, na rioscaí lena mbaineann agus an struchtúr rialaithe inmheánach, *inter alia*. Ó fheidhmiú buiséid 2001 le haghaidh an Choimisiúin agus ó 2003 le haghaidh gach institiúid de chuid an Aontais Eorpaigh, is gá don 'oifigeach údarúcháin trí tharmligean' AAR a chur isteach chuig a (h)institiúid maidir le feidhmiú a d(h)ualgais, mar aon le faisnéis airgeadais agus bainistíochta.

Leithreasuithe

Maoiniú buiséid. Tuartar sa bhuiséad gealltanais agus íocaíochtaí (airgead tirim nó aistrithe bainc chuig na tairbhithe). Is minic a bhíonn difríocht idir leithreasuithe le haghaidh gealltanas agus íocaíochtaí (leithreasuithe difreáilte) mar is iondúil go mbíonn cláir agus tionscadail ilbhliantúla geallta go hiomlán sa bhliain a chinntear iad agus go n-íoctar iad thar na blianta de réir mar a théann cur chun feidhme an chláir agus an tionscadail ar aghaidh. Tá feidhm ag leithreasuithe neamhdhifreáilte maidir le caiteachas riaracháin, le haghaidh tacaíocht margaidh talmhaíochta agus íocaíochtaí díreacha agus leithreasuithe faoi chomhair gealltanas cothrom le leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Ioncam sannta

Ioncam tiomanta a fuarthas chun míreanna sonracha caiteachais a mhaoiniú. Is é an príomhfhoinse ioncaim shannta sheachtraigh ranníocaíochtaí airgeadais ó thríú tíortha le cláir arna maoiniú ag an Aontas. Is é an príomhfhoinse ioncaim shannta inmheánaigh ioncam ó thríú páirtithe a bhaineann le hearraí, seirbhísí nó saothar arna soláthar arna iarraidh sin dóibh; ioncam a eascraíonn as aisíocaíocht na méideanna a íocadh go mícheart agus ioncam ó dhíol foilseachán agus scannán.

Sócmhainní airgeadais ar fáil le díol

Gach sócmhainn airgeadais (seachas díorthaigh) atá de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí arna dtomhas ar luach cóir agus lena bhfuil na hathruithe i luach cóir le haithint i gcúlchiste i nglansócmhainní go dtí dí-aithint (nó lagú).

Líne bhuiséid

A mhéid a bhaineann le struchtúr an bhuiséid, léirítear ioncam agus caiteachas sa bhuiséad i gcomhréir le hainmníocht cheangailteach a léiríonn cineál agus cuspóir gach míre, mar a fhorchuireann an t-údarás buiséadach. Tugtar tuairisc fhoirmiúil ar an ainmníocht sna ceannteidil aonair (teideal, caibidil, airteagal nó líne).

Cealú leithreasuithe

Leithreasuithe neamhúsáidte nach féidir a úsáid a thuilleadh.

Tabhairt anonn na leithreasuithe

Eisceacht le prionsabal na bliantúlachta a mhéid is féidir leithreasuithe nárbh fhéidir a úsáid i mbliain airgeadais ar leith, faoi choinníollacha diana, a thabhairt anonn go heisceachtúil lena n-úsáid le linn na bliana ina dhiaidh.

Gealltanas

Gealltanas dlíthiúil chun maoiniú a sholáthar faoi réir coinníollacha áirithe. Tá an tAontas faoi ghealltanas aige féin a sciar de na costais a bhaineann le tionscadal arna mhaoiniú ag an Aontas a aisíoc. Is iad gealltanais an lae inniu íocaíochtaí an lae amárach. Is iad íocaíochtaí an lae inniu gealltanais an lae inné.

Leithreasú faoi chomhair gealltanas

Cumhdaíonn leithreasuithe faoi chomhair gealltanas costas iomlán na n-oibleagáidí dlíthiúla (conarthaí, comhaontuithe/cinntí deontais) a d'fhéadfaí a shíniú sa bhliain airgeadais reatha.

Costas seirbhíse reatha

An méadú ar dhliteanais scéime ag eascairt as seirbhís sa bhliain airgeadais reatha.

Saoradh

Gníomh trína gcealaítear gealltanas roimhe sin (nó cuid de).

Scéim sochair shainithe

Scéim sochair pinsin nó scoir eile i gcás ina sainíonn rialacha na scéime na sochair go neamhspleách ó na ranníocaíochtaí is iníoctha, agus nach bhfuil gaol díreach ag na sochair le hinfheistíochtaí na scéime. Is féidir leis an scéim a bheith cistithe nó neamhchistithe.

Díorthaigh

Ionstraimí airgeadais a bhfuil a luach nasctha le hathruithe i luach ionstraim airgeadais eile, táscaire nó tráchtearra. I gcodarsnacht le sealbhóir príomhionstraime airgeadais (e.g. banna rialtais), a bhfuil ceart neamhcháilithe aige airgead tirim (nó sochar eacnamaíoch eile) a fháil sa todhchaí, níl ag sealbhóir díorthaigh ach ceart cáilithe chun sochar den sórt sin a fháil. Sampla de dhíorthach is ea conradh réamhairgeadra.

Bainistíocht dhíreach

Modh cur chun feidhme an bhuiséid. Faoi bhainistíocht dhíreach cuireann seirbhísí, Gníomhaireachtaí Feidhmiúcháin nó Cistí Iontaobhais an Choimisiúin an buiséad chun feidhme go díreach.

Ráta Lascaine

An ráta a úsáidtear chun amluach an airgid a choigeartú. Teicníc is ea lascainiú a úsáidtear chun costais agus sochair a tharlaíonn i dtréimhsí ama difriúla a chur i gcomparáid.

Ráta úis éifeachtach

An ráta a dhéanann lascainiú ar fháltais nó íocaíochtaí airgid thirim mheasta na todhchaí le linn shaolré ionchasach na sócmhainne airgeadais nó an dliteanais airgeadais chuig glanluach de réir na leabhar de chuid na sócmhainne nó an dliteanais.

Sócmhainní airgeadais agus dliteanais airgeadais ar chostas amúchta

Gach sócmhainn airgeadais agus dliteanas airgeadais atá de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí arna dtomhas ar chostas amúchta.

Sócmhainní airgeadais nó dliteanais airgeadais ar luach cóir trí bharrachas nó easnamh

Gach sócmhainn airgeadais nó dliteanas airgeadais atá de réir Chaighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí arna dtomhas ar luach cóir agus lena bhfuil na hathruithe ar luach cóir le haithint i mbarrachas nó easnamh na tréimhse (i.e. díorthaigh).

Ceartú airgeadais

Is é cuspóir na gceartuithe airgeadais buiséad an Aontais a chosaint ó ualach an chaiteachais neamhrialta. Maidir le caiteachas faoi bhainistíocht chomhpháirteach, is faoin mBallstát go príomha an cúram maidir le híocaíochtaí neamhrialta a aisghabháil.

Ghlac an Ballstát lena mbaineann ceartú airgeadais ‘deimhnithe’. Glacadh ceartú airgeadais 'cinntithe' trí chinneadh ón gCoimisiún agus is glancheartú a bhíonn ann i gcónaí, i gcás inar gá don Bhallstát cistí neamhrialta a aisíoc le buiséad an Aontais, a mbíonn laghdú cinntitheach ar an imchlúdach leithdháilte chuig an mBallstát lena mbaineann dá thoradh. Tuairiscítear ceartuithe airgeadais deimhnithe agus cinntithe san fhoilseachán seo mar chatagóir amháin.

Cheartaigh ceartú airgeadais ‘curtha chun feidhme’ an neamhrialtacht bhreathnaithe.

Bainistíocht indíreach

Modh cur chun feidhme an bhuiséid. Faoi bhainistíocht indíreach tugann an Coimisiún cúraimí chur chun feidhme buiséid do chomhlachtaí dlí an Aontais nó an dlí náisiúnta.

Bristí agus fionraithe

Má shuíonn an Coimisiún, bunaithe ar a chuid oibre féin nó ar an bhfaisnéis arna tuairisciú ag údaráis iniúchta, gur theip ar Bhallstát easnaimh thromchúiseacha sna córais bainistithe agus rialaithe a leigheas agus/nó caiteachas neamhrialta a cheartú a dearbhaíodh agus a deimhníodh, d’fhéadfadh sé cur isteach ar íocaíochtaí nó iad a chur ar fionraí.

Neamhrialtacht

Gníomh is ea neamhrialtacht nach gcomhlíonann rialacha an Aontais nó na rialacha náisiúnta is infheidhme agus ag a bhféadfadh tionchar diúltach a bheith ar leasanna airgeadais an Aontais. Neamhrialtachtaí, a d’fhéadfadh a bheith mar thoradh ar iompar tairbhithe a éilíonn cistí nó iompar na n-údarás atá freagrach as íocaíochtaí a dhéanamh. Tá nóisean na neamhrialtachta níos leithne ná nóisean na calaoise, a thagraíonn d’iompar a d’fhéadfadh cáiliú mar chion coiriúil.

Leithreasuithe ag dul as feidhm

Leithreasuithe neamhúsáidte a bheidh le cealú ag deireadh na bliana airgeadais. Ciallaíonn dul as feidhm cealú an údaraithe ar fad nó cuid d'údarú chun caiteachais a dhéanamh agus/nó dliteanais a thabhú a léirítear le leithreasú. I gcás Comhghnóthas, agus sa chás sin amháin, mar a shonraítear ina Rialacha Airgeadais, is féidir aon leithreasú neamhúsáidte a iontráil sa mheastachán ioncaim agus caiteachais suas le 3 bliana airgeadais ina dhiaidh sin (riail 'N+3' mar a thugtar uirthi). Dá bhrí sin, d'fhéadfaí leithreasuithe atá ag dul as feidhm le haghaidh Comhghnóthas a athghníomhachtú go dtí an bhliain airgeadais 'N+3'.

Gealltanais gan íoc

Mar *Reste à Liquider (RAL)*, léiríonn siad an méid ina ndearnadh gealltanas buiséadach ach nach bhfuil an íocaíocht ina dhiaidh sin déanta go fóill. Léiríonn siad oibleagáidí íocaíochta le haghaidh an Aontais le haghaidh blianta sa todhchaí agus tagann siad go díreach as cláir ilbhliantúla arb ann dóibh agus an díthiomsú idir leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Acmhainní dílse

An phríomhfhoinse ioncam le haghaidh bhuiséad an Aontais. Liostaítear na hacmhainní dílse éagsúla sa Chinneadh maidir le hAcmhainní Dílse is infheidhme (Cinneadh (AE, Euratom) 2020/2053 ón gComhairle) agus is acmhainní dílse traidisiúnta iad, acmhainn dhílis CBL-bhunaithe, acmhainn OIN-bhunaithe agus acmhainn dhílis bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte.

Leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí

Cumhdaíonn leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí caiteachas dlite sa bhliain reatha, ar caiteachas é a eascraíonn as gealltanais dhlíthiúla a iontráladh sa bhliain reatha agus/nó blianta níos luaithe.

Réamh-mhaoiniú

Tá sé i gceist leis an íocaíocht cúlchnap a chur ar fáil don tairbhí. Féadfar é a dheighilt i roinnt tráthchodanna i gcomhréir le forálacha an chonartha fholuitigh, an chinnidh, an chomhaontaithe nó an ghnímh bhunúsaigh dlí. Úsáidtear an cúlchnap nó an réamhíocaíocht don chríoch dár soláthraíodh é le linn na tréimhse a shainítear sa chomhaontú nó aisíoctar é.

Beart coisctheach

Bearta coisctheacha, atá ar fáil don Choimisiún chun buiséad an Aontais a chosaint i gcás ina bhfuil sé ar an eolas faoi easnaimh fhéideartha, áirítear orthu íocaíochtaí a chur ar fionraí nó cur isteach ar íocaíochtaí ó bhuiséad an Aontais leis an gclár oibriúcháin.

Reste à Liquider (RAL)

Mar *ghealltanais le híoc*, léiríonn sé an méid i gcás ina ndearnadh gealltanas buiséadach ach nach bhfuil an íocaíocht ina dhiaidh sin déanta go fóill. Léiríonn siad oibleagáidí íocaíochta le haghaidh an Aontais le haghaidh blianta sa todhchaí agus tagann siad go díreach as cláir ilbhliantúla arb ann dóibh agus an díthiomsú idir leithreasuithe faoi chomhair gealltanas agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí.

Bainistíocht chomhroinnte

Modh cur chun feidhme an bhuiséid. Faoi bhainistíocht chomhpháirteach, tarmligtear cúraimí cur chun feidhme buiséid do Bhallstáit. Tagann thart ar trí cheathrú de chaiteachas an Aontais faoin modh cur chun feidhme sin.

Acmhainní dílse traidisiúnta

Sainmhínítear acmhainní dílse traidisiúnta sa Chinneadh maidir le hAcmhainní Dílse is infheidhme (Cinneadh ón gComhairle (AE, Euratom) 2020/2053) agus is éard atá iontu go príomha dleachtanna custaim agus tobhaigh siúcra.

Aistrithe (idir línte buiséid)

Tugann aistrithe idir línte buiséid athshocrú leithreasuithe ó líne bhuiséid amháin go líne bhuiséid eile le fios, le linn na bliana airgeadais, agus dá bhrí sin is ionann iad agus eisceacht maidir le prionsabal buiséadach na sonraíochta. Tá siad údaraithe go sainráite, áfach, leis an gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh agus faoi na coinníollacha a leagtar síos sa Rialachán Airgeadais. Sainaithnítear sa Rialachán Airgeadais na cineálacha difriúla aistrithe ag brath ar an bhfuil siad idir nó laistigh de theidil, chaibidil, airteagail nó cheannteidil bhuiséid agus éilítear leibhéil difriúla údaraithe leo.

LIOSTA GIORRÚCHÁN

AAR	Tuarascáil Bhliantúil ar Ghníomhaíochtaí
AC	Costas Amúchta
AFS	Ar fáil le díol
CTIL	An Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht
AOD	Oifigigh Údarúcháin trí Tharmligean
BAT	Bainistíocht Aerthráchta
BAR	Cúlchiste Coigeartaithe Brexit
BOP	Comhardú na nÍocaíochtaí
Ciste BUFI	Ciste Fíneálacha Buiséid
CBT	Comhbheartas Talmhaíochta
CCS LGF	Saoráid Ráthaíochta Earnáil an Chultúir agus na Cruthaitheachta
SCE2	An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa
CEF DI	Ionstraim Fiachais na Saoráide um Chónascadh na hEorpa
CC	An Ciste Comhtháthaithe
CIP	Clár Réime Iomaíochais agus Nuálaíochta
COM	An Coimisiún Eorpach
COSME	Iomaíochas na bhFiontar agus na bhFiontar Beag agus Meánmhéide
COSO	Coiste Eagraíochtaí Spóirt Choimisiún Treadway
CPF	Ciste don Soláthar Coiteann
RFC	Rialachán na bhForálacha Coiteanna
CRII+	Tionscnamh Infheistíochta mar Fhreagairt ar an gCoróinvíreas Plus
CRO	Príomhoifigeach Riosca
D&WM	Díchoimisiúnú agus Bainistíocht Dramhaíola
EAD (risíocht ar mhainneachtain)	Risíocht ar Mhainneachtain
CETFT	An Ciste Eorpach Talmhaíochta um Fhorbairt Tuaithe
CERT	An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta
EAR	Riail Chuntasaíochta an Aontais Eorpaigh
EaSI	Fostaíocht agus Nuálaíocht Shóisialta
BEAF	Banc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha
CIE	Cúirt Iniúchóirí na hEorpa
BCE	an Banc Ceannais Eorpach
ECL	Caillteanais Chreidmheasa Ionchasacha
ECOFIN	Comhairle Ghnóthaí Eacnamaíocha agus Airgeadais
ECSC i.L.	An Comhphobal Eorpach do Ghual agus Cruach faoi Leachtú
CEF	An Ciste Eorpach Forbraíochta
EDIF	Saoráid Ráthaíochta faoi na Balcáin Thiar
EEA	An Limistéar Eorpach Eacnamaíoch
SEGS	an tSeirbhís Eorpach Gníomhaíochta Seachtraí
CEFI	An Ciste Eorpach um Fhorbairt Inbhuanaithe
EFSE	An Ciste Eorpach le haghaidh Oirdheisceart na hEorpa
EFSF	An tSaoráid Eorpach um Chobhsaíocht Airgeadais

CEIS	Ciste Eorpach le haghaidh Infheistíochtaí Straitéiseacha
EFSM	An Sásra Cobhsaíochta Airgeadais Eorpach
CSTE	Comhlachas Saorthrádála na hEorpa
EGNOS	Breis-seirbhís na hEorpa um Loingseoireacht Gheochobhsaí
BEI	an Banc Eorpach Infheistíochta
BEI	an Ciste Eorpach Infheistíochta
ElectriFI	An Tionscnamh um Maoiniú Leictriúcháin
ELM CEMI	Sainordú um Iasachtú Seachtrach An Ciste Eorpach Muirí agus Iascaigh
AEA	Aontas Eacnamaíoch agus Airgeadaíochta
ENEF	Ciste um Leathadh Fiontair
ENIF	An Ciste Nuálaíochta Fiontair
ENPI	Ionstraim um an mBeartas Eorpach um Chomharsanacht agus um Chomhpháirtíocht
PE	Parlaimint na hEorpa
CFRE	Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa
ERI ESA	An Tionscnamh Athléimneachta BEI An Ghníomhaireacht Eorpach Spáis
CSE	Ciste Sóisialta na hEorpa
ESIF	Cistí Struchtúrtha agus Infheistíochta na hEorpa
SCE	An Sásra Cobhsaíochta Eorpach
ETF	Ciste arna Thrádáil ar an Malartán
CTA AE	Scéim trádála astaíochtaí an tAontas Eorpach
EUMETSAT	An Eagraíocht Eorpach chun Sochar a Bhaint as Satailítí Meitéareolaíochta
Euratom	An Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach
CDAE FGC	Ciste Dlúthpháirtíochta an Aontais Eorpaigh Conradh Ráthaíochta Airgeadais
TITA	Is túisce isteach is túisce amach
FP7	An 7ú Clár Réime um Thaighde agus um Fhorbairt Teicneolaíochta
FR	Rialachán Airgeadais an Aontais Eorpaigh
FSDA	Plé agus Anailís um Ráiteas Airgeadais
FVNA	Luach Cóir trí Ghlansócmhainní/Chothromas
FVSD	Luach Cóir trí Bharrachas nó Easnamh
OTI	Olltáirgeacht Intíre
OIN	Ollioncam Náisiúnta
GNSS	Córais Dhomhanda um Loingseoireacht Satailíte
H2020	Fís 2020
HLRCP	Beartas um Riosca Ardleibhéil agus um Chomhlíontacht
CBCT IF	An Ciste um Bainistiú Comhtháite Teorainneacha An Ciste Nuálaíochta
IIW	Fuinneog Bonneagair agus Nuálaíochta
CAI	An Ciste Airgeadaíochta Idirnáisiúnta

IPSAS	Caighdeáin Idirnáisiúnta Chuntasaíochta na hEarnála Poiblí
IT	Teicneolaíocht Faisnéise
ITER	Imoibreoir Trialach Teirmeanúicléach Idirnáisiúnta
JRC	An tAirmheán Comhpháirteach Taighde
JSIS	Comhscéim Árachais Breoiteachta
JU	Comhghnóthas
LGD	Ráta Caillteanais i gcás Mainneachtana
LGF	An tSaoráid Iasachta faoi Ráthaíocht
LGTT	Ionstraim Ráthaíochta Iasachta le haghaidh tionscadail TEN-T
MAP	Clár Ilbhliantúil – Clár Cuimsithe Airgeadais Fiontair Mheánmhéide
FPE	Feisire de Pharlaimint na hEorpa
MFA	Cúnamh Macrairgeadais
CAI	An Creat Airgeadais Ilbhliantúil
MIM	Sásra Árachais Fhrithpháirtigh
MMF	Ciste Margaidh Airgid
MFBM	Micrifhiontar, Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
An Ionstraim um Chomharsanacht, Forbairt agus Comhar Idirnáisiúnta	Ionstraim maidir leis an gComharsanacht, an Fhorbairt agus an Comhar Idirnáisiúnta
NGEU	NextGenerationEU
ORD	Cinneadh maidir le hAcmhainní Dílse
TBT	Tionscnamh Bannaí Tionscadal
PD	Dóchúlacht Mainneachtana
PF4EE	Ionstraim maidir le Maoiniú Príobháideach le haghaidh Éifeachtúlacht Fuinnimh
PGF	Ciste um Ráthaíocht Rannpháirtithe
POCI	Arna cheannach nó arna thionscnamh agus fadhbanna le creidmheas ann (‘POCI’)
PCC	Comhpháirtíocht Phoiblí-Phríobháideach
PSEO	Scéim Pinsin Oifigigh an Aontais Eorpaigh
RAL	‘Reste à Liquider’ (Gealltanais le híoc)
RSFF	An tSaoráid Airgeadais Roinnte Riosca
STA	An tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta
RTD	Taighde, Forbairt Theicneolaíoch agus Léiriú
S&P	Standard & Poor's Financial Services LLC
SANAD	Ciste MENA le haghaidh Micrifhiontar, Fiontair Bheaga agus Mheánmhéide
SAPARD	Clár Aontachais Speisialta um Thalmhaíocht agus Forbairt Tuaithe
SEMED	Clár Cuimsithe Airgeadais Micrifhiontair, Fiontair Mheánmhéide na Meánmhara Theas agus Thoir
SICR	Méadú Suntasach ar Riosca Creidmheasa
SIUGI	Ionstraim Ráthaíochta um Thionscnamh Neamh-chaidhpeáilte FBM
FBM	Fionta(i)r B(h)eag(a) agus M(h)eánmhéide
SMEW	Fuinneog FBM (Fuinneog Fiontar Beag agus Meánmhéide)

CÉIM	An tArdán um Theicneolaíochtaí Straitéiseacha don Eoraip
SURE	Tacaíocht chun Rioscaí Dífhostaíochta a mhaolú i gcás Éigeandála
CFAE	An Conradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh
ADT	Acmhainní dílse traidisiúnta
TRDI	Ionstraim Shealadach le haghaidh Forbairt Tuaithe
ULCM	Sásra Comhair um Iasachtaí don Úcráin
CBL	Cáin Bhreisluacha